

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ TEFTİŞİ PLANLAMASI VE
EKONOMİSİ BİLİM DALI**

**MESLEK YÜKSEKOKULLARINDAKİ UYGULAMA
DERSLERİNİN YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRETİM
ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİ
(KAHRAMANMARAŞ İLİ ÖRNEĞİ)**

**Hazırlayan
Deniz AKALIN**

**Danışman
Prof. Dr. Remzi KILIÇ**

Yüksek Lisans Tezi

**Mayıs 2015
KAYSERİ**

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ TEFTİŞİ PLANLAMASI VE
EKONOMİSİ BİLİM DALI**

**MESLEK YÜKSEKOKULLARINDAKİ UYGULAMA
DERSLERİNİN YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRETİM
ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİ
(KAHRAMANMARAŞ İLİ ÖRNEĞİ)**

(Yüksek Lisans Tezi)

**Hazırlayan
Deniz AKALIN**

**Danışman
Prof. Dr. Remzi KILIÇ**

**Mayıs 2015
KAYSERİ**

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Deniz AKALIN

YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI

“Meslek Yüksekokullarındaki Uygulama Derslerinin Yeterliliğine İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri (Kahramanmaraş İli Örneği)” adlı Yüksek Lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi’ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Deniz AKALIN

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Remzi KILIÇ

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Başkanı

Prof. Dr. Remzi KILIÇ

Prof. Dr. Remzi KILIÇ danışmanlığında **Deniz AKALIN** tarafından hazırlanan “**Meslek Yüksekokullarındaki Uygulama Derslerinin Yeterliliğine İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri (Kahramanmaraş İli Örneği)**” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında **yüksek lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

12/05/2015

JÜRİ:

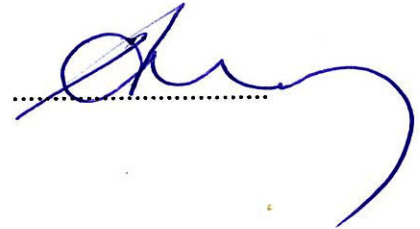
Danışman : Prof. Dr. Remzi KILIÇ

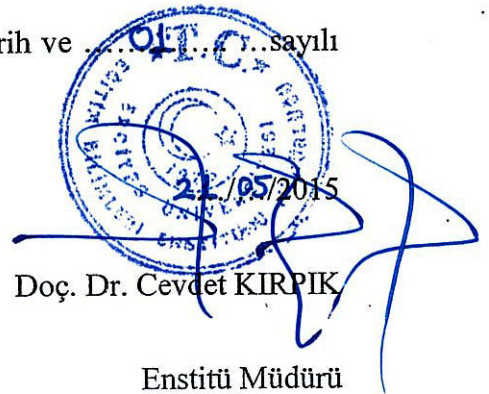
Üye : Yrd. Doç. Dr. Hasan Hüseyin KILINÇ

Üye : Yrd. Doç. Dr. Alpaslan GÖZLER

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun **21/05/2015** tarih vesayılı kararı ile onaylanmıştır.

Doç. Dr. Cevdet KIRPIK
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Yaşadığımız yüzyılda dünyada teknoloji alanındaki gelişimler ve değişimler çok hızlı yaşanmaktadır. Teknoloji alanındaki bu hızlı gelişmelerden gelişmekte olan ülkemizde etkilenmektedir. Hızla gerçekleşen bu gelişim ve değişim süreci teknoloji alanında zamanla farklı ihtiyaçları da ortaya çıkarmıştır. Bu ihtiyaçlardan biriside teknolojik gelişmenin ortaya çıkardığı meslekler alanında gerekli eğitimi alarak yetişmiş insan gücüdür. Bu ihtiyacı en fazla hisseden ülkelerden biriside ülkemizdir. Dünyada olduğu gibi ülkemizde de meslek elemanı yetiştiren mesleki ve teknik eğitim veren örgün ve yaygın eğitim kurumları vardır. Bu kurumlardan biriside meslek yüksekokullarıdır. Türkiye’de meslek yüksekokulları mesleki ve teknik eğitim veren yükseköğretim kurumuna bağlı üniversiteler bünyesinde açılan okullardır. Ülkemizde mesleki ve teknik eğitim alanında eğitim veren kurumlarda olduğu gibi meslek yüksekokullarında da farklı nedenlerden kaynaklanan bir takım problemler vardır. Bu problemlerden biriside uygulama dersleridir. Bu çalışmada meslek yüksekokullarında mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili olarak problemi yaşayan taraflardan birisi olan öğretim elemanlarının görüşlerine başvurulmuştur. Tezin birinci bölümünde meslek yüksekokullarının da içerisinde bulunduğu mesleki ve teknik eğitimin tanımı amacı ve önemini belirtildikten sonra dünyadaki ülkelerde mesleki ve teknik eğitim sistemi ve meslek yüksekokullarının durumu incelenmiştir. Türkiye’deki mesleki ve teknik eğitim sistemi ve meslek yüksekokullarının durumunun incelendiği ikinci bölümde Türkiye’deki mesleki ve teknik eğitimin tarihi gelişim süreci, mesleki ve teknik eğitim sistemi içerisinde meslek yüksekokulları ele alınmıştır. Meslek yüksekokullarının tarihi gelişiminin anlatıldığı bu bölümde meslek yüksekokullarındaki var olan problemler ele alınmış ve bu problemlere yönelik olarak çözüm önerileri incelenmiştir. Tezin son bölümünde ise meslek yüksekokullarındaki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesine bağlı merkez ve ilçelerindeki meslek yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanlarının görüşlerinin alındığı, araştırmadan elde edilen verilerin analizi ve değerlendirilmesi yer almış ve konuyla ilgili öneriler sıralanmıştır.

Tez yazım aşaması boyunca insani ve ahlaki değerlerini örnek aldığım, birlikte çalışmaktan onur duyduğum, hoşgörülü, sabırlı ve değerli hocam Sayın Prof. Dr. Remzi KILIÇ’a;

Araştırma anketinin değerlendirilmesinde yardımcı olan fikirlerini esirgemeyen saygı değer hocam Sayın Doç. Dr. İzzet DÖŐ'e;

Tez yazım aşamasında ilminden yararlandığım arkadaşım İngilizce Öğretmeni Sayın İbrahim KALKAN'a;

Bu süreçte manevi desteğini esirgemeyen mesai arkadaşım Sayın Öğr. Gör. M. Mustafa GÜLAÇTI'ya;

Sonsuz teşekkür ederim.

Deniz AKALIN

Mayıs 2015, KAYSERİ

**“MESLEK YÜKSEKOKULLARINDAKİ UYGULAMA DERSLERİNİN
YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRETİM ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİ”
(KAHRAMANMARAŞ İLİ ÖRNEĞİ)**

Deniz AKALIN
Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Yüksek Lisans Tezi, Mayıs 2015
Danışman: Prof. Dr. Remzi KILIÇ

ÖZET

Bu araştırmada meslek yüksekokullarında görev yapan Öğretim Elemanlarının mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili görüş ve düşünceleri cinsiyet, yaş, eğitim durumu, görev yaptığı birim, akademik unvan, görev yaptığı program ve görev süresi demografik değişkenler göz önünde bulundurularak belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmacılar tarafından daha önceden geliştirilerek hazırlanan ‘ mesleki uygulama derslerinin yeterliliği anketi Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesine bağlı Karacasu MYO, Sağlık Hizmetleri MYO, Sağlık Yüksekokulu, Göksun MYO, Elbistan MYO, Pazarcık MYO’da görev yapan öğretim elemanlarına uygulanmıştır. Anketi cevaplayan Öğretim Elemanlarının içerisinde okulun idari biriminde çalışan öğretim elemanları da vardır. Araştırma Kahramanmaraş merkezde üç, ilçelerde üç olmak üzere toplam altı MYO’da uygulanmıştır. Araştırma sonuçları SPSS 22. 0 paket programı T testi, Anova testi ve TUKEY testi yardımıyla hesaplanmıştır. Araştırma sonucunda Öğretim Elemanlarının ‘mesleki uygulama derslerinin yeterliliği’ ile ilgili görüşlerinin genelde olumlu yönde olduğu görülmektedir. Mesleki uygulama dersleri için Kahramanmaraş ilinin ilgili sektör yönünden uygun olduğu fakat öğrencilere mesleki uygulama eğitimi yeri bulmakta zorlanıldığı düşünülmektedir. Öğretim Elemanlarının görev yaptıkları okulların laboratuvar ve atölyelerinin hem fiziki hem de araç gereç olarak yeterli olduğu fakat araç-gereçlerin teknolojik seviye ile uyumlu olmadığı düşünülmektedir. Meslek yüksekokullarında öğretim elemanlarının yeterli olduğu fakat öğretim elemanlarının niteliklerini artırıcı faaliyetlerin yetersiz olduğu düşünülmektedir. Mesleki uygulama ders programları, mesleki uygulama ders saatleri, uygulama derslerinin öğrenciye kazandırdıkları ve mesleki uygulama eğitiminde karşılaşılan problemlerin çözülmesinde meslek yüksekokulları yeterli bulunurken ülkemizdeki mesleki eğitimden sorumlu kurumlar yetersiz bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Meslek Yüksek Okulu, Mesleki Uygulama Dersleri, Yeterlilik, Öğretim Elemanı

**“SIGHTS OF THE UNIVERSITY LECTURERS ON ADEQUECY OF THE
PRACTICE LESSONS AT VOCATIONAL HIGH SCHOOL”
(KAHRAMANMARAŞ SAMPLE)**

Deniz AKALIN
Erciyes Üniversity, Institute of Educational Sciences
Mater Thesis, May 2015
Advisor: Prof. Dr. Remzi KILIÇ

ABSTRACT

In this research, it is tried to determine the ideas of the professional competence of the lessons, gender, age, education status, place of duty, academic qualification, education programme and education term demographic characteristic of the faculty member's who studies in vocational high school. For this purpose professional competence of the lesson's poll was applied to faculty members who studied in Kahramanmaraş Sütçü Imam university Karacasu vocational high school, Sanitary Service vocational high school, Sanitary vocational high school, Göksun vocational high school, Elbistan vocational high school, Pazarcık vocational high school. There are administrative personnel of the school in this research who answered the poll. This research is applied totally in six vocational high school, which of three located in the centre of Kahramanmaraş and the others are located in districts. To count the reliability of the professional competence poll, initially this poll is applied 80 faculty members and the reliability of the poll's results become high and then continued to apply poll. Results of the research are counted with the help of the SPSS 22. 0 packet programme T, A nova and TUKEY. When the research was completed it was understood that faculty member's opinions were generally positive. It is thought that Kahramanmaraş is appropriate for related sector but it is difficult to find an area for vocational training students. It is thought, faculty member's laboratory, workshop and both their physical appearance, tools are enough but the tools are not compatible with technological level. Faculty members are sufficient but the activities are insufficient to improve the qualities of the faculty members. At the end of this research it is understood that vocational high school lessons programme, vocational high school lesson hours, gainings of the vocational high school and the analyzing the problems are sufficient but it is also understood the institutions which are responsible for vocational high school are insufficient.

Key Words: Vocational Schools, Professional Practice Courses, Qualifications, Teaching Staff

İÇİNDEKİLER

“MESLEK YÜKSEKOKULLARINDAKİ UYGULAMA DERSLERİNİN YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRETİM ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİ” (KAHRAMANMARAŞ İLİ ÖRNEĞİ)

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	i
YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI	ii
KABUL VE ONAY	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	xi
GRAFİKLER LİSTESİ	xiv
KISALTMALAR LİSTESİ	xv
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı	2
1.1.1. Alt Amaçlar.....	3
1.2. Araştırmanın Önemi	3
1.3. Varsayımlar	6
1.4. Sınırlılıklar.....	6
1.5. Tanımlar	7
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	9
2.1. Mesleki ve Teknik Eğitimin Tanımı, Amacı ve Önemi	9
2.1.1. Mesleki ve Teknik Eğitimin Tanımı.....	9
2.1.2. Mesleki ve Teknik Eğitimin Amacı.....	15
2.1.3. Mesleki ve Teknik Eğitimin Önemi.....	18
2.2. Dünya Ülkelerinde Mesleki ve Teknik Eğitim Sistemi ve Meslek Yüksekokulları	23

2.2.1. Dünya ülkelerinde mesleki ve teknik eğitim sistemi	23
2.2.2. Dünya ülkelerinde Meslek Yüksekokulları	25
2.2.2.1. ABD’de Meslek Yüksekokulları	25
2.2.2.2. Almanya’da Meslek Yüksekokulları	26
2.2.2.3. Finlandiya’da Meslek Yüksekokulları	28
2.2.2.4. Fransa’da Meslek Yüksekokulları	31
2.2.2.5. Güney Kore’de Yükseköğretim ve Meslek Yüksekokulları	32
2.2.2.6. İngiltere’de Meslek Yüksekokulları.....	34
2.2.2.7. İsrail’de Yükseköğretim ve Meslek Yüksekokulları.....	36
2.2.2.8. Japonya’da Meslek Yüksekokulları	37
2.2.2.9. Kanada’da Yükseköğretim ve Meslek Yüksekokulları.....	38
2.2.2.10. Mısır’da Yükseköğretim ve Meslek Yüksekokulları	40
2.2.2.11. Rusya’da Meslek Yüksekokulları	41
2.3. Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Tarihi Gelişimi.....	43
2.4. Türkiyede mesleki ve teknik eğitimin mevcut durumu	45
2.5. Türkiyede Mesleki ve Teknik Eğitimin Sorunları.....	52
2.6. Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Problemlerinin Çözümüne Yönelik Gelişmeler ve Öneriler	60
2.7. Meslek Yüksekokulunun Tanımı, Amacı ve Önemi	68
2.8. Türkiyede Meslek Yüksekokullarının tarihsel gelişimi	71
2.9. Türkiye’de Meslek Yüksekokullarının Mevcut Durumu	75
2.10. Türkiyede Meslek Yüksekokullarının Sorunları	82
2.11. Türkiyede Meslek Yüksekokullarının Sorunlarının Çözümüne Yönelik Gelişmeler ve Öneriler	89
2.12. Meslek Yüksekokullarının Uygulama Derslerinin Yeterliliği ile İlgili Sorunlar ve Çözüm Önerileri	103
3. YÖNTEM	113
3.1. Araştırma Modeli	113

3.2. Evren ve Örneklem.....	113
3.3. Veri toplama Araçları.....	115
3.4. Verilerin Toplaması ve Analizi.....	116
4. BULGULAR VE YORUMLAR.....	121
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	156
5.1. Sonuç.....	156
5.2. Öneriler.....	162
KAYNAKÇA.....	165
EKLER.....	175
ÖZGEÇMİŞ.....	178

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.	Bugünkü Türk Millî Eğitim Sistemi	46
Tablo 2.	4-17 yaş nüfusu ve okullaşma oranları.....	50
Tablo 3.	İşverenlerin mesleki bilgileri yapmakta oldukları iş için yeterli bulma durumu	55
Tablo 4.	Ortaöğretimde okul türlerine göre öğrenci ebeveynlerinin eğitim düzeyi ..	57
Tablo 5.	Kurumların yeterlilik çerçevesi	76
Tablo 6.	2010-2013 yılı yükseköğretim öğrenci sayıları.....	79
Tablo 7.	2012-2013 öğretim yılı meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanı sayısı.....	80
Tablo 8.	2013 öğretim elemanları ile birlikte öğrencilerin dağılımı	80
Tablo 9.	2013 lise türüne göre meslek yüksekokulları programlarına yerleşen öğrenci sayısı.....	81
Tablo 10.	Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarına Ait Demografik Veriler	114
Tablo 11.	KMO and Bartlett's Testi sonucu	116
Tablo 12.	Temel Bileşenler Analizi.....	118
Tablo 13.	Güvenilirlik İstatistikleri Sonucu	118
Tablo 14.	Tek örneklem kolmogorov-Simirnov Testi.....	119
Tablo 15.	Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili ankete verdikleri cevapların analizi	123
Tablo 16.	Mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili anketin maddelerine verilen cevapların Ortalama ve Standart Sapmaları.....	126
Tablo 17.	Cinsiyete göre mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili ortalama, standart sapma ve T testi sonuçları	129
Tablo 18.	Görev yapılan birime göre mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili ortalama, standart sapma ve T testi sonuçları	132

Tablo 19.	Yaş aralığına göre mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili ANOVA sonuçları.....	134
Tablo 20.	Öğretim elemanlarının yaş aralığına göre laboratuvar ve atölye araç-gereç imkanı bakımından yeterliliği ile ilgili puan ortalamalarına ilişkin Tukey Testi sonuçları	136
Tablo 21.	Eğitim durumuna göre mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili ANOVA sonuçları.....	137
Tablo 22.	Öğretim elemanlarının eğitim durumuna göre okulların bulunduğu şehirde mesleki uygulama eğitimi yeri bulmakta zorlanma konusunda puan ortalamalarına ilişkin Tukey testi sonucu.....	139
Tablo 23.	Öğretim elemanlarının eğitim durumuna göre okullarda mesleki uygulama dersi için laboratuvar ve atölye bulmakta zorlanma konusunda puan ortalamalarına ilişkin Tukey testi sonucu.....	140
Tablo 24.	Akademik unvana göre mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili ANOVA sonuçları.....	141
Tablo 25.	Görev Yapılan Programa Göre Mesleki Uygulama Derslerinin Yeterliliği ile İlgili ANOVA Sonuçları	143
Tablo 26.	Öğretim elemanlarının görev yapılan programa göre okulların laboratuvar ve atölyelerinin iş sağlığı yönünden yeterliliği konusunda puan ortalamalarına ilişkin Tukey testi sonucu.....	145
Tablo 27.	Öğretim elemanlarının görev yapılan programa göre okulların mesleki uygulama derslerinin sağlıklı iletişim kurma yeteneğini artırma yeterliliği konusunda puan ortalamalarına ilişkin TUKEY testi sonucu	146
Tablo 28.	Kurumda toplam çalışma süresine göre mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili ANOVA sonuçları.....	147
Tablo 29.	Öğretim elemanlarının kurumdaki çalışma süresine göre okulların bulunduğu şehrin mesleki uygulama eğitimi yapılabilecek ilgili sektör yönünden yeterliliği konusunda puan ortalamalarına ilişkin TUKEY testi sonucu.....	150

Tablo 30.	Öğretim elemanlarının kurumdaki toplam çalışma yılına göre okulların mesleki uygulama laboratuvar ve atölye sayısı yeterliliği konusunda puan ortalamalarına ilişkin Tukey testi sonucu.....	152
Tablo 31.	Öğretim elemanlarının kurumdaki toplam çalışma yılına göre laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereçleri kullanabilme yeterliliği konusunda puan ortalamalarına ilişkin Tukey testi sonucu.....	153
Tablo 32.	Öğretim Elemanlarının Kurumdaki Toplam Çalışma Yılına Göre Okullardaki Mesleki Uygulama Ders Programlarının Yeterliliği Konusunda Puan Ortalamalarına İlişkin Tukey Testi Sonucu	154

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1.	Ortaöğretimde öğrencilerin yıllara göre okul türlerine göre dağılımı.....	48
Grafik 2.	Ülkelerde Ortaöğretim Öğrencilerinin Programlara Göre Dağılımı	49
Grafik 3.	Ortaöğretimde Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı.....	50
Grafik 4.	Ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı	51
Grafik 5.	Mesleki ve teknik ortaöğretimden mezun olan öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı.....	51
Grafik 6.	Ortaöğretimde öğrenci başına yapılan kamu harcamaları.....	53
Grafik 7.	İşletmelerin mesleki ve teknik eğitim mezunlarının becerileriyle ilgili görüşleri.....	55
Grafik 8.	Mesleki ve teknik liselerinin 2009 yılında almış olduğu puanları	57
Grafik 9.	Okul türlerine ve cinsiyete göre okul terk oranları	58
Grafik 10.	Öğretim yıllarına göre türkiyedeki meslek yüksekokullarının gelişimi.....	77
Grafik 11.	Yıllara göre açıköğretim önlisans ve meslek yüksekokulu öğrenci sayılarındaki değişim.....	78
Grafik 12.	Yıllara göre meslek yüksekokulu programlarının kontenjan ve yerleşen sayılarındaki değişim.....	81
Grafik 13.	Bileşen sayısını gösteren çizgi grafiği.....	117

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MEGEP	Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi
METGE	Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi
MTE	Mesleki ve Teknik Eğitim
MTEM	Mesleki Eğitimin Modernizasyonu Projesi
MYK	Mesleki Yeterlilik Kurumu
MYO	Meslek Yüksekokulu
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
PISA	Ulusal Öğrenci Değerlendirme Programı
SETEM	Sürekli Eğitim ve Teknoloji Merkezi
TİSK	Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu
TÜSİAD	Türkiye Sanayicileri ve İşadamları Derneği
YAYKUR	Yaygın Yüksek Öğretim Kurumu
YÖK	Yüksek Öğretim Kurulu

1. GİRİŞ

Toplumlar gelişen ve değişen dünyada sanayinin gelişmesiyle birlikte çeşitli alanlarda nitelikli insan gücüne ihtiyaç duymaya başlamışlardır. Bunun sonucunda çeşitli sanayi kolları ortaya çıkmış ve bu alanlarda yetişmiş elemanlara ihtiyaç duyulmuştur. Bireylerin meslek edinmede, edindiği meslekte mesleki yeterliliğini geliştirmede ve toplumsal işbirliğine katılarak toplumsal gelişmeyi sağlamada mesleki ve teknik eğitimin önemi her geçen gün biraz daha artmakta, mesleki ve teknik eğitim alanında sistemli ve düzenli çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Toplumların refah düzeyinin göstergesi o toplumların mesleki ve teknik alanda yetişmiş nitelikli ve nicelikli insan gücüdür. Ekonomik alanda hızlı istikrarlı bir ekonomik kalkınmanın sağlanabilmesi, üretimde verimlilik ve kalitenin sağlanması, teknolojik yenilikler doğrultusunda mal ve hizmet üretiminin yapılması mesleki ve teknik eğitimi gerekli hale getirmiştir. Bir ülkenin ekonomik ve teknolojik gelişmişlik seviyesinin göstergelerinden birisi mesleki ve teknik eğitimin o ülkedeki eğitim sektöründeki aldığı payla ilintilidir. Nitekim gelişmiş ülkelerdeki mesleki ve teknik eğitimin eğitim sektöründeki ağırlığı bunun en önemli göstergesidir. Globalleşen dünyada teknolojiye yabancı kalmak mümkün değildir. Teknolojiye ulaşmak ve teknolojiyi takip edebilmek içinde nitelikli insan gücüne ihtiyaç vardır. Bu da eğitimin niteliğinden geçmektedir. Nitelikli yetiştirilen insan gücü de uzun vadede ülkenin refahının artmasını sağlayacaktır. Dolayısıyla mesleki ve teknik eğitimde sektörün ihtiyaç duyduğu sayıda gerekli bilgi ve beceriye sahip elamanların yetiştirilmesi mesleki eğitimin yaygınlaştırılması ülkeler açısından zorunlu hale gelmiştir. Mesleki ve teknik eğitimin amacı sektörlerin ihtiyaç duyduğu nitelikli iş gücünü yetiştirmek için gerekli olan eğitimi vermektir.

Mesleki ve teknik eğitim çağdaşlaşmanın ve gelişmenin lokomotifi gibidir. Ekonomik ve teknolojik olarak küreselleşen dünyada mesleki ve teknik eğitim daha çok önem kazanmaya başlamıştır. Dolayısıyla ülkemizdeki mesleki ve teknik eğitimde küreselleşen ekonomiye göre yeniden yapılandırılması gerekmektedir. Bunun içinde

Ülkemizin Őuandaki mesleki ve teknik eğitim alanındaki mevcut durumu incelenmeli ve ihtiyaçlar bir an önce giderilmeye çalışılmalıdır. Çünkü günümüzde gerek ülkemizde gerekse dünya ülkeleri arasında ekonomik alanda yaşanan rekabet üretimdeki nitelik ve niceliği artırmıştır. Ülkemizin de bu rekabet ortamında ayakta kalabilmesi içinde ağdaş, gelişmiş ülkelerdeki mesleki ve teknik eğitim alanındaki gelişmelerin takip edilmesi, analizinin yapılması önem arz etmektedir. Ekonomik alanda yıkıcı rekabetin ve değişimin yaşandığı küreselleşen dünyada ancak bu Şekilde ayakta kalabilmek mümkündür. Mesleki ve teknik eğitimde yeterince gelişme gösteremeyen bir ülke ne kadar zengin doğal kaynaklara sahip olsa da gelişme gösteremez.

Genç nüfus oranı Őehirleřmenin artmasına paralel olarak orta ve yükseköğretim imkanlarının artması, refah düzeyinin genel olarak yükselmesiyle ailelerin çocuklarının eğitimine önem ve öncelik vermeye başlamaları, sanayinin gelişmesine paralel olarak bu alanda ileri teknoloji kullanımının nitelikli insan gücü ihtiyacını ortaya çıkarması gibi faktörler bir anda ortaya çıkmış değildir. Fakat, bu sürece paralel olarak, mesleki eğitimin, özellikle de meslek yüksek okullarının geliştirilmesi konusunda yeterli adımlar atılamamıştır (Kayır ve Kılıç, 2008, 34).

Türkiye, meslek yüksekokullarının yüzbinlerce artırılan kontenjanlarının rağmen, hala yükseköğretim oranı en düşük ülkeler arasında yer almaktadır. Őayet, MYO'ların sayıları ve kontenjanları bu kadar artırılmamış olsaydı, yükseköğretim istatistiklerindeki durumumuzun çok daha geri olacağı açıktır. Rastgele temin edilmiş binalarda, yeterli teknik altyapı sağlanmadan, ğretim kadrosu yetiştirilmeden, açılan programlar ile bölgedeki işgücü ihtiyacının analizi yapılmadan, "bir müdür bir mühür" ile eğitime başlatılan MYO'lar, Türkiye'nin yükseköğretim istatistiklerinin iyileşmesine yardımcı olmuşsa da, mesleki eğitim sorununun çözümünde ve ara eleman ihtiyacının giderilmesinde herhangi bir katkı sağlayamamışlardır (Kayır ve Kılıç 2008, 33).

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı meslek yüksekokullarındaki mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili meslek yüksekokullarında görevli ğretim elemanlarının görüş ve düşüncelerini alarak değerlendirmek, bu doğrultuda da mesleki uygulama derslerinin gcl ve zayıf yönlerini tespit etmektir. Bu çalışmanın amacı mesleki uygulama

derslerinin güçlü yönlerinin korunması, zayıf yönlerinin ise desteklenerek güçlendirilmesine yönelik tedbirler almak; ayrıca bu tedbirlerin neler olabileceğiyle ilgili çözüm yolları aramak ve bulunan çözüm yollarını da hayata geçirmeye çalışmaktır. Bu amaca ulaşmak için belirlenen alt problemlere yanıt aranmıştır.

1.1.1. Alt Amaçlar

- * Öğretim elemanlarının mesleki uygulama derslerinin yeterliliği konusundaki görüşleri cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?
- * Öğretim elemanlarının mesleki uygulama derslerinin yeterliliği konusundaki görüşleri yaşlarına göre farklılaşmakta mıdır?
- * Öğretim elemanlarının mesleki uygulama derslerinin yeterliliği konusundaki görüşleri eğitim durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
- * Öğretim elemanlarının mesleki uygulama derslerinin yeterliliği konusundaki görüşleri görev yapılan birime göre farklılaşmakta mıdır?
- * Öğretim elemanlarının mesleki uygulama derslerinin yeterliliği konusundaki görüşleri akademik unvana göre farklılaşmakta mıdır?
- * Öğretim elemanlarının mesleki uygulama derslerinin yeterliliği konusundaki görüşleri görev yapılan programa göre farklılaşmakta mıdır?
- * Öğretim elemanlarının mesleki uygulama derslerinin yeterliliği konusundaki görüşleri kurumdaki çalışma süresine göre farklılaşmakta mıdır?

1.2. Araştırmanın Önemi

Genel olarak bir ülkenin gelişimini etkileyen en önemli faktörler doğal kaynaklar ve insan gücüdür. İnsan gücü ve doğal kaynaklardan gereği gibi yararlanarak yüksek düzeyde üretim sağlamak bir ülkenin gelişimi için temeldir. Bu da ancak eğitim ile mümkündür. Esasen doğal kaynaklardan en iyi şekilde yararlanmak da insan gücünün bu konuda yetiştirilmesine bağlıdır. Mesleki eğitim kavramı bu noktada karşımıza çıkmaktadır. Mesleki ve teknik eğitim hızla değişen teknolojik bilgi, üretim yöntemleri

ve iş hayatındaki gelişmelerle dinamik bir yapı sergilemektedir. Teknoloji ülkelerin kalkınmışlık düzeylerinin göstergesidir. Teknolojiden faydalanabilmenin yolu da teknolojiyi üretebilen ve kullanabilen nitelikli insan gücünü yetiştirmektir. Kalkınmayı hedefleyen toplumlar nitelik ve nicelik olarak gerekli olan insan gücünü yetiştirmek için eğitim sistemlerini teknolojik gelişme ve değişimlere göre düzenlemeleri bir ihtiyaç olarak görülmektedir. Böylece hem toplumsal kalkınmayı sağlayacak sanayi sektörünün ihtiyacı olan teknik eleman ihtiyacı giderilmiş olacak hem de bireyin bir meslek edinmesi sağlanacaktır. Bu noktadan bakıldığında mesleki ve teknik eğitim insanların ve toplumların hayatında önemli bir yer tutmaktadır. Mesleki ve teknik eğitim teknolojinin sınırlarının zorlandığı globalleşen dünyada bir gereksinim halini almıştır.

Mesleki ve teknik eğitim politikalarının çok iyi bir şekilde düzenlendiğinin ve bu toplumsal yapıya teknolojik gelişmeyi uyarlandığını gördüğümüz ülkelerin hepsi bugün gelişmiş olan ülkelerdir. Bu ülkeler, hem ekonomik alanda güç kazanmışlar, hem de bu ekonominin getirdiği güçle siyasal, kültürel alanlarda söz sahibi olmuşlardır. Fakat mesleki teknik eğitime yeteri kadar önem vermeyen ve bu alanda gerekli planlama ve uygulamaları başarılı bir şekilde yürütemeyen ülkelerin geri kaldıkları görülmektedir. Ülkemizde yapılmış olan çalışmalarının incelenmesi ve yeni önerilerin getirilmesi, mesleki ve teknik eğitim politikalarının geliştirilmesi her bakımdan önem arz etmektedir (Demirtaş ve Küçük, 2008, 151).

Bir ülkenin güçlü bir ekonomi ve hızlı bir toplumsal kalkınma gerçekleştirebilmesi için gerekli olan nitelikli insan gücüne sahip olabilmesi, bireylerine sunduğu eğitimin süresi ve niteliği ile bağıntılıdır. Nitelikli bir eğitim için, üniversiteler sadece kuramsal bilgilerin değil, aynı zamanda uygulamaya dönük becerilerin de kazanıldığı yerler (Sağlam, 2011, 159).

Türkiye’de mesleki ve teknik eğitimin gerek nicelik ve gerekse nitelik olarak yeterli bir düzeyde olmadığı bilinen bir gerçektir. Bunun yanında ülkemizin nitelikli ara insan gücüne olan ihtiyacı da had safhadadır. Büyüyen Türkiye ekonomisinin uluslararası pazarlarda rekabet gücünün yükseltilmesi ancak gelişmiş meslek yükseköğretim ve bunların yetiştirdiği nitelikli teknikerlerle mümkün olabilecektir (Eryıldırım, 2008, 11).

Türkiye'de mesleki ve teknik eğitimin, nicelik ve niteliksel olarak, bugünkü durumundan daha ileri bir düzeye götürülmesi gerekmektedir. Sanayinin gereksinim duyduğu nitelikli ara insan gücünü yetiştiren tek kaynak meslek yüksekokullarıdır. Ülkemiz kalkınma planları ara kademe insan gücü ihtiyacını geçmişte sürekli olarak ortaya koymuş ve günümüzde de duyulan bu gereksinimi ortaya koymaya devam etmektedir (Vurgun, 2008: 161).

Teknolojik gelişmeler ve bunlara paralel olarak ortaya çıkan yeni sosyal eğilimler toplumları giderek daha karmaşık bir seçim sonrasında ortaya çıkan ürünleri kullanmaya yöneltmekte, üretim ve pazarlama tekniklerinde meydana gelen gelişmeler, sürekli bir biçimde yeni meslekler ve faaliyet alanlarını doğurmaktadır. Yeni meslekler faaliyet alanları sanayide istenen nitelikte insan gücünün yetiştirilmesini zorunlu kılmaktadır (Demirci, 2007, 52).

Türkiye'de mesleki ve teknik eğitimin gerek nicelik ve gerekse nitelik olarak yeterli bir düzeyde olmadığı bilinen bir gerçektir. Bunun yanında ülkemizin nitelikli ara insan gücüne olan ihtiyacı da had safhadadır. Büyüyen Türkiye ekonomisinin uluslararası pazarlarda rekabet gücünün yükseltilmesi ancak gelişmiş meslek yüksekokullar ve bunların yetiştirdiği nitelikli teknikerlerle mümkün olabilecektir (Eryıldırım, 2008, 11).

Son yıllarda ülkemizdeki mesleki ve teknik ortaöğretimde büyük bir çöküş yaşanmaktadır. Bu çöküş, nitelikli ara eleman yetiştirilmesini olanaksızlaştırmakta meslek yüksekokullarını ve mühendislik öğretimini de olumsuz etkilemektedir (Sönmez, 2008, 71).

Mesleki eğitim sisteminin ülkemizin ihtiyaçlarına cevap vermediği, öğrenci talebinin eksik ve mezun niteliğinin yetersiz olduğu, eğitimi sürdürülen meslekleri, eğitim programlarının ve öğretim elemanı niteliklerinin işletme gerekleriyle tam olarak örtüşmemektedir. Mesleki eğitim sisteminin işletmelerin işgücü ihtiyaçlarına duyarlı bir yapıda olmaması, işsizlik sorununu büyütmekte ve sistemin başarısını engellemektedir (Vurgun, 2008, 334).

Günümüzde yeni teknolojiler, yükseköğretim kurumlarının sorunlarını ortadan kaldıracak birer kurtarıcı olarak görülmektedir. Ancak teknoloji kullanımı konusundaki

birçok çabaya ve yapılan yatırımlara rağmen, pek çok üniversite öğretim elemanının teknolojiyi sınırlı bir şekilde ve yenilikçi olmayan biçimlerde kullandıkları ortaya çıkmıştır. Aynı şekilde, ülkemizde de yükseköğretimde yeni teknolojilerin kullanımının istenilen düzeyde olmadığı düşünülmektedir (Önal, 2010, 25).

Günümüzde, dünyanın giderek küresel bir köy haline dönüşmesi paralelinde ve gelişmekte olan ülkeler konumunda olup bundan doğal olarak etkilenen ülkemizde, sektörün nitelikli ara eleman ihtiyacı konusu büyük önem taşımaktadır. Ülkemizde, iş dünyasının bu ihtiyacını karşılayacak en önemli kurumlar meslek yüksekokullarıdır (Aktaş, 2007: 1).

Meslek yüksekokullarının kurulması ile süregelen fiziki alt yapı eksikliği en önemli sorundur. Kuruluş yerlerinin ve şartlarının olumsuzluğundan başlamak üzere teknolojik araç-gereç donanım eksikliği, laboratuvar eksikliği giderilmeli bu okullarımızın eğitim kalitesinin artırılması sağlanmalıdır (Önal, 2010: 21).

Bu nedenle araştırmada elde edilen bulgulardan hareketle akademisyenler, okul idarecileri ile mesleki eğitimden sorumlu kurum ve kuruluşlar mesleki uygulama eğitiminde karşılaşılan problemlere daha fazla önem göstereceklerdir. Ayrıca bu araştırma problemlerin çözümünde mesleki eğitimle ilgili bütün taraflara yol gösterici olacaktır.

1.3. Varsayımlar

Araştırmada kullanılan ankete araştırmaya konu olan öğretim elemanlarının samimi ve doğru cevaplandıkları varsayılmıştır.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma anketteki sorularla sınırlıdır.

Bu çalışma sadece Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesine bağlı merkez ve ilçelerindeki meslek yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanlarının mesleki uygulama derslerinin yeterliliğiyle ilgili görüşleriyle sınırlıdır

Yapılan literatür taramalarında üzerinde en fazla durulan mesleki eğitim ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Eğitim: Eğitim, insanın var oluşu ile başlayan, doğal ve sosyal çevre ile her zaman iç içe olan, insan niteliklerinin geliştirilmesini sağlayan değişik uygulama alanları bulan kesintisiz ve sürekli gelişmedir (Demirci, 2007: 9).

Öğretim:

Öğretim, bireyde davranış değişikliği meydana getirmek için ve öğrenmeyi sağlamak için yapılan bilinçli ve amaçlı etkinliklerdir

Öğrenme: Bireyin çevresiyle belli bir düzeydeki etkileşimleri sonucunda meydana gelen nispeten kalıcı izli davranıştır.

Okul: Okul bilgiyi üreten sunan yayan bir örgüttür (Çelik,, 1996, 141).

Mesleki Eğitim: Mesleki eğitim, bir toplumda yaşayan birey yaşantılarının sağlanmasında zorunlu olan belirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve pratik uygulama yeteneklerini kazandırmak suretiyle birey kabiliyetlerini zihinsel, duygusal, sosyal, ekonomik ve kişisel yönlerden geliştirme sürecidir (Tufan, Mızrak Çelik, 2009, 13).

Teknik Eğitim: Teknik eğitim, ileri düzeyde fen ve matematik bilgisi ile uygulamalı teknik yetenekleri gerektiren, meslek hiyerarşisinde orta ve yüksek kademeler arası düzey için gerekli bilgi, beceri ve iş alışkanlıkları kazandıran ileri düzeyde bir meslek eğitimidir (Alkan, Doğan, Sezgin, 1996, 8).

Meslek Yüksekokulu: Meslek Yüksekokulu, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun (2014) 3. maddesinde Belirli mesleklere yönelik nitelikli insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan, yılda iki veya üç dönem olmak üzere iki yıllık eğitim-öğretim sürdüren, önlisans derecesi veren bir yükseköğretim kurumudur.

Öğretim Elemanı: 2547 sayılı yükseköğretim kanununa göre Yükseköğretim kurumlarında görevli öğretim üyeleri, öğretim görevlileri, okutmanlar ile öğretim yardımcılarıdır.

Atölye: Kurumlarda örgün, çıraklık ve yaygın mesleki ve teknik eğitim programlarının gerektirdiği uygulamalı derslerde; bilgi, beceri ve davranışların kazandırılması amacıyla gerekli donatımı yapılmış eğitim-öğretim, uygulama ve/veya üretim yapılan ortamı. (web 1)

Laboratuvar: Kurumlarda örgün, çıraklık ve yaygın mesleki ve teknik eğitim programlarında yer alan derslerle ilgili iş, işlem, deney, gözlem, inceleme, araştırma, geliştirme ve benzeri uygulamaların yapılması amacıyla gerekli donanıma sahip eğitim-öğretim, uygulama ve/veya üretim yapılan ortamı. (web 1)

Yeterlilik: Bireyin bir değerlendirme süreci sonucunda göstermiş olduğu bilgi, beceri ve geniş tabanlı yeterliklerin resmi bir ifadesidir

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Mesleki ve Teknik Eğitimin Tanımı, Amacı ve Önemi

2.1.1. Mesleki ve Teknik Eğitimin Tanımı

Ülkelerin gelişmesinde fiziki sermaye birikiminin büyüklüğü kadar beşeri sermaye faktörünün niteliğinin de çok büyük etkisi vardır. Bilindiği gibi beşeri sermayenin niteliğini belirleyen değişkenlerden bir tanesi de eğitimidir. Eğitim, ülkelerin sahip oldukları beşeri sermayenin kalitesini yükselterek iktisadi gelişmeleri üzerinde önemli katkılar sağlar. Bu nedenledir ki eğitim konusu yüzyıllardan beridir iktisatçıların ilgisini çekmiştir. Adam Smith eğitimi, bir bireyin şahsına bağlı olarak gerçekleşmiş sermaye şeklinde nitelemiştir. Bireyin kendi servetini oluşturan eğitim, aynı zamanda içinde bulunduğu toplumun da servetini oluşturmaktadır. Klasik iktisatçılardan Robert Malthus da eğitimi, insan hayatının kalitesinin yükseltilmesi için gerekli bir araç olarak görmektedir (Cingi ve Güran., 2003, 109-111).

Bu noktalar dikkate alındığı zaman kıt kaynaklarla kalkınmak zorunda olan az gelişmiş ülkelerin, eğitim sektörünü bir öncü sektör olarak kabul etmelerini, yerinde alınmış stratejik bir karar olarak değerlendirmek gerekmektedir. Çünkü, yüksek eğitim düzeyine sahip ülkeler, yeni teknolojileri daha çabuk özümsemekte, böylece daha hızlı büyüme eğilimi göstermektedirler. Örneğin, Doğu Asya ülkelerinin kalkınmasındaki temel unsurun eğitime verdikleri önem olduğu bilinmektedir. Böylelikle, Güney Kore ve Uzak Doğu Asya ülkelerinin ekonomik büyümede sağladıkları hız, nitelikli insan gücü sermayesinin, dolayısıyla eğitimin ne denli önemli olduğunu göstermektedir (Özsoy, 2007: 47).

Eğitim kelimesi dilimize Batı'dan geçmiş ve karşılığı "education" olan kelimedir. Eğitim kelimesine, eskiden kullanılan "maarif", "talim", "terbiye", "tedrisat"

kelimelerinin taşıdığı anlamlar yüklenmiştir. Batı “education” kelimesine beslemek ve yetiştirmek anlamlarını yükleyerek kullanmaktadır (Bilhan, 1991, 52-53).

Eğitim, bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci” olarak tanımlanmaktadır (Dursun, 2008: 12).

Eğitim genel anlamda, bireyde davranış değiştirme süreci olarak ifade edilmektedir. Eğitim sürecinden geçen kişinin amaçlarında, bilgilerinde, tavırlarında, davranışlarında ve ahlak ölçülerinde bir değişme olması beklenmektedir. Eğitim sürecine giren kişilerde bu değişimin istenilen yönde olması beklenir. Bu açıklamalardan yola çıkarak eğitim, bireyde kendi yaşantısı ve kasıtlı kültürlenme yoluyla istenilen davranış değişikliğini meydana getirme süreci olarak tanımlanabilir (Demirel, 2003, 6).

Eğitim, genel olarak “istendik davranış oluşturma ya da istendik davranış değiştirme süreci” olarak tanımlanmaktadır. Eğitimin ailede, sinemada, sokakta, okulda tesadüfen, gelişigüzel gerçekleşmesi informal eğitimidir. Formal eğitim ise, planlı ya da kasıtlı olarak istendik davranışlar meydana getirme sürecidir (Senemoğlu, 2003, 7-8).

Son yıllarda popüler olan bir başka tanıma göre eğitim, bireyin doğuştan getirdiği gizil güçlerini ortaya çıkarma ve bunları yeteneğe dönüştürme sürecidir. Eğitimin bu yeni tanımında, çağımızda her insanın çok özel ve yalnızca kendine özgü, başka hiçbir insanda olmayan bir yönünün olduğu vurgulanmakta, dolayısıyla da insan değerinin buradan geldiği ve bu nedenle eğitilmesi gerektiği öne sürülmektedir (Karlı, 2003, 11).

Öğretim, bireyde davranış değişikliği meydana getirmek için ve öğrenmeyi sağlamak için yapılan bilinçli ve amaçlı etkinliklerdir. Bireye öğretme etkinliği aile, arkadaş grubu içinde sunulabileceği gibi, yazılı ve görsel iletişim araçlarıyla da sunulabilir. Okullarda yapılan planlı, kontrollü ve örgütlenmiş öğretme faaliyetleri öğretimdir.

Eğitim ve öğretim kavramları çoğu kez birbirinin yerine kullanılmakta ve aralarındaki anlam farkı gözden kaçırılmaktadır. Eğitim kavramı öğretim kavramına göre daha geniş kapsamlıdır ve tüm öğretim etkinlikleri eğitim çerçevesi içinde yapılmaktadır (Tosun, 2010: 4).

Senemoğlu, öğrenmeyi, bireyin çevresiyle belli bir düzeydeki etkileşimleri sonucunda meydana gelen nispeten kalıcı izli davranış olarak tanımlamıştır. Gelişimin sağlanması için çevreyle belli bir düzeyde etkileşim, öğrenme gereklidir (Senemoğlu, 2003, 13).

Öğrenme ürünü davranışlar; “bilişsel”, “duyuşsal” ve “psiko-motor” olmak üzere üç türdür. Çeşitli konular hakkında edindiğimiz bilgiler ve zihinsel faaliyetlerin önem taşıdığı davranışlar bilişseldir. Sevme, korkma gibi davranışlar duyuşsaldır. Bireyin futbol oynaması, bilgisayar kullanması gibi duyu organları ve kas sisteminin birlikte hareket ettiği davranışlar psiko-motordur (Tosun, 2010: 5).

Öğretim düzeyine göre okullar birbirlerinin üzerine konularak, öğretim basamakları dizisi oluşur. Okullar üzerine, ilçe, il eğitim örgütleri ve bakanlık gibi üst örgütler kurulur, böylece eğitim örgütleri dizisi oluşur. Öğretim basamakları ve eğitim örgütlerini kapsayan eğitim sisteminin temeli okuldur.

Okul, okulöncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim, yaygın eğitim, hizmet içi eğitim, özel eğitim sistemlerinin eğitim öğretim yapılan yerlerinin adı olarak bilinmektedir (Başaran, 2006, 137).

Okul bilgiyi üreten sunan yayan bir örgüttür (Çelik, 1996, 141).

Mesleki ve teknik eğitim birçok iktisatçı bir ulusun ekonomik ve sosyal kalkınmasının niteliğini ve hızını belirleyen nihai unsurun, o ulusun sahip olduğu fiziksel sermaye ve doğal kaynaklardan çok, insan kaynağı olduğunu savunmaktadır. Örneğin, Frederick Harbison’a göre, ulusların zenginliğini oluşturan nihai faktör, insan kaynağı yani beşeri sermaye stokudur. Sermaye ve doğal kaynaklar pasif üretim faktörleridir. İnsanoğlu; sermayeyi çoğaltan, doğal kaynakları işleten, sosyal, ekonomik ve politik kurumları oluşturan ve ulusal kalkınmayı geleceğe taşıyan aktif üretim faktörüdür (Özsoy, 2007: 45).

Eğitim, insanın var oluşu ile başlayan, doğal ve sosyal çevre ile her zaman iç içe olan, insan niteliklerinin geliştirilmesini sağlayan değişik uygulama alanları bulan kesintisiz ve sürekli gelişmedir (Demirci, 2007: 9).

Eğitimin kasıtlı ve istendik davranış değişikliği olduğu kabul edildiğine göre bunu sağlamak için kurulmuş olan sosyal kurumlar da okullardır. Okul sadece teorik bilgilerin verildiği sosyal kurum değildir. Okullarda uygulanan eğitim sisteminin ekonomik kalkınmayı hızlandırmaya yapacağı katkı, kişileri eğitim kurumlarında çağdaş teknolojiye uygun bilgi ve becerilerle donatması, her düzey ve alanda kalkınmanın gerektirdiği nitelik ve sayıda insan gücü yetiştirmesidir. (Demirci, 2007: 9)

Meslek, bireyin sistemli olarak yetiştiği, o alanın gerektirdiği iş ve görevleri kapsayan geniş anlamalı terimdir (Tufan, Mızrak Çelik, 2009, 13).

Bu durumda mesleki eğitimi, bir toplumda bireyin yaşamını devam ettirmesi için zorunlu olan mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve pratik uygulama yeteneklerini kazandırmak suretiyle bireyin kabiliyetlerini fiziksel, zihinsel, duygusal, sosyal, ekonomik ve kişisel yönlerden geliştirme süreci olarak ifade edebiliriz.

Alkan, Doğan ve Sezgine göre mesleki eğitim ‘İlk olarak, iş için, el maharetlerini gerektiren işler için, üretim için eğitim gibi tanımlar yapılmıştır. Zaman içerisinde mesleki eğitim tanımı biraz daha genişletilerek “bireyin tercih ettiği bir mesleki alandaki faaliyetleri etkili bir şekilde yürütebilmesi için gerekli bilgi, beceri ve tavırlarla ilgili kabiliyetlerinin geliştirilmesini amaç edinen eğitim şekli” olarak ifade edilmiştir (Anapa, 2008: 4).

Mesleki eğitim, bir toplumda yaşayan birey yaşantılarının sağlanmasında zorunlu olan belirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve pratik uygulama yeteneklerini kazandırmak suretiyle birey kabiliyetlerini zihinsel, duygusal, sosyal, ekonomik ve kişisel yönlerden geliştirme sürecidir (Tufan, Mızrak Çelik, 2009, 13).

Mesleki eğitim; öğrencileri herhangi bir üretim veya hizmet sektöründeki belirli bir mesleğe hazırlamak için gerekli bilgi, beceri ve alışkanlıklarla birlikte genel bir mesleki kültürle donatan eğitimidir (Çürük, 2009: 13).

Mesleki eğitim, bireyin iş becerilerinin ve yeteneklerinin geliştirilerek, mesleki tutum ve iş alışkanlıklarının kazandırıldığı geniş bir süreci kapsamaktadır (Tazegül, 2011: 9).

Teknik eğitim, ileri düzeyde fen ve matematik bilgisi ile uygulamalı teknik yetenekleri gerektiren, meslek hiyerarşisinde orta ve yüksek kademeler arası düzey için gerekli bilgi, beceri ve iş alışkanlıkları kazandıran ileri düzeyde bir meslek eğitimidir (Alkan, Doğan, Sezgin, 1996, 8).

“Ferdin iş hayatındaki belirli bir meslek alanında üretici olarak herhangi bir statü ile yer alabilmesi için gerekli asgari yeterliliğe ve genel meslek kültürüne sahip olmasını mümkün kılan eğitime mesleki eğitim denir. Teknik eğitim ise; ileri seviyede fen ve matematik bilgisi ile tatbiki kabiliyetler kazanmış mühendislik, tarım, sağlık, ticaret, beslenme vs. gibi her alanda yer alabilecek insanı yetiştiren eğitimidir” (Yıldız, 2008: 5).

Bireye is hayatındaki belli bir meslek ile ilgili is alışkanlıkları ve beceri kazandıran ve geliştiren eğitim mesleki eğitimidir. Daha ileri seviyede matematik ve fen bilgisinin yanı sıra, uygulamalı teknik yeterlilikler kazandıran eğitim de teknik eğitimidir (Aslanoğlu, 2006: 4).

Genel anlamda kullanılan mesleki ve teknik eğitim ise tanım olarak, “bireysel ve toplumsal yaşam için zorunlu olan belirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve pratik uygulama yeteneklerini kazandırarak bireyi zihinsel, duygusal, kişisel, sosyal ve ekonomik yönleriyle dengeli bir biçimde geliştirme sürecidir (Alkan, Doğan ve Sezgin, 2001, 3-5).

Milli Eğitim Temel Kanununun 3. maddesine göre mesleki ve teknik eğitim; bireylerin ilgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ile birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamaktır.

Mesleki ve teknik eğitim; birey, meslek ve eğitim boyutlarının dengeli bir biçimde bir araya getirilmesinden oluşmuş bir eğitim sürecidir ve bireyin tüm yönleriyle gelişimini esas almaktadır. Mesleki ve teknik eğitim topluma dönük, istihdama dayalı, tüm eğitim kademelerini kapsayan, kuram ile uygulama ve iş ile eğitimi bütünleştiren bir nitelik taşımaktadır (Dursun, 2008: 13).

Mesleki ve teknik eğitim; bilim ve teknolojiadaki gelişmelere paralel olarak, bireylere iş hayatındaki belirli bir meslekle ilgili bilgi, beceri, davranışlar kazandıran ve bireylerin yeteneklerini geliştiren eğitim sürecidir.

Mesleki ve teknik eğitim, milli eğitim sisteminin bütünlüğü içinde endüstri, tarım ve hizmet sektörleriyle birlikte her türlü, mesleki ve teknik eğitim hizmetlerinin planlanması, araştırılması, geliştirilmesi, organizasyonu ve eş güdümü ile yönetim, denetim ve öğretim etkinliklerinin bütünü olarak tanımlanmaktadır (Doğan, Ulusoy ve Hacıoğlu, 1997, 3; Aktaran Dursun, 2008: 12).

Mesleki ve teknik eğitimin temel amacı, bireye, bireysel ve toplumsal yaşam için zorunlu olan belirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve uygulama yeterliliğini kazandırmak, temel işlevi ise bireyin parasal kazanç elde etmesini, böylece sosyal ve ekonomik yönden topluma yararlı olmasını sağlamaktır (Adıgüzel, 2009, 115).

MTE kişilere işyerinde veya işyeri dışında gereken bilgi, beceri ve ustalık gibi biçimsel nitelikleri (vasıfları) kazandıran az ya da çok örgütlenmiş ya da yapılandırılmış faaliyetlerden oluşur (Özsoy 2007: 67).

Alkan ve diğerlerine göre; “Mesleki ve teknik eğitim genel anlamda, bireysel ve toplumsal yaşam için zorunlu olan belirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve pratik uygulama yeteneklerini kazandırarak bireyi zihinsel, duygusal, sosyal, ekonomik ve kişisel yönleriyle dengeli biçimde geliştirme sürecidir. Mesleki ve teknik eğitim; birey, meslek ve eğitim boyutlarının dengeli bir biçimde bir araya getirilmesinden oluşmuş bir eğitim sürecidir ve bireyin tüm yönleriyle gelişimini esas almaktadır. Mesleki ve teknik eğitim topluma dönük, istihdama dayalı, tüm eğitim kademelerini kapsayan, kuram ile uygulama ve iş ile eğitimi bütünleştiren bir nitelik taşımaktadır (Alkan, Doğan, Sezgin, 1996, 3; Aktaran Yıldız, 2008: 5).

Doğan'a göre ise; “Milli Eğitim sisteminin bütünlüğü içinde endüstri, tarım ve hizmet sektörleriyle birlikte her türlü mesleki ve teknik eğitim hizmetlerinin planlanması, araştırılması, geliştirilmesi, organizasyonu ve eşgüdümü ile yönetim, denetim ve öğretim etkinliklerinin bütünüdür.

Cafoğlu (1995) ise mesleki ve teknik eğitimi bireye iŖe uygun davranıŖlar kazandırmayı hedefleyen, çeŖitli meslek alanlarına ait bilgi, beceri ve alışkanlıkları kazandıran bir eğitim tarzı olduğunu ve bu eğitimin temelini birey iŖ ve eğitim üçlüsünün sürekli etkileŖimi oluŖturan bir süreç olduğunu belirtmiŖtir (Dursun, 2008: 13).

Mesleki ve teknik eğitimde endüstriye dayalı öğretim, bilgi ve becerinin teorik ağırlıklı verildiği okul ve bu bilgilerin uygulama imkânı bulduğu endüstri ortamında gerçekteŖen bir faaliyet olup, öğrencilerin öğrendiklerini anlama ve kavraması ve becerilerini yapacağı endüstriyel uygulamalarla geliŖtirmesi, okul ve endüstri arasındaki iliŖkilerin geliŖtirilmesine ve bu konuda alınan kararların kuvveden fiile geçirilmesine bağlıdır (Sağlam, 2011, 157).

2.1.2. Mesleki ve Teknik Eğitimin Amacı

Türkiye’de son zamanlarda rekabet gücü yüksek bir ekonomi ve sürdürülebilir bir kalkınma için eğitimin önemi üzerinde durulmuŖ ve eğitimin kalitesinin yükseltilmesi, eğitim ile istihdam arasındaki iliŖkinin güçlendirilmesi ve istihdam edilebilirliğin artırılması hedef olarak belirlenmiŖtir.

Saygılı; Cihan; Yavan, (2006)“Ekonomik odaklı olarak mesleki eğitimin amacını, çalıŖma yaŖamının ihtiyaç duyduğu becerilere ve bilgiye sahip iŖgücünün yetiŖtirilmesini amaçlayarak ve iŖgücü piyasasının ihtiyaçlarını karŖılayarak ekonomik kalkınmaya yön vermenin yanı sıra sosyal dönüşümlere de yön verebilmektedir” şeklinde belirtmiŖlerdir.

Meslekî ve teknik eğitim, insan gücü yetiŖtirme aracı olarak aktif rol oynamaktadır. Ayrıca meslekî ve teknik eğitimi, ekonomik yönden gerekli kılan hedefler ise aŖađıdaki gibi açıklanmaktadır;

- *İŖ gücü piyasasının ihtiyaçlarının karŖılanması,
- *Üretimde verimlilik ve kalite artısının sağlanması, iŖsizliđin azaltılması,
- *Daha ucuz ve kaliteli mal ve hizmet üretilmesi,
- *İç ve dıŖ pazarlarda rekabet gücünün yükseltilmesi,
- *Kaynakların etkinlik, verimlilik ve rasyonellik esaslarına göre kullanılması,
- *ÇađdaŖ teknolojinin izlenmesi, yorumlanması, mal ve hizmet üretimine yansıtılması,

*Hızlı, istikrarlı ve sağlıklı bir ekonomik kalkınmanın desteklenerek gerçekleştirilmesi, şeklinde sıralanabilir (Kazu ve Demirli, 2002, 155-156).

Anapa ise mesleki ve teknik eğitimin birey odaklı amacı olarak mesleki eğitimden, nitelikli bir işgücünü ortaya çıkarmasının yanı sıra çalışma yaşamına girecek işgücünün bireysel, sosyal, ekonomik ve kültürel ihtiyaçlarının karşılanmasını içeren birey odaklı bir amaca da sahip olması beklenmektedir.

Mesleki eğitimin, bireysel faydasına bakıldığında, öncelikle bireye bir meslek kazandırdığı ve bireyi bir meslek sahibi yaparken aynı zamanda ona toplum içinde mesleği ile ilintili bir kimlik de sağladığı görülmektedir. Aynı zamanda bireylerin, meslekleri sayesinde emek verdikleri işlerin karşılığı olarak kazanç sağladıkları ve bu nedenle ekonomik bir güvence de elde etme olanağına sahip olduğu belirtilmektedir.” şeklinde belirtmiştir.

Aynı zamanda mesleki eğitim ile bir uğraş kazanılmasının bireyi tembellikten uzaklaştırıp çalışan, yararlı ve aynı zamanda üretken bir duruma getirdiği düşünülmektedir. İyi bir mesleki eğitimin; bireyin toplumda ilerlemesi, özgüven kazanması ve maddi bir güvence sağlaması yoluyla bireysel ve sosyal maneviyatı içeren bir faydasına vurgu yapılmaktadır.

Toplumda kabul edilen ortak davranışları geliştiren, genel kültür kazandıran genel eğitim ile bireylerin yaptıkları işlerde başarılı olabilmeleri için gerekli bilgi, beceri, davranışları kazandıran ve geliştiren mesleki eğitim bir bütündür. Mesleki eğitim görecekt bireylerin sözlü ve yazılı iletişim becerileri kazanması, çevresini tanınması, sosyal değerler geliştirmesi gibi bazı yeterliliklerinin oluşması için genel eğitim şarttır (Anapa 2008: 5-7).

Türk Milli Eğitiminin genel amaçları ve temel ilkeleri, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile belirlenmiştir. Mesleki ve teknik eğitime ilişkin amaç ve ilkeler de söz konusu Kanun’da yer almıştır. mesleki ve teknik eğitimi ilgilendiren maddeler:

Madde 2.2. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya

görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek

Madde 2.3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak; Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır.

Madde 6 – Fertler, eğitimleri süresince, ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilirler.

Madde 13 – Her derece ve türdeki ders programları ve eğitim metotlarıyla ders araç ve gereçleri, bilimsel ve teknolojik esaslara ve yeniliklere, çevre ve ülke ihtiyaçlarına göre sürekli olarak geliştirilir.

Eğitimde verimliliğin artırılması ve sürekli olarak gelişme ve yenileşmenin sağlanması bilimsel araştırma ve değerlendirmelere dayalı olarak yapılır.

Bilgi ve teknoloji üretmek ve kültürümüzü geliştirmekle görevli eğitim kurumları gereğince donatılıp güçlendirilir; bu yöndeki çalışmalar maddi ve manevi bakımından teşvik edilir ve desteklenir

Madde 14 – Milli eğitimin gelişmesi iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınma hedeflerine uygun olarak eğitim - insangücü - istihdam ilişkileri dikkate alınmak suretiyle, sanayileşme ve tarımda modernleşmede gerekli teknolojik gelişmeyi sağlayacak mesleki ve teknik eğitime ağırlık verecek biçimde planlanır ve gerçekleştirilir.

Mesleklerin kademeleri ve her kademenin unvan, yetki ve sorumlulukları kanunla tespit edilir ve her derece ve türdeki örgün ve yaygın mesleki eğitim kurumlarının kuruluş ve programları bu kademelere uygun olarak düzenlenir.

Eğitim kurumlarının yer, personel, bina, tesis ve ekleri, donatım, araç, gereç ve kapasiteleri ile ilgili standartlar önceden tespit edilir ve kurumların bu standartlara göre optimal büyüklükte kurulması ve verimli olarak işletilmesi sağlanır. ”şeklinde belirtilmiştir.

Mesleki eğitimin temel amacı, ekonominin gerektirdiği insan gücünü hazırlayabilmek ve bireylerin (genç- yetişkin) mesleki ve eğitim ihtiyaçlarını karşılayabilmek için, eğitim kurumları ile sanayinin işbirliği içinde çalışabileceği bir sistem geliştirmek ve sistemin işleyişini sağlamaktır (Doğan ve Akhun, 1980, 5; Aktaran Çürük, 2009: 13).

Mesleki ve teknik eğitimin amacı ise genel olarak, bireyleri sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerinde istihdam için nitelikli iş gücü olarak eğitmek ve yetiştirmek, mesleklerinin devamı olan yükseköğretim kurumlarına geçiş için gerekli temel eğitimi vermektir (Eşme, 2007, 3).

Mesleki eğitim, belirli yaş grubundaki öğrencilere bazı temel yeterlilikleri kazandırarak belirli bir meslek alanında işe girebilmelerini ve mesleki becerileri geliştirmeyi esas almıştır. Bir mesleğe ilişkin atölye çalışmaları yapılarak teorik eğitimin yanı sıra pratik eğitim de yürütülmüştür. Öğrencilerin yaptıkları işler mesleki uygulamalara göre belirlenmiştir (Doğan, 1983, 10).

Mesleki ve teknik eğitimin amacı, toplumun hedefleri ve iş çevrelerinin talepleri doğrultusunda bireylere belirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve uygulama yeterliliklerinin kazandırılmasıdır (Yıldız, 2008: 7).

2.1.3. Mesleki ve Teknik Eğitimin Önemi

Yaşadığımız yüzyılda teknoloji ve buna bağlı olarak da endüstri, toplum kültürünün ayrılmaz bir parçası hâline gelmiştir. Ülkelerin kalkınmışlık düzeyini belirlemek için kullanılan ölçütler arasında önemli bir yeri olan teknoloji, kendisinden faydalanılması için beraberinde nitelikli insan gücünün de bulunması zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır. Gelişmiş ülkelere bakıldığında teknolojiyi üretebilecek ve kullanabilecek gerekli insan gücünün istenen nitelik ve nicelikte yetişme kaygısıyla gerekli eğitim sistemleri oluşturdukları görülmektedir. Çünkü kalkınmayı hedefleyen toplumlarda nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde, eğitim sistemi önemli bir görev üstlenmektedir. Gerekli

insan gücünün sağlanması için bireyin katılacağı eğitim sürecinin niteliği önemli bir husus olarak görülmektedir. Bu noktada eğitimin hem toplumsal kalkınmaya katkı sağlayacak hem de sosyal ortamda gereksinim duyulacak bireylerin teknik becerilerini geliştirecek şekilde verilmesi gerekmektedir. Bu sayede hem toplumsal kalkınmadaki ara insan gücü ihtiyacı olan teknik personel hem de bireylerin bir meslek edinmesi sağlanabilecektir. İnsanların sosyal hayatlarında önemli bir yer tutan meslek sahibi olma olgusu ve eğitim aracılığıyla mesleğini en iyi şekilde icra etmesi insanların ve toplumların hayatlarını etkilemektedir. Bu noktadan bakıldığında açıkça görülmektedir ki meslekî ve teknik eğitim insanların ve toplumların hayatında önemli bir yer tutmaktadır (Aslanoğlu, 2006: 4).

Genel olarak bir ülkenin gelişimini etkileyen temel faktörler: “doğal kaynaklar”, “sermaye”, “insangücü”, yönetim”, “girişim”dir. Bu temel faktörleri etkileyen en önemli değişken eğitimidir. Eğitimi kalitesiz ve düşük düzeyde kalmış bir ülke zengin doğal kaynaklarına rağmen gelişemez (Alkan, Doğan, Sezgin, 1996, 10).

Gelişmenin yaratıcısı da uygulayıcısı da insandır. Günümüzde eğitimin önemi bu açıdan her zamankinden daha fazladır. İnsanın iyi yetiştirilmesine yapılacak yatırım ülkelerin ve insanlığın geleceğini güvenceye alacak rasyonel bir yatırımdır (Çürük, 2009: 9).

Toplumlarda, sanayileşme süreciyle çok çeşitli alanlarda nitelikli insan gücüne ihtiyaç duyulmaya başlamıştır. Çeşitli sanayi kolları ortaya çıkmış ve bu alanlarda mesleki ve teknik eğitim görmüş elemana gereksinim duyulmuştur (Aslanoğlu, 2006: 5).

Bilginin ve rekabet gücünün ön plana çıktığı günümüzde vasıflı işgücüne duyulan ihtiyacın artması, eğitimin işgücü piyasasına göre yeniden düzenlenmesini gündeme getirmiş ve özellikle mesleki ve teknik eğitimin tekrar önem kazanmaya başlamasına sebep olmuştur (Anapa, 2008: 1).

Günümüzde bir ülkenin zenginliği ve uluslararası pazarlarda rekabet gücü, hammaddelerine daha az, teknolojik gelişmelere ve sanayi kültürünün yerleşmişliğine daha çok bağımlıdır. Ülke ekonomilerinin uluslararası piyasalarda sahip olduğu konum, sunduğu ürün ve hizmetlerin kalitesi ile doğrudan ilişkilidir. Söz konusu ürün ve hizmetlerin kalitesi ise, üretimden pazarlamaya kadar her aşamada görev alan

personelin eğitim ve nitelikleri ile yakından bağlantılıdır. İş piyasaları ile mesleki eğitim arasındaki doğrudan ve zorunlu ilişki ortaya çıkmaktadır. Mesleki eğitimin XXI. Yüzyılın işletmelerinde önem kazanması öngörülmektedir.

Eğitim ve çalışma arasındaki bağ çok eski zamana dayanmaktadır. İnsanın çalışmayı öğrenme çabaları ile bir nevi mesleki eğitimin tarihi başlamıştır. Uygarlık geliştikçe de bu bağ, değişime uğrayarak çeşitli aşamalardan geçmiş ve günümüze kadar ulaşmıştır. Böylece, mesleki eğitim daha kapsamlı bir anlam kazanmış ve önemi gün geçtikçe artmaya başlamıştır (Anapa, 2008: 8).

Jones (1998)'e göre, işgücünün niteliği; kişinin formal eğitimde ya da formal eğitimin dışında öğrenmeye ayırdığı zamana ve dünyanın teknolojide geldiği noktaya bağlıdır. İşgücünün niteliğindeki artış, ekonomik kalkınmayı hızlandırır. Sonuç olarak teknoloji, işgücüne nitelik kazandırarak toplumu kalkınma havasına sokar. Nitelikli işgücünün de teknolojik değişmeyi etkilemesi mümkündür. Dışa açık bir ekonomide, nitelikli işgücü, teknolojiye uyum sağlama sürecinin bir parçası olarak önemli bir rol oynar. Diğer yandan nitelikli işgücü aynı zamanda ekonomik kalkınmanın belirleyicisi olan teknolojik değişimin tamamlayıcısıdır. Büyük bir çoğunluğu nitelikli işgücünden oluşan bir ekonomi, teknik değişmeyi destekler. Nitelikli işçi, yeni makineleri kullanmayı daha hızlı öğrenir. Teknolojiye kolay uyum sağlayan nitelikli işgücü, teknolojik değişimin tamamlayıcısı olan yüksek nitelikli işgücü haline gelir. Böylece, nitelikli işgücü, gelişmiş teknolojiyi kullanmada önemli bir rol oynamaktadır. Eğitim ise oldukça gelişmiş teknoloji ekipmanını kullanabilen nitelikli işgücünü sağlamaktadır (Özsoy, 2007: 50).

TÜSİAD “Eğitim ve Sürdürülebilir Büyüme” raporuyla, eğitim ve büyüme arasındaki ilişkiye dikkat çekmiştir. Raporda, insan sermayesinin geliştirilmesinde elde edilecek başarının ekonomik büyüme oranına yapacağı katkı ve eğitimin ekonomik faydalarının yanı sıra yoksullukla mücadele ve gelir dağılımında eşitlikçi bir yapının oluşturulması gibi sosyal faydalarının olduğundan da bahsedilmektedir (TÜSİAD, 2006, 21-25).

TİSK ise, ülkemizin küreselleşme süreci ve bilgi toplumuna uyum sağlaması, uluslararası rekabet gücünün geliştirilmesi, işsizlikle mücadele için işgücü piyasasının talep ettiği nitelik ve nicelikte işgücünün yetiştirilmesi gerekliliğinden bahsetmekte ve

bunun için “yaşam boyu eğitim” anlayışına vurgu yapmaktadır. Yaşam boyu istihdam garantisi için yaşam boyu öğrenimin öneminden bahsetmiştir. Doğal kaynaklar ve insan gücü, genel olarak bir ülkenin gelişimini etkileyen en önemli faktörler olarak değerlendirilir. Bu faktörlere yönetim, sermaye ve girişim de ilave edilebilir. İnsan gücü ve doğal kaynaklardan gereği gibi yararlanarak yüksek düzeyde üretim sağlamak bir ülkenin gelişimi için temeldir. Bu da ancak eğitim ile mümkündür. Esasen doğal kaynaklardan en iyi şekilde yararlanmak da insan gücünün bu konuda yetiştirilmesine bağlıdır. Mesleki eğitim kavramı bu noktada önem kazanmaktadır (Özünü, 2011: 4).

Günümüzde öne çıkan rekabet edebilme yetisinin, daha kaliteli ama daha ucuz üretim ile mümkün olabileceği düşüncesinin hakim olmasıyla birlikte uygun işgücünün yetiştirilmesi önem kazanmaya başlamıştır. Bu anlayış içerisinde piyasanın talebini karşılayabilecek bireylerin yetiştirilmesinde eğitime önemli bir rol verilmekte ve bu işgücünden, iyi bir eğitim almış olması ve piyasa koşullarının gerektirdiği ölçüde kendini sürekli olarak yenilemesi beklenilmektedir. Bu beklenti, iyi örgütlenmiş ve kaliteli bir mesleki eğitime verilen önemin artmasına da neden olmaktadır (Anapa 2008: 3).

Teknolojik gelişmeler, rekabet etme ihtiyacının artmasıyla nitelikli emeğe olan talep artmaya başlamıştır. Dolayısıyla mesleki ve teknik eğitime verilen önem artmaya başlamıştır. Mesleki eğitimin önemi arttıkça uygulamada değişikliklere, yeniliklere ihtiyaç duyulmuştur (Anapa 2008: 41).

Mesleki ve teknik eğitim, gelişme ve çağdaşlaşmanın lokomotifini olma görevini yalnız gelişmiş ülkelerde değil, gelişmekte olan ülkelerde de sürdürmektedir. Ekonomideki küreselleşme de mesleki ve teknik eğitime yeni bir boyut ve perspektif kazandırmıştır. Dolayısıyla, çağdaş toplumlar düzeyinde yaşamayı hak eden ve bu hedefi belirlemiş ülkemizde, mesleki ve teknik eğitimin küresel ekonomiye göre yeniden yapılandırılması için mevcut durumun incelenmesi ve beklentilerin belirlenmesi büyük önem taşımaktadır (Sert, 2007: 15).

Bilim ve teknolojiye ülkeler arası ve iç piyasalarda kıyasıya bir rekabet mevcuttur. Bu yoğun rekabet ortamında ayakta kalabilmek için daha seri ve daha kaliteli üretime ihtiyaç duyulmaktadır. Yeni teknolojiler üretmek ya da mevcut teknolojileri en

prodüktif şekilde kullanabilmek için de emeğin niteliğinin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu ise mesleki ve teknik eğitimle mümkündür. Ucuz, vasıfsız işgücü ile düşük maliyetle üretim yaparak ayakta kalabilmenin dönemi artık gerilerde kalmıştır. Bu nedenle mesleki ve teknik eğitim kritik önem taşımaktadır (Özünü 2011: 10).

İhtiyaç duyulan insan gücünün sağlanmasında bireyin katılacağı eğitim sürecinin niteliği önemli bir konu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu noktada eğitimin hem toplumsal kalkınmaya katkı sağlayacak hem de sosyal ortamda gereksinim duyulacak bireylerin teknik becerilerini geliştirecek şekilde verilmesi gerekmektedir. Bu sayede hem toplumsal kalkınmadaki teknik personel hem de bireylerin bir meslek edinmesi sağlanabilecektir. İnsanların sosyal hayatlarında önemli bir yer tutan meslek sahibi olma olgusu ve eğitim aracılığıyla mesleğini en iyi şekilde icra etmesi, insan ve toplum hayatını etkilemektedir. Bu noktadan bakıldığında açıkça görülmektedir ki, meslekî ve teknik eğitim insanların ve toplumların hayatında önemli bir yer tutmaktadır (Kazu ve Demirli, 2002, 17).

Günümüzde çok farklı alanlarda nitelikli insan gücüne ihtiyaç duyulmaktadır. Hızla gelişen ve değişen teknoloji ile donatılmış sanayi kuruluşları için gerekli olan kalifiye ara eleman ihtiyacı da hızla artmaktadır. Bu nedenle meslekî ve teknik eğitime olan ihtiyacı, bireysel, sosyal, ekonomik ve ulusal bakımından ele almak mümkündür (Kazu, Demirli, 156-157).

Nitelikli ve süreç içerisinde yenilenen mesleki eğitim, iş hayatının gelişmesinde de etkin bir rol oynayacağı düşünülmektedir. Ekonomik ve teknolojik dönüşümler meslek sayısını arttırmanın yanı sıra bazı mesleklerin yok olmasına ve yeni mesleklerin doğmasına sebebiyet vermektedir. Teknolojik değişimler nedeniyle değişen mesleklerle yeni oluşan mesleklerin öngördüğü bilgi, beceri ve yetenekler de değişmektedir (Anapa 2008: 39).

Mesleki ve teknik eğitimin ekonomik anlamda faydaları;

- İşgücü piyasasının gereksinimlerinin karşılanması,
- Üretimde verimlilik ve kalite artışının sağlanması,

- İşsizliğin azaltılması,
- İç ve dış piyasalarda rekabet gücünü attırması,
- Kaynakların etkinlik, verimlilik ve rasyonellik esasına göre kullanılması,
- Çağdaş teknolojilerin izlenmesi, bu teknolojilerin mal ve hizmet üretimine yansıtılması,
- Hızlı, istikrarlı ve sağlıklı bir iktisadi kalkınmanın desteklenerek gerçekleştirilmesi biçiminde sıralanabilir (Aykaç, 2002, 156).

2.2. Dünya Ülkelerinde Mesleki ve Teknik Eğitim Sistemi ve Meslek Yüksekokulları

2.2.1. Dünya Ülkelerinde Mesleki ve Teknik Eğitim Sistemi

Bir ülkede mesleki eğitim programlarının niceliği kadar niteliği de önemlidir. Ülke kalkınması açısından MTE programlarının bir takım hedefleri gerçekleştirmesi istenir. Başarılı bir mesleki eğitim programı öncelikle işsizleri gelişen sektörlerle hazırlayabilmelidir. Ayrıca, eğitim programları işsizlerin ihtiyaçlarına yönelik olmalı, dezavantajlı grupları kapsmalı ve katılımcılara piyasada pazarlanabilir beceriler sunmalıdır. Bunun dışında, mesleki eğitim programlarının yürütülmesinde var olan eğitim kurumlarından etkin bir biçimde yararlanılmalıdır (Özsoy, 2007: 72).

Değişik ülkelerde okul sistemini esas alan mesleki ve teknik ortaöğretim yanında, okul ve işletmeler tarafından ortaklaşa yürütülen farklı programları uygulayan eğitim kurumları da vardır. İtalya, Portekiz, Japonya ve Yunanistan'da sadece okulu esas alan mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları bulunmaktadır. İsviçre, Almanya ve Çek Cumhuriyeti'nde ise okul ve işletmeler tarafından ortaklaşa yürütülen model daha ağırlıklıdır (Dursun, 2008: 4).

1994 yılında Paris'te düzenlenen Mesleki ve Teknik Eğitim toplantısında dünya ölçeğindeki MTE sistemlerinde en çok kullanılanlar, üç ana başlık altında toplanmıştır.

Bürokratik veya Okul Merkezli Model (Fransa, kısmen Hollanda): Okul temeli MTE modelidir. Tam zamanlı meslek modeline ağırlık verilir. Bu model, genel eğitim ve özellikle okul temelli mesleki eğitimin olduğu iki ayrı eğitim sisteminden oluşur. Okul odaklı MTE’de eğitim, mesleki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında verilir. Bu MTE türünde, genel eğitim ile mesleki eğitime ayrılan zaman açısından ülkeler arasında farklı uygulamalar bulunmaktadır. Bazı ülkelerde okul odaklı MTE sistemi temel alınmasına karşın, programın bir parçası olarak işletmedeki eğitime daha ağırlık verilmektedir. Örneğin; İsveç ve Finlandiya’da bütün MTE öğrencileri öğrenim zamanlarının en az % 15’ini bir iş ortamında geçirmek zorundadır. Okulda verilen ve ağırlığı % 85 olan eğitim içinde genel eğitim ile ilgili dersler ve mesleğe yönelik teorik dersler bulunmaktadır. Son yıllarda Japonya, Norveç ve İsveç gibi ülkelerde izlenen politikalar MTE programları içinde genel eğitimin payının artırılması yönündedir. Buradaki amaç, mesleki eğitim alan öğrencilere belirli bir meslekte nitelik kazandırmak kadar, istemeleri halinde, yükseköğrenime devam etmelerinin de yolunu açmaktır. Okul odaklı MTE’nin işgücü piyasasındaki niteliği ve değeri, bu okulların türlerine ve alanlarına göre değişir. Teknik olarak daha gelişmiş olanlar, işgücü piyasasında sundukları geniş olanaklar nedeniyle daha fazla talep edilirlerken, onlar da oldukça seçici davranmaktadırlar. Bu okullar daha nitelikli olan öğrenci kitesini çekebilmek için, özellikle sınıf ortamında verilen teorik bilgiyle işyerindeki uygulamaları birleştiren eğitim programları düzenlemektedirler (Özsoy 2007: 70).

Liberal Anglo-Saxon Model (ABD, İngiltere ve kısmen Japonya): İş başında eğitim (çıraklık eğitimi) modelidir. Bu sistem genellikle genel eğitimi ve az sayıdaki gençler için zorunlu eğitimden sonra uygulanan sanayide iş başında (on the job training) eğitimi içermektedir (Özsoy, 2007: 86).

Dual Model (Almanya, Avusturya ve Danimarka): Dual modelde bürokratik ve liberal modeller arasında denge sağlanmaya çalışılır. Bu anlamda eğitimin okul ile sanayi arasında paylaşıldığı bir eğitim sistemidir. Dual modeldeki esas amaç, okul ve firmaların farklı bir altyapıda iş birliğini sağlamaktır. Mesleki eğitim kursları düzenlenerek sosyal ortaklar ve hükümetler tarafından desteklenir. Eğitimlerin teorik kısmı hükümetin, pratik kısmı şirketlerin sorumluluğundadır. Dezavantajları ise mesleki eğitim kurslarına uyum sağlanmasının uzun zaman alması ve staj yapılacak firmanın

sağlanmasında zorluklarla karşılaşılmasıdır (Kocaturk, 2006, 24; Aktaran Özsoy, 2007: 86).

Bu tür bir eğitim alanlar, öğrenci statüsünü genelde korurlar. Söz konusu sistemin iki temel hedefi vardır: Birincisi, gence istihdamı için gerekli bilgi ve deneyimi kazandırmak, ikincisi ise gencin iş piyasasına girişini kolaylaştırmaktır. Dual sistemin uygulandığı bazı ülkeler ise, başta Almanya olmak üzere, Avusturya, Danimarka, Lüksemburg ve İsviçre'dir (Özsoy, 2007: 70).

AB genelinde ortak mesleki ve teknik eğitim politikaları oluşturabilmek ve oluşturulan bu politikalar çerçevesinde tüm AB ülkelerindeki mesleki ve teknik eğitim faaliyetlerinin standart olmasını sağlamak amacıyla, AB genelinde faaliyet gösteren CEDEFOP (European Centre for the Development of Vocational Training) adında bir merkez kurulmuştur.

1980'lerde mesleki eğitim alanında, her biri farklı bir görevi yerine getiren sayısız eğitim programı uygulamaya konmuştur; PETRA (başlangıç mesleki eğitimi), FORCE (sürekli mesleki eğitim), COMETT (üniversite-sanayi iş birliği) gibi. Ancak tüm bu programlar, Birliğin mesleki ve teknik eğitim politikası için bütünlük sağlayamamaktadır. LEONARDO programının oluşturulması, bu doğrultuda atılan ilk somut adımdır. 6 Aralık 1994 tarihli AB Konseyi toplantısında, yeni MTE politikası olan Leonardo Da Vinci programı hakkında karar alınmıştır. Leonardo Da Vinci programı; Comett, Petra, Force ve Eurotecnet programlarının çatısı altında, yeni boyutlar da eklenerek onların başarılı bir devamı şekline getirilmiştir (Özsoy, 2007: 79).

2.2.2. Dünya Ülkelerinde Meslek Yüksekokulları

2.2.2.1. ABD'de Meslek Yüksekokulları

Mesleki ve teknik eğitim ortaöğretim sonrası düzeyde okullaşmıştır. Teknik eğitimde yeterliğe sahip olabilmek için 2 yıllık yükseköğretim programlarına devam etmek gerekmektedir. Öğrenci, ön lisans seviyesindeki bu eğitimden sonra 4 yıllık bir yükseköğretim kurumuna geçebilir. Mesleki ve teknik eğitim programlarında öğrenciler pratik eğitimin yanı sıra meslekleriyle ilgili kavramlar, teorik bilgiler ve tasarım öğrenir. Teknik community, iki senelik kolejler ve bazı dört senelik kolej ve üniversiteler bu tür

programlar sunmaktadır. İki senelik programların sonunda öğrencilere “associate of applied science” diploması ya da “pre-baccalaureate technical degree” diploması verilmektedir. Genel eğitim alanları şunlardır: bilgisayar bilimleri, mühendislik teknolojisi, iletişim teknolojisi, hemşirelik, sağlık, muhasebecilik, iş yönetimi, tarım ve bahçivanlık. Öğrencilerin diploma alabilmesi için kendi meslekleriyle ilgili derslerin yanı sıra Matematik, İngilizce, Fen Bilimleri ve Tarih gibi genel dersleri de başarıyla tamamlamaları gerekmektedir. Amerika’da mesleki eğitim iki yıllık meslek yüksek okullarında verilmekte ve ortaöğretimde öğrenciler geniş tabanlı programlarla başlamaktadırlar. Programların yapısı belirlendikten sonra, ulusal düzeyde her alan veya dal grubu ile ilgili standartların geliştirilmesine önemlidir. 11. ve 12. sınıflarında mesleki eğitime yönelmek isteyen öğrencilere bazı özel amaçlı liseler ve büyük mesleki teknik okullar ortaöğretim düzeyinde teknik programlar da uygular. Bu öğrencilere diplomanın yanı sıra, mesleki yeterlik belgesi de düzenlenmektedir.

ABD’de değişik düzeylerde 400’den fazla program uygulanmaktadır. Bu programlar genel olarak endüstri, ticaret, iş ve büro meslekleri, pazarlama ve dağıtım, ev ekonomisi, sağlık ve tarım alanlarındadır. Mesleki ve teknik öğretim öğrencileri okula devam ederken yarı zamanlı, mezun olunca da tam zamanlı çalışmaya hazır olurlar. Yarı zamanlı ortaklaşa eğitim ve iş tecrübesi programları, genellikle lisenin son iki sınıfında uygulanır. ABD’de ulusal bir mesleki ve teknik öğretim sisteminden söz edilemez. Her eyalette farklı uygulamalar vardır. Bazı mesleki eğitim kurumlarına ilişkin bilgiler aşağıda çıkartılmıştır (Şahin, 2009, 116-132).

2.2.2.2. Almanya’da Meslek Yüksekokulları

Almanya’da mevcut olan yükseköğretim kurumlarını da iki ana başlık altında toplamak mümkündür:

Üniversiteler/Teknik Üniversiteler

Yüksekokullar

Genel Üniversiteler: Tüm bilimsel alanlar için bilim adamı yetiştirmek ve bilimsel araştırmalar yapmak için kurulmuş yükseköğretim kurumlarıdır.

Teknik Üniversiteler: Teknik ve tabîî bilimler sahasında bilim adamı yetiştirmek ve bilimsel araştırmalar yapmak amacıyla kurulmuş yüksek kurumlardır.

Yüksekokullara girebilmek için Abitür denen olgunluk sınavını geçmek gerekmektedir. Hemen hemen bunların hepsi devlet kurumları olup, öğretim üyeleri memur konumundadır. Yüksekokullar beşe ayrılmaktadır:

Çok Amaçlı Yüksekokul (Gesamthochschule): Farklı tür yükseköğretim kurumlarını bünyesinde bulunduran bir yüksekokuldur.

Eğitim Yüksekokulu (Pädagogische Hochschule): Liselerin üst sınıfları dışındaki okullara öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarıdır.

Sanat Yüksekokulu/Müzik Yüksekokulu (Kunsthochschule/Musikhochschule): Müzik ve diğer sanat dallarında bilimsel eğitim veren yükseköğretim kurumlarıdır.

Meslek Yüksekokulu (Fachhochschule): Meslekte bilimsel yöntemleri bağımsız kullanabilme ve yaratıcı etkinlik yapma yeteneği kazandırmak amacıyla kurulmuş yükseköğretim kurumlarıdır.

İdare Meslek Yüksekokulu (Verwaltungshochschule): Kamu yönetimi için idari personel yetiştirmek amacıyla kurulmuş yükseköğretim kurumlarıdır. Almanya'da yükseköğrenimi bitirmek için öğrencilerin başarısını ölçmek amacıyla çeşitli sınavlar yapılmaktadır. Bu sınavlar;

Diploma Ana Sınavı (Diplomhauptprüfung): Yüksekokullar tarafından uygulanan bir akademik mezuniyet sınavıdır. Bu sınavı veren kimseler, meslekî bir nitelik kazanmış sayılır. Özellikle fen bilimleri, teknik, sosyal ve iktisat bilimleri gibi dallar üzerine olan yükseköğretim, diplomhauptprüfung denilen bir sınav sonucunda meslekî yeterlilik kazanılarak sona erer. Yükseköğrenim diploması almakla ilgili yönetmelikler, ön lisans sınavına kadar en az 4 sömestre devamı ve diplomhauptprüfung için de yine 4 sömestre daha okula başarıyla devamı öngörmektedir.

Diploma ana sınavı (diplomhauptprüfung), dal dersleri için ayrı ayrı sözlü ve/veya yazılı sınav ve mezuniyet tezi olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır. Bu tez, sınav

komisyonu tarafından uygun bulunan bilimsel bir konu üzerinde, öğrencinin bağımsız olarak ilmî metotlarla hazırlayacağı bir yazılı çalışmadır (Özgenç, 2009, 103).

2.2.2.3. Finlandiya’da Meslek Yüksekokulları

Yükseköğretim, profesyonel hayata yönelik yükseköğretim kurumları olan üniversiteler ve meslek yüksekokullarında sunulmaktadır. Her ikisinin de kendi profilleri bulunmaktadır; üniversiteler bilimsel araştırma ve öğretimi vurgularken meslek yüksekokulları daha uygulamaya yönelik bir yaklaşım benimsemiştir. Meslek yüksekokullarıyla üniversiteler arasındaki ayırımın, iki kurumun verdiği mezuniyet derecelerine vurgu yapılarak, meslek yüksekokullarının iş piyasaları ile olan oryantasyonu ve fakültenin akademik özellikleri göz önüne alınarak çok iyi yapılması gerekmektedir.

Finlandiya’da üniversiteler ve denk yükseköğretim kurumları özerktir. Üniversite dereceleri, Üniversite Dereceleri Kararnamesi’ne göre idare edilmektedir. Buna dayalı olarak, üniversiteler ve fakülteler, derece yönetmeliklerine ve müfredatlarına kendi kendilerine karar vermektedir. Finlandiya’da 29 meslek yüksekokulu vardır. Meslek yüksekokulları öğrencileri, meslekî uzmanlık pozisyonlarında gerekli olan yetenek ve bilgiyle donatılmaktadır. Aynı zamanda öğretimle, iş hayatıyla ve bölgenin ihtiyaçlarıyla ilgili araştırmaları yürütmektedir. 90’lı yılların başında, meslekî okullarla iş hayatı arasındaki sınırın aşılması için iş birliğine dayalı yeni bir tür çalışma projesi geliştirilmiştir. Projedeki fikir, öğrencilerin gerçekte var olmayan ve alternatif bir girişim olarak tanımlanan yeni bir şirket için iş plânı yapmasıdır. Bu çalışmayla iş hayatının sürekli değişen ihtiyaçlarına karşılık verebilmek amaçlanmıştır.

Meslek yüksekokulu derecesini almak için 3, 5 ya da 4 yıl tam zamanlı eğitimi tamamlamak gerekmektedir. Dersler, en az altı ay süren iş başında eğitimi de kapsamaktadır. Temel derece derslerinden başka, meslek yüksekokulları yetişkinlere sürekli eğitim kursları ya da diploma derecesi sağlayan programlarla da eğitim vermektedir. Tüm meslek yüksekokulları, açıköğretim ders programı sunmaktadır. Meslek yüksekokullarının mezuniyet sonrası dereceleri meslek yüksekokulu derecesi almış, en az üç yıllık çalışma hayatına sahip, profesyonel yeteneklerini, bilgilerini derinleştirmek ve genişletmek isteyenler içindir

Meslekî Eğitim Kanunu'na göre eğitim veren özel meslekî okullar, Eğitim Bakanlığına bağlıdır, devletten destek alırlar ve diploma verme yetkisine sahiptirler. Bu kurumlar, tüm meslekî okulların % 38'ini kapsamaktadır. Meslekî okul öğrencilerinin % 13'ü özel meslekî okullarda eğitim görmektedir. 30 meslek yüksekokulunun 11'i özeldir ve tüm üniversiteler devlete aittir.

Üniversitelerin yarısı geleneksel çoklu disiplinli üniversite, diğer yarısı ise konularında uzmanlaşmış üniversitelerdir. Uzmanlaşmış üniversitelerin üçü ekonomi ve işletme, üçü teknoloji ve diğer dördü ise sanat akademileridir. Sanat akademileri; müzik, sanat ve tasarım, güzel sanatlar ve tiyatro akademilerini (tiyatro ve dans) kapsamaktadır. Üniversite düzeyindeki askerî eğitim, Savunma Bakanlığına bağlı Ulusal Savunma Üniversitesi tarafından verilmektedir. Üniversitelerde lisans derecesini (kandidaatin tutkiritto, kandidatexamen) tamamlamak an az 3 yıl sürer ve mühendislik, tıbbî bilimler dışında tüm alanlarda alınabilir.

Finlandiya'daki üniversite giriş sınavı yükseköğrenim için genel seçilebilirlik olanağı sunmaktadır. Bu sınav yılda iki kez tekrarlanmaktadır. Biri ilkbahar, diğeri ise sonbahar döneminde olmak üzere her yerde aynı anda yapılmaktadır. Sınav, birbirini takip eden üç bölümden oluşmaktadır. Bu sınav bir dönemde ya da üç dönemde tamamlanabilir. Sınav dört ana bölümden oluşmaktadır. Bunlar ana dili, seçmeli ikinci yabancı dil, yabancı dil ve öğrenci alan seçimine göre sayısal veya sosyal bölümlerdir. Sınav iki seviyeden oluşmaktadır. Birincisi matematik, seçmeli ikinci dil ve yabancı dildir. Bunlar zorluk derecelerine göre ileri derece ve temel bilgi olarak ayrılmaktadır, ikincisi ise seçmeli ikinci dildir ve bu da ileri ve orta derece olarak ayrılmaktadır.

Öğrenciler okulda okumuş oldukları derslerin seviyesine göre seçim yapma hakkına sahiptir. Başarı için öğrencinin ana bölümlerden birinde ileri derecede başarı göstermesi gerekmektedir. Öğrencinin seçmiş olduğu sınav seviyesi, okulda okumuş olduğu seviye ile doğru orantılı olup olmadığı, Liseler Başmüdürlüğü tarafından kontrol edilmektedir

Buna ek olarak, Finlandiya meslek yüksekokulu derecesine sahip olanlar, ortaöğretim II. devre sonrası meslekî yeterliliklere sahip olanlar ya da en azından üç yıllık bir meslekî yeterliliğe sahip olanlar da üniversite eğitimi için seçilebilmektedir. Tüm çalışma alanlarına kısıtlanmış giriş, "numerus clausus" bulunmaktadır. Başvuru yapan kişi

sayısı, mevcut kapasiteyi geçtiği için üniversiteler değişik öğrenci seçme kriterlerine başvurmaktadır.

Kabul için genel şart, genel ortaöğretim II. devre eğitimin ya da meslekî ortaöğretim II. devre eğitimin ve öğretimin tamamlanmış olmasıdır. Diğer bir deyişle, aşağıda belirtilen adaylar meslek yüksekokulu çalışmalarını gerçekleştirme hususunda yeterlilik sahibi olarak kabul edilmektedir: Üniversite giriş sınavına girmiş olanlar ya da II. devre ortaöğretim eğitimi tamamlamış olanlar ya da meslekî yeterliliğe sahip olanlar (ya da II. devre ortaöğretim sonrası bir yeterliliğe sahip olanlar) veya eş değer bir uluslararası ya da yabancı yeterliliğe sahip olanlar.

Finlandiya'da üniversitelere kabul ile ilgili genel kural, başvuranın üniversiteye giriş sınavından ve üniversitelerin kendilerinin yaptığı sınavlardan aldığı puanlardır. Sınavlar, II. devre ortaöğretim müfredatını ve/veya bazı durumlarda sınavda verilen materyalleri kapsamaktadır. Mülakat ve soru hâlindeki uygunluk testleri bazı alanlarda ve kurumlarda uygulanmaktadır (örnek: pedagoji, sosyal hizmet). Üniversiteler, kabul şartlarını belirlemekte serbesttir. Giriş sınavı sürecinde, üniversiteler arasında iş birliği vardır. Örneğin, bir kurumda alınan bir sınav, başvurana birçok üniversiteye girebilme hakkını verebilir, (örn: biyolojide 5, mühendislik ve mimarlıkta 8 üniversite) Bazı alanlarda ve üniversitelerde, giriş sınavındaki olağanüstü sonuçlar, ayrı bir giriş sınavına girmeden eğitime başlamayı sağlayabilir (örn: Helsinki Üniversitesinde matematik, fizik ve kimya). Meslek yüksekokullarında, eğitim profesyonel özelliklerle ilgili olduğu için mülakatlar ve uygunluk/yetenek sınavları yaygındır. Üniversitelere giriş sürecinde olduğu gibi, üniversite giriş sınavı sonuçları göz önüne alınır.

Meslek yüksekokullarında eğitim, ağustos ya da eylülde; üniversitelerde genellikle eylülde başlar ve mayıs ayında sona erer. Üniversiteler ve meslek yüksekokulları programlarını kendileri oluşturmakta, öğrenciler de bu programlar çerçevesinde alacakları derslere kendileri karar vermektedir. Akademik yıl, iki döneme ayrılmıştır. Birçok üniversite, yıl boyunca aktiftir ve yaz kursları düzenlemekte, ilave sınavlar yapmaktadır.

Meslek yüksekokullarında öğrencilerin, değerlendirme kriterlerinden haberdar olmaya, sınav kâğıtlarını ve diğer performans kayıtlarını görmeye hakları vardır. Bir öğrenci değerlendirmeden tatmin olmazsa, düzeltilmesi için istekte bulunabilir. Meslek

yüksekokulları öğrencilere eğitimlerinin sonunda bir derece diploması vermektedir. İstenildiği takdirde, öğrenimlerine devam ederken öğrenciler, tamamladıkları dersleri belirten bir diploma alabilmektedir. Ayrıca, uluslararası kullanım için gereken diploma ekini de almaları mümkündür. Birçok okul bu iki diplomayla beraber otomatik olarak vermektedir. Bu ek; dersler, alınan krediler ve bunların eğitim sistemindeki düzey ve statüleri hakkında gerekli bilgiyi içermektedir.

Üniversitelerde değerlendirme, sürekli değerlendirmeye dayanmaktadır. Birçok durumda, öğrenciler yazılı sınavlara göre değerlendirilirler, fakat sözlü sınavlar da yapılmaktadır. Ayrıca öğrenciler diğer ödevlerle beraber seminerler için de ödevler hazırlamaktadır. Lisans ve yüksek lisans dereceleri için öğrenciler tez yazmaktadır. Sanat akademilerinde, tezin yerini, yazılı kısmı da olan konser, oyun ve benzer performanslarla desteklenmiş sanatsal bir üretim almaktadır (Center, 2009, 179).

2.2.2.4. Fransa'da Meslek Yüksekokulları

Fransa'da yükseköğretim kurumları 3'e ayrılır.

1. Kısa süreli (2 yıllık): ön lisans düzeyinde eğitim veren kurumlardan mezun olan öğrencilere bac+2 (lise bitirme sınavı-baccalaureat) düzeyinde diploma verir. Otelcilik, endüstri, sağlık, uygulamalı sanatlar, yönetim, tarım, vb. gibi yaklaşık 88 uzmanlık alanı vardır.

2. Uzun süreli (3 yıllık) lisans düzeyinde eğitim veren üniversitelerden mezun olan öğrenciler bac+3 diplomasını alırlar. Bu kurumlarda 2 tür eğitim verilir: Genel ve meslekî lisans eğitiminin ardından, 2 yıl süreli yüksek lisans eğitimine katılarak öğrenciler bac+5 diplomasına sahip olurlar. 2 tür yüksek lisans eğitimi verilir: Araştırma yüksek lisans öğrencilere 2. senede tez hazırlatma esaslıdır. Meslekî yüksek lisans ise bireyi iş hayatına hazırlar ve bireyin belirli bir iş yerinde çalışmasını ve iş bulmasını destekler. Doktora düzeyi ise 3 yıl sürelidir ve mezun olan öğrenciler bac+8 diplomasına sahip olurlar. Tez savunması sonucunda ise doktora diploması alınır.

Ayrıca yüksekokullar, 5 yıllık eğitim verirler. Üniversitelere göre, öğrencilerini daha çok eleyerek seçerler. Mütercim tercümanlık, çevirmenlik, gazetecilik, mühendislik gibi çeşitli bölümler mevcuttur. Mezun olan öğrenciler bac+5 diplomasına sahip olurlar.

3. Bağlantılı formasyon mezunu olan öğrenciler bac+2 diplomasına sahip olurlar. Üniversitede okuyan öğrenciler, çeşitli şirketlerde staj adı altında eğitim alırlar. 10 tane üniversite ve yüksekokulun bağlantılı formasyon eğitimi veren mühendislik lisans ve yüksek lisans bölümleri vardır. Fransa'da 2000 yılında yükseköğretim düzeyine 17. 000. 000. 000 avroluk bütçe ayrılmıştır. Yükseköğretim kurumlarının büyük bir bölümü devlet, çok azı ise özeldir. 82 üniversite vardır.

On lisans düzeyinde verilen sağlık eğitimi sonucunda, Sağlık Bakanlığı onaylı bac+2 diploması verilir. On lisans ve lisans düzeyinde öğrenci seçme sitemi yoktur, ancak yüksekokullara girişte sınavlar vardır. Yüksekokullar, teknik (IUT) ve meslek yüksekokulları (IUP) olmak üzere ikiye ayrılır.

2005-2006 akademik yılında toplamda 2. 287. 000 öğrenci, yükseköğretimde yer almaktadır. 1. 327. 000 öğrenci üniversitelerde, 113. 5000 öğrenci teknik okullarda ve 76. 000 öğrenci yüksekokullarda ve 89. 000 öğrenci ise çok farklı yükseköğretim alternatiflerini seçmişlerdir. Yabancı öğrencilerin oranı % 11, 3'e ulaşmıştır.

Birkaç senedir hazırlık sınıflarında ve sağlık okullarındaki öğrenci sayıları artmaktadır. 2006'da yüksekokulların hazırlık sınıflarında öğrenci sayısı 76. 000'e ulaşmıştır (Şahenk, 2009, 203).

2.2.2.5. Güney Kore'de Meslek Yüksekokulları

Bir yükseköğretim kurumuna; ırk, cinsiyet, inanç ve sosyal ayrıma maruz kalmadan herkes eşit başvuru hakkına sahiptir. Başvuru şartları halka duyurulmaktadır. Yükseköğretime başvuracak bir adayın liseyi ya da dengi bir okulu bitirmiş olması ve eğitimden sorumlu Bakanlık tarafından, yılda bir defa ulusal düzeyde yapılan sınavı başarması gerekmektedir. Başvuru sayısı, kurumların alacağı öğrenci sayısını aştığı takdirde her kurum, alacağı öğrencileri kendi yaptığı yazılı ve sözlü sınavla seçmektedir.

Yükseköğretim kurumuna girmeye hak kazanan öğrenciler, öğrenci işleri bürosuna kayıt yaptırmak ve belirli bir kayıt ücreti ödemek durumundadır. Bazı kurumlar, öğrencilerden, kanun ve nizamlara uyacaklarını taahhüt eden bir sözleşme imzalamalarını ve velilerinden de okul taksitleri ile diğer okul masraflarını ödeyeceklerini belirten yazılı bir senet getirmelerini istemektedir. Devletin yükseköğretim kurumları için ödenecek

yıllık taksit miktarını eğitimden sorumlu Bakanlık belirlemektedir. Bakanlık, özel yükseköğretim kurumları için ödenecek yıllık taksitlerin tavan ücretini tespit etmekte; ödenecek miktar, bu tavanı aşmayacak şekilde özel kurumlarca belirlenmektedir.

Bugün Güney Kore'de yükseköğretim yedi kategoriye ayrılmıştır;

- Yüksekokul ve üniversiteler
- Endüstri üniversiteleri
- Eğitim üniversiteleri
- Ön lisans okulları
- Basın ve haberleşme üniversiteleri
- Teknik yüksekokullar
- Diğer çok amaçlı kurumlar.

Bu kurumlarda eğitim süresi, önlisans okulları dışında en az 4, en fazla 6 yıldır. Yüksekokullarla üniversite arasında, önemli bir fark yoktur. Sadece üniversitelere, kapasite ve uyguladıkları çeşitli programlar açısından yasal bir statü verilmiştir. Bir kurumun üniversite olabilmesi için, en az üç yüksekokul (college) ile bir lisansüstü eğitim veren okula sahip olması gerekmektedir. Üniversiteden bağımsız olan bir yüksekokul da lisansüstü eğitim verebilmektedir. Lisansüstü eğitim (master ve doktora) veren okullar beşerî bilimler, sosyal bilimler, tabii bilimler, mühendislik, ev ekonomisi, eğitim, tarım, tıp, sanat, halk sağlığı ve çevre çalışmalarında yüksek lisans ve doktora derecesi vermektedirler. Güney Kore'de meslek yüksekokulları ve endüstri çevresi arasında, endüstri Yüksekokul İşbirliği Komitesi aracılığı ile sıkı bir ilişki ağı kurulmuştur. Öğrenciler, endüstriyel kuruluşlarda, staj uygulamaları ve alan çalışmaları yapmaktadır. Bu kuruluşlarda çalışan işçilere, yüksekokullarda eğitim verilmektedir. Yüksekokullarla bu kuruluşlar arasında ortak araştırmalar, bilgi ve teknoloji paylaşımı yapılmakta; yüksekokul programlarının geliştirilmesinde bu kuruluşlardan fikir ve görüş alınmaktadır

4 yıllık okullardaki öğrencilerin % 48'i, MYO'larındaki öğrencilerin % 96'sı özel okuldur.

Yükseköğretim kurumunda öğrenim gören öğrencilerin yalnız % 8, 6'sı açık üniversitelerde, % 91,4'ü ise çeşitli örgün eğitim veren üniversite ve meslek yüksekokullarında okumaktadır. Üniversitede okuyan öğrencilerin % 56, 9 gibi büyük bir çoğunluğu; genel üniversitelerde, % 26, 2 ise MYO'dadır. Politeknik üniversite de okuyanların oranı ise % 5, 8'dir.

Politeknik Üniversite

İngiltere, Avustralya ve Almanya gibi ülkelerde "çok teknik uzmanlık okul" anlamında kullanılmaktadır. Güney Kore'de Mart 2006 tarihinde, 24 teknik üniversite ile 21 tane meslek yüksekokulu birleşerek Kore Politeknik Üniversitesi unvanıyla eğitime başlamıştır. Bu üniversiteler, yükseltilmiş eğitim kalitesi ile yeni meslekî eğitimin paradigması olmuştur. Politeknik üniversite, yaş ile ilişkisiz yaşam boyu eğitiminin meydanıdır.

Meslek Yüksekokulu

Kredi banka sisteminden yararlanarak diploma alınabilen eğitim sistemi ve eğitim süreci 2 yıldır. Eğitim sürecinden alınan kredi dışında, alanla ilgili sertifika kazanılırsa kredi olarak kabul edilir. 2 sene sonra uzman lisans diploması alınmaktadır.

Diğer yüksekokullar Teolojik yüksekokullar (colleges) gibi çok amaçlı kurumlardır (Choi, 2009).

2.2.2.6. İngiltere'de Meslek Yüksekokulları

Yükseköğretim içerisinde en önemli kurum üniversitelerdir. Üniversiteler, hem yüksek nitelikli insan gücü yetiştirmekte hem de bünyesindeki araştırma faaliyetleriyle toplumu geliştirmektedir.

Ayrıca üniversiteler; kişilere araştırma fırsatları ve geniş alanlı öğretim kursları vererek lisans ve lisansüstü öğretim diplomaları kazandırmaktadır. Tüm üniversitelerin kendine

özgü dereceleri vardır ve hangi derecelere hangi nitelikteki öğrencileri kabul edecekleri kendilerine bırakılmıştır. Üniversitelerin ağırlık verdiği alanlar ve verdikleri dersler arasında çok fazla farklılıklar bulunmaktadır. Üniversiteler, eski ya da 1992 öncesi üniversiteler ve yeni ya da 1992 sonrası üniversiteler olarak ikiye ayrılmaktadır. 1992 öncesi üniversiteler, meslekî alanlar yerine akademik alanlarda ağırlıklı olarak programlar yürütmekte idi. 1992 sonrası üniversiteler ise daha çok bilginin pratik kullanımına ilişkin eğitim üzerine odaklanmıştır. İngiliz üniversiteleri, paralı olmakla birlikte devlet yardımı almaktadır

Yükseköğretim enstitüleri, yükseköğretim kolejlerini ve üniversite kolejlerini kapsamaktadır. Üniversite kolejleri, bağımsız enstitülerdir. Bu enstitüler, derece almak için programları ve lisansüstü yeterlilikleri kapsamaktadır. Bazıları yüksek dereceler sunabilmektedir. Kolejler, mevcutları bakımından çeşitlilik göstermektedir. Küçük enstitüler, 450 öğrenciyi kapsarken fazla bilim dalları olan enstitüler ise 13. 000 öğrenciye eğitim verebilmektedir.

İleri Eğitim Enstitüleri Yükseköğretim kurumları dışında, 16 yaş üzeri kişilerin meslekî, akademik, sosyal ve fiziksel odaklı eğitimini kapsayan tam ya da yarım gün kursları veren enstitülerdir. İleri eğitim kolejleri, yükseköğrenim yeterliliğini temel aşama (foundation degree) olarak veren üniversitelerle birlikte çalışır. Temel aşama, endüstri alanının ihtiyaçları doğrultusunda, kişilere bilgi ve yeteneğin kazandırıldığı ve kişilerin iş dünyasına hazırlandığı aşamadır.

Üniversiteler ve diğer yükseköğrenim enstitüleri, kendi özel kabul poliçelerini hazırlar. Üniversiteye giriş koşulları genellikle, iki ya da üç alanda GCE A-level geçer notlar, GCSE'de ise C ya da üzeri notları almayı gerektirir. Ayrıca İleri Meslekî Eğitim Sertifikası (Advanced Vocational Certificate Of Education, AVCE), Edexcel Ulusal Yeterlilikleri (Edexcel BTEC National Qualifications) ve Uluslararası Üniversite Diploma (International Baccalaureate) yeterlilikleri olanlar da üniversitelere kabul edilmektedir (Korkmaz, 2009, 273).

2.2.2.7. İsrail’de Meslek Yüksekokulları

İsrail’de yükseköğretim genel akademik (iyuni) ve meslekî yüksekokullar (miktzol) olmak üzere iki çeşittir.

Genel Akademik: Doğa ve sosyal bilimleri ve matematiğin yer aldığı tamamı akademik program içerir.

Meslekî Yeksek Okullar (Miktzoi): Öğrencilerin akademik ve meslekî konuları seçmelerini gerektirir. Elektronik, bilgisayar, ticaret, moda gibi farklı meslekler içerir. Stardart teknik okul (technologi-iyuni), tam bir sertifika ya da Bagruta hazırlayan meslekî okul ve pratik meslek okulları (miktzoi-ma'asi) olmak üzere üç tip meslekî yüksekokul vardır.

Üniversiteler, teknoloji enstitüsü, araştırma enstitüsü, açık üniversite, akademi, akademik kolejler, akademik öğretmen eğitimi kolejleri; yükseköğretim kurumlarıdır. Üniversiteler, 15 Ekim ile 15 Haziran arasında eğitim vermektedir. Öğrenim dili, İbrani-ce ve İngilizcedir.

Ortaöğretimden sonra öğrenciler, genellikle İsrail Savunma Kuvvetlerinde askere alınmaktadır, fakat bir kolej ya da üniversiteye devam edenler mecburî askerlik tarihi için uzatma isteyebilmektedir. Bir üniversitenin bakalorya derecesine sahip olmak için öğrenim gören öğrencilere, askeriye tarafından ücret verilmektedir. Fakat onların kendi uzatma servisleri ile 2-3 yıllık bir sözleşme imzalamaları zorunludur. İsrail Savunma Kuvvetleri servisinden sonra tam bir Bagrut sertifikasına sahip her İsraili, yükseköğretime devam edebilmektedir. Üniversitelere giriş için, genellikle psikometrik giriş testlerinden ortalama bir derecenin yanısıra Bagrut ünitelerinin belirli bir miktarını bilmek gerekmektedir. Tüm üniversitelere ve bazı kolejlere devlet ve öğrenim ücretinin küçük bir bölümünü ödeyerek öğrenciler para desteğinde bulunmaktadır.

2003 yılında, İsrail yüksekokul mezunlarının % 56, 4’ü, bir Bagrut sertifikasına sahiptir. Bunların % 57,4’ü İbrani sektöründen, % 50, 7’si ise Arap’tır.

Yüksek eğitim ülkenin gelişmesinde çok önemli bir rol oynamaktadır. 2004-2005 akademik yılında, 257. 000 öğrenci İsrail yükseköğretim enstitülerine kayıt yaptırmıştır.

Bunların % 48'i üniversitelere, % 30'u farklı kolejlere ve % 21'i açık üniversitelere olmuştur. Kolejler ilköğretim, müzik, sanat, moda tasarımı ve beden eğitimi gibi alanlarda eğitimin yanı sıra akademik eğitim sunarken, İsrail'in 7 üniversitesinde Fen ve sosyal bilim alanlarında -bakalorya derecesinden post doktora derecesine kadar- pek çok program mevcuttur.

İsrail'de üniversiteler öğretim ve araştırma olmak üzere iki amaca hizmet etmektedir. Her üniversite (Weizmann Enstitüsü hariç) sanat, sosyal ve fen bilimlerinin her alanında bakalorya, master ve doktora derecesi vermektedir. Ek olarak, bu alanlarda çok temel araştırmalar, ülkenin 8 üniversitesinde uygulanmaktadır (Ada ve Baysal, 2009, 306).

2.2.2.8. Japonya'da Meslek Yüksekokulları

Japonya'daki yükseköğretim kurumları üniversiteler, ön lisans okulları, teknoloji yüksekokulları ve özel öğretim veren yüksekokullar olarak gruplanabilir. Üniversiteye kabul için lise mezunu olmak ve giriş sınavında belli bir puan tutturmak gerekir. Bazı üniversiteler, son yıllarda artan oranda farklı kabul ölçütleri kullanmaya başlamıştır.

Yüksekokullar (Tanki-daigaku) lise mezunlarına 2 ya da 3 yıllık bir eğitim vermektedirler. Lise üstü okullarda sağlanan krediler, bakalorya almak için gerekli krediyi sağlamada hesaba katılabilir.

Monbusho'nun yayımladığı bir raporda; lise notlarının yanı sıra mülakat, kısa kompozisyon, tavsiye mektubu, yurtdışından gelenlere ve yetişkinlere farklı giriş ölçütleri uygulama gibi yöntemlerin çok daha yaygın biçimde kullanıldığı vurgulanmaktadır.

. Yükseköğretime kayıtlı öğrencilerin % 72'si özel okuldadır.

Üniversitelerde sunulan dersler, dört alana ayrılır: Genel eğitim, yabancı diller, sağlık ve beden eğitimi ile özel alan dersleri. Genel eğitimde; beşerî bilimler, sosyal bilimler ve doğa bilimlerinden dersler bulunur. Özel öğretim alanlarındaki dersler zorunlu, alan seçmeli ve serbest seçmeli derslerdir. Derslerin sayısını ve mezuniyet kredisini kurumlar belirlemektedir. (Aksu, 2009, 361).

2.2.2.9. Kanada'da Meslek Yüksekokulları

Kanada; yükseköğretim, ilk ve ortaöğretim de olduğu gibi iki farklı sistemin özelliklerini taşımaktadır. Bunlardan biri eğitim kurumlarının çoğu başlangıçta, Kilise'nin denetimi altında bulundurulmuş Fransız sistemine göre geliştirilmiştir; diğeri ise, daha çok hemen hemen İngiltere ve İskoçya'da (ve bir dereceye kadar ABD Devletlerinde) yürürlükte olan sistemleri yansıtmaktadır.

Tüm bu farklılıklarla birlikte genel olarak Kanada'da bir yükseköğretim kurumu, bulunduğu eyalette en ileri orta dereceli okul basamağının üstünde bir yıl veya bir yıldan daha çok öğrenim veren bir eğitim kurumu şeklinde tanımlanır. Bu öğrenimin tamamının veya bir kısmının bir üniversite derecesi veya dengi başka bir yükseköğretim diploması kazanmaya yarayacağı farz edilir.

Üniversiteler genelde birbirinden farklı kolejlere, okullara, bölümlere ve fakültelere bölünmüştür. Bu kuruluşlar öğrencilerini ya genel eğitimin ağırlık noktalarına ya da meslekî alanlardaki yönelimlere hazırlar. Yükseköğretim, genelde 4 yıl sürer ve bachelorya derecesi (bachelor's degree) ile son bulur. Üniversiteye girişte üst düzey lise diploması gereklidir.

Ziraat, ticaret, diş hekimliği, eğitim bilimleri, mühendislik, hukuk, tıp, bakım, farmakoloji, spor, fizikal terapi ve veterinerlik alanlarında, meslekî olarak kendine özgü yapılanmış fakülteler (meslekî kolejler) bulunmaktadır. Bunlar bachelorya derecesi üzerinde oluşurlar ve yüksek lisans derecesi verirler.

Junior kolejlerde çok çeşitli dersler verilmektedir. Bu kolejler, genel eğitim programlarının yanı sıra gelecekteki üniversite öğrencilerinin temel hazırlık dallarına da sahiptir. Kamuya ait olan toplum kolejleri genelde tanınan bir diploma vermezler. Kanada'da üniversite eğitimine önem verilmektedir. Her yıl üniversiteye devam eden öğrenci sayısında önemli bir artış görülmektedir. 2003 yılında 736. 000 öğrenciden fazlası kolejlerde tam zamanlı ve yarı zamanlı olarak kayıtlıydı. 2003-2004 eğitim öğretim yılında tam zamanlı 37. 000 öğretim görevlisi görev yapmaktaydı. 2004-2005 eğitim öğretim yılında 9. 3 milyar dolar araştırma ve geliştirme bütçesi ayrılmıştır. 2004- 2005 eğitim öğretim yılında ise, 785. 000 tam zamanlı üniversite öğrencisi, 270.

000 yarı zamanlı üniversite öğrencisi, 136. 000 lisans, 26. 000 yüksek lisans ve 4. 000 doktora öğrencisi bulunmaktaydı¹³. Veriler karşılaştırıldığında yıllara göre sayılardaki artış dikkati çekmekte ve Kanada'da yükseköğretime verilen önemin göstergesi olmaktadır.

Yükseköğretim kurumlarında resmî dil olarak İngilizce ve Fransızca kullanılmaktadır. Bu diller ayrı ayrı ya da birkaç yükseköğretim okulunda bir arada verilmektedir. Lisans eğitimi 4-5 yıllıktır. Yüksek lisans 2 yıl, doktora ise 3-5 yıl sürelidir. Kolejlerde ise 2-3 yıllık eğitim söz konusudur.

Kanada'da üniversiteler, ülke genelinde eyaletler arasında dengeli bir şekilde dağılmamıştır. En fazla üniversitenin toplandığı eyaletlerden biri Alberta'dır. Alberta eyaletinde dört üniversite bulunmaktadır: Alberta, Calgary, Lethbridge Athabasca Ünivesitesi. Bu üniversitelerde lisans ve yüksek lisans eğitimi verilmekle birlikte yerli iki eğitim yılına göre sınavlara girerek ortaöğretim bitirme sertifikası alırlar. İlk eğitim yılı sınavı, 2. sınıfın sonunda yapılırken; ikinci eğitim yılı sınavı ise 3. sınıfın sonunda yapılmaktadır. Ders plânı ve sınav yönetmelikleri ile ilgili bakanlık kararına göre, 2. ve 3. sınıfların okul dersleri üç grupta toplanır. İlk grup tüm öğrencilerin görmesi gereken zorunlu ana derslerden oluşur. İkinci grupta öğrencilerin seçmeli olarak aldıkları ve onların belli üniversitelere ve yüksek enstitülere girmelerini sağlayan dersler vardır. Üçüncü grupta ise seçmeli ileri seviye dersleri yer almaktadır.

Teknik ortaöğretim iki seviyede gerçekleştirilir. İlk seviye teknik liselerde (3 yıllık sistem) teknisyen yetiştirir. İkinci seviye teknik liselerde (5 yıllık sistem) uzman teknisyen yetiştirir. 3. sınıfta her dönemin sonunda genel sınav yapılır. Bu sınavı geçen öğrenciler, teknik okul diploması alırlar (3 yıllık sistem) ve öğrencinin bu diplomadaki branşı aldığı sertifikada da belirtilir. Ayrıca 5. sınıf öğrencilerinin de girdiği genel bir sınav daha vardır. Bu sınavı geçen öğrenciler aynı şekilde teknik okul diploması almaya hak kazanır (5 yıllık sistem) ve öğrencinin bu diplomadaki branşı aldığı sertifikada da belirtilir.

Genel liseye giriş için ortaöğretim I. kademeyi bitiren öğrenciler Millî Lise Giriş Sınavını başarı ile geçmek zorundadır. II. kademe (lise) diploması ile öğrenciler üniversitelere başvurabilmektedir (Ada, Baysal ve Şahenk, 2009, 380).

2.2.2.10. Mısırdaki Meslek Yüksekokulları

Genel ortaöğretim bitirme sertifikasını alan öğrencilerle teknik liselerden mezun olan öğrenciler, üniversiteye ya da yüksek enstitülere girebilir. Bu eğitim kurumlarında ortaöğretim süresi orta teknik enstitülerde 2 yıl, üniversite ya da yüksek enstitülerde ise 4, 5 ya da 6 yıldır.

Mısır'da yükseköğretim eğitim sektörü; üniversiteler, teknik enstitüler ve meslek eğitim merkezlerini kapsamaktadır. Yükseköğretim sistemi, 12 devlet üniversitesi, 51 enstitü ve 4 özel üniversiteden oluşmaktadır. 51 enstitünün 47'si orta teknik ve 4'ü yüksek teknik okulları enstitüleri niteliğindedir. 1970'li yıllardan itibaren sadece genel lise mezunu değil, aynı zamanda meslek lisesi mezunları da üniversiteye girme hakkına sahiptir. Enstitülerde öğrenim süreleri farklılık gösterir. Endüstriyel, ticaret ve teknik enstitülerde muhasebecilik, sekreterlik, güvenlik, bilgisayar, sağlık bilimleri ve elektronik alanlarında 2 yıllık eğitim verilmektedir. Teknik enstitülerde ise tarım, ticaret, endüstri alanlarında 5 yıllık eğitim verilmekte ve bunlardan mezun olanlar ileri teknik eğitim diploması almaktadır.

Mısır'da devlete ait laik ve din referanslı yüksekokulların yanında özel (yabancı ve yerel) üniversitelerde mevcuttur.

Mısır'da değişik yönetim biçimi, değişik anlayış ve değişik kurallara sahip olan üniversitelerde sorunlar oldukça fazladır. Her şeyden önce eski ve geniş bir yönetim ve denetim ağına sahip olmak, mezunlarının istenilen kalitede olmaması sorunların başında gelmektedir.

1989-1990 öğretim yılında 14 devlet üniversitesinde 700. 000 öğrenci okumaktaydı. 1996 yılında 4 özel üniversite açılmış, bu okullarda 612. 844 öğrenci okumakta, 33. 100 akademisyen görev yapmaktaydı. 2000 yılından itibaren her yıl üniversitelerden toplam yaklaşık 150. 000 öğrenci mezun olmaktadır. Senelik eğitim programı 30 haftadır. Beşerî, sosyal, eğitim, hukuk, ticaret, ekonomi ve politik bilimlerde ve haberleşme, sosyal hizmetler, turizm ve otelcilik birimlerinde öğretim yapılmaktadır. Eğitim dili Arapçadır. İngilizce genelde tıp, mühendislik, eczacılık, dişçilik birimlerinde okutulmaktadır. Üniversitelerin dışında yükseköğretim yapısı dâhilinde teknik eğitim

enstitüleri, özel enstitüler, ticaret ve otelcilik enstitüleri vardır. 1970'li yıllardan beri teknik enstitülerde tarım, ticaret gibi çeşitli birimlerde öğrenciler okumaktadır (Ada, Baysal ve Şahenk, 2009, 397).

2.2.2.11. Rusya'da Meslek Yüksekokulları

Rusya'da yükseköğretim, üniversiteler, akademiler ve enstitüler aracılığıyla sağlanmaktadır. Yükseköğretim kurumlarının amacı; temel ve uygulamalı araştırmalar yapmak, sosyal bilimlerin her alanında lisans ve lisansüstü eğitim vermek, bilim ve kültürde gelişmeyi sağlamaktır.

Öğrenciler yükseköğretime gitmek istedikleri yüksekokulun sınavını geçerek kayıt yaptırabilir. Devletin ayırdığı kontenjanlar çerçevesinde yükseköğretim, ücretsizdir. Ortaöğretim mezunlarının ortalama % 30'u yükseköğretime kayıt olur. Meslek okulu mezunlarının oranı ise daha azdır. Açık yükseköğretim ve akşam yükseköğretimi, eğitim ekonomisi bakışı açısından yeterli düzeyde etkin değildir (Ültanır, 2000).

Rusya'da yükseköğretim kurumlarının türleri; üniversiteler, akademiler, enstitüler, teknik üniversiteler, konservatuvarlar, kolejler, teknik kolejler ve belli konularda uzmanlaşmış enstitülerdir. Yükseköğretim kurumları iki basamaktan oluşmaktadır.

Üniversite seviyesinde olmayan yükseköğretim,

Üniversite seviyesinde olan yükseköğretim.

Üniversite seviyesinde olmayan yükseköğretim kurumları; kolejler, teknik kolejler ve belli konularda uzmanlaşmış enstitülerdir. Bu kurumlar, tekniker ve hastabakıcı gibi orta seviyeli uzmanları yetiştirmekte ve diploma vermektedir. Mezunlar, ya meslekî faaliyetlere devam etmeye ya da üniversite seviyesinde yükseköğrenim kurumlarına girme yolunu aramaya hak kazanmaktadır.

Üniversite seviyesinde olan yükseköğretimden mezun olanlara aşağıdaki diploma ve dereceler verilmektedir:

- Ara Diploma (Intermediate) (en az 2 yıllık bir çalışma)
- Lisans (Bakalaur) Diploması (en az 4 yıllık bir çalışma)

- Uzmanlık (Specialist) Diploma (5-6 yıllık bir çalışma)
- Yüksek Lisans (Magistr) Derecesi (6 yıllık bir çalışma)
- Bilim Adayı Derecesi (Candidate of Sciences)
- Bilim Doktoru Derecesi (Doctor of Sciences)

Rusya'da 655 devlet, 384 tane de özel yükseköğretim kurumu bulunmaktadır. Devlete ait olan yükseköğretim kurumlarının 312'si üniversite, 179'u akademi, 145'i enstitü, 19'u da diğer yükseköğretim kurumlarındandır. Yine devlete ait olan yükseköğretim kurumlarının 572'si federal otoriteler, 55'i bölgesel otoriteler, 38'i de yerel otoriteler tarafından desteklenmektedir. Rusya'da yükseköğretimde olan öğrencilerin % 87'si devlete ait kurumlarda, %13'ü ise özel yükseköğretim kurumlarında okumaktadır.

Bilim merkezi olan üniversiteler fen ve sosyal bilimler alanında çalışacak kişiler yetiştirmektedir. Rusya'da üniversitelerin öğretim, araştırma ve üretim olmak üzere 3 görevi vardır (Demirel, 1996; Balcı, 2007). Üniversiteler kendi faaliyet alanlarında önde gelen bir araştırma merkezi olmaktadır. Bu kurumlarda eğitim süresi tıp (7 yıl) hariç 5 yıldır.

Rusya'nın eğitim kurumları en az ülke tarihi kadar köklüdür. Rusya'da yükseköğrenim sunan başlıca kurumlar; sosyal bilimlerin her dalında temel ve uygulamalı lisans ve yüksek lisans eğitimi sunan üniversiteler, yalnız belirli bir alanda lisans ve yüksek lisans eğitimi sunan akademiler ve birçok alanda lisans ve yüksek lisans eğitimi sunan bağımsız yükseköğrenim kurumları olan enstitülerden oluşmaktadır. 2000 yılı itibarıyla ülke genelinde kamuya ait yaklaşık 600, özel teşebbüse ait 290 yükseköğrenim kurumu bulunmaktadır. Okulların birçoğu Avrupa veya Amerika okulları ile anlaşmalı çalıştığı veya uluslararası okullar birliklerinin üyesi olduğu için bazı okullar çift diploma vermekte, diğerlerin diplomaları ise yurtdışında tanınmaktadır. Dünya ile bütünleşmek amacıyla çoğu Rus üniversitesi lisans ve master dereceleri vermeye başlamıştır (Tanrıkulu, 2009, 441).

2.3. Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Tarihi Gelişimi

Mesleki ve teknik eğitim konusunda Bu konuda dünyadaki gelişmelere paralel olarak Türk insanı da çalışmalar yapmıştır. Geçmişten günümüze, mesleki ve teknik eğitim alanında kendi gelenek ve görenekleri içerisinde mevcut imkanları ile günün şartlarına göre oluşumlarda bulunulmuştur. Hızla gelişen ve değişen dünya ile birlikte bu hıza ayak uydurabilmek için de, gelişim ve değişimlerle çağa ayak uydurmaya çalışmaktadır. Çok dinamik bir yapı sergileyen bu eğitim unsuru içinde, dinamik bir nüfus yapısına ve Coğrafya’ya sahip olmak bu durumu bir hayli zorlamaktadır (Aslanoğlu, 2006: 7).

Türk toplumu köklü bir eğitim geleneğine sahiptir. Bunun içinde mesleki eğitimin ayrı bir konumu vardır. Türk eğitim tarihi incelendiğinde mesleki eğitimin genellikle yaygın eğitim kategorisinde ele alındığı görülür. Türkiye’de meslekî ve teknik öğretim, Cumhuriyet öncesi ve Cumhuriyet dönemleri olmak üzere iki bölümde incelenebilir.

Selçuklular döneminde Ahilik adıyla kurulmuş bulunan esnaf-sanatkâr teşkilatı; Osmanlılar döneminde de Lonca ve Gedik adları altında devam etmiştir. Türkiye’de teknik öğretimin plânlı bir şekilde yayılması ve teknik öğretim kurumlarının ülke ihtiyaçlarına göre geliştirilmesine, ancak Cumhuriyet döneminde başlanabilmektedir (Yıldız, 2008: 14).

Toplumumuzda 12. yüzyıldan 18. yüzyıla kadar mesleki eğitim; geleneksel usullerle ve bir sistem içerisinde esnaf, sanatkâr teşkilatlarınca yürütülmüştür. Osmanlı imparatorluğu döneminde mesleki eğitim, ekseriyetle yaygın eğitim kurumları (Ahi Birlikleri ve Loncalar) vasıtasıyla yapılmıştır. Bu alanda örgün eğitim kurumlarının açılması, 1847 yılında Ziraat Mektebi’nin kuruluşuna, hatta 1861 yılında Mithat Paşa’nın öncülüğünde kurulan "Islahhaneler"e kadar uzanmaktadır. Cumhuriyet öncesi dönemi, mesleki eğitimin sadece yaygın eğitim faaliyeti olarak yapıldığı dönem, hem örgün hem de yaygın eğitim faaliyeti olarak yapıldığı dönem olarak ele almak mümkündür (Yıldız, 2008: 5).

18. yüzyılın sonlarından itibaren Avrupa’da tekniğin tabii ilimlerle birlikte gelişmesi ve sanayi alanında kullanılmaya başlanmasından sonra, Osmanlı Devleti’nde Lonca sistemine dayalı kalifiye eleman yetiştirme girişimi, Batıya nazaran yetersiz kaldığı için mesleki eğitim kurumlarının açılmasına dair girişimlere başlandı. Bu amaçla, Osmanlı

ordularının modern savaş tekniklerine göre eğitimlerini sağlamak için 1793'te 'Mühendishane-i Bahri Hümâyun' ve 1796'da 'Mühendishane-i Berri-i Hümâyun' okulları açıldı (Koçer, 1991, 28; Aktaran Yıldız, 2008: 17).

Genel eğitim kurumları olan rüştiyeler ve idadilerin yanı sıra beceri eğitimi veren meslek okullarının açılması da Tanzimat dönemine rastlar. 1847 yılında Ziraat Mektebi, 1857' de Ticaret Mektebi, 1858' de Orman Mektebi, Maden Mektebi ve 1860' da Telgraf Memurları Mektebi açılmıştır. Geniş yetkilerle Tuna Valiliğine atanan Mithat Paşa tarafından 1861—1864 yılları arasında önce Nişr' te, sonra Sofya ve Rusçuk' ta kimsesiz ve yetim çocuklara meslek öğretmek amacıyla ıslahhaneler açılmıştır. Ayrıca 1868' e kadar çeşitli illerde Sanat Mektepleri açmıştır. Ancak 1860 da yürürlüğe giren Maarif-i Umumiye Nizamnamesi' de meslek okullarına yer verilmemiştir. 1913 yılında idadilerin amaç ve işlevleri yeniden gözden geçirilirken genel ve mesleki eğitimin sistem bütünlüğüne kavuşturulmasına özen gösterilmiştir. Bu çerçevede idadiler bünyelerinde tarım, ticaret, sanat ve genel bilgi şubeleri bulunan eğitim kurumlarına dönüştürülmüştür (Yıldız, 2008: 6).

Cumhuriyet'in kuruluşu ile birlikte Devlet, mesleki ve teknik eğitimin durumu ile ilgilenmeye başlamıştı. I. Dünya Savaşı'nda ve Kurtuluş Savaşı'nda teknik eleman eksikliğinin meydana getirdiği sorunların fazlasıyla yaşanmış olması, ekonomik ve sosyal gelişme için bireylerde yeni yeteneklerin geliştirilmesi zorunluluğu ve genel becerili işçi düzeyinde nüfus artması sonucunda boşluğu doldurmak ihtiyacı, mesleki eğitim üzerinde dikkatlerin yoğunlaşmasını gerektirmiştir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında çeşitli okullar ve kurslar, değişik Bakanlık ve daireler tarafından dağınık bir şekilde yönetilmiştir (Doğan, 1983, 360; Aktaran Yıldız, 2008: 18).

Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde 1926 yılında ilk halk eğitimi birimi kurulmuş, bu birim 1960'dan sonra genel müdürlük konumuna getirilmiştir. 1927 yılında ilk kız teknik öğretim okulları faaliyete geçirilmiştir. Sonraki yıllarda Meslek okullarının gelişmesi ve çoğalması üzerine merkez örgütünden ayrı bir genel müdürlüğün kurulmasına ihtiyaç duyulmuş, 1933 yılında 2287 sayılı kanunla Mesleki ve Teknik Umum Müdürlüğü kurulmuştur. 1942 yılında 4303 sayılı kanunla girişilen çalışmalar, 1950 yılında 5642 sayılı kanunla devam ettirilerek mesleki ve teknik öğretim kurumları büyük bir gelişme devresine girmiştir.

Gelişen teşkilat yapısının artan ihtiyaçlarını karşılamada Genel Müdürlük merkez ve taşra kadroları yetersiz kalınca, mesleki ve teknik öğretim alanındaki işlerin, daha sistemli bir şekilde başarılabilmesi için 4113 sayılı kanunla Genel Müdürlük, Müsteşarlık haline getirilmiştir.

1973 yılında 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu çıkarılarak ilköğretim, orta öğretim, mesleki teknik öğretim ve yükseköğretimin esasları yeniden düzenlenip kendi içinde tutarlı, bütünleştirilmiş bir eğitim sistemi oluşturulması amaçlanmıştır.

1980'den sonra Milli Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatı yeniden düzenlenmiş ve Bakanlar Kurulu kararı ile mesleki ve teknik öğretim müsteşarlığı kaldırılarak bütün birimler bir müsteşarlığa bağlanmıştır.

Ülkemizde öğrencilerin orta öğretim düzeyinde mesleki ve teknik eğitim görerek yetiştirilmeleri, ayrıca iş ve hizmet alanlarında çalışanların eğitim seviyelerinin yükseltilmesi büyük önem taşıdığından çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak mesleki eğitime ilişkin esasları düzenlemek amacıyla 1986 yılında 3308 sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanunu çıkartılmıştır. Daha sonra Bu kanunu adı 4702 sayılı kanun ile Mesleki Eğitim Kanunu olarak değiştirilmiştir. 2001 yılında mesleki ve teknik eğitime daha fazla kaynak sağlamak, hükümet-işçi işveren ve sivil toplum örgütlerinin katılımını daha da kurumsallaştırmak, orta öğretim çağ nüfusunun % 65'inin mesleki ve teknik öğretimde, %35'inin de genel orta öğretimde okullaşmasını gerçekleştirmek, mesleki eğitim sisteminin bütünlüğünü sağlamak amacıyla eğitimimize, özellikle de mesleki ve teknik eğitim sistemimize reform niteliğinde düzenlemeler getiren çerçeve niteliğinde 4702 sayılı kanun çıkarılmıştır (Aslanoğlu, 2006: 12-14).

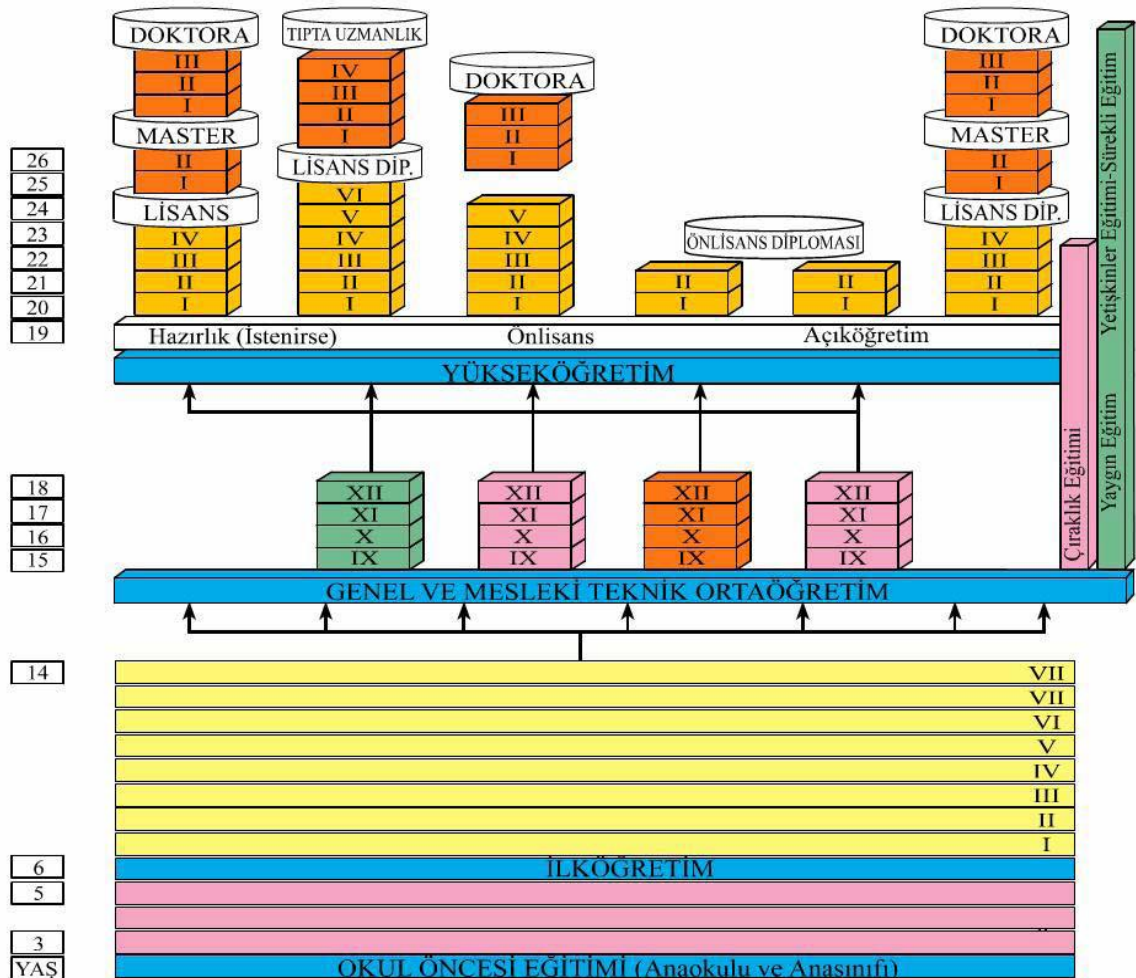
2.4. Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin Mevcut Durumu

Türkiye'deki mesleki ve teknik eğitim sisteminin yasal dayanağı 3308 Sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanunu'dur. Bu Kanunun günün koşullarında yetersiz kalması nedeniyle 4702 Sayılı Yükseköğretim Kanunu, Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu, İlköğretim ve Eğitim Kanunu, Millî Eğitim Temel Kanunu, Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu, Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun ile 24. 3. 1988 Tarihli ve 3418 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması ve Bazı Kâğıt ve İşlemlerden Eğitime Katkı Payı Alınması Hakkında Kanun ile Millî Eğitim

Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kabul edilmiştir. Fakat 3308 Sayılı ve 4702 Sayılı kanunlar dışında mesleki eğitim ile ilgili hükümler içeren yasalarımız da mevcuttur. Mesleki eğitimi ilgilendiren hükümleri içeren bu yasalar:

- ◆ 1982 Anayasası,
- ◆ 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu,
- ◆ 4904 Sayılı İŞKUR Kanunu,
- ◆ 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'dur (Demirezen, 2006, 10; Aktaran Anapa. 2008: 25).

Tablo 1. Bugünkü Türk Millî Eğitim Sistemi

(Kaynak: <http://munster.meb.gov.tr/mesistemi.htm>)

Türkiye’de mesleki ve teknik eğitimde çoğu gelişmiş ülkede olduğu gibi Dual Sistem uygulanmaktadır. Bu sistemle öğrenciler dallarına uygun işletmelerde staj yapmakta veya son sınıflarda işletmelerde beceri eğitimi yapılmaktadır (Özünlü, 2011: 2).

Ülkemizde Mesleki ve teknik eğitim ilköğretim 8. sınıftan sonra başlamaktadır. ortaöğretimde okullar genel ve mesleki teknik ortaöğretim olarak ayrılırlar. genel lise ve mesleki teknik ortaöğretim süresi 4 yıldır. 9. sınıf haftalık ders programları her iki ortaöğretim içinde ortak olarak planlanmıştır. 9. sınıfın sonunda öğrencilerin performansı, ilgisi, isteği ve yeteneği doğrultusunda yönlendirme yapılır. 10, 11 ve 12. Sınıflar mesleki ve teknik ortaöğretimde daha çok mesleki alana yönelik olarak ders programları düzenlenir.

Meslekî ve teknik eğitim okullarında, 9. sınıf öğrencileri derslerinin tamamını okullarda, 10, 11, ve 12. sınıf öğrencileri ise haftanın iki günü okullarda teorik ve uygulamalı eğitim haftanın üç günü ise işletmelerde beceri eğitimi almaktadırlar. Böylece, işletmelerin makine, araç-gereç ve mesleğinde uzmanlaşmış usta öğretici/eğitici personel imkânlarından faydalanmak mümkün olmaktadır (Uysal, 2009: 18-19).

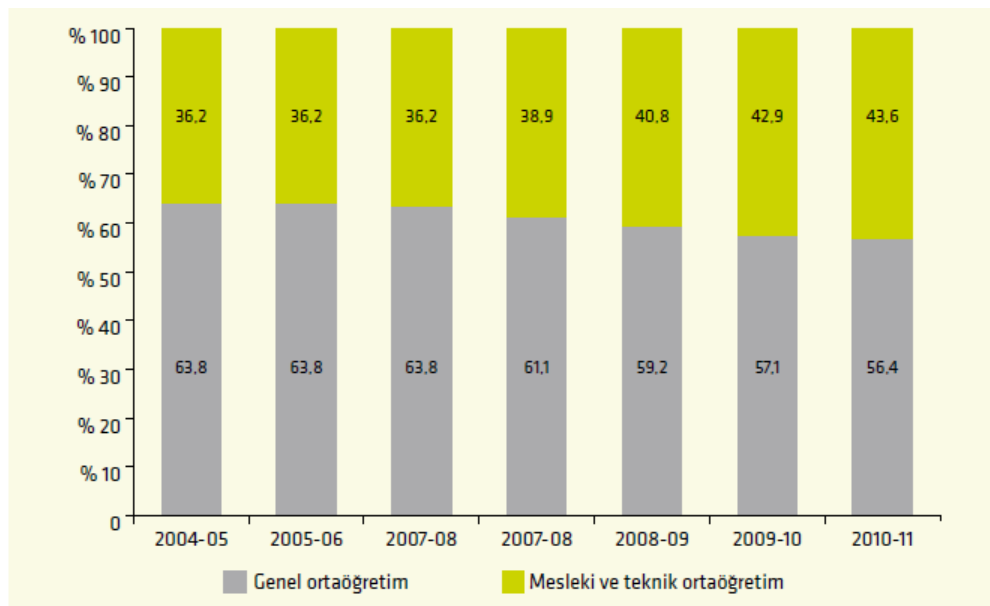
Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından mezun olan öğrenciler istedikleri takdirde, bitirdikleri programın devamı niteliğinde veya buna en yakın programların uygulandığı meslek yüksekokullarına sınavsız olarak yerleştirilebilirler. Yükseköğretim Kurulu ve üniversiteler kontrolünde olan 4 yıllık Yüksekokullarda öğrenim görmek istemeyenler ise Öğrenci Seçme Yerleştirme Merkezi tarafından yapılan Lisans Yerleştirme Sınavları’na katılmaktadırlar. Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi açısından bakılacak olursa, Yeterlilikler Çerçevesinin ilk dört seviyesindeki eğitim MEB’in sorumluluğundadır. MYO’lardaki eğitim, yeterlilik çerçevesinin 5. düzeyine karşılık gelmektedir. Ayrıca, mesleki ve teknik eğitim, MEB kontrolünde çıraklık eğitimi ve yaygın eğitim yoluyla da sağlanmaktadır.

2013-14 yılı itibariyle MEB Resmi kurumlarına bağlı 6785 okulda, 71210 civarında derslikte yaklaşık 2, 1 milyon ortaöğretim öğrencisine mesleki ve teknik eğitim hizmeti resmi kurumlar aracılığı ile devlet tarafından verilmektedir. Özel mesleki ve teknik liselerde ise yaklaşık 56. 000 öğrenci: 426 okul, 4851 derslikte mesleki ve teknik lise eğitimi almaktadır. 5450 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Bağlı Okulların Milli Eğitim Bakanlığına Devredilmesi ile Bazı Kanunlarda ve Kanun Hükmünde

Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 26 Ocak 2006 tarihinde kabul edilmiştir. Yapılan bu düzenleme ile Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü kurumlarına bağlı okulların tamamı MEB bünyesine katılmıştır.

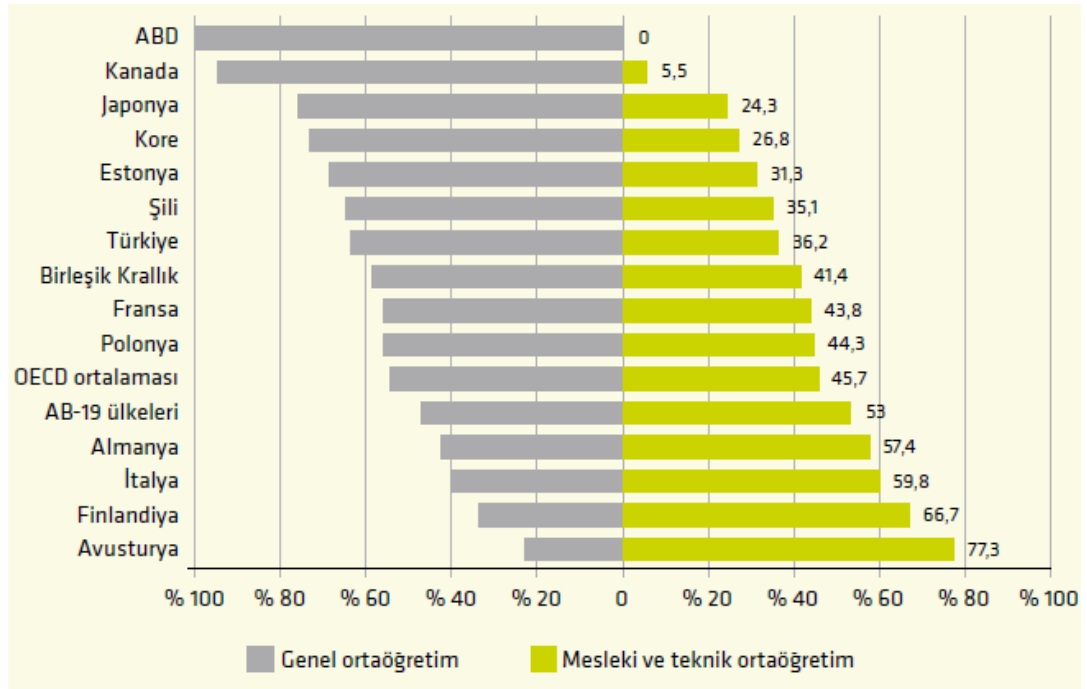
2000'lerden bu yana mesleki ve teknik ortaöğretimin ağırlığının artırılması önemli bir politika hedefi olarak belirlenmiştir. Ayrıca, mesleki ve teknik ortaöğretimin niteliğinin artırılması için Avrupa Komisyonu tarafından da desteklenen önemli çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmaların yanı sıra, özel sektör ve sivil toplum tarafından da mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarına olan ilgiyi artırmaya yönelik projeler yürütülmektedir. Bu çalışmaların sonucu olarak mesleki ve teknik ortaöğretime talep artmaktadır. 2000'li yılların ortasından bu yana genel liselerin ortaöğretim içindeki ağırlığı azalmakta, buna karşılık mesleki ve teknik liselerin ağırlığı artmaktadır (Şekil). 2002 yılında başlatılan meslek yüksekokullarına sınavsız giriş uygulaması mesleki ve teknik liselerin öğrenci sayılarının artışına katkıda bulunmuştur. (web 16)

2013-14 yılı itibariyle ortaöğretimdeki öğrencilerin toplamı 5.420.178'dir. Genel ortaöğretimdeki öğrencilerin sayısı 2.906.291 olup bu sayı ortaöğretimdeki toplam öğrencilerin %53 üne denk gelmektedir. %47 oranındaki yaklaşık 2.500.000 öğrenci ise mesleki ve teknik ortaöğretim öğrencilerinden oluşmaktadır (web 27).

Grafik 1. Ortaöğretimde öğrencilerin yıllara göre okul türlerine göre dağılımı
(Kaynak: Köseleci, 2012:20)

60. Hükümet Programı'nda, 2012 yılı itibarıyla, mesleki ve teknik eğitimin tüm ortaöğretim içindeki okullaşma oranının % 38'den % 50'ye çıkarılması hedefleniyor. MEB 2010-2014 Stratejik Planı'nda hedefler arasında "ortaöğretim içerisinde mesleki ve teknik eğitimin okullaşma oranını plan dönemi sonuna kadar % 50'ye çıkarmak" yer alıyor. Öte yandan, yine MEB'in yayımladığı 2010 yılı Bütçe Raporu'nda bu oran % 65 olarak belirtiliyor. Bu politika tercihinin dayanağı olarak gösterilen, OECD ve AB ülkelerinde de genel ortaöğretimle mesleki ortaöğretim arasında benzeri bir dağılım olduğu ve mesleki ve teknik ortaöğretimin yaygınlaştırılması için bu yönde bir politika tercihi yapıldığıdır. Oysa mesleki ve teknik eğitimin ortaöğretim içerisindeki payı OECD ve AB ülkelerinde farklılıklar göstermektedir (web 16, 29).

Grafik 2. Ülkelerde Ortaöğretim Öğrencilerinin Programlara Göre Dağılımı

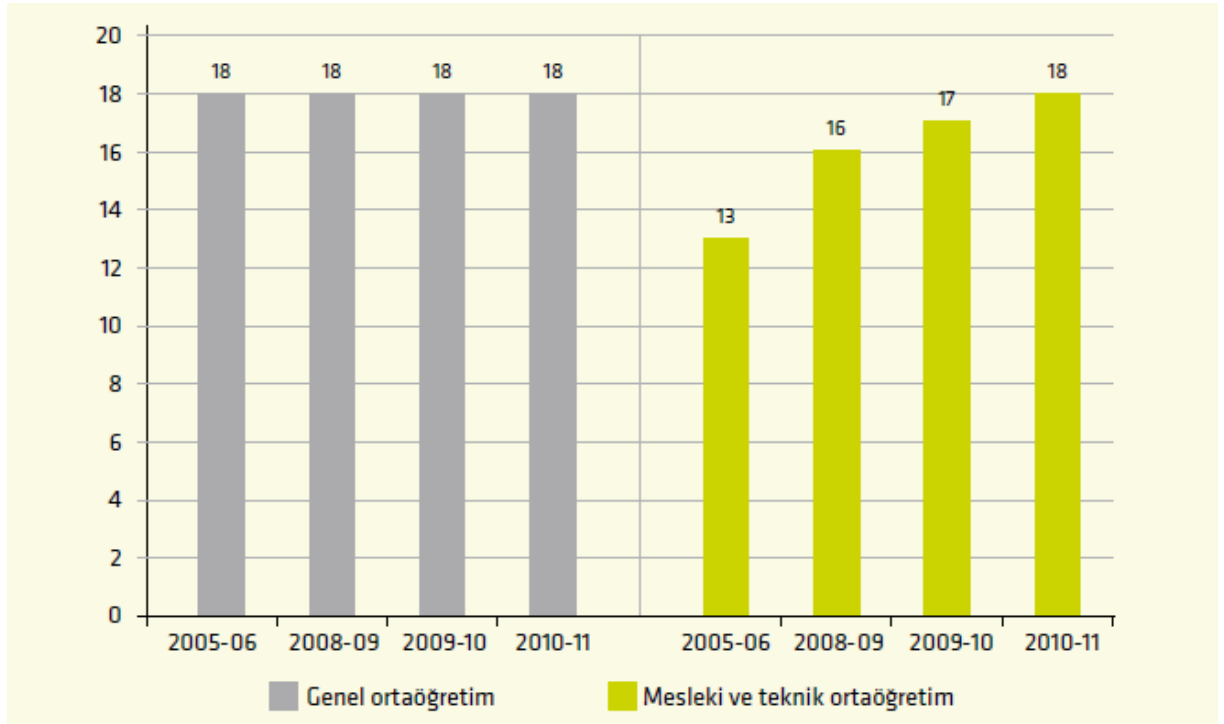
(Kaynak: Köseleci, 2012:29)

Mesleki ve teknik ortaöğretimde fiziksel altyapı artan talebi karşılama konusunda yetersizdir. 2010-2011 öğretim yılı itibarıyla, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında öğretmen başına 18, derslik başına ise 38 öğrenci düşmektedir. (web 16, 21)

Tablo 2. 4-17 yaş nüfusu ve okullaşma oranları.

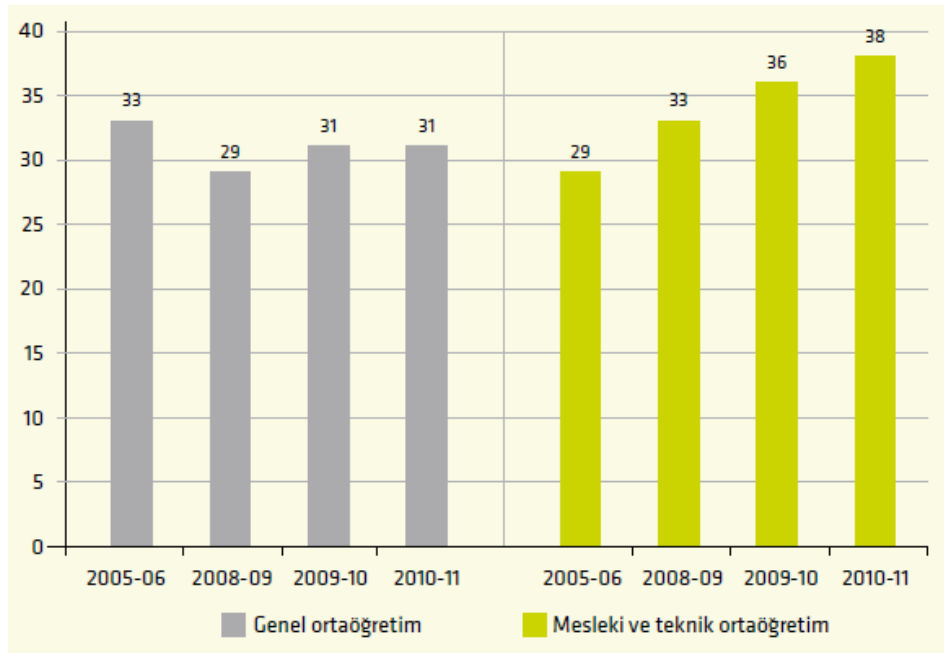

(Kaynak: Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştayı, 2012:11)

Grafik 3. Ortaöğretimde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı

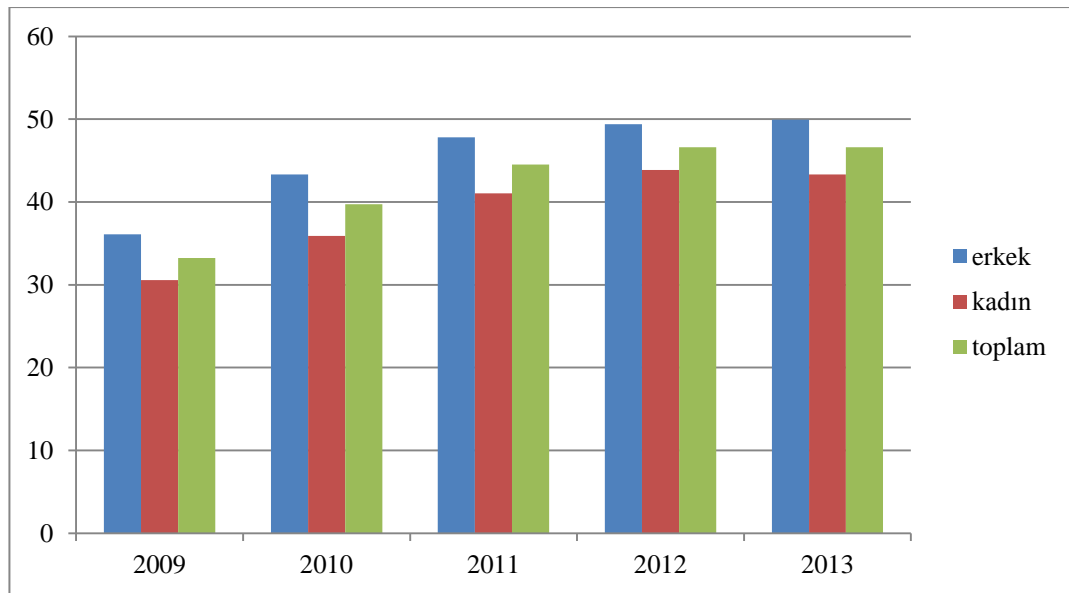
(Kaynak: Köseleci, 2012:22)

Grafik 4. Ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı

(Kaynak: Köseleci, 2012:21)

2013-14 yılı itibariyle mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında öğretmen başına 15, derslik başına ise 32 öğrenci düşmektedir. Bu konuda altı çizilmesi gereken nokta mesleki ve teknik ortaöğretimde öğretmen başına düşen öğrenci sayısında gözlemlenen hızlı yükseliştir.

Grafik 5. Mesleki ve teknik ortaöğretimden mezun olan öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı

(Kaynak: Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştay, 2012, 15)

2013-14 yılı itibariyle mesleki ve teknik ortaöğretimden mezun olan öğrencilerin cinsiyete göre dağılımında yıllara göre hem kız hem de erkek öğrenci sayısında sürekli artışlar gözlenmiştir.

2.5. Türkiyede Mesleki ve Teknik Eğitimin Sorunları

Mesleki eğitimin, ekonomik ve toplumsal yapıda önemli bir role sahip olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle mesleki eğitimden, nitelikli bir işgücünü ortaya çıkarmasının yanı sıra çalışma yaşamına girecek işgücünün bireysel, sosyal, ekonomik ve kültürel ihtiyaçlarının karşılanmasını içeren birey odaklı bir amaca da sahip olması beklenmektedir. Çünkü sadece değişen koşullara uyum sağlamayı hedefleyen bir mesleki eğitim politikası bulunan bir ülkede refahın yükselmesi ve gelişmesi zengin doğal kaynaklara ya da gelişmiş teknolojiye sahip olmakla sağlanamaz. Diğer bir deyişle, sadece ekonomik kalkınmanın gerçekleştirilmesi değil toplumsal gelişmişlik düzeyinin yükseltilmesi de ülkenin kalkınması için gereklidir. Uygulanacak politikalarda ekonomik yaklaşımın yanı sıra birey odaklı yaklaşımlara da ihtiyaç duyulduğundan ülkenin eğitim sisteminde bireyin, kültürel ve sosyal açıdan da gelişiminin öncelikler arasında yer alması gerekmektedir (Anapa 2008: 5).

Türkiye’de mesleki ve teknik eğitimin gerek nicelik, gerekse nitelik olarak yeterli bir düzeyde olmadığı bilinen bir gerçektir. Bunun yanında ülkemizin nitelikli ara eleman gücüne olan ihtiyacı had safhadadır. Türkiye için gereken ara elemanın temel sağlayıcısı olacak mesleki eğitim kurumlarında mesleki ortaöğretim kurumları ve meslek yüksekokullarında bir takım sorunlar bulunmaktadır (Özsoy, 2007: 125).

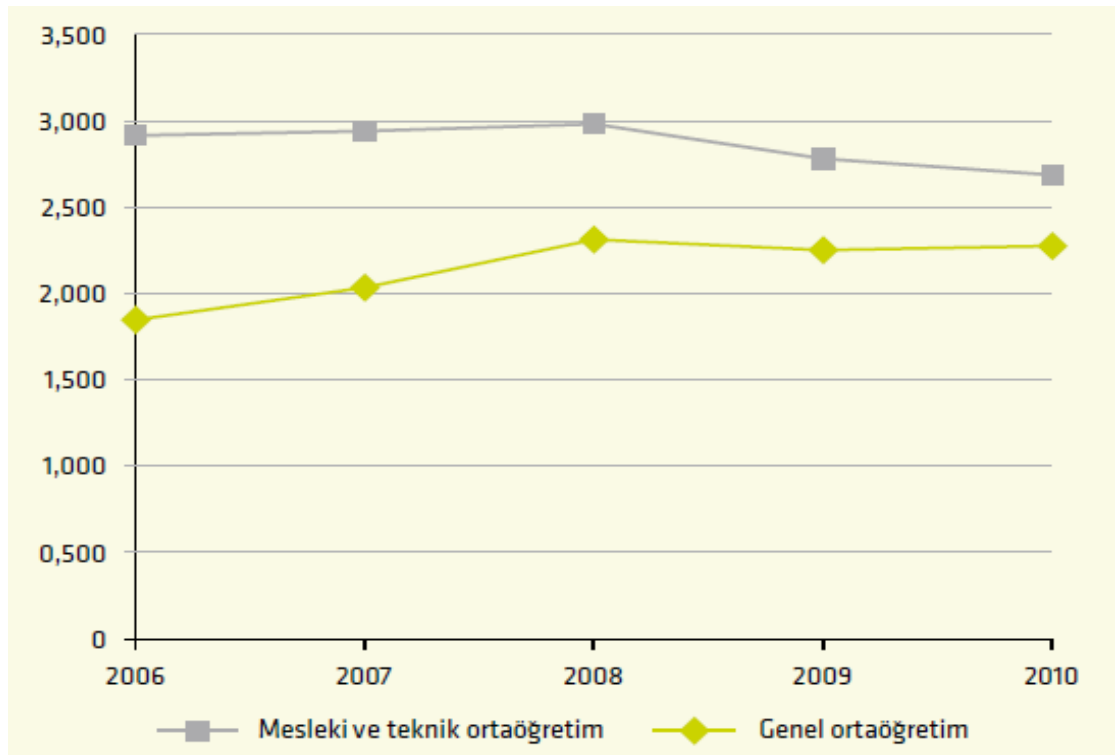
Günümüzde mesleki ve teknik eğitim alanında görülen sorunlar şunlardır:

Mesleki ve teknik eğitiminin yaygınlaştırılmaması ve toplum gözündeki itibarını kaybetmesi başta gelen sorundur. Mesleki eğitim kurumlarına öğrenci talebi de istenilen düzeyde olmadığından Türkiye’de eğitim genel eğitim ağırlıklı devam etmektedir. Meslek eğitimi için üniversiteler tercih edilmektedir. Bu nedenle, ihtiyaç duyulan ara işgücünden yoksun kalınmaktadır (Kenar, 2005, 86).

Eğitim ile istihdam arasında zayıf bir ilişki bulunmaktadır. Mesleki eğitimde teorik eğitimin yetersiz olması, okutulan müfredatın güncel olmaması işgücü piyasasının talep

ettiği nitelikte, değişen bilgi ve beceriye sahip ara işgücü yetiştirilememesine neden olmaktadır (Koçel, 2004, 102).

Finans kaynak aktarımının yetersiz olması mesleki eğitim veren kurumlardaki teknolojik altyapının eksik kalmasına ve bireylerin eğitimlerinin gerektiği gibi verilememesine neden olmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı bütçesinde mesleki eğitime yetersiz kaynak aktarılmakta ve ayrılan kaynakta etkin kullanılmamaktadır. Mesleki eğitim genel eğitime göre daha pahalı bir eğitim olduğundan mali kaynak aktarımındaki yetersizlik eğitim malzemelerinin yetersiz kalmasına yansımaktadır. Mesleki eğitim için gerekli araç ve gereçler, malzemeler, kitaplar güncellenememekte, kullanılması gereken yeni teknolojilerden yararlanılamamaktadır. Mesleki ve teknik eğitim kurumlarında görev alan eğitimcilerin mesleki becerileri ve bilgileri zaman içerisinde sanayiden ve gelişen teknolojiye kopuk olmaları nedeniyle yetersiz kalmaktadır (Koçel, 2004, 104).

Grafik 6. Ortaöğretimde öğrenci başına yapılan kamu harcamaları

(Kaynak: Köseleci, 2012:23)

Her bir mesleki ve teknik ortaöğretim öğrencisi için ayrılan kaynak ile genel lise öğrencileri için ayrılan kaynak karşılaştırıldığında, mesleki ve teknik eğitimin, genel eğitime göre daha pahalı bir eğitim olduğu görülüyor. 2010 yılında, kamu kaynakları

kullanılarak yapılan harcamaların öğrenci başına düşen miktarı, mesleki ve teknik ortaöğretim için genel ortaöğretimdeki ortalamanın 1, 2 kat üstündedir. Dikkat çekilmesi gereken bir nokta 2008 yılından bu yana mesleki ve teknik ortaöğretimdeki yönetim harcamalarında görülen kayda değer düşüştür. 38 *Eğitim İzleme Raporu 2009*'da vurgulandığı gibi, bu düşüşün nedeni, ortaöğretimin dört yıla çıkmış olmasına ve öğrenci sayısının artmasına rağmen ortaöğretime ayrılan kaynakların bu değişikliklerin gerektirdiği ölçüde artırılmamış olmasıdır. Bu durum, ortaöğretimin kalitesiyle ilgili kaygıları da artırıyor (Köseleci, 2012, 23).

Mesleki ve teknik eğitim kurumları ile işletmeler arasında işbirliği eksikliği vardır. İşletmelerin önem vermemesi nedeniyle öğrenciler, aldıkları eğitimi pratiğe dökebilecekleri staj imkanı bulamamaktadır. Eğitim kurumları ile işletmeler arasında diyaloglarında eksiklik vardır (Kenar, 2005, 87).

İşletmelerde beceri eğitimi ucuz işgücünün sağlanması olarak görülmüştür. Ücret, çalışma saatleri ve olumsuz çalışma ortamı açısından sömürü ortamı yaratılmıştır (Yücesoy, 2006, 82-83).

Teknik öğretmen yetiştiren fakültelerdeki yetersizlikler de mesleki ve teknik eğitim kalitesinde önemli belirleyici bir noktadır. Öğretmenlerin sosyal ve özlük hak kayıpları, ücretlerindeki yetersizlikler, meslek alanındaki bilimsel ve teknik gelişmeleri takip edememe ve bu yönde hizmet içi eğitimin eksikliği gibi birçok neden de doğrudan eğitim seviyesine olumsuz yansımaktadır (Eğitim-Sen, 2004, 469).

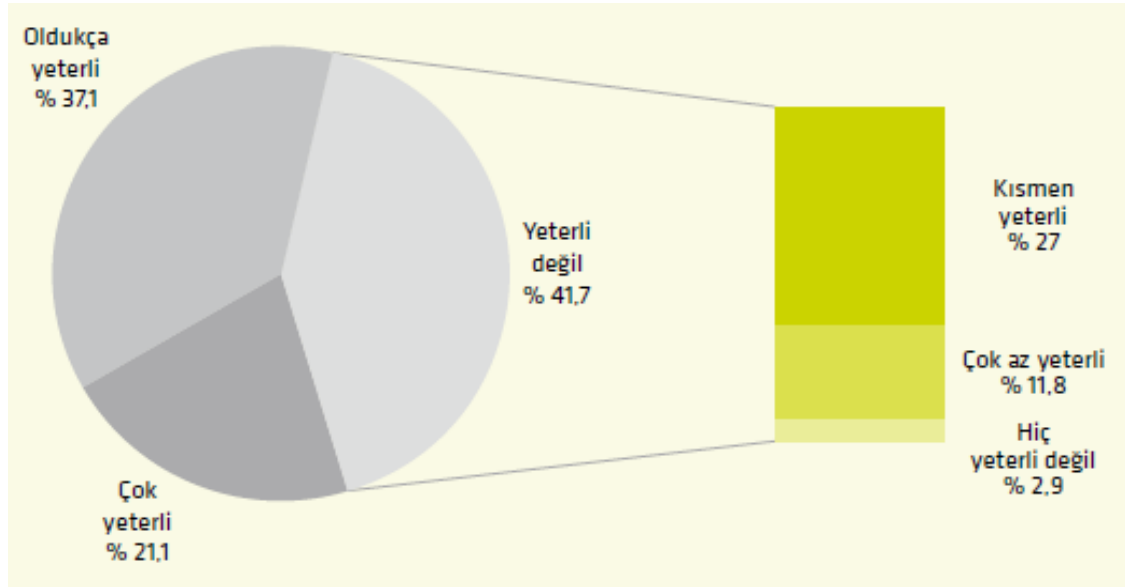
Mesleki teknik eğitimde doğru meslek seçimi, mesleğe yöneltme ve rehberlik hizmetlerinin yetersiz olması nedeniyle yapılamamaktadır. Günümüzde meslek seçimi puanlama ya da kontenjan yerleştirme şeklinde yapılmaktadır (Eğitim-Sen, 2005, 467).

Teknik öğretmen yetiştiren fakültelerdeki yetersizlikler de mesleki ve teknik eğitim kalitesinde önemli belirleyici bir noktadır. Öğretmenlerin sosyal ve özlük hak kayıpları, ücretlerindeki yetersizlikler, meslek alanındaki bilimsel ve teknik gelişmeleri takip edememe, ve bu yönde hizmet içi eğitimin eksikliği gibi birçok neden de doğrudan eğitim seviyesine olumsuz yansımaktadır (Eğitim-Sen, 2005, 469).

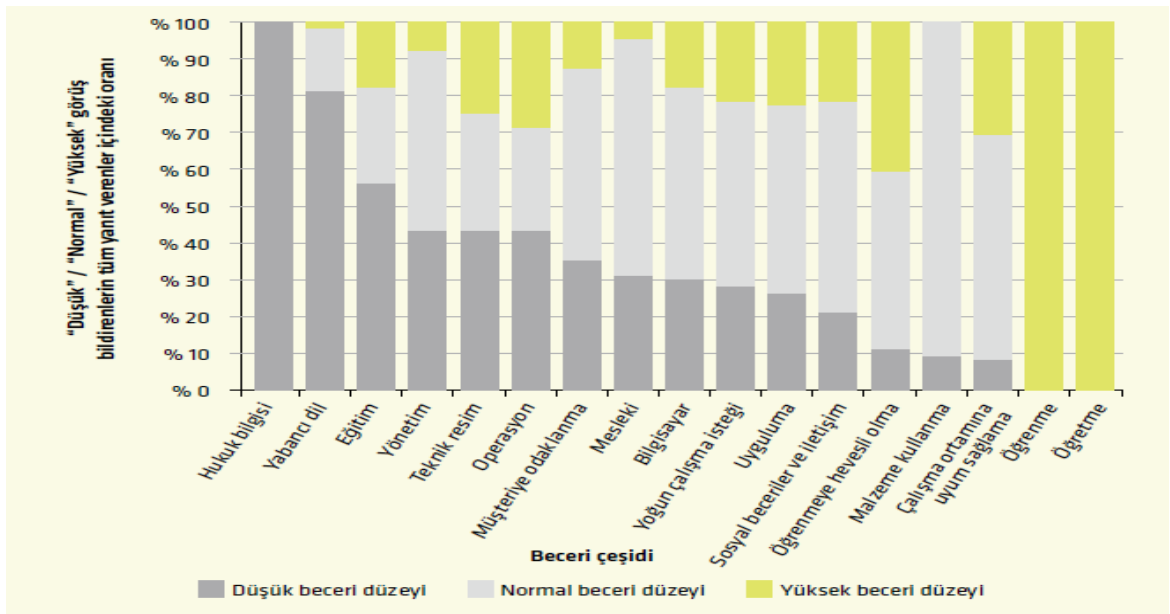
Teknolojik yetersizlikler içinde bulunan mesleki ve teknik eğitim programları çalışma yaşamından kopuk bir eğitim sunmaktadır. Bu okullarda her tür araç-gereç donanımı,

ders kitapları ve programlar güncellenmeden kullanılmaktadır. Mezun öğrenciler niteliği zayıf tekniker ve teknisyenler olarak görülmekte ve bir çoğu piyasada çalışamamakta ya da alanı dışında düşük gelirli işlerde çalışmaktadır. (Eğitim-Sen, 2005, 469)

Tablo 3. İşverenlerin mesleki bilgileri yapmakta oldukları iş için yeterli bulma durumu

(Kaynak: Köseleci, 2012, 25)

Grafik 7. İşletmelerin mesleki ve teknik eğitim mezunlarının becerileriyle ilgili görüşleri

(Kaynak: Köseleci, 2012:26)

Bu durum, işverenlerin işletmelerinde çalışan mezunların mesleki yeterlilikleriyle ilgili değerlendirmelerinde de kendini göstermektedir. Çoğu işveren, mesleki ve teknik ortaöğretim mezunlarının mesleki bilgi, beceri, tutum ve iş alışkanlıklarını yetersiz bulmaktadır. İşletmelerle yapılan diğer araştırmalar da bu tezleri doğrular niteliktedir.

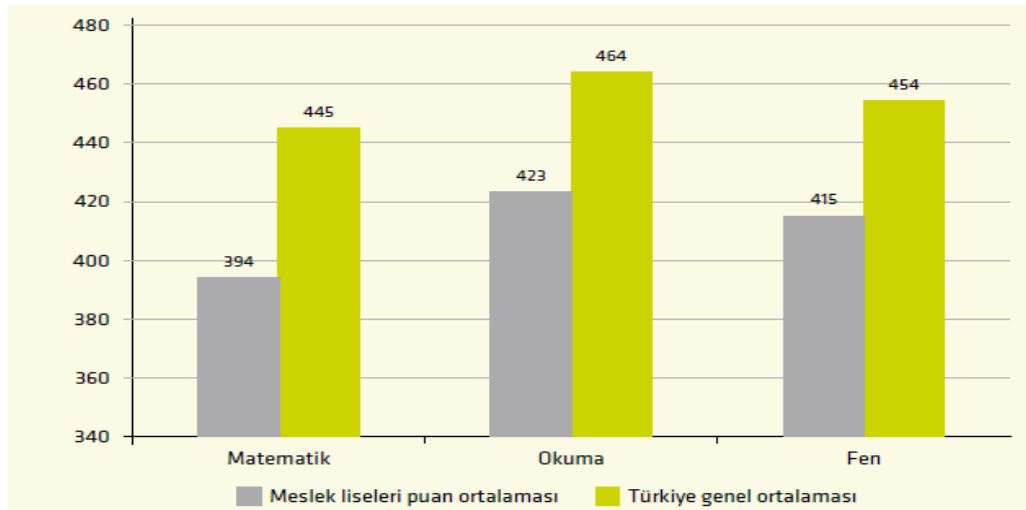
Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Geliştirilmesi

Bir yandan mesleki ve teknik okul mezunları, işgücü piyasasının talep ettiği niteliklere tam olarak sahip değilken, diğer yandan da işletmelerde nitelikli ara eleman açığı bulunmaktadır. Bu durum, mezunların işsiz kalmasına ya da başka alanlarda çalışmalarına neden olmaktadır (Özsoy, 2007: 128).

Türkiye’de işsizlik oranı %10’un altına inmezken işadamlarının %38. 5’inin nitelikli eleman bulamamaktan yakınmaları mesleki ve teknik eğitimin niteliğine ağırlık verilmesinin gerekliliğini bir kez daha ortaya koymaktadır (Tamer, 2007, ?).

Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü ile 2005 yılında gerçekleştirilen İş Piyasası ve Beceri İhtiyaçları incelemesinde işletmelerin, mesleki ve teknik eğitim mezunlarının anahtar becerileriyle ilgili düşüncelerine yer verilmiştir. 31 ilde on ya da daha fazla personel çalıştıran 5. 700 işletmeyle yapılan yüz yüze görüşmelerde, işletmelerin, bünyelerinde çalışan mesleki ve teknik eğitim mezunlarının becerilerini “düşük” ve “yüksek” ölçütlerine göre değerlendirmeleri istenmiştir. Buna göre işverenler, mesleki ve teknik eğitim mezunlarının özellikle yabancı dil, idari, teknik ve mesleki becerilerini “düşük” olarak nitelendirmişlerdir (web 27).

PISA 2006 sonuçlarından derlenen bir araştırma, Türkiye’de öğrenci başarısının belirleyicilerini ortaya koymayı amaçlıyor. Buna göre, meslek liselerindeki öğrencilerin aldığı puanlar bütün alanlarda (okuma, fen ve matematik) genel liselerdeki öğrencilerden belirgin biçimde daha düşüktür. Daha açık söylemek gerekirse, gözlemlenebilen bütün değişkenleri aynı düzeyde olan, biri meslek lisesinde, biri genel lisede iki öğrenciden meslek lisesinde olan öğrenci 35 ile 45 puan daha düşük sonuç elde etmektedir. Aralık 2010’da kamuoyuyla paylaşılan PISA 2009 sonuçları da meslek lisesi öğrencilerinin okuma, matematik ve fen becerilerinde Türkiye ortalamasının çok altında olduğunu ve diğer liselere kıyasla en düşük başarıyı gösterdiklerini ifade ediyor (web 27, 24).

Grafik 8. Mesleki ve teknik liselerinin 2009 yılında almış olduğu puanları
(Kaynak: Köseleci, 2012:24)

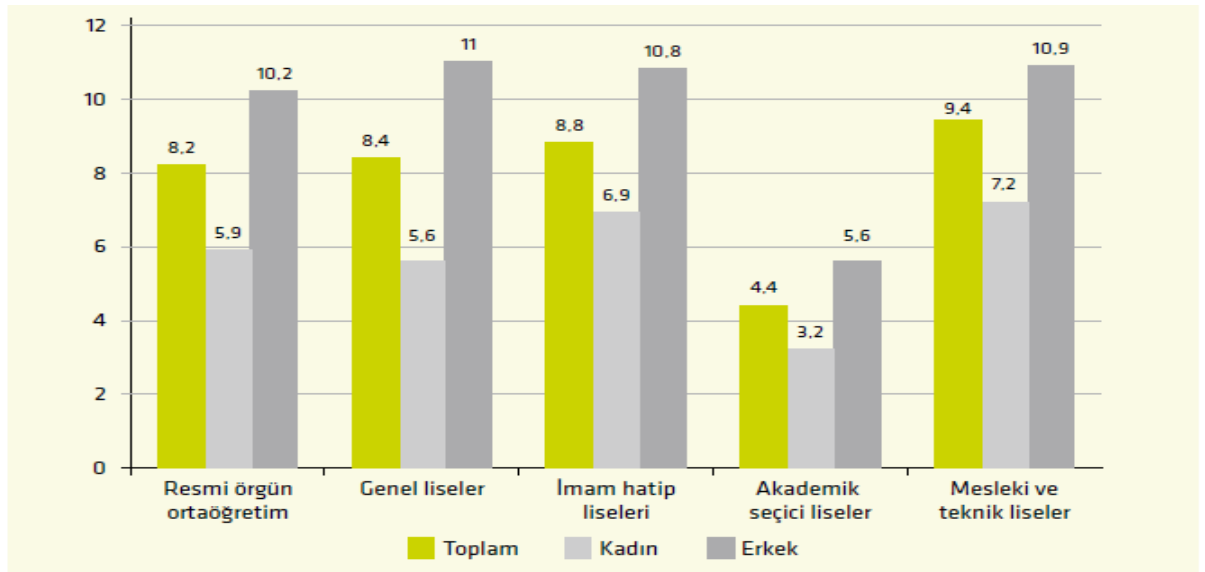
Mesleki eğitimin daha çok toplumun düşük gelirli, eğitim düzeyi düşük ailelerin çocukları tarafından tercih edildiği görülmektedir. Bu okullardan mezun olanlar “ara işgücü” olarak görülmekte ve düşük gelirli işlerde çalışmaktadırlar. Bu nedenle bu okulların ayrımcı bir işlev üstlendikleri söylenmektedir (Eğitim-Sen, 2005, 469).

Tablo 4. Ortaöğretimde okul türlerine göre öğrenci ebeveynlerinin eğitim düzeyi

Ebeveynin eğitim düzeyi	Fen liseleri	Anadolu liseleri	Anadolu meslek liseleri	Genel liseler	Meslek liseleri	Çok programlı liseler	Toplam (%)
İlkokul altı	--	0,9	2,8	4,6	2,5	7,3	4,0
İlkokul	2,9	17,7	27,7	29,7	40,3	46,5	32,5
Ortaokul	2,9	9,1	14,7	20,1	26,3	21,8	20,6
Lise	20,0	35,7	28,9	28,6	23,5	18,2	26,7
Meslek Yüksekokulu	5,7	8,0	10,7	5,1	3,9	4,4	5,2
Üniversite	68,6	28,5	15,3	11,8	3,6	1,8	10,9
Toplam (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

(Kaynak: Köseleci, 2012:22)

Mesleki ve teknik liselerde okulu terk oranı diğer liselerden daha yüksek düzeydedir. 2009-2010 öğretim yılında, Anadolu liseleri, fen liseleri ve Anadolu öğretmen liselerinde okulu terk oranı % 4, 4 düzeyindeyken bu oran genel liselerde % 8, 4'e, imam hatip liselerinde % 8, 8'e, mesleki ve teknik liselerde % 9, 4'e yükselmektedir (web 27, 24).

Grafik 9. Okul türlerine ve cinsiyete göre okul terk oranları

(Kaynak: Köseleci, 2012:25)

MTE'den mezun olan öğrencilerin iş piyasasında görev, yetki ve sorumlulukları belirsizdir. Avrupa Birliği'nde 8 bin meslek tanımlanmış olmasına karşın, Türkiye'de böyle bir ilerleme kaydedilememiştir. Mesleki ve teknik öğretim kurumlarının istihdam olanaklarının sınırlı olduğu bölgelerde kurulmuş olması nedeniyle mesleki ve teknik lise öğrencilerinin istihdam olanakları azdır (Özsoy, 2007: 126).

Okul-sanayi iş birliğinin zayıf olması: Türkiye genç işsizliğinde dünya altıncısıdır. Günümüzde gençlerin dörtte birinden fazlası işsizdir ve bu oran sürekli artmaktadır. Bu durumun en önemli nedenlerinden birisi okul-sanayi iş birliğinin yetersizliği ve sistemin işleyişinde işletmelere tanınan rolün zayıflığıdır (Özsoy, 2007: 128).

“Meslek lisesi mezunlarının çok büyük bir bölümünün de, ekonominin gereksinme duyduğu nitelikte ara insan gücü olma yerine, yükseköğretim kurumu mezunu olmak istediği görülmektedir (Yıldız, 2008: 25).

Türkiye'de çalışan çocukların meslekî eğitim sorunları vardır. Yeterli temel ve meslekî eğitimi almaksızın çalışmak durumunda kalmaları çocukların her türlü haktan yoksun ve her türlü istismara açık bir biçimde istihdam edilmelerine neden olmaktadır. İstihdam analizinin yapılmayışı buna bağlı olarak Meslekî ve Teknik Eğitimde program esnekliğinin sağlanmayışı piyasa ihtiyaçları ile uygulanan programlar arasında uçurumlar oluşturmaktadır.

Gelişmiş ülkelerde eğitimin dış değerlendirilmesi giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Bunun Meslekî ve teknik öğretime yansımaları, sistemin verimliliğinin ölçümünde mezunların eğitim gördükleri alanlarda işverenlerce istihdamının temel kriter olarak alınmasıdır. Eğitim sistemimizde genel ve mesleki eğitim arasında bir çatışma vardır. Sorunun kaynağı, bakanlığın örgütlenmesi ve işgören politikasıdır.

Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün şu andaki yapısı genelde okul türlerine dayanmaktadır. Ortaöğretimdeki mesleki ve teknik eğitim örgütlenmesi belli ölçülerde cinsiyet ayrımcılığına dayalıdır. Uygulanan politikaların sonucu olarak, mesleki ve teknik liseler, kız ya da erkek liseleri diye ayrılmış durumdadır.

Meslek liseleri, çalışma yaşamına eleman yetiştirme işlevinden büyük ölçüde uzaklaşmış ve öğrencilerini üniversiteye hazırlamaya yönelmiştir.

Eğitim kurumlarının hem yükseköğretime hem de iş yaşamına hazırlaması görevini yüklenmiştir. Bu iki görevin birden yürütülmesi zordur. Ortaöğretim sisteminin karşı karşıya bulunduğu çıkmaz, bu ikileme sağlıklı bir çözüm getirilememiş olmasıdır (Dursun 2008: 44-48).

Okullar sanayi bölgeleri ile paralel bir şekilde inşa edilmediği için ulaşım zorlukları yaşanmakta, bu durum, öğretmenlerin koordinatörlük görevlerini gereği gibi yerine getirmelerini engellemektedir. Pek çok okul, geçmiş dönemlerden günümüze kadar gelen pek çok branşı içinde barındırmakta ve bu bölümlerin bazıları, bölge ve okulun bulunduğu yerdeki endüstri ve sanayi organizasyonlarıyla ilgisiz bulunmaktadır.

Okul kontenjanlarının bölgedeki mevcut işletmelerin durumuna göre azaltılması veya çoğaltılması söz konusu olabilmelidir. Zira bazı bölümlerdeki öğrencilere gereken sayıda işletme bulmak güçleşmektedir. Hatta bazı öğrencilerin yerleştirildikleri işletmeler öğrenim gördükleri mesleki eğitimle dolaylı olarak alakalı veya hiç alakasız olabilmektedir. Büyük şehirlerde işletmelere koordinatörlük ile görevli öğretmenlerin rahatlıkla gidip gelmelerini temin güçlüğü vardır. Öğretmenlerin hizmet içi eğitim programları cazip bir hale getirilip yaygınlaştırılması, böylelikle gelişen teknolojileri takip etmelerinin sağlanmasına yönelik faaliyetler yeterli değildir.

Öğrenciler işletmelerde diğer çalışanlarla aynı pozisyonda tutularak, onlardan aynı derecede beceri ve maharet istenmektedir. Öğrencilerin iş yasalarında yasaklanmış ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılabilmeleri, iş süreleri, ara dinlenmeleri, hafta tatili, milli bayram ve umumi tatil günlerinde çalıştırılmalarıyla ilgili hükümler yasada açıkça belirtilmemesi sebebiyle bu konularda istismarlar görülmektedir. Öğrencilere yasada yer almayan şekilde fazla mesai gibi hususlarda baskı yapıldığı öğrenciler tarafından ifade edilmiştir. Öğrenciler işletmelerde mesleki bilgi ve beceri işleri yaptırılacağı kanunda belirtildiği halde rutin işlerle meşgul edilmekte, bu durum onların yetişmelerini doğrudan etkilemektedir. Özel sektöre ait işletmelerde öğrencilere gerekli sayıda belge sahibi usta öğretici temin edilememiştir (Gemici, 2010, 96).

2.6. Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Problemlerinin Çözümüne Yönelik Gelişmeler ve Öneriler

Mesleki eğitimi uzun vadeli bir bakışla ele almak gerekmekte, ortaöğretimi mesleki eğitim ağırlıklı yapılandırılmalı ve devlet ile işçi ve işveren kesimlerinin dahil olduğu değişen beklentilerle uyumlu bir mesleki ve teknik eğitim sistemi oluşturulmalıdır. Aynı zamanda mesleki eğitim kurumlarının, mezunlarının piyasadaki durumlarını izleyerek kazandırdıkları mesleki yeterlilikler ile iş hayatının uyumlu olup olmadığı belirlenerek eğitim sistemi düzenlenebilir (Koçel, 2004. 105; Aktaran Anapa, 2008: 105).

Mesleki eğitim kurumlarının gerekli yerlerde açılması, yaygınlaştırma politikası nedeniyle ihtiyaç olunmayan yerlere açılmaması ve mesleki eğitimin öğrenciler arasında tercih edilir bir eğitim türü olmasını sağlamak gerekir. Bireyin ekonomik, sosyal ve psikolojik durumuna uygun; ilgi ve yetenekleriyle ilişkili bir meslek seçiminin yapılmasına elverişli bir sistem oluşturulmalıdır. Bunun için ilköğretim düzeyinde mesleki rehberlik ve danışmanlık hizmetleri verilmelidir. (Saraçoğlu, 2007: 21)

İşletmeyi sisteme dahil ederek eğitim ortamı olarak algılanması gerekmektedir. Öğrencinin teknik yeterlilik, işletme yönetimi ve işletmenin iç düzenlemesi alanında yeterlilik kazandırılması, mesleği ve genel kültürü açısından yaratıcılığı destekleyici bilişsel dünya imkanı sağlanması için bu diyalog gereklidir. İşletmelerde sağlanan pratik eğitim, öğrencilere çalışma tekniklerini öğretmek öğrencilerin, mesleksi bir kişilik ve mesleğine karşı özgüven kazanmasında da etkili olacaktır (Anapa, 2008: 44).

Tecrübeli ve eğitim için istekli öğretici personelin işletmelerde yer alması ve bu kişilerin düzenli olarak bu eğitimleri tekrarlanarak bilgilerinde güncelleşme sağlanmalıdır. Mesleki eğitim kurumlarındaki öğretmenler ile işletmelerdeki öğretici personel, iletişim halinde olmalıdır ki iletişim ile öğretmenler değişen teknolojiden haberdar olabilsinler.

Gelişmiş mesleki eğitim için gerekli olan araç ve gereçler zaman içerisinde yenilenmelidir. Yeni teknolojilerin kullanıldığı mesleki eğitim kurumları oluşturulmalıdır (Anapa 2008: 76).

Mesleki ve teknik eğitimde sosyal taraflar ve eğitim kurumları arasında es güdüm konularında sorunlar çözümlenmeli, Mesleki ve Teknik Orta Öğretim kurumları mesleki ve teknik eğitim programları şeklinde yeniden yapılandırılmalıdır. Mesleki ve teknik eğitimde meslek tanımları, meslek standartları, ölçme-değerlendirme ve belgelendirme sistemi oluşturulmalıdır. Sürekli eğitim olanakları mesleki eğitimin bir parçası olarak tamamlayıcı nitelikte görülmelidir.

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı ve Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine ilişkin Türkiye Ulusal Programında ortak olarak ifade edilen amaçlar arasında; Mesleki ve teknik eğitimin bir sistem bütünlüğü içerisinde ele alınması ve programlar arasında yatay ve dikey geçişlere olanak sağlanması gereği üzerinde durulmuştur. Ayrıca; modüler (eklemeli) eğitim programlarına ağırlık verilmesi ve bu modüllere göre belgelendirme (sertifikasyon)sistemine geçilmesi, sistem içerisinde yatay ve dikey geçişlerin sağlanması, “tam gün tam yıl” uygulamasına geçilmesi, mesleki ve teknik ortaöğretimde çeşitli türde programların uygulanmasına olanak tanıyan bütünleşmiş bir yapı sağlanması, fiziki olanakların ortak kullanılması, yerel yönetimlerin katılım ve katkılarının sağlanması, çok amaçlı lise uygulamasına devam edilerek yaygınlaştırılması, 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu’nun özü kaybedilmeksizin günün şartları ve Çocuk Hakları Sözleşmesine uygun olarak güncelleştirilmesi, meslek kazandırmada devlet-isçi-işveren arasında sağlıklı bir eşgüdüm sağlanması ve meslek eğitimi merkezleri kurulması konuları üzerinde durulmuştur ” (Sert, 2007: 33).

Tüm ülkeler için ortak ve ideal olabilecek bir model bulunmamakla birlikte evrensel nitelikli bazı yönelimler söz konusudur. Bunlar arasında özellikle mesleğe yöneltme, temel eğitime dayalı mesleki eğitim, okul türleri yerine programlarda çeşitlilik, geniş tabanlı eğitim, tümleşik uygulama modeli, genel kültür derslerinin ağırlığını arttırma, modüler öğretim, okul özel sektör işbirliği, meslek standartlarına göre program geliştirme ve yeterliğe dayalı belgeleme dikkati çekmektedir (Yıldız, 2008: 28).

METGE projesi Bölgesel ihtiyaçlara duyarlı, çevrenin katılım ve iş birliğini sağlayan, eğitim ihtiyaçları doğrultusunda modüler öğretim programları geliştirebilen, mesleğe yönelik standartları eğitime taşıyabilen, bireysel öğretim (modüler öğretim) yöntemi doğrultusunda kaynak materyal hazırlayabilen, öğrencileri iş hayatı ve istihdam hakkında bilinçlendiren, mezunları izleyebilen, okulun fiziki kapasite ve donanımını artırarak verimli kullanabilen, ürün, hizmet ve eğitim satarak kaynak yaratabilen daha çağdaş bir okul yapısı ve öğretim sistemi geliştirmesi amaçlanmıştır (Taşpınar, 1997: 47).

Okul kapasiteleri gözden geçirilerek öğrenci alımı yapılmalıdır. Başarılı öğrencilerin meslek okullarını tercih etmesini temin maksadıyla gerekli önlemler alınmalıdır. Daha çok tercih edilen bölümlerin sayısı arttırılmalıdır. Okullar için gerekli malzemenin zamanında ve yeterli olarak temin edilmesi gerekmektedir. Ayrıca bütün bölümlerde atölye ve teorik ders eğitimi için gerekli öğretmen, eleman ve teknisyenin istihdamının sağlanması gereklidir.

Öğrencinin eğitimini tam ve eksiksiz alması, gittiği işletmelerde kendi bilgisine güvenini sağlayacaktır. Okulların sanayi bölgelerinde olmayışı yüzünden ortaya çıkan ulaşım zorluğu giderilmeye çalışılmalıdır. Yeni kurulacak okullar bu bölgelerde inşa edilmelidir.

Endüstri Meslek Liselerinde hangi bölümlerin açılacağı, okulun bulunduğu bölgenin beşeri, coğrafi, iklim, tabii kaynaklar açısından özellikleri dikkate alınarak düzenlenmelidir. Öğrencilerin, mezun oldukları bölgede istihdam edilmesi için gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir. Aksi halde bu eğitim, semeresiz yatırım anlamına gelecektir. Teknik öğretmenlerin özel sektöre kaymalarını önleyecek teşviklerin

artırılması ve gereken eleman temini için Milli Eğitim Bakanlığı ile YÖK arasında işbirliğine gidilmesi gerekmektedir

Okul döner sermayeleri aracılığıyla atölyelerde çeşitli ticari amaçlı çalışmalar artırılmalı; öğrenci ve öğretmenlerin buralardan gelir temin düzeyi geliştirilmelidir. Döner sermayeden yapılan kesintiler devlet tarafından karşılanıp daha fazla gelirin öğrenci ve öğretmene transferi gerçekleştirilmelidir.

Okullardaki kontenjanların artırılması ve azaltılması işletmelerin sayılarıyla eşdeğer oranda düzenlenmelidir.

Öğretmenlerin hizmet içi eğitim programları cazip bir hale getirilip yaygınlaştırılması, gelişen teknolojileri takip etmeleri için gerekli çalışmaların ciddiyetle yapılması gerekmektedir. Başka ülkelerdeki ilgili bölümlerle temasa geçilip öğretmenler yurtdışına gönderilmeli, bilgi ve tecrübelerinin geliştirilmesi amacıyla uzun ve kısa vadeli programlar düzenlenmelidir.

İşletmelerde öğrencilerin diğer çalışanlarla aynı şekilde değerlendirilmeyip öğrenci oldukları unutulmamalıdır. Öğrencilerin iş kanunlarında yasaklanmış, ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılmaları, öğrencilere fazla mesai yaptırılması veya cumartesi-pazar günleri çalıştırılmalarının önüne geçilmelidir. İş süreleri, ara dinlenme, hafta tatili, milli bayram ve umumi tatil günlerinde çalışma durumlarıyla ilgili hususlar kanuna ilave edilmelidir. İşletmelerin yukarıdaki esasları çiğnemeleri durumunda çeşitli caydırıcı cezalar konulmalıdır.

Öğrencilerden bir kısmına işletmelerde mesleki bilgi ve beceri işleri yaptırılmayıp rutin işlerle meşgul edilmelerinin önüne geçilmelidir. Gerekli eğitimin verilmemesinde işletmelerden öğrenciler alınıp başka işletmelere yerleştirilmelidir. İşletmelerde ehliyetli ve belge almış usta öğreticilerin bulundurulması hususuna dikkat edilmelidir.

Özellikle kız öğrencilerin yerleştirildiği işletmelerde hassasiyet gösterilmesi gerekmektedir. Uygun ortam temin edilemediği durumlarda okullarda gerekli eğitim verilmesine çalışılmalıdır.

İşletmelere öğrenci yerleştirilirken 50 ve daha fazla işçi çalıştıran işyeri olma şartı aranmalı; nitelikli, güvenilir, denenmiş işletmeler tespit edilmelidir.

Okulun, teknik donanım bakımından geliştirilmesi, okul ile işletmeler arasında bu bakımdan farkın azaltılması, okuldaki eğitimin ciddiyetini olumlu yönde etkileyecektir.

Öğrencilerin grev ve lokavt durumları belirtilmiş olmakla beraber Sendikayla çatışmaya düşmemeleri için ek düzenlemeler yapılmalıdır.

İşletmelerde görevli usta öğreticilerin gündüz görevlendirilmelerinde ortaya çıkan maddi kayıp giderilmelidir. İşletmelerdeki bazı branşlarda eğitim verilmediği bir vakıadır. Bu durumda uygun okullara ilave bölümler eklenmelidir.

Milli Eğitimin en önemli gayesi, milli kültür, ahlak ve şuur sahibi, memleket sever ve milliyetçi vatandaşlar yetiştirmektir. Türkiye’de ortaöğretim ve mesleki teknik eğitimin en önemli hedefi bu olmalıdır. Mesleki ve teknik eğitimin teşviki için gerçekçi tedbirler alınmalıdır.

Mesleki ve teknik eğitimde insan gücü ihtiyaçlarının yoğun olduğu sahalara öncelik verecek şekilde burs sistemi geliştirilmelidir. Endüstri Meslek Liselerinin orta kısımları açılarak mesleki ve teknik önbilgiler verilmelidir (Gemici, 2010, 99).

Türkiye’de mesleki ve teknik eğitimin geliştirilmesine yönelik olarak yenilikler yapılmış ve projeler geliştirilmiştir. Bu yenilikler ve projeler:

1978-1979 öğretim yılı başında Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Eğitim Araştırmaları Merkezi iş birliğiyle uygulanmaya başlamıştır. Projenin temel amacı, ekonominin ihtiyaç duyduğu ara insan gücünü hazırlayabilmek ve meslek eğitiminin ihtiyaçlarını karşılayabilmek için eğitim kurumları ve sanayinin iş birliği içinde çalışabilecekleri bir sistem geliştirmek olmuştur (Doğan, 1984, 250; Aktaran Özsoy, 2007: 117).

4 Temmuz 2000 tarihinde, Türkiye ile AB arasında Türkiye'deki “Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi (MEGEP) Projesi’nin anlaşması imzalanmıştır. MEGEP, Ulusal Yeterlilik Sisteminin oluşturulmasını da içeren bir ulusal reformun

uygulanması yoluyla mesleki eğitim sisteminin nitelik ve uygunluğunun geliştirilmesini, kamu kurumları, toplumsal ortaklar ve işletmelerin kurumsal kapasitelerinin ulusal, bölgesel ve yerel düzeylerde güçlendirilmesini ve reform sürecinin uygulanmasına yerel oyuncuların da dahil edilmesi yoluyla sistemin yerelleşme sürecinin hızlandırılmasını hedeflemektedir.

MEGEP kapsamında yapılan etkinlikler ise şu biçimde sıralanabilir: Mesleki eğitim reform organlarının oluşturulması, iş piyasasının gereksinimlerinin çözümlenmesi, meslek standartlarının geliştirilmesi, eğitim standartlarının geliştirilmesi, ulusal yeterlilik sisteminin geliştirilmesi, mevcut öğretim programlarının gözden geçirilmesi ve Türkiye için bir yaşam boyu öğrenme kavramının geliştirilmesidir. (web 20)

İnsan Kaynaklarının Mesleki Eğitim Yoluyla Geliştirilmesi Projesi (İKMEP 2002) hayat boyu öğrenme çerçevesinde seçilen illerde mesleki ve teknik eğitimin ve sürekli eğitimin modernizasyonu ile kalitesinin artırılmasını, iş piyasası ile eğitim kurumları arasında istihdam amaçlı işbirliği sağlanarak insan kaynakları gelişiminin teşvik edilmesini hedeflemiştir. (web 34)

Ülkemizde, Ocak 2002 tarihinde Bakanlar Kurulu Kararı ile Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) bünyesinde Ulusal Ajans görevini yerine getirmek üzere bir daire başkanlığı kurulmuştur. Ulusal Ajansın Türkiye’de Yönettiği Avrupa Birliği Projeleri:

1. Genel Eğitim (Socrates)

1.1. Yükseköğretim (Erasmus)

1.2. Örgün Eğitim (Comenius)

1.3. Yetişkin Eğitimi- Yaygın Eğitim (Grundvig)

1.4. Avrupa Dilleri Eğitimi (Lingua)

1.5. Eğitimde Uzaktan Öğrenim ile Bilgi ve İletişim Teknolojileri (Minerva)

2. Gençlik Programı (Youth)

3. Mesleki Eğitim(Leonardo Da Vinci)'dir (web 29).

2004 yılında Leonardo da Vinci projeleriyle tanışan eğitim sistemimiz, mesleki ve teknik eğitimdeki açığını bu yolla kapatmaya çalışmaktadır. Leonardo da Vinci projeleri sayesinde ülkemizdeki birçok genç meslek eğitimi için Avrupa'da staj çalışması yapmıştır. Bu çalışmada Leonardo Da Vinci projeleriyle yurt dışına giden öğrencilerin yaptıkları stajlar incelenerek, ülkemizde yaptıkları stajlarla karşılaştırılması yapılmıştır. Böylece yurt dışında yapılan stajların öğrenci yetkinlikleri arttırmadaki etkileri incelenmeye çalışılmıştır (Özünü 2011: 2).

2004 AB ilerleme raporunda Mesleki ve teknik eğitimle sanayi arasındaki ilişkinin artırılabilmesi için 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu'nda düzenleme gerekmiştir. Aynı zamanda meslek Standartlarını düzenleyen bir Meslek Standartları Kurumu kurulmasını öngören "Ulusal Meslek Standartları Kanunu" taslağı hazırlanmış ve sunulmuştur. Kurumsal değişiklik olarak Meslek Standartları Kurumu'nun kurulması gerekli görülmüştür (Alkan; Doğan; Sezgin, 1976, 13).

4702 sayılı Kanunu'nun amacı mesleki eğitim ve öğretimin yeniden yapılandırılması ve yükseköğretime geçişin düzenlenmesi olmuştur. 4702 sayılı Kanun öncelikle ortaöğretimi mesleki ve teknik eğitim ağırlıklı olmak üzere yeniden yapılandırmıştır. Ortaöğretimde okul türü yerine program türüne geçilerek örgün ve yaygın mesleki eğitim programları arasında Kalfa, ustaların meslek lisesi diploması alabilmelerini, meslek lisesi mezunlarının doğrudan ustalık sınavına girebilmeleri, mesleki eğitimini bitirememiş olanlar için sertifika veren mesleki eğitim kurumlarında eğitimlerine devam etme vb. imkanlarının verilmesi gibi yatay ve dikey geçiş imkanları oluşturulmaya çalışılmıştır. Toplumda hayat boyu öğrenim anlayışının benimsenmesi için yaygın eğitim imkanının geliştirilmesi, gençlere beceri kazandırma ve meslek edindirme faaliyetleri sağlayacak sertifika, belge ve diploma veren mesleki eğitim merkezlerinin kurulduğu esnek bir yapı oluşturulmak istenmiştir.

Mesleki ve teknik eğitim mezunlarına, programlarının devamı olarak meslek yüksek okullarına sınavsız devam etme imkanı sağlanarak yükseköğretim yolu da açılmıştır (Anapa, 2008: 87).

4702 sayılı Kanun ile işletmelere bazı yükümlülükler yükleyerek mesleki eğitim ve öğretimin geliştirilmesinde işletmelere de rol verilmiştir. İşletmelerin eğitim birimi kurmaları, beceri eğitimini yaygınlaştırmaları, usta öğretici bulundurma zorunluluğu ile mesleki eğitimde görev üstlenmeleri istenmiştir (Ulusoy, 2004, 28-29).

Mesleki ve teknik eğitimin yeniden düzenlenmesinde rol oynayan diğer yasal düzenleme ise XVII. Milli Eğitim Şurası'nda kararlaştırılması üzerine 2006 yılında kabul edilen *5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu'dur*. Bu kanun gereği meslekî alanlarda ulusal yeterliliklerin esaslarını belirlemek, belgelendirme ve sertifikalandırmaya ilişkin faaliyetleri yürütmek için gerekli ulusal yeterlilik sistemini kurmak ve işletmek üzere 2006 yılında Meslekî Yeterlilik Kurumu kurulmuştur. Kurum, mesleki yeterlilik düzeyleri ile uluslararası belgelere uygun olarak meslek standartlarının hazırlanması, mesleki yeterlilik düzeylerinin belirlenmesi için sınavların düzenlenmesi ve sınavlarda başarılı olanlara belge ya da sertifika verilmesi görevlerini üstlenmiştir. Ulusal meslek standartlarının hazırlanması ve yürütülmesi görevine dayanarak Mesleki Yeterlilik Kurumu, 5 Ekim 2007 tarihli 2664 sayılı Resmi Gazete'de ilan edilen *Ulusal Meslek Standartlarının Hazırlanması Hakkında Yönetmeliği* çıkarmıştır. Bu yönetmelik, ulusal meslek standartlarının bir işin yürütülmesi için gerekli görülen asgari bilgi, beceri ve davranışları ve hayat boyu öğrenme ilkesine uygun olarak meslekte ilerleme imkanlarını belirten bilgi vermekte ve uluslar arası yeterlilik seviyelerine uygun mesleki yeterlilik seviyelerini yansıtmaktadır (Alkan, Doğan ve Sezgin, 1976, 13; Aktaran Anapa, 2008: 89).

2003 yılında başlayıp 42 ay sürecek olan Mesleki eğitimin modernizasyonu projesi yılında (MTEM) genel amacı olarak, ülkenin sosyoekonomik ihtiyaçlarına ve yaşam boyu öğrenme ilkelerine daha etkin olarak karşılık verecek biçimde mesleki ve teknik eğitim sisteminin düzenlenmesi ve modernize edilmesi gösterilmiştir (Anapa, 2008: 94).

Bu projeler ile amaçlanan mevcut mesleki ve teknik eğitim ve öğretim programlarını, iş piyasasının ihtiyaç duyduğu nitelikte düzenlemek ve AB'ye uyum sürecinde Türkiye'de daha esnek bir mesleki eğitim sistemi oluşturmaktır. Şöyle ki, herkes için hayat boyu öğrenim yaklaşımının benimsendiği, etkin bir rehberlik hizmetinin yer aldığı, yatay ve dikey geçişlerin mümkün olduğu, piyasanın meslek standartlarıyla uyumlu olduğu, üretime dönük mesleki ve teknik eğitim alanı oluşturulmak istenmektedir. Erdoğan

Serdengeçti, “Yürütülmekte olan Mesleki Eğitim Projelerinin Temel Çıktı ve Uygulamaları”(Anapa 2008: 93).

2.7. Meslek Yüksekokulunun Tanımı, Amacı ve Önemi

Mesleki ve Teknik Eğitimin gerçekleştirilmeye çalışıldığı kurumlardan birisi olan Meslek Yüksekokulları ve bu okullarda verilen eğitim, ülkemiz sanayi ve ekonomisinde şüphesiz yüksek bir öneme sahiptir. Sahip olduğu önemden dolayı bu kurumlarda verilen eğitim kalitesinin artırılmasının nitelikli eleman yetişmesine, bu kurumlarda bilimsel anlamda nitelikli çalışmalar yapılabilmesine ve dolayısı ile ülkemiz sanayi ve ekonomisine katkı sağlayacaktır (Aslanoğlu, 2006: 1).

Meslek Yüksekokulu, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun(2014) 3. maddesinde Belirli mesleklere yönelik nitelikli insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan, yılda iki veya üç dönem olmak üzere iki yıllık eğitim-öğretim sürdüren, önlisans derecesi veren bir yükseköğretim kurumudur.

Meslek yüksekokulları; lise sonrası eğitimine devam etmek isteyen, meslek lisesini bitirmiş öğrencilerin alanında sınavsız kayıt yaptırdığı, meslek lisesi haricinde de yükseköğretim sınavına girerek başarılı olan ve bu bölüm için belirlenen puanı sağlayan öğrencilerin de kayıt yaptırabildiği yükseköğretim kurumudur. Dört yarıyılık süre içinde meslek yüksekokullarında eğitim gören bireyler sektörün nitelikli ara eleman ihtiyacını karşılamak üzere yetiştirilmektedir (Göktürk; Aktaş; Göktürk, 2013, 4).

Meslek Yüksekokulu 5. seviye meslek elemanı yetiştiren yükseköğretim kurumlarıdır. Mezunları tekniker veya meslek elemanı olarak iş hayatına atılırlar. Bunlar üretim sektöründe uygulayıcılar olarak sektörün temel elemanlarıdır. Mühendis veya uzmanların projelerini uygulayarak üretimi veya hizmeti gerçekleştiren elemanlardır (Usul; Eroğlu; Akın, 2007, 1).

Meslek yüksekokulları, temelde işçi ile mühendis arasındaki kalifiye ara eleman açığını kapatmak üzere düşünülmüş ve uygulamaya konulmuştur. Meslek yüksekokulları sektörün ihtiyacı olan ara kademe insan gücü yetiştirmekte, bu okullarda tasarım eğitimi gören öğrencilerin yaratıcı ve özgün düşünebilen bireyler olarak sektörde yer almaları amaçlanmaktadır (Çürük, 2009: 2).

Mesleki eğitimin temel amacı, sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerine nitelikli ara eleman yetiştirmektir. Bu işlevleri nedeni ile mesleki eğitime, sanayi ve endüstrinin can damarı olarak bakılabilir. Bugünün iş dünyası, iyi yetiştirilmiş iş deneyimi olan elemanlar istiyor. Bu elemanların yetiştirilmesinde meslek okulları ve teknik liseler yeterli olmadığı için meslek yüksekokullarının bu açığı kapatma gibi yükümlülükleri mevcuttur (Vurgun, 2008: 238).

Meslek Yüksekokulunun en önemli amacı sanayi, ticari ve hizmet sektörlerinin rekabet güçlerini arttıracak yönde nitelikli insan gücü yetiştirmektir. Ayrıca, gerçek anlamda sanayinin ihtiyacı olan ara kademe teknik elemanlarının öğretimini gerçekleştirmektedir. Meslek yüksekokulu hizmette rekabet edecek, verimlilik ve kaliteyi esas alacak elemanlar yetiştirmeli, ayrıca iletişim ve işbirliği anlamında iş dünyası yararına hatta toplum yararına kişiler yetiştirmelidir.

Ülkemizde yüksekokullar, ilgili alanda sektörde çalışabilecek, profesyonel uygulamalara yönelik eğitim almış mezunlar yetiştirir. Fakültelerde verilen eğitimde teorik bilgilere uygulamalara oranla daha fazla önem verilir. Yüksekokullarda ise uygulama birinci derecede önemlidir ve eğitim süresince uygulamalara daha çok zaman ayrılır.

Mesleki Teknik Eğitimde önemli bir hususta ulusal ve küresel gelişimleri göz önüne alarak toplumun ve iş dünyasının ihtiyaç, istek ve beklentilerini sürekli karşılayacak şekilde kurumun gelişmesini sağlamaktır.

Her seviyedeki eğitimin amacı, yeterlilik ve kaliteye ulaşmaktır. Hiç şüphesiz Meslek yüksekokullarındaki eğitimin en başta gelen amaçlarından biride yeterlilik ve kaliteye ulaşmaktır. Meslek elemanı ihtiyacı her yıl artan mezun sayıları ile Meslek Yüksekokullarınca karşılanmaktadır. Ekonominin gelişme sürecine Meslek Yüksekokulu mezunlarının dinamik bir katkıları olacağı beklenmektedir.

Meslek Yüksekokullarındaki eğitimin kalite standardı, ekonominin gelişim sürecine dinamik katkıları olabilecek verimlilikte, üretim - hizmet sektörlerinin ihtiyaçlarına uygun yeterlilikte ve bunların her ikisini de sağlayacak kalite güvenceleri olan bir eğitim sürecinden geçen mezunlar vermek olmalıdır (Özgüler; Koca; Özgüler, 2013, 1).

Meslek yüksekokulları meslek alanında endüstrinin istediği bilgi ve beceriye sahip, çalıştığı işyerlerinde insanlarla kolay diyalog kurabilen, bir yabancı dili temel seviyede bilen, bilgisayarı kullanabilen, sosyal, kültürel etkinliklere doğrudan ve dolaylı katkı sağlayabilen ara insan gücünün yetiştirilmesidir (Bektaş ve Görmüş, 2004, 1).

Meslek yüksekokullarının amaçlarından birisi de bireyin iş piyasasında geçerli olan bir işe girebilmesi ve bu işte ilerleyebilmesi için, çalışma yaşamındaki gelişmeleri yakından izleyebilecek, çalışma yaşamına uyum sağlayabilecek elemanlar yetiştirmektir (Korkmaz, 2002: 2).

Meslek yüksekokulları, buldukları bölgenin imkânlarını eğitimde, ders uygulamalarında ve endüstriyel mesleki eğitimde kullanabilmelidirler. Bu okullar yapılandırılırken, buldukları bölgelerdeki bu imkânların eğitim- öğretime sağlayabileceği yararın yanı sıra, o bölgelerdeki işletmelerin ihtiyaç duyduğu insan gücü yapıları da dikkate alınmalıdır (Aslanoğlu, 2006: 19).

Her ülkenin mesleksi eğitimi ve buna ilişkin politikaları, modeli ve tekniği ülkenin insan yapısına, ülkede uygulanan teknolojilere ve bu ve teknolojilerin gerektirdiği gereksinimlere göre değişmektedir. Ayrıca mesleki eğitim sisteminin hızla değişen teknoloji dünyasını yakından takip edip, mümkün olduğu kadar en son teknolojik bilgiye sahip, kendi alanı içindeki branşlara ve yeniliklere kolaylıkla uyum sağlayabilecek esneklikte, verimli ve üretken bir teknisyenin yetiştirilmesi amacına uygun olarak bölgesel gereksinimlere göre düzenlenmesi de büyük önem taşımaktadır. Değişik alanlarda hızla gelişen teknoloji, özellikle sınırlı kaynağa sahip ülke ekonomilerini zorlamakta ve daha kaliteli mesleksi eğitim görmüş insan gücü talebi gün geçtikçe artmaktadır (Terim ve Öztürk, 2009, 155).

Büyüyen Türkiye Ekonomisinin uluslararası pazarlarda rekabet gücünün yükseltilmesi ancak meslek yüksekokullarımızda yetişen nitelikli elemanlarla üretilen mal ve hizmetlerle mümkün olabilecektir.

Sanayi sektöründeki teknolojik gelişmeler, kas gücü yerine beyin gücünün önemini ortaya çıkarmaktadır, dolayısıyla ezber dayalı sistemin yerine öğrenen, bilgiyi

yorumlayan, kullanan ve yeni teknolojiler üreten insana ihtiyaç daha da ön plana çıkmaktadır (Sarıbiyık, 2013, 39).

Bilim ve teknolojideki gelişmelere paralel olarak hızla gelişen endüstrimizin ihtiyaç duyduğu teknik insan gücünün yetiştirilmesi amacıyla meslek yüksekokulları önemli bir vizyon üstlenmiştir (Özgüler; Koca; Özgüler, 2013, 42).

Avrupa Birliği'ne girme yönünde önemli aşamalar kaydeden Türkiye'nin ekonomik kalkınması önündeki en önemli engellerden birisi de Türkiye ekonomisini kalkındıracak işletmelerdeki modern ve bilimsel anlamda hizmet verecek nitelikli mesleki bilgiye haiz ara eleman yetersizliğidir. Aranılan nitelikteki ara eleman ihtiyacı mesleki eğitimin kaliteli ve etkin verilmesi ile karşılanacaktır (Göktürk; Aktaş; Göktürk, 2013, 8).

Okul temelli mesleki eğitim sisteminde ara eleman yetiştiren en üst eğitim sisteminin meslek yüksekokulları olması Türkiye' deki mesleki eğitim sisteminde de meslek yüksekokullarının önemini artırmaktadır (Göktürk, Aktaş, Göktürk, 2013, 4).

Okul temelli mesleki eğitim sisteminde ara eleman yetiştiren en üst eğitim sisteminin meslek yüksekokulları olması Türkiye' deki mesleki eğitim sisteminde de meslek yüksekokullarının önemini artırmaktadır (Göktürk, Aktaş, Göktürk, 2013, 4).

2.8. Türkiye'de Meslek Yüksekokullarının Tarihsel Gelişimi

Türk tekniker eğitim tarihini 22 Ağustos 1911 yılında başlatmak mümkündür. Çünkü bu tarihte İstanbul'da Nafia idareleri, fen memuru "kondüktör" ihtiyacını karşılamak üzere bugünkü manada tekniker okulları gibi bir okul açmıştır. Eğitim süresi iki yıldır. Daha sonra Nafia Fen Mekteplerinin süresi 1926 yılında 2, 5 yıla çıkarılmıştır. 1936 yılında da Nafia (Bayındırlık) Vekilliğinin emri ile kapatılmıştır. 1934 yılında Milli Eğitim Bakanlığının teklifi ve Başbakanlığın onayı ile Bayındırlık, Tarım, Ekonomi, Milli Savunma Bakanlıkları ve Genel Kurmay Başkanlığı temsilcilerinden oluşan bir komisyon kurulmuştur. Bu komisyon 1936'da rapor hazırlamışlardır. Raporunda çeşitli meslek alanlarında ve kademelerde ihtiyaç duyulan teknik insan gücü yetiştirmek üzere;

Çıraklık Okulları

Aksam Sanat Okulları

Gezici ve Geçici Kurslar

Orta Meslek Okulları

Tekniker Okulları

Mühendis Okullarının açılması öngörülmüştür.

Ancak tekniker okullarının eğitimine bu öneriden 17 yıl sonra başlanabilmıştır.

1.4.1953 tarihinde 59 sayılı Talim Terbiye Kurulu kararı ile kuruluş yönetmeliği yayınlanmış ve öğretime açılmıştır. ilk etapta 22'si aksam ve 4'ü gündüz öğretim yapan bu okullarda; inşaat, elektrik, radyo ve radyoloji, makine, motor, sıhhi tesisat ve kalorifercilik bölümleri bulunmuştur.

MEB 1967 yılında tekniker eğitime, 1972 yılında da yüksek tekniker eğitime son vermiştir. Tekniker okullarının kapatılması, tekniker eğitime ihtiyacın olmadığından değil, artan öğrenci boykotları (siyasi olaylar) sebebiyle olmuştur. MEB Tekniker ve Yüksek Tekniker okullarının kapatılması ile bu alanda oluşan boşluğu doldurmak için yeniden yapılanmaya gitmiştir. Bu nedenle lise ve dengi okullardan mezun olan öğrencilere, toplumumuzun ve ekonomimizin ihtiyaç duyduğu alanlarda, modern eğitim teknolojisinin bütün gereklerini kullanarak eğitim imkanı hazırlamak ve böylece yüksek öğretim önündeki yığılmaya çözüm yolu bulmak amacıyla Yaygın Yüksek Öğretim Kurumu, kısa adıyla YAYKUR 26. 9. 1975 gün ve 3745 sayılı karar ile kurulmuştur.

YAYKUR'un amacı ara insan gücünü yetiştirmektir. Örgün Yüksek Öğretim kuruluşlarının yurt sathına yayılmasını sağlamak ve bu arada Açık Yüksek Öğretimi'de sürdürmekle görevli kılınmıştır. Örgün Yüksek Öğretim olarak 1975 yılında 36 yüksekokul açmıştır. Bu sayı 1976'da 59'a yükselmiştir. Bunlardan 14'ü öğretim süresi üç yıl olan Yabancı Diller Yüksek Okulu'dur. 45'i ise Meslek Yüksekokullarıdır.

1981 yılında çıkarılan 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu ile Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) teşkil edilmiş ve ülkemizdeki tüm yükseköğretim kurumları bir çatı altında toplanmıştır. Bu düzenleme sonunda akademiler üniversiteye, eğitim enstitüleri eğitim fakültesine dönüştürülmüş ve konservatuarlar ile meslek yüksekokulları coğrafi özelliğe en yakın üniversitelere bağlanmıştır.

Meslek yüksekokulları en büyük ivmeyi 41 Sayılı Kanun Hükmündeki Kararname ile 1982 yılında üniversitelere bağlanmakla kazanmıştır. Zira bu okullar öğretim elemanı yönünden çok büyük bir destek almış ve ön lisans statüsüne kavuşmuştur. Bu yeni statüyle halkın gözünde imajları yükselmiş ve nitelikli öğrenciler gelmeye başlamıştır (1. Ulusal MYO. Müdürler Toplantısı Sonuç Raporu, 2004, 4).

Yükseköğretim Kuruluna 1982 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'ndan devredilen Meslek Yüksekokullarının sayısı 44 iken, 1992 yılında 177'ye, 2002 yılında 466'ya ve 2006 öğretim yılında 612'ye 2011 yılında Eğitim-Öğretim yılında ise 667 'ye ulaşmıştır (Özgüler; Koca; Özgüler, 2013, 1).

Mesleki ve teknik eğitim alanında yapılan bir değişiklikte 2547 sayılı YÖK Kanun'un "Yükseköğretime Giriş ve Yerleştirme" başlıklı 45. maddesinin d bendi "Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından mezun olan öğrenciler, istedikleri takdirde bitirdikleri programın devamı niteliğinde veya bunlara en yakın olan mesleki ve teknik ön lisans yükseköğretim programlarına sınavsız olarak yerleştirilebilir" şeklinde olmuştur (web 31).

Meslekî ve teknik eğitim bölgesinde, çağdaş bilim ve teknolojiye uygun olarak ekonominin gereksinim duyduğu alanlarda yüksek nitelikli iş gücü yetiştirmek üzere, bir veya daha fazla meslek yüksekokulu ile meslekî ve teknik orta öğretim kurumları, öğretim programları bütünlüğü ve devamlılığı içinde ilişkilendirilir. Her ilde en az bir meslekî ve teknik eğitim bölgesi kurulabilir.

Meslekî ve teknik eğitim bölgelerinde bulunan meslek yüksekokulu veya okulları ile meslekî ve teknik orta öğretim kurumları, ilgili kamu ve özel kurum ve kuruluşları arasındaki işbirliği ve koordinasyonun sağlanmasına ve yürütülmesine ilişkin esas ve usuller, Millî Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu işbirliği ile çıkartılacak

yönetmelikle düzenlenir. Meslekî ve teknik eğitim bölgesi içindeki meslek yüksekokulu öğrencilerinin is yerlerindeki eğitim, uygulama ve stajlarına ilişkin esas ve usuller Yükseköğretim Kurulunca çıkartılacak yönetmelikle belirlenir. (web 31).

Yükseköğretim kanununda yapılan bir değişiklikte vakıflarında kendilerine ait YÖK'e bağlı olmak şartı ile MYO kurabilecekleri yönündedir.

2547 sayılı Kanunun ek 2'nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. Ek Madde 2. Vakıflar; kazanç amacına yönelik olmamak şartıyla malî ve idarî hususlar dışında akademik çalışmalar, öğretim elemanlarının sağlanması ve güvenlik yönlerinden bu Kanunda gösterilen esas ve usullere uymak kaydıyla, yükseköğretim kurumları veya bunlara bağlı birimlerden birini veya birden fazlasını ya da bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı olmaksızın, ekonominin ihtiyaç duyduğu alanlarda yüksek nitelikli işgücü yetiştirmek amacıyla, bu Kanun hükümleri çerçevesinde kalmak şartıyla meslek yüksekokulu kurabilir. Kurulacak meslek yüksekokullarına, meslekî ve teknik eğitim bölgesinde gereksinim duyulması esastır (web 31).

Meslek yüksekokullarına sınavsız geçişin program açısından tutarlılığını ve devamlılığını sağlayabilmek ve ileride modüler sisteme geçişe olanak verecek ve aynı zamanda istihdam kesiminin gereksinimlerini karşılayacak biçimde meslek yüksekokulları eğitim programlarının geliştirilebilmesi için 2003 yılından itibaren MEB ve YÖK iş birliği ile "Meslek Yüksekokulları Program Geliştirme Projesi" uygulanmaya başlamıştır. Meslek Yüksekokulları Program Geliştirme Projesi, mesleki ve teknik ortaöğretim ile yükseköğretim ders programları arasında bütünlüğü ve devamlılığı sağlayan internet tabanlı, meslek yüksekokulları öğretim elemanları, meslek lisesi öğretmenleri, program geliştirme uzmanları, sanayi temsilcilerinin iş birliği ile gerçekleştirilmiş bir projedir (web 33).

Meslek yüksekokullarında uygulama eğitiminin önemi doğrultusunda Avrupa Birliği tarafından 2006 Katılım Öncesi Mali Yardım programı kapsamında finanse edilen 2008 yılında başlayan İnsan Kaynaklarının Mesleki Eğitim Yoluyla Geliştirilmesi Projesi (İKMEP) ile bu süreç faaliyete geçirilerek mesleki eğitim sisteminin daha etkin hale gelmesi hedeflenmiştir.

Bu amaçla meslek yüksekokullarında da uygulama eğitimlerinin artırılması amacı ile 8'i meslek yüksekokul olan 24 eğitim kurumunda başlayan pilot uygulamada; girişimciliğin özendirilmesi, uygulamaya dönük ekipmanların sağlanması öğretmen ve idarecilerin etkin uygulama eğitimi için eğitimi ve son olarak uygulamanın en önemli ayağı olan sosyal ortakların eğitim sistemine katılımı sağlanmıştır.

Yapılan çalışmalardaki elde edilen sonuçların başarısı ve projenin 2010 yılında sona ermesi ile bu sürecin Türkiye genelindeki meslek yüksekokullarında da uygulanabilmesi için İKMEP sürecinde belirlenen program ve müfredatlar 01.07.2010 tarihli Yükseköğretim Genel Kurul toplantısında incelenmiş ve 2547 sayılı Kanun'un 2880 sayılı Kanunla değişik 7/d-2 ve 7/h maddeleri uyarınca kabul edilerek 2010-2011 öğretim yılında uygulanmaya başlanmıştır (Göktürk, 2013, 4).

2.9. Türkiye'de Meslek Yüksekokullarının Mevcut Durumu

Türkiye'de mesleki ve teknik eğitimin gerek nicelik ve gerekse nitelik olarak yeterli bir düzeyde olmadığı bilinen bir gerçektir. Bunun yanında ülkemizin nitelikli insan gücüne olan ihtiyacı had safhadadır. Büyüyen Türkiye ekonomisinin uluslararası pazarlarda rekabet gücünün yükseltilmesi ancak gelişmiş meslek yüksekokulları ve bunların yetiştirdiği nitelikli teknikerlerle mümkün olabilecektir. Sayıları her geçen gün artmakta olan meslek yüksekokulları, is dünyasının ihtiyaç duyduğu nitelikli ara insan gücünü yetiştirme istikametinde olumlu gelişmeler kaydetmeye devam etmektedirler (Aslanoğlu, 2006, 22).

Meslek Yüksekokulu, ilk olarak 1974-1975 öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde açıldı. Daha sonra 1981 yılında üniversitelere bağlanarak Yükseköğretim Kurulu bünyesine alınmıştır.

Türkiye'de Meslek yüksekokulları 3 şekilde eğitim-öğretimini sürdürmektedir.

Bunlar:

* Devlet Üniversitesi MYO

* Vakıf üniversitesi Kurumu MYO (Vakıf Üniversitesi MYO ve Vakıf MYO)

* Diğer MYO (Polis MYO, Astsubay MYO)

Şekilde görüldüğü gibi Türkiye’de MYO’lara Avrupa Birliği Yeterlilikler Çerçevesi açısından bakılacak olursa: Yeterlilikler Çerçevesinin ilk 4 seviyeye karşı gelen eğitim MEB’in sorumluluğundadır. Avrupa Birliği Yeterlilikler Çerçevesi’nin 5. Seviyesinden itibaren 8. seviyeye kadar, yani son 4 seviye, üniversitelerin bünyesinde yürütülmektedir. Türkiye’de yükseköğretim ve üniversiteler Yükseköğretim Kurulu’nun (YÖK’ün) sorumluluğu altındadır. MYO eğitimi, Avrupa Birliği Yeterlilikler Çerçevesi’nin 5. düzeyine karşılık gelmektedir.

Tablo 5. Kurumların yeterlilik çerçevesi

Kurumların Yeterlilik Çerçevesi			MYK	MEB	
(MYK web sitesi 8 Mart 2013)					
8	Doktora Diploması (Doktora, Sanatta Doktora ve Tıpta Uzmanlık)		8. Seviye MY Belgesi		
7	Yüksek Lisans Diploması (Tezli) Yüksek Lisans Diploması (Tezsiz)		7. Seviye MY Belgesi		
6	Lisans Diploması		6. Seviye MY Belgesi		
5	Ön Lisans Diploması (Akademik)	Ön Lisans Diploması (Mesleki)	5. Seviye MY Belgesi		
4			4. Seviye MY Belgesi	Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Diploması, Ustalık Belgesi	Ortaöğretim Diploması
3			3. Seviye MY Belgesi	Kalfalık Belgesi	
2			2. Seviye MY Belgesi		İlköğretim Diploması
1	1. Seviyede şu an için tanımlanmış herhangi bir Yeterlilik Türü bulunmamaktadır, fakat gelecekte 1. seviye için bir ya da birden fazla yeterlilik türü (Öm. Okul öncesi yeterliliği, ilkökul yeterliliği, özel gereksinimleri olan kişilere yönelik yeterlilikler, yetişkin okul yazartığı vb. gibi) belirlenebilir.				
	Akademik	Mesleki			Genel

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

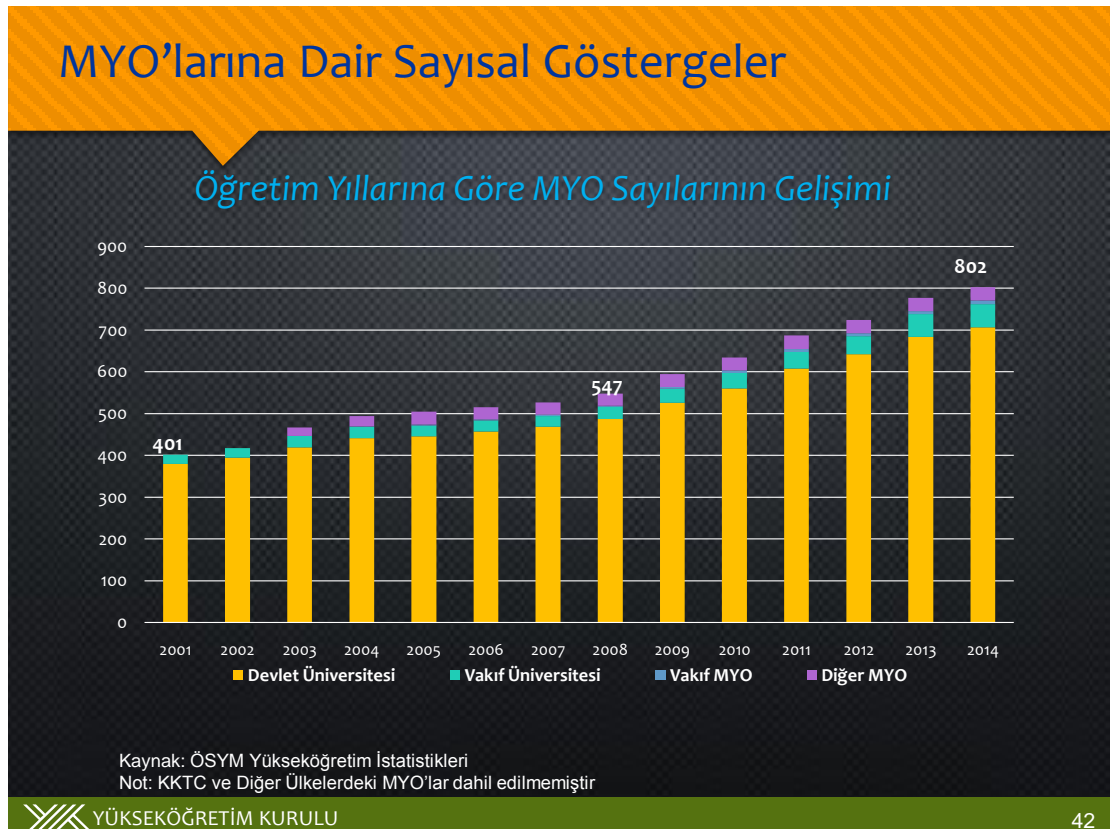
40

(Kaynak: Günay, 2014, 40)

Yükseköğretim Kuruluna 1982 yılında Milli Eğitim Bakanlığı’ndan devredilen Meslek Yüksekokullarının sayısı 44 iken, 1992 yılında 177’ye, 2002 yılında 466’ya ve 2006 öğretim yılında 612’ye 2011 yılında Eğitim-Öğretim yılında ise 667 ‘ye ulaşmıştır (Özgüler, Koca, Özgüler, 2013, 1).

2014 yılı itibariyle Türkiye’de 802 MYO vardır. Bu MYO’ların 705 tanesi devlet üniversitesi 57 tanesi vakıf üniversitesi 8 tanesi vakıf 32 tanesi de emniyet genel müdürlü ve TSK bünyesinde eğitim öğretime devam etmektedir.(2013 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Yükseköğretim Programlarının Merkezi Yerleştirmede En Küçük ve En Büyük Puanları Kitabı Not: Avrupa Birliği Yeterlilikler Çerçevesi ve Diğer Ülkelerdeki MYO’lar dahil edilmemiştir.)

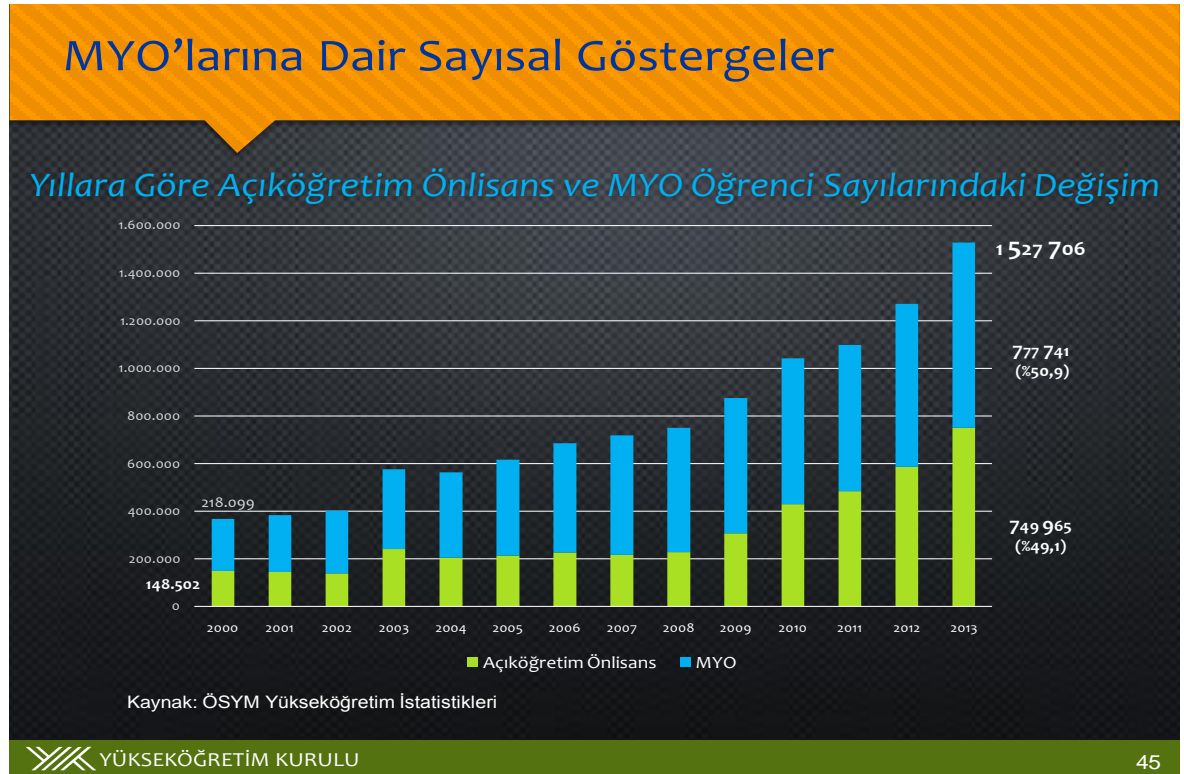
MYO’ların 93 tanesi sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu, 38 tanesi teknik bilimler, 36 tanesi sosyal bilimler, 32 tanesi askeri ve polis akademileri, 27 tanesi adalet, 5 tanesi denizcilik 4 tanesi turizm otelcilik 3 tanesi sağlık bilimleri, 2 tane havacılık 2 tane güzel sanatlar, 2 tane turizm ve birer tanede işletmecilik, tapu kadastro, ormancılık, tarım, maden, ulaştırma, sanat, lojistik ve milli saraylar ve tarihi yapılar olarak faaliyet göstermektedir.

Grafik 10. Öğretim yıllarına göre Türkiye’deki meslek yüksekokullarının gelişimi
(Kaynak: Günay, 2014, 42)

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi MYO sayıları her geçen yıl artış göstermiştir. Son yıllardaki artış 2001 yılındaki MYO sayısının yaklaşık iki katı kadardır. Ayrıca son

yıllarda vakıflara ait MYO'ların sayısında da artışlar gözlenmiştir. 2014 yılı itibariyle Öğrenci olarak Türkiye'deki MYO'larda 777,741 öğrenci öğrenim görmektedir. Bu öğrencilerin % 90,6'sı devlet üniversitelerinde, % 5,7'si vakıf üniversitelerinde, % 0,9'u vakıflara ait MYO'larda, %2,8'de polis akademisine ait MYO'larda ve TSK'ya ait MYO'lardadır.

Grafik 11. Yıllara Göre Açıköğretim Önlisans ve meslek yüksekokulu öğrenci sayılarındaki değişim
(Kaynak: Günay, 2014:45)

Şekildeki tablo yıllara göre açıköğretim önlisans ve örgün öğretimdeki öğrenci sayılarının değişimini göstermektedir. 2009 yılına kadar normal seyir gösteren Açıköğretim MYO öğrenci sayısı 2009 yılından sonra artmaya başlamış ve 2000 yılındaki öğrenci sayısını yediye katlamıştır. aynı artış örgün MYO'larda da görülmüştür. 2000 yılında yaklaşık 200.000 olan öğrenci sayısı yaklaşık 3,5 kat artarak 777,741'e ulaşmıştır.

ÖSYS sistemi içinde toplam 93 Devlet Üniversitesinde, 43 Vakıf Üniversitesinde, 6 'Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde, 1 Kazakistan'da ve 8 MYO Müdürlüklerinde

olmak üzere 151 kurumda 224 adet öğretim süresi 2 yıl olan ön lisans programı bulunmaktadır.

2014 yılı itibariyle yaklaşık 5 milyon yükseköğrenim gören öğrencilerden 1, 5 milyon öğrenci önlisans eğitimi almaktadır. 2000-2013 yılları arasında hem örgün hem de açık öğretimde okuyan öğrenci sayısında artış gözlenmiştir. Fakat açıköğretimdeki öğrenci sayısındaki artış örgün öğretimdeki öğrenci sayısından daha fazladır.

Tablo 6. 2010-2013 yılı yükseköğretim öğrenci sayıları

(Kaynak: Günay, 2014, 47)

2014 yılı itibariyle Türkiye’de MYO’larda yaklaşık 15.000 yakın öğretim elemanı çalışmaktadır. bu sayının yaklaşık 13. 000’i devlete ait MYO’larda çalışmaktadır. Türkiye’deki MYO’larda çalışan öğretim elemanlarının % 14,5’ini öğretim üyeleri oluştururken % 85, 5inide öğretim üyesi dışındaki öğretim elemanları oluşturmaktadır.

Tablo 7. 2012-2013 öğretim yılı meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanı sayısı

MYO'larına Dair Sayısal Göstergeler

2012-2013 Öğretim Yılı MYO Öğretim Elemanı Sayıları

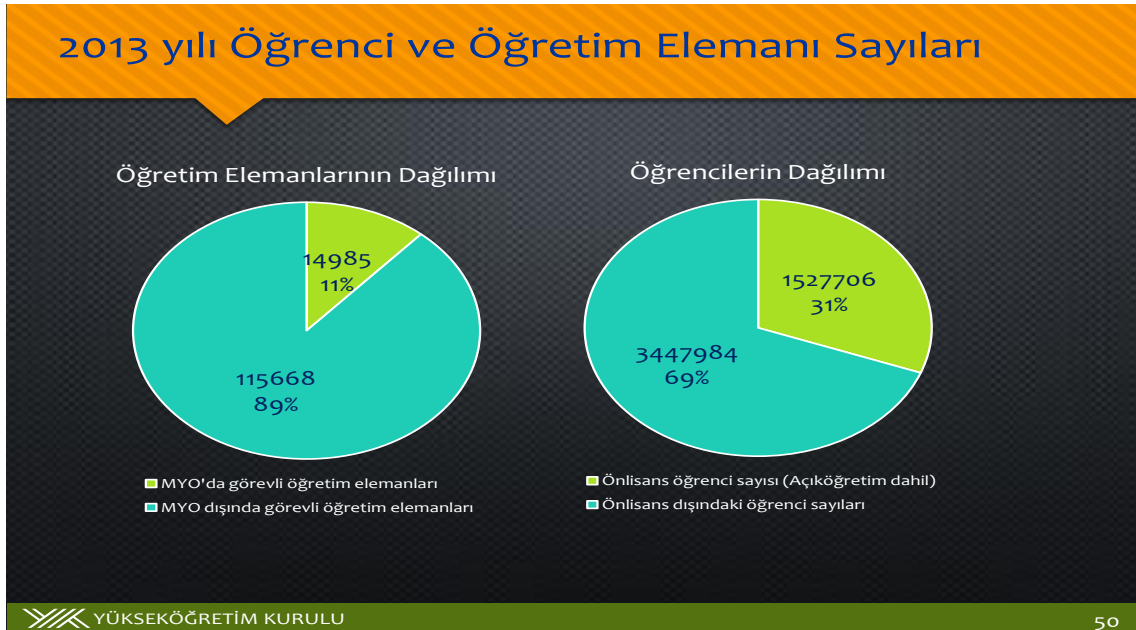
	Profesör	Doçent	Yardımcı Doçent	Öğretim Görevlisi	Okutman	Uzman	Araştırma Görevlisi	Çevirici	E.Ö. Pl.	Toplam
Üniversiteler	184	213	1 590	10 000	631	293	285	1	0	13 197
Diğer Kurumlar	0	88	96	1 463	108	3	6	0	24	1 788
Türkiye Toplamı	184	301	1 686	11 463	739	296	291	1	24	14 985

Öğretim Üyesi	Öğretim Üyesi Dışındaki Öğretim Elemanı	Toplam
2 171	12 814	14 985
%14,5	%85,5	%100

Kaynak: 2012-2013 ÖSYM Yükseköğretim İstatistikleri

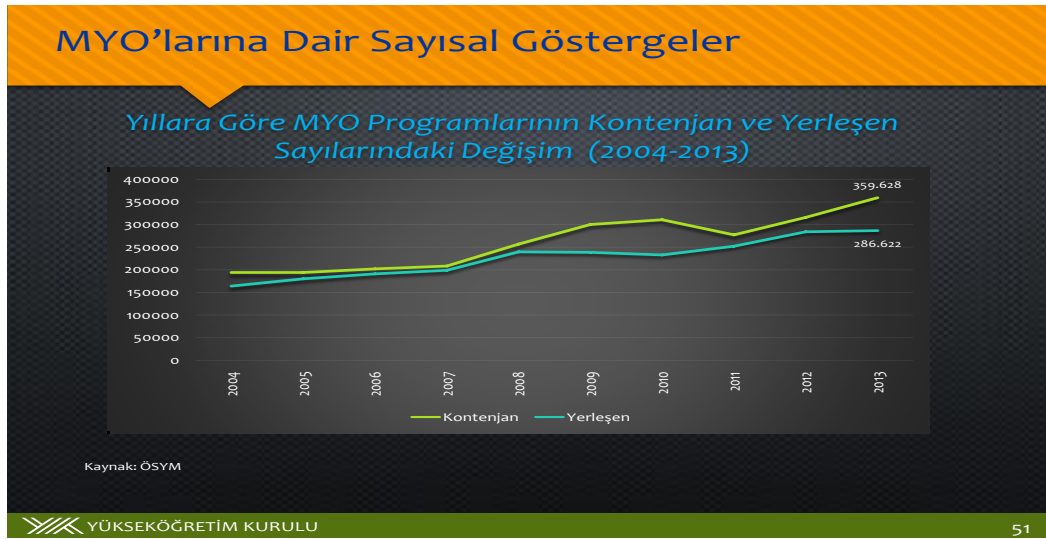
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU 48

(Kaynak: Günay, 2014, 48)

Tablo 8. 2013 öğretim elemanları ile birlikte öğrencilerin dağılımı

(Kaynak: Günay, 2014, 50)

Yukarıdaki grafikte de görüldüğü gibi Türkiye'deki üniversitelerde görev yapan öğretim elemanlarının %11'i meslek yüksekokullarında görev yapmaktadır. Türkiye'de üniversitelerdeki öğrenci dağılımlarıyla ilgili tabloyla öğretim elemanları sayılarını gösterir tabloyu karşılaştırdığımızda öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısı MYO'larda daha fazla olduğu görülmektedir.

Grafik 12. Yıllara göre meslek yükseokulu programlarının kontenjan ve yerleşen sayılarındaki değişim
(Kaynak: Günay, 2014:51)

Yukarıdaki grafikte de yıllara göre MYO'larda açılan kontenjan ve MYO'lara yerleşen öğrenci sayıları verilmiştir. son yıllarda öğrenci sayısı paralel olarak MYO'larda açılan kontenjanlarda artmış 2013 yılında yaklaşık 360. 000 olmuştur. Buna karşılık yerleşen öğrenci sayısı yaklaşık 286 bindir. 2008-2011 yılları arasında kontenjan artırımına rağmen MYO'lara yerleşen öğrenci sayısı aynı kalmış daha sonra kontenjanlar düşürülmüştür. 2011 yılından sonra keskin bir artış gözlenmiş ve o artış 2013 yılında da devam etmiştir.

Tablo 9. 2013 lise türüne göre meslek yüksekokulları programlarına yerleşen öğrenci sayısı

MYO'larına Dair Sayısal Göstergeler

Lise Türüne Göre MYO Programlarına Yerleşen Öğrenci Sayısı (2013)

Meslek Lisesi Mezunu	Diğer Lise Türlerinden Mezun	Toplam Yerleşen
154 510	132 112	286 622
54%	46%	100%

Kaynak: ÖSYM
Not: KKTC ve Diğer Ülkelerdeki Üniversiteler dahildir.

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU 53

(Kaynak: Günay, 2014:53)

Ancak, kaydedilen olumlu gelişmelere rağmen, mesleki ve teknik eğitimdeki okullaşma oranı henüz çağdaş ülkeler seviyesine çıkarılamamıştır. 2004-2005 öğretim yılı itibariyle meslek yüksekokullarının örgün öğretimdeki payı % 31,5 toplam içindeki payı ise % 20.4 olup çok düşük bir düzeydedir. Bu oran ileri ülkelerin çoğunda % 30'un üzerinde olup Singapur'da % 59, Tayvan'da % 55, İsviçre'de % 47, ABD'de % 45'dir. Bu durum, "Türk Yükseköğretim Sisteminin doğal büyüme alanı iki yıllık meslek yüksekokullarıdır" gerçeğini bir kez daha gözler önüne sermektedir (Aslanoğlu, 2006, 22).

2.10. Türkiye'de Meslek Yüksekokullarının Sorunları

Günümüzde meslek eğitimi, düşük statülü bir eğitim biçimi olarak algılanmakta, daha az arzulanan ve daha önemsiz bir ekonomik hayata hazırlanma türü olarak görülmektedir. Mesleki eğitimin gerek yükseköğretim gerekse ortaöğretimde gençlerimiz için çekici kılınabilmesinin en önemli koşulu, bu eğitimin piyasa şartlarına cevap verebilir bir hale getirilmesidir (Vurgun, 2008, 245).

Türk sanayinin en önemli sorun alanlarından biri, vasıfsız işgücü fazlasına karşın, iş piyasasının gereksinimlerine cevap verebilecek ve teknolojik yeniliklere uyum sağlayabilecek vasıfta işgücünün yetersiz oluşudur. Önümüzdeki yüzyılın sanayi yapısında kalifiye insan kaynağına giderek daha fazla ihtiyaç duyulması ve mesleki eğitimin uluslararası pazarlarda rekabet üstünlüğü sağlama bakımından belirleyici rol oynaması, Türkiye'de mesleki eğitimin iyileştirilmesini ve köklü reformlar yapılmasını gerektirmektedir.

Meslek yüksekokullarında verilen eğitim; artan yükseköğrenim talebini karşılamak, eğitim imkânlarını artırmak ve ülkemizin gün geçtikçe değişen ve gelişen ihtiyaçlarına cevap verecek kalifiye ara eleman ihtiyacını karşılayabilecek bireyler yetiştirmek olarak ifade edilmektedir. Mesleki anlamda kalifiye eleman yetiştirmek üzere kurulu eğitim sistemimizin meslek yüksekokullarında ifade edilen ara eleman ihtiyacını etkin bir şekilde karşılayabilmesi ve sistem içinde bu okullardan mezun olacak bireylerin sektörde daha etkin görev alabilmeleri amacı ile bu okullarda verilen eğitim sürecinin yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Sektörün istediği ara eleman ihtiyacının daha çok meslek yüksekokulları ağırlıklı mezun bireyler tarafından karşılanabilmesi için; sektörün isteği doğrultusunda ara eleman yetiştirmenin yanında, sanayinin mevcut yapısının gelişimine katkı sağlamak için güncel ve çağdaş bilgi ile destekleneceği bir eğitim sisteminin meslek yüksekokullarına kazandırılması gerekir (Özgüler, Koca, Özgüler,2013,1).

Bugün itibarıyla meslek yüksekokulları-endüstri işbirliği ilişkileri arzu edilen düzeyin çok altındadır. Bu ilişkiyi düzenleyecek kurumlar daha fazla çaba göstermelidirler.

Staj programları için, meslek yüksekokulları buldukları bölgelerdeki işletmelerle ortak bir planlama yapamamaktadırlar.

Meslek yüksekokulları makina ve teçhizat açısından meslek ve ticaret liselerinden daha ilerde değillerdir. Sanayinin ihtiyaç duyduğu pratik beceriye sahip ara eleman yetiştirmede de zayıf kalmaktadırlar.

Sektör temsilcileri de meslek yüksekokulları hakkında yeterli bilgiye sahip değillerdir. Meslek yüksekokullarını (amaçlarını, işleyişlerini, imkanlarını ve yeteneklerini vb.) yeterli düzeyde tanımamaktadırlar.

Sektördeki rekabetin, teknolojik gelişmelerin ve bunlara bağlı yan etkenlerin ileride ne tür beceriler gerektireceğini, ne tür insan gücü talep edileceğini bugünden görmek insan kaynakları ve eğitim plancıları için büyük güçlükler yaratmaktadır. Bunun için çok yönlü insan gücü yetiştirilmesi zorunluluğunun bilincinde olarak eğitim kurumlarının sektör temsilcileriyle yakın ilişkiler içinde bulunmaları kaçınılmazdır (Bektaş ve Görmüş, 2004, 12).

İş dünyası ile işbirliğinin yeterli düzeyde olmaması nedeniyle iş dünyasının taleplerine uygun nitelikte mezun yetiştirmede sorunlar bulunmaktadır. Öğretim elemanlarının sanayi deneyimi az, ders yükleri çok fazla, öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısı çok yüksektir (Vurgun, 2008, 245).

Meslek Yüksekokullarının bir diğer problemi ise koordinasyon eksikliğidir. Mesleki ve teknik eğitim veren kamu ve özel sektör kuruluşları arasında önemli bir koordinasyon ve işbirliği eksikliği bulunmaktadır. "Koordinasyon yetersizliği" mesleki ve teknik

eğitimin temel sorunları arasında yer almaktadır. Aynı mesleki ve teknik eğitim alanında eğitim ve öğretim veren kurumlar arasında bir program bütünlüğü bulunmamaktadır. Farklı okul türlerinde verilen aynı daldaki programların içerikleri farklı olabilmektedir. Bu durum, bir mesleki standart sağlanmasını engellemekte ve kaliteyi olumsuz etkilemektedir (Ömer Kayır ve diğerleri, 2006, 29; Aktaran Vurgun, 2008, 169).

Meslek yüksekokulları ile mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları arasında program bütünlüğünün bulunmaması, mesleki ve teknik eğitim programlarının işgücü piyasasının taleplerine uygun olarak güncellenememesi sonucu mesleki ve teknik eğitim mezunlarının istihdamı artırılmamakta ve mesleki eğitime olan talebi azalmaktadır (9. Kalkınma Planı, 2006, 40).

Kuruluş yeri itibarı ile köy, kasaba gibi yerlerde kurulan birçok Meslek Yüksekokulunun yeterli olanak ve imkânlarla sahip olmadığı, sosyal ve kültürel alanlardan yoksun oldukları, yurt, kütüphane, derslik, eğitim araç ve gereçlerinin noksan olduğu ve yeterli düzeyde yetkin öğretim elemanlarına sahip olmadan öğretim görmeye devam ettikleri ise açıktır (Vurgun, 2008, 165).

İlçe ve beldelerdeki meslek yüksekokullarının çoğunda, barınma, işyeri uygulaması ve sosyal yaşam açısından eğitim koşulları gibi temel konularda problemler yaşanmaktadır (Vurgun, 2008, 253).

Farklı birçok gerekçe gösterilerek Meslek Yüksekokulları Türkiye'nin birçok farklı yerine kurulmuştur. Üniversitelerin merkez kampüsü içinde olanlar ile kampüs ile hiç alakası olmayan, farklı kasaba ve şehirlerde olan okullar mevcuttur. Eşme, II. Ulusal Meslek Yüksekokulları Müdürler Toplantısında bu sorun ile ilgili olarak yaptığı tavsiyede 518 "Meslek yüksekokulları, dağınık yapıdan kurtarılarak, uygulama ve istihdam imkânları olan merkezlerde toplanmalıdır." Şeklinde görüşünü ifade ederken yerleşim yerinden kaynaklanan sorunlara işaret etmiştir (Eşme, 2007, 3).

Meslek yüksekokullarının fiziksel ve teknik alandaki sorunları uzun zamandır gündemde olan bir konudur. Özellikle yeni kurulan meslek yüksekokulları başta olmak üzere, meslek yüksekokullarının bazılarının meslek yüksekokulu olarak tasarlanmış

binaları bulunmamaktadır. Meslek yüksekokullarından bir bölümü diğer eğitim kurumları ve diğer kamu kurumları ile aynı fiziksel ortamları kullanabilmektedirler. Bu durum eğitim ve öğretimi olumsuz etkilemektedir (Vurgun, 2008, 252).

Meslek yüksekokullarının sahip olduğu binaların bir kısmında çeşitli yetersizdir. Oysa, uygulama ağırlıklı olan bu okulların, tasarımı özel yapılmış binalarda eğitim ve öğretimi sürdürmeleri eğitimin kalitesi yönünden büyük önem taşımaktadır. Endüstrinin gereksinim duyduğu standartlarda bir eğitim gerçekleştirebilmek için, bu okulların iyi teçhiz edilmiş ve laboratuvar ile atölyelerin sanayinin uyguladığı teknolojiye uygun olarak donatılmış olmaları gerekmektedir. Ancak, sayıları sürekli olarak artan meslek yüksekokullarında, maliyeti yüksek olan bu donanımların eksiktir (Anapa, 2007, 391–394).

Birçok meslek yüksekokulunun laboratuvar ve atölyeleri güncelliğini yitirmiş donanımla hizmet vermektedir. Bu durumda, sektörün istediği teknolojiye uygun vasıflı insan gücünü yetiştirmek mümkün olmamaktadır (Vurgun, 2008, 253).

Yetersiz bütçe nedeni ile birçok meslek yüksekokulunun, laboratuvar ve atölyelerinde makine-teçhizat ya yok denecek kadar az ya da eskimiş durumdadır. Meslek yüksekokulları ileri teknoloji ürünü makine ve teçhizata sahip değildir. Dolayısıyla meslek yüksekokullarının sanayinin kullandığı gelişen teknolojiye uyum sağlayabilecek ara insan gücünü yetiştirilmeleri olanaklı görülmemektedir (Abdürrahim Şahbaz ve diğerleri, 2006, 131; Aktaran Vurgun, 2008, 255).

Çok sayıda meslek yüksekokulu, yetersiz atölye laboratuvar imkânları ve öğretim elemanı eksikliği gibi sorunlarla uğraşırken, aynı zamanda yükseköğretim birimlerine uygun olmayan binalarda eğitim vermeye çalışmaktadırlar. Meslek yüksekokullarının kuruluş yerlerinde aranan standartlara yani nüfus, gelişmişlik, merkez kampüse yakınlık ilkelerine uyulmaması nedeni ile ulaşım, kalifiye öğretim elemanı temini, sağlık araştırma, spor, kültürel imkânlar, beslenme ve barınmanın öğrencilerin motivasyonu üzerinde olumsuz koşulların ortaya çıkması neden olmaktadır. Sanayinin gereksinim duyduğu nitelikte bir eğitim gerçekleştirebilmek için, meslek yüksekokullarının sahip olduğu laboratuvar ve atölyelerin sanayide kullanılan teknolojiye uygun olarak donatılmış olmaları gerekir. Ancak, çok yüksek maliyeti gerektiren bu araç- gereç ve

donanımlarında eksiklikler bulunduğu bilinmektedir (Güzel Sanatlar Fakültesi, 1984, 30; Aktaran Çürük, 2009, 16).

Mesleki ve teknik eğitimin amacı teorikten çok, uygulama amaçlı eğitim vermektir. Ancak öğretim elemanlarının işyeri deneyimlerinin olmayışı bu eğitimi olumsuz yönde etkilemektedir. Ülkemizde lisans düzeyindeki programlarda görev yapan öğretim üyelerinin niteliklerinin, dünyaca kabul edilen tanımları olmasına karşılık, meslek yüksekokullarında görev alan öğretim elemanlarının niteliklerinin bu tür bir tanımlı yoktur. Bu nedenle MYO öğretim elemanlarının eğitileceği Sürekli Eğitim ve Teknoloji Geliştirme Merkezlerinin (SETEM) faaliyete geçmesi gereken önemli bir husustur (Vurgun, 2008, 172).

Bugünkü sistemde meslek okullarında kazandırılan yeterliliklerle, sanayinin ihtiyaçları arasında ciddi farklar vardır. Eğitim programlarının bir kısmı dar uzmanlık alanlarına yönelmiştir. Dar beceri alanlarında eğitilen mezunlar kazanılan becerileri yan alanlara aktaramamakta ve bu da mezunların iş hayatına girmelerini zorlaştırmaktadır. Mevcut öğretim elemanlarının büyük bir bölümü pedagoji eğitimi almamıştır. MYO öğrencilerinin staj eğitimlerinin yasal bir zemine oturtulması, yapılan çeşitli girişimlere rağmen henüz gerçekleşmemiştir. Eğitim-öğretimi destekleyecek laboratuvar olanakları son derece kısıtlıdır. Kalite ve güvence, meslekî ve teknik eğitimin ayrılmaz bir parçası hâline henüz getirilememiştir. Son yıllarda açılan meslek yüksekokullarının birçoğunun öğretim elemanı kadroları henüz çıkmamıştır. Sağlanan bazı gelişmelere rağmen okul-sanayi işbirliği istenen düzeye getirilememiştir. Meslekî ve teknik eğitim statü itibarıyla toplumda hak ettiği yere gelememiştir.. Meslekî ve teknik eğitim statü itibarıyla toplumda hak ettiği yere gelememiştir (Binici ve Arı, 2004, 391-394).

Türkiye’de bugün uygulanan mesleki eğitimin sorunları ve çözüm süreci Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (2006) ile ifade edilmiştir. Plana göre Türk ekonomisinin ara eleman ihtiyacı ifade edilirken bu açığa karşı mesleki eğitim sürecinde eğitim almış bireylerin işsizlik oranlarının yüksekliğinden bahsedilmektedir. Bu durum bilişsel yetenekleri yüksek öğrencilerin mesleki eğitimi tercih etmemesi, mesleki eğitim sisteminin işgücü piyasasının ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte olmaması, mevcut mesleki eğitim programlarının ilgili tüm taraflarla işbirliği içinde güncellenmemesi,

donanım eksikliği ve nitelikli eğitim personelinin yetersiz olması gibi nedenlerden kaynaklanmaktadır. ”denilmektedir (Göktürk, Aktaş ve Göktürk, 2013, 4).

Türkiye’de çok uzun yıllar boyunca, okumasından ümit kesilen çocuklar “hiç olmazsa bir meslek edinsin” diye anne-babalar tarafından mesleki eğitime yönlendirilmiştir. Hayat ne kadar değişirse değişsin, toplumsal zihniyet ve algılar ne yazık ki bugünden yarına değişmiyor. Mesleki ve teknik eğitim doğası gereği çok büyük ve pahalı yatırımlar gerektirirken, bir taraftan da makine ve cihazların sürekli olarak yenilenmesi ihtiyacı, halihazırdaki sistemle sorunlarımızın çözülemeyeceğini sarih bir biçimde ortaya koymaktadır.

a. Staj denetimlerinin yapılmayışı, işverenlerin gözünde bir değer kaybına yol açabileceği gibi, iş çevrelerinin beklentilerinin öğrenilmesini engellemektedir

b. Öğrenciler hakkında işverenlerden bilgi alınamaması, öğrencinin iş yaşamında nasıl davranacağına dair bilginin edinilmesini engellemekte ve gelecek yıllarda iş bulmada referans şansını yitirmelerine neden olmaktadır.

c. “Kariyer Koordinatörlüğü” modelinin henüz işletilmemesi nedeniyle, staj ve iş bulma konusundaki geri besleme ile elde edilebilecek; öğrenci, ilgili öğretim elemanı ve işveren ile ilgili verilerin elde edilmesi mümkün olamamaktadır.

ç Mesleki ve teknik yükseköğretimde staj ile ilgili yasal düzenlemelerde yetersizlikler bulunmaktadır.

d. İş dünyası ile işbirliğinin gereği kadar önemsenmemesi, beklentilerinin göz ardı edilmesine neden olmaktadır. Bu da staj ve iş olanakları yaratmada olumsuz sonuçlar doğurmaktadır (Vurgun, 2008, 265).

Avrupa Birliği Eğitim Programları (Erasmus/Socrates/Leonardo Da Vinci) çerçevesinde İşbirliklerinin oluşturulmasına yönelik değerlendirmeler incelendiğinde çeşitli sorunların mevcut olduğu görülür. I. Meslek Yüksekokulları Müdürleri Toplantısında mevcut sorunlar;

- a. Avrupa Birliği Eğitim Programları çerçevesinde meslek yüksekokullarından beklentiler yeterince bilinmemektedir.
- b. Bazı meslek yüksekokullarında Avrupa Kredi Transfer Sistemi ve diploma ekleri bulunmamaktadır.
- c. Bazı meslek yüksekokulları Avrupa Birliği Eğitim Programlarını izlemek için yeterli düzeyde değildir.
- ç. Bazı meslek yüksekokullarındaki ileri teknolojik iletişim olanakları yeterli değildir. Meslek yüksekokullarının bazılarına ait İngilizce *web* sayfası bulunmamaktadır.

Bu durum, uluslararası platformda ortak bulmada ve iletişim kurmada sorunlara yol açmaktadır (Vurgun, 2008, 265).

Özel Sektörün meslekî eğitime yeterince destek vermemesi,

Yerel ve bölgesel ekonominin insan kaynağı ihtiyacını dikkate almaması,

İşverenler ve temsilcilerine sürecin yönetiminde ve karar alma mekanizmalarında yer verilmemesi;

Meslekî ve teknik eğitim programlarının uygulanmasında okul sanayi işbirliğinin etkili olmayışı,

Temel akademik becerilerin (Türkçe, matematik, fen bilimleri vb.) yeterince öğretilmemesi,

Eğitim ve öğretim programlarının hazırlanmasında işverenlerin görüşlerinin yeterince alınmaması,

Meslekî ve Teknik Eğitimde 21. yy becerileri ya da diğer deyişle anahtar yetkinliklerinin verilememesi,

Meslekî ve teknik eğitim sisteminin bilgi toplumunun ihtiyaçlarına cevap verememesi,

Genel ve meslekî ve teknik eğitim okulları arasında yatay geçişlerin esnek olmaması,

Öğrencilerin hazır bulunurluk durumlarının objektif olarak tespit edilememesidir.(web 9, 28)

2.11. Türkiye’de Meslek Yüksekokullarının Sorunlarının Çözümüne Yönelik Gelişmeler ve Öneriler

Hızla gelişen teknoloji yeni iş türleri yaratmanın yanında bazı tür işlerin de yok olmasına yol açmaktadır. Özellikle bilişim ve iletişim teknolojilerinin çok geliştiği günümüzde birçok yeni meslekler ortaya çıkmakta, birçok meslekler ise önemini yitirmektedir. Bu nedenle erken uzmanlaştırılan kişiler işlerini kaybetme tehlikesi ile karşılaşmaktadırlar. Bu sakıncayı azaltmak için açılacak MYO uzmanlık alanı sayısının azaltılarak diplomaların genelleştirilmesi ve bu amaçla da eğitimin geniş tabanlı olmasının sağlanması gerekmektedir. Dar tabanlı programların istihdam sorunu yarattığını daima dikkate almak gerekmektedir. Açılacak her türlü programdan mezun olacak öğrencilerin küçük ve orta ölçekli sanayilerde çalışacakları dikkate alınması mezun olacak öğrencilerin istihdamı açısından dikkate değer bir husustur. Yapısal analiz çerçevesinde her bir Meslek yüksekokulunun sahip olması gereken idari odalar, eğitim alanları ve sosyal ve kültürel alanlar da belirlenmiş olmalıdır (Vurgun, 2008, 163).

Türk sanayinin en önemli sorun alanlarından biri, vasıfsız işgücü fazlasına karşın, iş piyasasının gereksinimlerine cevap verebilecek ve teknolojik yeniliklere uyum sağlayabilecek vasıfta işgücünün yetersiz oluşudur. Önümüzdeki yüzyılın sanayi yapısında kalifiye insan kaynağına giderek daha fazla ihtiyaç duyulması ve mesleki eğitimin uluslararası pazarlarda rekabet üstünlüğü sağlama bakımından belirleyici rol oynaması, Türkiye’de mesleki eğitimin iyileştirilmesini ve köklü reformlar yapılmasını gerektirmektedir.

Eğitim gündeminin önemli konusu olan mesleki eğitimin cazip hale getirilmesi, bu alanın en önemli ögesi olan meslek yüksekokullarının geliştirilmesiyle mümkün olacaktır. Meslek yüksekokulları her yönden desteklendiğinde, liselerin devamı olan tercih edilmeyen okullar konumundan çıkarılarak, nitelikli insan gücü yetiştirmeye aday, ülkemize çok yararlı hizmetler verebilecek güçlü yükseköğretim kurumları konumuna gelecektir (Demir, 2007, 17-19).

Rekabet halinde olduğumuz ve yakın gelecekte ekonomik çitayı yükselteceğimizden dolayı rekabet halinde olmayı planladığımız ülkeler ile yarışabilmemiz için öncelikli olarak meslek yüksekokullarının finansal yapılanması gözden geçirilmelidir (Vurgun, 2008, 248).

Meslek yüksekokullarında verilen eğitim kalitesinin artırılması yönünde Türkiye' de son yıllarda önemli adımlar atılmaktadır. Daha önce bahsettiğimiz Türkiye' de mesleki ve teknik eğitimin kalitesinin geliştirilmesi projesi, Mesleki Yeterlilik Kurumu'nun ve Ulusal Yeterlilik Sistemi'nin Güçlendirilmesi Projesi ve İnsan Kaynaklı Meslek Eğitim Projesi bunlardan bazılarıdır. Bu projelerin proje süreçlerinde elde edilen başarılar, süreç sonrasında Türkiye geneline yayıldıktan sonra da sonlandırılmadan devam etmelidir. Pilot bölgelerde elde edilen başarılar diğer bölgelere de taşınmalı, aynı proje ekipleri diğer bölgelerde de projeyi yeniden imar etmelidirler. Bu sayede bölge bölge elde edilecek başarılı faaliyetlerin tekrarı, başarısızlıklardan ise vazgeçilmesi yolu ile daha etkin bir süreç izlenebilecektir. Bir önceki bölge bir sonraki bölge için tecrübe oluşturacağı için proje gerçekleştirme süresi her yeni bölgede bir öncekine göre kısalacaktır (Göktürk, Aktaş, 2013, 7).

Ülkemiz kalkınması için ihtiyaç olan ara teknik is gücünün yetiştirilmesi Meslek Yüksekokulları ile gerçekleşecektir. Bu konu ile ilgili tarafların, bunun bilinciyle çalışmalarını sürdürmekte oldukları görülmektedir. Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) bünyesinde Meslek Yüksekokullarını Geliştirme Komisyonu kurulmuştur. Bu konunun ciddiyetle ele alındığının göstergesidir.

Bununla birlikte bu konudaki sorunlara çözümler bulmak, mevcut durumun daha ileri seviyelere çıkartılabilmesine yönelik olarak da Meslek Yüksek Okulları Müdürler Toplantısı organizasyonu her iki yılda bir yapılmaktadır. Meslek Yüksekokulu programları ile ilgili olarak MEB ve YÖK program geliştirme projelerinde ortak çalışmalar yaparak, özellikle 4702 sayılı kanunla ortaya konulan sınavsız geçiş kapsamında meslek liseleri ile meslek yüksekokulları arasındaki program denliğini sağlamaya ve ihtiyaç olunan programların açılmasına dikkat edilmekte olduğu görülmektedir (Aslanoğlu, 2006, 23).

Mesleki eğitimin kalitesini artırmaya yönelik bir diğer proje ise Türkiye’ de mesleki ve teknik eğitimin kalitesinin geliştirilmesi projesidir. Avrupa Kalite Güvence Referans Çerçevesiyle uyumlu Türkiye’de ulusal bir kalite güvence sisteminin kurulmasını sağlamayı amaçlayan bir projedir. Proje ile mesleki eğitim sistemi ile Avrupa arasında belge ve bilgi sisteminde standartlar sağlanacak bu yolla bir kalite kültürü oluşturulması hedeflenecektir. Şu anda pilot uygulama devam etmekte olup İKMEP benzeri bir yapı ile tamamlandıktan sonra ülke sathına yayılması hedeflenmektedir.

Meslek yüksekokullarında uygulama eğitiminin önemi doğrultusunda Avrupa Birliği tarafından IPA 2006 (Katılım Öncesi Mali Yardım) programı kapsamında finanse edilen 2008 yılında başlayan İnsan Kaynaklarının Mesleki Eğitim Yoluyla Geliştirilmesi Projesi (İKMEP) ile bu süreç faaliyete geçirilerek mesleki eğitim sisteminin daha etkin hale gelmesi hedeflenmiştir.

Bu amaçla Meslek Yüksekokullarında da uygulama eğitimlerinin artırılması amacı ile 8’i meslek yüksekokul olan 24 eğitim kurumunda başlayan pilot uygulamada; girişimciliğin özendirilmesi, uygulamaya dönük ekipmanların sağlanması öğretmen ve idarecilerin etkin uygulama eğitimi için eğitimi ve son olarak uygulamanın en önemli ayağı olan sosyal ortakların eğitim sistemine katılımı sağlanmıştır.

Yapılan çalışmalardaki elde edilen sonuçların başarısı ve projenin 2010 yılında sona ermesi ile bu sürecin Türkiye genelindeki meslek yüksekokullarında da uygulanabilmesi için İKMEP sürecinde belirlenen program ve müfredatlar 01.07.2010 tarihli Yükseköğretim Genel Kurul toplantısında incelenmiş ve 2547 sayılı Kanun’un 2880 sayılı Kanunla değişik 7/d-2 ve 7/h maddeleri uyarınca kabul edilerek 2010-2011 öğretim yılında uygulanmaya başlanmıştır (Göktürk, Aktaş Göktürk, 2013, 4-5).

Bu amaçla planda mesleki eğitimde modüler ve esnek bir sisteme geçilmesi gerektiği ve bu şekilde uygulama eğitiminin artırılarak sektörle beraber ve sektörün ihtiyacı doğrultusunda ekip halinde çalışabilen, karar verebilme ve sorun çözebilme, sorumluluk alabilme gibi işgücü piyasasının gerektirdiği temel becerilere sahip öğrencilerin yetiştirilebileceği ifade edilmektedir (Aktaş, Göktürk, 2013, 4).

Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilen ve 7 Ekim 2006 tarihli ve 26312 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış olan 5544 sayılı “Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu”nda, ulusal ve uluslararası meslek standartlarını temel alarak, teknik ve mesleki alanlarda ulusal yeterliliklerin esaslarını belirlemek, denetim, ölçme, değerlendirme, belgelendirme ve sertifikalandırmaya ilişkin faaliyetleri yürütmek için gerekli ulusal yeterlilik sistemini kurmak ve işletmek üzere yeni bir yapılanma öngörülmektedir. Böyle bir yapılanmanın oluşumu, Türkiye’de uzun zamandan beri eksikliği hissedilen mesleki yeterliliklerin düzenlenmesi konusunda ileriye yönelik önemli bir adım teşkil etmiştir. (web 9, 26-27)

2011 yılı itibari ile faaliyetlerine başlayan Mesleki Yeterlilik Kurumu’nun ve Ulusal Yeterlilik Sistemi’nin Güçlendirilmesi Projesi ise eğitim ve istihdam arasında ilişkiyi güçlendirmek amacı ile iş piyasasının ihtiyaçlarına uygun mesleki eğitim verilmesi, Avrupa Yeterlilik Çerçevesi ile uyumu sağlamak görevini üstlenen Mesleki Yeterlilik Kurumu’na yardımcı olmak ve Ulusal Yeterlilik Sistemi’nin geliştirilmesi için sistemde rol alan bütün paydaşların bilgilendirilmesi ve sisteme adapte edilmesi için çalışmalarda bulunmayı hedeflemektedir.

Eğitimde yeterlilik ve kalite güvencesine, var olan ya da oluşturulacak kalite ile ulaşılabilir. İşyerleri; her işin üstesinden gelebilen, sorunlara acil çözüm bulabilen, gelişen teknolojiye uyum sağlayabilen, iyi iletişim kurabilen, çalışkan, yaratıcı, girişimci, ciddi, geniş ufuklu, araştırmacı, takım çalışmasına katılabilen, sorumluluk alabilen ve temel mesleki bilgileri standart düzeyde olan Meslek Yüksekokulu mezunları talep etmektedir (Özgüler, Koca, Özgüler, 2013, 42).

Bu üç projede de hedef eğitim ve sonrası sanayi de istihdam süreci arasında güçlü bir bağlantı kurmak, mesleki eğitimin en önemli sorunu olan okul sanayi işbirliğinin sağlanması ve bu sayede uygulamaya yönelik eğitim süreci ile kalitenin artırılması üzerinedir (Göktürk, Aktaş, Göktürk, 2013, 5).

Yurt dışındaki meslek yüksekokullarına bilgi ve deneyimlerini artırmak üzere belirli sürelerde öğretim elemanı ve öğrenciler gönderilmelidir. Bu tür faaliyetlerin yapılmasına imkân sağlayan ERASMUS, LEONARDO DA VİNCİ ve benzeri Avrupa Birliği Projeleri hakkında bilgilendirme ve teşvik çalışmaları yapılmalıdır. Avrupa

Birliği Eğitim Programları çerçevesinde işbirliklerinin oluşturulması için üniversiteler ve meslek yüksekokullarında bu konuda altyapının oluşturulması gerekmektedir. Bunun yanında öğretim elemanlarına ve öğrencilere mesleki ve teknik eğitimde işbirliğinin gereklerine cevap verebilecek seviyede yabancı dil eğitimi verilmelidir (Vurgun, 2008, 272).

Çift Diplomalı Meslekî eğitim Projesi (1+1) sistemi uygulamaya geçilmesi kararı alınmıştır. Bu projenin amacı ABD ve İngiltere’de bulunan MYO’lara eşdeğer yüksek okullarla Türkiye’deki MYO’lar arasında karşılıklı anlaşma yaparak Türkiye’deki MYO öğrencilerinin I. yılı kendi ülkelerinde, II. Yılı ise anlaşmalı ülke eğitim kurumlarında öğrenimlerine devam etmek yoluyla çift diploma almalarını sağlamaktır. Bu proje ile MYO öğrencilerine öğrenimlerine yurtdışında devam edebilme olanağı sağlayarak MYO’ları daha cazip hâle getirecektir. Bu proje ile MYO programlarının hem AB uyumu ve akreditasyonu hem de programlar ve insan gücünün uluslararası rekabet gücü arttırılacaktır.

Eğitim-öğretim seviyesinin yükseltilmesi için öğretim elemanlarının kendilerini geliştirmeleri ve yenilemeleri şarttır. Bu noktada yaşanan en büyük sorun, öğretim elemanlarının yüksek lisans ve doktora çalışmalarını yapmalarının önünde yasal engellerin bulunmasıdır. Konuyla ilgili 2547 Sayılı Yasa’nın ilgili maddeleri ve YÖK Yürütme Kurulu’nun almış olduğu kararların gözden geçirilmesi gerekmektedir. İlgili lisansüstü eğitim programı bulunmaması nedeni ile kendi üniversitelerinde yüksek lisans ve doktora yapmaları mümkün olmayan öğretim görevlilerine, eğitim öğretim programlarını aksatmayacak şekilde diğer üniversitelerde yüksek lisans ve doktora yapabilme olanağı sağlanmalıdır.

Öğretim elemanlarının yürütmekte oldukları derslerde daha etkili ve verimli olabilmeleri ve deneyimlerini arttırabilmeleri için yurtiçi ve yurtdışı görevlendirmeleri desteklenmelidir. Özellikle yurt dışı görevlendirmelerinde meslek yüksekokulları yurt dışı ödeneğinin bulunmaması nedeni ile akademik personel görevlendirmelerinde sıkıntı yaşanmaktadır.

Meslek yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanlarınca önerilen bilimsel araştırma projelerinin desteklenmesi teşvik edilmelidir. Meslek Yüksekokulu Projelerine sağlanan mali destek arttırılmalıdır (Demir, 2007, 17-19).

Dünya Bankası destekli 150 MYO'nu geliştirme projesi kapsamında 3 MYO'nun Sürekli Eğitim ve Teknoloji Merkezi (SETEM)'ne dönüştürülmesi planlanmaktadır. SETEM'lerin amacı, gelişen teknolojilere paralel olarak MYO'larında görev yapan veya gelecekte görev yapacak öğretim elemanlarını belirli aralıklarla yeniliklere ve gelişmelere uyum sağlayacak şekilde eğitmektir. MYO'larda halen görev yapan öğretim elemanlarının büyük bölümünün formal bir öğretmenlik eğitiminin olmadığı düşünüldüğünde, SETEM'lerin kurulmasının ne kadar önemli olduğu kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Eğitim fonksiyonuna ilave olarak SETEM'ler, endüstriye danışmanlık yapmak, uzaktan öğretim ile geniş öğrenci kitlelerine meslekî ve teknik eğitim vermek gibi görevleri de üstlenecek ve bölgelerinde birer eğitim ve teknoloji cazibe merkezleri hâline geleceklerdir (Binici, Arı, 2004, 391-394).

Mesleki ve teknik eğitimin amacı teorikten çok, uygulama amaçlı eğitim vermektir. Ancak öğretim elemanlarının işyeri deneyimlerinin olmayışı bu eğitimi olumsuz yönde etkilemektedir. Ülkemizde lisans düzeyindeki programlarda görev yapan öğretim üyelerinin niteliklerinin, dünyaca kabul edilen tanımları olmasına karşılık, meslek yüksekokullarında görev alan öğretim elemanlarının niteliklerinin bu tür bir tanımlı yoktur. Bu nedenle MYO öğretim elemanlarının eğitileceği Sürekli Eğitim ve Teknoloji Geliştirme Merkezlerinin (SETEM) faaliyete geçmesi gereken önemli bir husustur (Vurgun, 2008, 172).

Mevcut algılamalar da dikkate alındığında Meslek Yüksekokullarında öğretim görevlisi başına düşen öğrenci sayısının azaltılması gerektiği, öğretim üyelerinin yeni gelişen teknolojiler doğrultusunda eğitim alması gerektiği, uygulama becerisi yüksek olan sanayi ve hizmet sektöründeki kişilere eğitim sektöründe daha fazla yer verilmesi gerektiği ve sanayiciler ile ortaklaşa projeler geliştirilmesinin öğrencilerden beklenen becerilerin kazanılması açısından önemli olduğu görülmektedir (Vurgun, 2008, 175).

Sanayinin gereksinim duyduğu nitelikte bir eğitim gerçekleştirebilmek için, meslek yüksekokullarının sahip olduğu laboratuvar ve atölyelerin sanayide kullanılan

teknolojiye uygun olarak donatılmış olmaları gerekir. Ancak, çok yüksek maliyeti gerektiren bu araç- gereç ve donanımlarında eksiklikler bulunduğu bilinmektedir. Bununla beraber son 6-7 yılda, devlet üniversiteleri ve yerel yönetimlerin destek ve katkılarıyla eksikliklerin giderilmesi yönünde önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Buna ek olarak, mesleki ve teknik ortaöğretim okullarının bulunduğu bölgelerde mevcut olan tesis, araç ve gereçler ortak kullanım yoluyla meslek yüksekokulu öğrencilerinin yararlanmasına sunulmuş olup eksiklikler belirli bir ölçüde azaltılmaya çalışılmıştır (Çürük, 2009, 16).

İş dünyası meslek yüksekokulu mezunlarına istihdam sağlayan bir alandır. İlişkilerin sağlıklı olarak yürümesi ve devamlı olması için iş dünyası memnuniyetinin sağlanması şarttır. İş dünyasının önünde giderek onlara öncülük etmesi gereken meslek yüksekokulları bu misyonlarını yerine getirememektedirler. Toplam kalite yönetimi açısından ele alındığında meslek yüksekokullarının hedef kitlesi; hem mezun öğrenciler hem de iş dünyasıdır. Bu nedenle bir taraftan mezun olan öğrenci aldığı eğitim ile iş dünyasına girebilmeli, diğer taraftan da iş dünyası iş verdiği bu kişiden memnun kalabilmelidir. Bunun yanında eğitimci ve yöneticiler de yaptıkları işten memnun olabilmelidirler. Öğrencilerin çeşitli zamanlarda iş ortamlarına teknik gezi ve tanıtım amaçlı ziyaretlerine önem verilmeli ve bu tür faaliyetler artırılmalıdır. Bu ve benzeri amaçlarla yapılacak meslek yüksekokulu ve iş dünyası işbirliği çalışmalarının zorunlu giderlerini finanse etmek konusunda iş yerlerinin katkıda bulunması sağlanmalıdır (Çürük, 2009, 17).

Ülke genelinde meslek yüksekokulu-endüstri ilişkilerini düzenleyen bir birim oluşturulmalıdır. Burada, ihtiyaç duyulan işgücü, staj yerlerinin özelliklerinin bilinmesi sağlanabilir. Bilgisayar destekli bir ağ oluşturulup tüm yüksekokullara ulaşılabilir. Böylece mezuniyet sonrası staj yapılan yerde istihdamın sağlanması daha yaygınlaştırılabilir (Bektaş, Görmüş, 2004, 11).

Meslek Yüksekokullarının sanayi ile iç içe olması açısından teknoparklarda kurulma gerekliliğinin ve işbirliği zorunluluğunun yapısal zorunluluklar içinde yer alması tekrar incelenmeli ve bu yönde yönetmelikler ile uygulama kolaylığı sağlanmalıdır (Vurgun, 2008, 166).

Bu okulların kuruluş ve işleyişleriyle ilgili olarak, endüstriyel kuruluşların yanı sıra, sanayi-ticaret odaları, gönüllü eğitim kuruluşları, uluslararası eğitim kuruluşları (Minnesota Üniversite ve Kolejler Birliği ve İngiltere' den British Council vb.) meslek yüksekokulu mezunları ve meslek lisesi öğretmenleriyle işbirliği yapılmalıdır.

YÖK-Dünya Bankası Endüstriyel Eğitim Projesi ile endüstri eğitimine bir standart getirilmeye çalışılmıştır. Bu okullardaki öğretim elemanları öğrencileri denetlemekte ve staj yaptıkları yerleri ziyaret etmektedirler. Mümkün olan azami sayıda meslek yüksekokulu bu projeye dahil edilmelidir. Bu okullarda açılan programlar ve müfredatları sektör temsilcilerinin görüşleri alınarak ve mezunların istihdamı düşünülerek belirlenmeli ve açılan programlar sonradan ihtiyaç kalmazsa kapatılabilmelidir. Müfredat programlarında uygulamalı derslere verilen ağırlığın artırılması sağlanmalı (%50 uygulama %50 teorik). Teorik olarak verilen dersler de sektörün beklentilerinin gerisinde kalmamalıdır. Bu okullarda açılan programlar ve müfredatları sektör temsilcilerinin görüşleri alınarak ve mezunların istihdamı düşünülerek belirlenmeli ve açılan programlar sonradan ihtiyaç kalmazsa kapatılabilmelidir (Bektaş, Görmüş, 2004, 11).

Okulların hem deneyimlerinin hem de kapasitelerinin bu yeterlikleri geliştirmeye yeterli olmadığı kanısı yaygındır. Genç ve yetişkinlerin 21. yüzyılda sahip olmaları gerekli yeterlikler ancak okullarla-işletmelerin işbirliği yapmaları ile gerçekleşebilir. Okul-işletme işbirliğini gerektiren bir başka önemli nokta ise, öğrencilerin sınıfta öğrendiği kavramları günlük ve iş yaşamında kullanabilmesi için öğrenilen kavramlar ile bu kavramların kullanılacağı ortamlar arasında ilişki kurulması gerekliliğidir. Başka bir deyişle öğrenci yeni bilgileri bildiği ve koşullarını anladığı bir çevre ile ilişki kurarak öğrenmektedir. Bu bakımdan öğrenme ortamı sınıf, laboratuvar ve işletmeyi içerecek biçimde kapsamlı olarak ele alınmalıdır (Çürük, 2009, 17).

Meslek yüksekokullarında eğitim öğretim süresinin üç yıla çıkarılması hem işyerlerinin istedikleri kalifiye elamanın yetiştirilmesi hem de meslek yüksekokullarının amaçlarını yerine getirmesi açısından oldukça önemlidir. Eğitim öğretim sezonunun 6 döneme çıkartılması sonucu öğrencilere daha fazla pratik dersler verilebilecek ve bu süre içerisinde uygulamalı derslerin artırılması neticesinde de pratiği çok iyi olan kalifiye elamanlar yetiştirebilecektir

Zorunlu staj uygulama gerçeği de görmemezlikten gelinmemelidir. Sektörün bu işi kendisine bir yük kabul edip gereken çalışmayı yaptırmaması, stajın verimliliğini minimuma indirmesi tarafımızca bilinen bir gerçektir. Bu sorunu da çözmek için gerekli çalışmalar yapılmalı ve işyerleri için stajlar yük olmaktan çıkarılıp özendirilmelidir (Özgüler, Koca, Özgüler, 2013, 42).

Piyasanın ihtiyacı olan nitelikte elemanı yetiştirme kaygısında olması gereken MYO'ların bu amaca hizmet eden Meslek liseleri ve Teknik liseler ile içeriksel bir analiz çalışması yapma zorunluluğu vardır. Günümüz teknolojik değişim süresinin çok hızlı olması ve adaptasyon süresinin kısa olması nedeni ile, içerik olarak programların çok kısa aralıklar ile gözden geçirilmesi gerekmektedir (Vurgun, 2008, 169).

Meslek liselerindeki dersler ve içerikleri konusunda MYO tarafından oluşturulacak danışma kurulları (MYO+Sektör) görev almalıdır. Danışma kurulları programların oluşumu kadar denetiminde de görev yapmalıdır. Oluşturulacak danışma kurulları ile iş birliği içerisinde seçilmiş mesleklere uygun programlar, sektörün istihdamına uygun sayıda öğrenci sayısı eğitim öğretim ve araştırma talepleri doğrultusunda öğrenim çıktıkları ile tanımlı çalışma programları, kısa dönem teorik çalışmalar, pratik çalışma yarıyılları belirlenmelidir. Öğretim elemanlarının öğrencilerle bireysel çalışması sağlanmalıdır. Uygulamalı eğitim öğretimde verilen dereceler farklı fakat eşit statüde olmalıdır. ” Yapılan tavsiyelerde öğretim görevlilerinin sektör deneyimi olmasının önemi ve sektör temsilcilerinin de okul içinde aktif olmaları gerekliliği vurgulanmaktadır (Vurgun, 2008, 263).

Mesleki eğitim veren kurumların bir diğer stratejik açığı, mezun ettiği öğrencilerini takip etmemesidir. Mesleki ve teknik eğitim kurumlarının mezunlarının işgücü piyasasındaki durumunun izlenmesi, eğitimle bireye kazandırılan mesleki yeterliliklerin iş hayatı ile uyumunun değerlendirilmesi, sistemin güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesi için şarttır. Eğitim sisteminin ürünü niteliğinde olan mezunların durumu ve işteki performansları hakkında geçerli ve güvenilir veri olmadan sistemi düzeltmek ve geliştirmek mümkün olamaz. Mezunların durumu ve iş performanslarına ilişkin veriye sahip olmayan bir mesleki ve teknik eğitim kurumunun kusur ve noksanlıklarını sürdürme ihtimali yüksektir. Aksi takdirde piyasadan kopuk olarak yetiştirilmiş olan mezunlar arasında işsizlik daha da artacaktır (Vurgun, 2008, 276).

Birinci Ulusal Meslek Yüksekokulları Müdürler Toplantısının sonuç ve öneriler kısmında liselerden, özellikle meslek liselerinden gelen öğrencilerin bilgi ve becerileri ile kültürel ve sosyal seviyelerinin bir lise öğrencisinden beklenen düzeyin çok altında olduğunun, Milli Eğitim Bakanlığı'na bildirilmesi ve bunun giderilmesi için önemle alınması; mesleki teknik eğitim için ulusal kalite güvence sisteminin kurulması mutlaka sağlanmalı, kurulacak kalite güvence sisteminde kalite standartları, sertifikasyon süreci, geçerli değerlendirme metotları ve itibar edilebilir ürün anahtar unsurları olduğu yer almaktadır (Vurgun, 2008, 39).

Öğrencilerin MYO'lara sınavsız geçiş hakkı olmamalıdır. Bu düzenleme, MYO'ların kalitesini düşürmektedir. Hem akademisyenlerin hem de öğrencilerin MYO'larda bulunmaktan mutsuz oldukları düşünülmektedir. Buna ek olarak, işverenler, MYO'larda verilen mesleki eğitimin işletmelerin ihtiyacı olan nitelikli işgücü gereksinimini karşılayamamasından dolayı, MYO mezunlarının bilgi ve becerilerine güvenmemektedir (web 9, 24).

II. Ulusal Meslek Yüksekokulları Müdürler Toplantısı Sonuç Raporunda meslek yüksekokullarının problemlerinin çözümü konusunda çalışma yapan akademisyenlerin içeriksel olarak aşağıdaki teklifleri olmuştur

1. Tüm MYO'da yer alan eğitim programlarındaki zorunlu ve seçmeli dersler günün koşullarına ve öğrenci profiline göre güncellenmeli,
2. Uygun programlarda proje çalışmalarının teşvik edilmesinin sağlanması,
3. Eğitim programları, gelişen teknolojik düzeyi yansıtacak, yöresel, ulusal ve uluslar arası gereksinimleri karşılayacak şekilde düzenlenmesi,
4. MYO öğrencilerinin ilgi duydukları diğer alanlardan da, kredili olmak üzere seçmeli ders alabilmeleri sağlanması,
5. YÖK bünyesinde eğitim programları ile ilgili tüm gereksinimleri yönlendirecek, değişimini izleyecek, güncelleyecek, yenilenmeyi sağlayacak bir çekirdek Eğitim Programları Geliştirme Komisyonu kurulması gerekmektedir.

22 Aralık 2008’de YÖK tarafından mesleki ve teknik yükseköğretimin yeniden düzenlenmesine dair alınan kararlar: Mesleki ve teknik eğitimin planlanması ve koordinasyonu amacıyla YÖK bünyesinde “Mesleki ve Teknik Eğitim Koordinasyon Merkezi ” kurulmasına,

Bölüm ve programların uluslararası eğitim alanı ve meslek sınıflandırmalarına göre yeniden adlandırılarak düzenlenmesine,

MYO öğrencilerinin 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu kapsamına alınarak, Öğrencilere iş kazası ve meslek hastalıklarına karşı sigorta yapılmasına ve iş yeri eğitimi esnasında asgari ücretin 1/3’u oranında ücret ödenmesine;

Sigortanın kamu kaynaklarından, öğrenciye ödenecek ücretin ise iş yeri eğitiminin yapıldığı kuruluş tarafından karşılanmasına

MYO’ların işgücü piyasası ile ilişkilerini güçlendirmek ve sürdürülür kılmak amacıyla, her üniversite bünyesinde bir “Danışma Kurulu” ile MYO programlarının ilgili oldukları sektör ile ilişkilerini artırmak amacıyla, MYO bünyesinde her bir program için bir “Danışma Komitesi” oluşturulmasına,

MYO müfredatlarının sektör taleplerini gözönüne alarak düzenlenmesi ve değişen taleplere göre sürekli olarak güncellenmesine

MYO’larda yılda iki yarıyıl (semester) olan mevcut eğitim-öğretimin, yılda üç trimester olmak üzere, toplam altı trimester olarak düzenlenmesine (“trimester” ibaresinden, bir yılda üç dönem olarak yapılan eğitim-öğretimin her bir donemi anlaşılır.), MYO’larda iki yılda toplam altı trimester olarak verilecek eğitim-öğretimin, yarısı “okul eğitimi” yarısı ise “iş yeri eğitimi” olmak kaydıyla, farklı tarzlarda düzenlenebilmesine, MYO programlarındaki “iş yeri eğitimi” için gerekli olan iş yeri ihtiyacını karşılamak amacıyla, üniversitelerin taşınmazları üzerinde ilgili kamu veya özel sektör kuruluşlarının iş yeri tesisine imkan tanınmasına

MYO’lardaki programlara sınavla öğrenci kabulüne yönelik kanun değişikliği için gerekli işlemlerin yapılmasına,

MYO'lardan lisans programlarına dikey geçiş yoluyla, lisans programı giriş kontenjanının en az %10'u kadar öğrenci kabul edilmesine yönelik kanun değişikliği için gerekli işlemlerin yapılmasına

Meslek Standartlarına dayanan ve sektörün tanımladığı öğrenme çıktılarını hedefleyen öğretim programları MEB ve YÖK desteği ve ilgili kuruluşlarla hazırlanacak ve kredi sistemi oluşturulacaktır. Mesleki eğitimin tanıtım ve etkinliğinin yanı sıra çeşitliliğinin de artırılması

Bölgesel iş gücü talep projeksiyonlarına göre mesleki eğitim okullarının ilgili alan/dal programlarının açılması (Seçilen illerde sanayi ve ticaret odaları ile özgün anketler düzenlenmesi. Anket sonuçları Türkiye İstatistik Kurumu verileri ile beraber değerlendirilecektir.) Mesleki eğitim kurumlarının fiziki ortamının analizlerinin yapılarak etkin kullanımının artırılması

Mesleki eğitim kurumlarına pahalı ekipmanlar dağıtılması yerine birçok okula hizmet sunan eğitim merkezlerinin kurulması (kampüs okullar)

Meslek standartlarının tamamlanması ve buna paralel olarak öğretim programlarının güncellenmesi

Sosyal ortaklarla yapılan protokollerin artırılarak eğitim ve iş dünyası arasındaki iş birliğinin geliştirilmesi

Eğiticilerin alanlarına yönelik uygulamalı pedagojik formasyon almaları yönünde düzenlemelerin yapılması

Eğitici yeterliliklerini ölçmeye yönelik ölçme araçlarının geliştirilmesi

MYO'lardan lisansa geçiş için ayrılan dikey geçiş kontenjanlarının artırılması

Birbirine yakın çift dal eğitimi yapılmasına imkan sağlanması için okul altyapılarının geliştirilmesi

Staj ve beceri eğitimi uygulamalarının daha fonksiyonel hale getirilmesi noktasında işletme ve okul taraflarında düzenleme yapılması

Mesleki ve teknik okul ve kurumları sanayi, tarım, hizmet sektörlerinin talepleri doğrultusunda İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulunun kararı ve iş gücü piyasası ihtiyaç analizlerine dayalı olarak öğrencilerin uygulamalı eğitim yapabilecekleri ortamlara yakın ve kampüsler şeklinde planlanıp yapılacaktır.

Özel sektörün mesleki ve teknik eğitim kurumları açması ve bu alanda faaliyetlerini artırmaları için gerekli teşvik düzenlemeleri yapılacaktır.

Sosyal ortaklarla yapılan protokollerin artırılarak eğitim ve iş dünyası arasındaki iş birliğinin geliştirilmesi

Kalite ödülü uygulamasının yaygınlaştırılması

Mesleki ve teknik öğretim yapan yükseköğretim kurumlarının yönetiminde, ilgili sektörlerden üyelerin yer almasının sağlanması (Müfredat ve eğitim-öğretim süreçlerinde sektör üyelerinin yer alması)

Resmi MYO'larının kaynak, fiziki kapasite, bina, donanım ve öğretim elemanı gibi konulardaki sorunlarının çözüme kavuşturulması

MYO mezunlarının "mesleki profillerinin" uluslararası standartlarda tanımlanması

MYO'dan lisans programlarına "dikey geçiş" hakkı kazanmış öğrencilerin muafiyet kriterlerinin YÖK tarafından belirlenmesi

Mesleki ve teknik ortaöğretim mezunlarının alanlarında lisans programlarına geçişlerinde ek puan uygulamasının yapılması Mesleki ve teknik ortaöğretim sürecinde ulusal ve uluslararası alanlarıyla ilgili yarışmalarda dereceye giren öğrencilerin lisans geçişlerinde ek puan verilmesi Mevcut MYO'ların birleştirilmesine ve bu kurumların üniversitelerden ayrı bir yapıda yeniden yapılandırılmasına yönelik bir plan hazırlanarak sektörlerin ihtiyaçları doğrultusunda il merkezlerinde kampus yaklaşımıyla açılması yönünde gerekli mevzuat düzenlemeleri yapılacaktır.

200'den fazla çalışanı olan işletmelerde eğitim birimi kurulmasının sağlanması ve denetlenmesi (3308 Sayılı Kanun'un 18 inci maddesinin işlerliğini sağlanması ve denetim mekanizmasının sağlanması)

Staj ve beceri eğitimi uygulamalarının daha fonksiyonel hale getirilmesi noktasında işletme ve okul taraflarında düzenleme yapılması (web 10, 76-80).

1. Kalite güvence sistemi henüz tam oluşturulmamasına karşılık meslekî ve teknik eğitimin kalite güvencesini sağlama yönünde Meslekî Yeterlilik Kurumuna (MYK) kanuni görevler verilmiştir.

2. Sistemin tam olarak kurulup yaygınlaştırılması için işçi, işveren kuruluşları, meslek kuruluşları ve STK'lara ölçme ve değerlendirme merkezleri kurmaları konusunda büyük sorumluluk düşmektedir.

3. Meslekî ve teknik eğitimin dışında kalan yeterliliklerin kalite güvencesinin üçüncü göz tarafından sağlanması için MEB ve YÖK'ün gerekli yapıyı kurup işletmeleri gerekmektedir.

5. Türkiye'de Meslekî ve teknik eğitimin yeterliliklerinin kalite güvencesinde 2 Kasım 2011 tarihli 665 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 5544 sayılı MYK Kanunu değiştirilmiş ve Ulusal Yeterlilik Çerçevesini oluşturmak ve geliştirmekle MYK görevli ve sorumlu kılınmıştır. Türkiye Yeterlilik Çerçevesi olarak Avrupa Yeterlilik Çerçevesi ile uyumlu söz konusu çerçevenin oluşturulmasına ve işletilmesine ilişkin usul ve esaslar MEB, YÖK, MYK ve ilgili paydaşlarla birlikte hazırlanacak, Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenecektir. İki yıl içinde bu kanunun muhatabı olan tüm paydaşların uygulamayı tamamlaması hedeflenmelidir.

6. MYK sektörler tarafından kurulan ve kurulacak uluslararası akreditasyona sahip ölçme değerlendirme ve belgelendirme merkezlerini (Voc-Test) yetkilendirme suretiyle eğitim çıktısının yeterliliğini ölçmeye ve değerlendirmeye başlamıştır. Aynı şekilde meslekî ve teknik eğitim kurum ve kuruluşlarının akreditasyon çalışmalarına başlanacaktır (web 9, 36).

2.12. Meslek Yüksekokullarının Uygulama Derslerinin Yeterliliği ile İlgili Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Meslek yüksekokulları mezunları çalışma alanlarındaki görevleri itibariyle üst düzey yönetici ile usta/kalifiye işçi arasında bulunan, usta/kalifiye işçiden daha fazla teorik bilgiye sahip, lisans mezunlarından daha çok uygulama becerisine sahip bir meslek ara elemanıdır.

Bu bağlamda meslek yüksekokullarındaki eğitimin amacına ulaşması için ders programlarında staj ve uygulamalara teorik dersler kadar önem verilmesi gerekmektedir. Pratik eğitimin yararları; teorik bilgileri yaşama geçirmek, mesleğin gerektirdiği kültüre kolay adapte olmak, yaratıcılık yeteneğini geliştirmek, sektörün gerektirdiği davranış özelliklerini kazanmak, ilgili konuda bilgiyi ve görgüyü artırmak, mezuniyet sonrası iş için bağlantıları yapmak, çalışacak iş alanı hakkında bilgi sahibi olmak, okul-endüstri ilişkilerini geliştirmek şeklinde sıralanabilir.

Meslek yüksekokullarının fiziksel ve teknik alandaki sorunları uzun zamandır gündemde olan bir konudur. Özellikle yeni kurulan meslek yüksekokulları başta olmak üzere, meslek yüksekokullarının bazılarının meslek yüksekokulu olarak tasarlanmış binaları bulunmamaktadır. Meslek yüksekokullarından bir bölümü diğer eğitim kurumları ve diğer kamu kurumları ile aynı fiziksel ortamları kullanabilmektedirler. Bu durum eğitim ve öğretimi olumsuz etkilemektedir (Vurgun, 2008, 252).

Çok sayıda meslek yüksekokulu, yetersiz atölye laboratuvar imkânları ve öğretim elemanı eksikliği gibi sorunlarla uğraşırken, aynı zamanda yükseköğretim birimlerine uygun olmayan binalarda eğitim vermeye çalışmaktadırlar. Sanayinin gereksinim duyduğu nitelikte bir eğitim gerçekleştirebilmek için, meslek yüksekokullarının sahip olduğu laboratuvar ve atölyelerin sanayide kullanılan teknolojiye uygun olarak donatılmış olmaları gerekir. Ancak, çok yüksek maliyeti gerektiren bu araç- gereç ve donanımlarında eksiklikler bulunduğu bilinmektedir. (Çürük, 2009, 16)

Yetersiz bütçe nedeni ile birçok meslek yüksekokulunun, laboratuvar ve atölyelerinde makine-teçhizat ya yok denecek kadar az ya da eskimiş durumdadır. Meslek yüksekokulları ileri teknoloji ürünü makine ve teçhizata sahip değildir. Dolayısıyla

meslek yüksekokullarının sanayinin kullandığı gelişen teknolojiye uyum sağlayabilecek ara insan gücünü yetiştirilmeleri olanaklı görülmemektedir (Vurgun, 2008, 255).

Bugünkü sistemde meslek okullarında kazandırılan yeterliliklerle, sanayinin ihtiyaçları arasında ciddi farklar vardır. Eğitim programlarının bir kısmı dar uzmanlık alanlarına yönelmiştir. Dar beceri alanlarında eğitilen mezunlar kazanılan becerileri yan alanlara aktaramamakta ve bu da mezunların iş hayatına girmelerini zorlaştırmaktadır (Bıncı, Arı, 2004, 391-394).

İşletmeler uygulama yönünden etkin ara eleman tercih etmektedirler. Genelde aranılan eleman ilanlarında; tecrübe, program kullanımında uzmanlık, yabancı dil bilgisi gibi üstün nitelikler aranmaktadır. Bu okullarda eğitim gören bireylerin ise meslek yüksekokullarında aldıkları uygulama alan yetersizliği, sanayiye uzaklığı veya açılan bölüm ile ilgili sektörün aynı bölgede olmaması, uygulama yapılacak sektörün bilgi paylaşımına sıcak bakmaması, yeni nesil bilgisayar programları ve sektörel programları çalıştırabilecek yeterlilikte bilgisayar laboratuvarlarının yetersizliği, yabancı dil ders saatlerinin yetersizliği gibi sebeplerle uygulama eğitimini yetersiz alan ve mezun olmuş öğrencilerin, mezuniyet sonrası istenilen seviyede istihdam edilemediğini göstermektedir.

Sosyal bilimler alanında eğitim gören öğrencilere verilen eğitim sürecindeki en önemli sorun, okul sanayi işbirliğinin sağlanamamasıdır. İşletme yönetimi okuyan bir öğrencinin uygulama derslerinde uygulama sahası olarak bir işletmeyi kullanma imkânı bulunmamaktadır. Bankacılık sigorta bölümünde okuyan bir öğrenciye verilen bankacılık işlemleri dersi için bir bankada uygulamalı ders anlatma imkânı yoktur. Orta Anadolu'da gelir kaynağı turizm olmayan bir ilçede turizm otelcilik bölümünde okuyan öğrencinin uygulama alanının oluşturulması ve bu alanda kaliteli bir ara eleman yetiştirilmesi oldukça zor olacaktır. Muhasebe ve vergi uygulamaları bölümünde okuyan bir öğrenciye eğitim verecek bir öğretim elemanının bulunduğu okulda mali müşavirlik hizmeti verecek bir ofis açamayacağı için aktif bir uygulama imkânı olmayacak; ancak matbu belgelerle veya örnek kayıtlar üzerinden bu eğitim verilmeye çalışılacaktır.

Meslek yüksekokullarında verilen eğitim sürecinin uygulama ile bağdaştığı en etkin süreç staj dönemi süresi yani endüstriye dayalı öğrenim sürecidir. Yüksekokulların belirlediği 40-80 günlük sektör içinde belirlenen ve staj komisyonları tarafından kabul edilebilir işletmelerde yapılan bu eğitimlerde, öğrenciler sektörü tanıma ve sektörde uygulamayı bilfiil yerinde görme ve uygulama imkânı bulmaktadır; fakat endüstriye dayalı öğrenimde; sürenin kısıtlı olması, işverenin stajyeri bu kısıtlı zamanda asli mesleki bilgiyi vermek yerine diğer işlerde çalıştırması, staj denetimlerinin yetersizliği nedeni ile istenilen sürelerde stajların yapılmaması veya yapılmış gibi gösterilmesi dolayısı ile her zaman istenilen sonuçlara da ulaşamamaktadır.

Meslek yüksekokullarında öğretim elemanı ihtiyacı genelde öğretim görevlileri tarafından karşılanmaktadır. Öğretim görevlilerinin mesleki açıdan etkin bir uygulama eğitimi verebilmeleri için, kendi alanları ile ilgili sektörel gelişmeleri ve yenilikleri takip edebilmeleri gerekir; fakat görevleri haricinde ikinci bir işte çalışma imkânı kanunen yasaklanmış olan öğretim elemanlarının piyasadaki uygulamalardan ve gelişmelerden uzak kalmaları etkin bir uygulama eğitimini sınırlandırmaktadır.

Eğitim öğretim dönemi haricinde ise öğretim elemanlarının kendi alanları ile ilgili sektörlerle yakın ilişki kurma imkânları varken görev yaptıkları okullarda mesai kavramları açısından 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 28. maddesi hükmüne tâbi olmalarından dolayı bu imkânlarının da kullanamamaktadırlar.

Meslek yüksekokullarındaki bir diğer problemde mesleki eğitimi orta öğretimde alarak bir üst eğitim sistemine sınavsız geçenlerin yanında mesleki bilgiyi daha önce hiç almamış bireylerin de merkezi sınav ile bu bölümleri seçme imkânlarının olmasıdır. Bu durum 4 dönemlik eğitim sürecinde, mesleki bilgi konusunda alt yapısı yetersiz olan bireyler ile mesleki bilgiye sahip bireylerin uygulama açısından uyumsuzluğunu ortaya çıkarmakta; fakat bu uyum sorununu çözecek kadar bir eğitim süresi bulunmamaktadır (Göktürk, Aktaş, Göktürk, 2013, 6).

Türkiye' de uygulanan mesleki eğitim sisteminde öncelikli olarak uygulama eğitim sorununun çözümlenmesi gerektiğine inandığımız sosyal bilimler alanındaki meslek yüksekokullarında da ivedilikle şu önlemlerin alınması gerekmektedir.

MYO ders programları gözden geçirilerek teorik verilen derslerin kredileri düşürülmeli hatta verilen teorik derslerin ders saatleri sınırlandırılmalıdır.

Uygulama dersleri ile ilgili öğretim elemanlarının en önemli sorunlarından biri olan 10 saat üstü uygulama derslerine verilemeyen ders ücreti sınırı yükseltilmelidir.

Bölgede bulunan işletmelere her hafta belirlenecek bir günde işyeri gezileri düzenlenmelidir.

Kariyer günleri düzenlenerek işverenler okula davet edilmeli bu sayede hem işverenlerin okulu tanımaları hem de öğrencilerle iletişim kurdukmak sureti ile öğrencilere bu insanlara ulaşmanın çokta zor olmadığını anlama fırsatı sağlanmalıdır.

Başarılı mezunlar ile bağlantı kurmak sureti ile başarı hikâyeleri öğrencilere aktarılmalıdır.

Fiziki imkânları yetersiz olan okullar için okul kontenjanları düşürülmelidir.

Dönem içinde belirlenen bir sürede veya yaz dönemlerinde fiziki imkânı olan meslek yüksekokulları, fiziki uygulama imkânı olmayan meslek yüksekokullarına bu imkânlarından faydalandırılmalıdır. Örneğin Turizm Uygulama oteli olan bir MYO olmayan bir MYO'ya bu imkânını sunabilir.

Avrupa'daki mesleki eğitim sistemlerinin Türkiye mesleki eğitim sistemine adapte edilebilmesi için mesleki eğitimi gerçekleştiren öğretim elemanlarına adapte edilmek istenen sistemleri yerinde görmeleri sağlanmalıdır. Bu sayede sistemler arasındaki uyum süresi kısacaktır.

Öğretim elemanları yaz dönemlerinde seminerlere tabii tutulmalıdır. Bu sayede sisteme etkinlik sağlamak için YÖK, MEB gibi kurumların yapmak istedikleri veya hali hazırda yaptıkları yenilikler, projeler anlatılacak ve öğretim elemanlarının yeniliklere önceden adapte olmaları sağlanacaktır.

Bu seminerler ile mesleki eğitim sistemi içinde olan; fakat Türkiye’ de aynı eğitimi farklı bölgelerde veren öğretim elemanları bir araya gelerek tecrübelerini paylaşacak ve eksik yönlerini bu sayede fark etme imkânı bulabileceklerdir.

Sosyal bilimlerde sektör ve MYO’lar arasında işbirliği yetersizliklerini gidermek için üniversiteler tarafından verilen bilimsel araştırma projelerinin MYO’larda kullanılması ve bu sayede bu işbirliklerinin güçlendirilebilmesi için teşvikler sağlanmalıdır.

Sosyal bilimlerde mezun olan öğrencilerin istihdamı açısından, her işletmede en az bir ön lisans mezunu ara eleman çalıştırma yasal olarak zorunlu hale getirilmelidir.

Bölüm başkanları ve bölüm öğretim elemanları yaz dönemlerinde bölge veya yakın bölgeler de bulunan kendi bölümleri ile ilgili sektör yetkilileri, sanayi odası, ticaret odası ve diğer sivil toplum kuruluşları yetkilileri ile görüşmeler yaparak sektörün istediği ara eleman nitelikleri ve verilmesi gerek eğitim sürecini etkileyecek görüş alışverişlerinde bulunmalıdır.

Sosyal bilimler meslek yüksekokullarında gelen öğrenci kalitesinin artırılması için sınavsız geçiş sürecinin tekrar masaya yatırılarak her meslek liseli değil belirli kriterler getirmek sureti ile başarılı olan meslek liselilerin, meslek yüksekokulu sistemine dâhil edilmesi sağlanmalıdır.

Sosyal bilimler alanında eğitim veren meslek yüksekokullarının eğitim süresi 3 yıla çıkartılmalı ve 1 yıl teorik eğitim sonrası 2 yıl uygulamalı iş başı eğitim sistemine geçiş en kısa zamanda sağlanmalıdır.

Sistemin en önemli sorunlarında olan çıraklık eğitimi, meslek liseleri, meslek yüksekokulları ve mesleki yüksekokullar ve fakültelerinde verilen mesleki eğitimler arasında bir bağ kurulmalı veya meslek yüksekokullarının diğer mesleki eğitime göre farkı net olarak ifade edilerek mesleki eğitim sistemindeki en üst kurum haline getirilmelidir.

Okul–sanayi işbirliği sadece üniversite taraflı düşünülmemeli; sanayi odaları, ticaret odaları esnaf ve sanatkârlar odası gibi kuruluşlarında sosyal bilimler alanında istenilen

nitelikte ara eleman yetiştirilebilmesi için MYO'lara kendi bütçelerinden katkıda bulunması sağlanmalıdır (Göktürk, Aktaş, Göktürk, 2013, 8).

Eğitim alanları çeşitlidir ve ekipman, sınıf boyutu ve destekleyici altyapıya yönelik çok özel gereksinimleri vardır. Bu ortamlarda öğrenme teknolojilerinin kullanılmasına her zaman öncelik verilmelidir.

Bununla birlikte, 21. yüzyılda öğrencilerin yaratıcılığına, uyum sağlayabilme kabiliyetine ve becerilerinin daha geniş ölçekte geliştirilmesine öncelik verilmektedir. Meslekî eğitim alanlarının tasarımına dâhil edilen öğrenme teknolojileri, öğrenme kaynaklarına anında erişim sağlayarak, anlama yollarını çeşitlendirecektir. Bu da anında kayıt olanakları ile beceri değerlendirmelerini destekleyecektir.

Modüler öğretim programları faktörleri de önemlidir. Laboratuvar veya atölye temelli öğrenme ve sosyal sınıfların tamamı çoğunlukla birbirine yakın binalarda olmalıdır.

Kablosuz yerel alan ağının uygulanması meslek dersleri öğretim metotlarında devrim yaratabilir. Eğer meslekî eğitim alanlarında (yerel koşulların el verdiği ölçüde) kurulabilirse, mobil cihazlardan internete dayalı öğrenme kaynaklarına erişim, meslek öğrencilerine öğrenmede daha hızlı ve etkili fırsatlar yaratabilir.

Bir atölyeye ekran ve projektörün olduğu bir sunum alanının eklenmesi de öğretimin geliştirilmesine katkıda bulunacaktır. Meslekî öğrenciler e-portföylerini geliştirmeli ve öğrenme günlüklerini güncellemelidirler. (web 10, 21-22).

2012 yılında yapılan mesleki ve teknik eğitim çalıştayında Türkiye'de mesleki ve teknik eğitim veren bütün okullarda uygulama derslerindeki problemlerle ilgili olarak bazı kararların alınması için tavsiyelerde bulunulmuştur.

Bunlar:

İşyeri eğitimlerinin süresi mesleklerin niteliğine ve gerekliliklerine göre belirlenmelidir.

Eğitime uygun işyeri standartları belirlenmelidir.

İşyeri eğitiminde kontrol mekanizmasının etkinliği artırılmalıdır.

İşyerinde eğitim temsilcilerinin farkındalığı artırılmalıdır.

Mesleki teknik eğitimin modüler sistemin yapısına uygun olarak kredilendirilmesi ve eğitim sürelerine esneklik getirilmesi (2 yıl/4 yıl alan beceri) gerekmektedir.

3308 sayılı yasa ve mesleki ve teknik eğitim yönetmeliğinde branş ve dallara uygun düzenleme yapılması ve farklı alan ve dal özelliklerinin dikkate alınması gerekmektedir.

Beceri eğitiminde görev alan öğretmenler ve usta öğreticiler için her yılbaşında 3-5 günlük zorunlu seminerler düzenlenmesi yolu ile işletme ve okulun birbirlerini tanımaları sağlanmalıdır.

Mesleki eğitim öğretmenin öğrencisi ile birlikte işletmede daha uzun süre geçirmesinin temini ile hem öğrenciye daha iyi rehberlik yapmasına, hem usta öğreticiye yardımcı olmasına, hem de kendisinin endüstriyel tecrübe kazanmasına imkan sağlanmalıdır.

İl, ilçe danışma kurulları ve program geliştirme komiteleri oluşturulmalı ve çalışır hale getirilmelidir.

Programlara temel becerilerin entegre edilmesi için eğitim materyallerinin ve faaliyetlerinin geliştirilmesi gerekmektedir.

Proje tabanlı eğitim teşvik edilmeli ve uygulanmalıdır.

Uygulamalara ilişkin geri bildirimler alınması ve gerekli güncellemelerin yapılması sağlanmalıdır.

Hizmet içi eğitimlerle öğretmenler yetiştirilmelidir.

Beceri eğitimi/staj imkanı sağlayan işletmelere aldığı öğrenci oranında teşvik verilmesi, daha çok öğrenci alınması ve eğitime özen gösterilmesi için motivasyon sağlayacaktır.

Program akreditasyon kurulları oluşturularak, örgün ve yaygın mesleki eğitimde her seviyedeki eğitim programları akredite edilmelidir.

Temel eğitim teknolojisi araç-gereç ve malzemenin okullarda var olması, üretimde kullanılan araç gerecin eğitimde de kullanılması için gerekli düzenlemenin yapılması

ve alternatif sistemlerin (simülasyon, eğitim yönetim yazılımları, e-öğrenme vb.) devreye sokulması gerekmektedir.

Üretim teknolojilerini yüksek maliyetli yatırımlar yerine daha ucuz maliyetli elektronik sistemlerle ikame edecek politikalar oluşturulmalıdır.

MEB, YÖK, STK'lar ve sektör işbirliği yaparak teknolojik donanımın geliştirilmesi ve etkin kullanılmasını sağlamalıdır.

Eğitimin her kademesinde kazandırılan/kazanılan yeterlikler ölçülerek belgelendirilmeli ve bu belgeler taşınabilir olmalıdır. (WEB 10, 202-206)

Yök Üyesi Prof. Dr. Durmuş Günay'a göre Türkiye'de meslek yüksekokullarının problemlerini çözmeye yönelik olarak birtakım çalışmalar planlanmaktadır.

Meslek Yüksekokullarında planlama ve koordinasyon, kalite güvence ve standartlar, akreditasyon, veri tabanı, izleme ve düzenleme, müfredat, projeler ve destekleme konularında çalışmalar yürütmek üzere, Yükseköğretim Kurulu bünyesinde Mesleki ve Teknik Eğitim Koordinasyon Merkezi kurulması planlanmaktadır.

Mesleki Teknik Eğitim (MTE) kurumları arasında koordinasyonu sağlama,

Gelişmelerini sağlamak için planlama yapma,

Sektörün talepleri doğrultusunda istihdam arzı projeksiyonlarını hazırlama,

Kalite güvence ve standartlar dâhilinde eğitim ve öğretim yapmalarını sağlama ve bunun için ölçütler belirleme,

Ulusal ve uluslararası akreditasyonunu sağlama

MYO'ların doğrudan üniversite rektörlüğüne bağlanması yerine üniversite bünyesinde bulunan Uygulamalı Bilimler Fakültesine bağlanması ve önlisans düzeyindeki mesleki

eğitimde bu fakültenin sorumlu olması halinde daha etkin bir eğitim-öğretim ve mesleki eğitim yönetimi gerçekleşeceğini düşünüyoruz. Bu fakülte bünyesinde aynı zamanda 4 yıllık lisans derecesi veren bölümler bulunabilir.

Eğitimde başarıyı ve niteliği teşvik eden filtreler konulmalıdır. Bu nedenle MYO'ya sınavsız geçiş kaldırılması yaralı olacaktır. Bunun için, 4702 sayılı kanunun sınavsız geçişe imkan veren maddeleri kaldırılmalıdır. Programlara giriş, ÖSS sınav başarısına dayalı olmalıdır. Mesleki ve teknik eğitimin saygınlığının sosyal itibarının yükseltilmesi için çalışmalar yapılmalıdır.

MYO'ların işgücü piyasası ile ilişkilerini güçlendirmek ve sürdürülür kılmak amacıyla, her üniversite bünyesinde MYO'lara yönelik bir "Danışma Kurulu" ile MYO programlarının ilgili oldukları sektör ile ilişkilerini artırmak amacıyla, MYO bünyesinde her bir program için bir Danışma Komitesi" oluşturmalıdır.

MYO programlarının müfredatları sektör taleplerini göz önüne alarak düzenlenmeli ve değişen taleplere göre sürekli olarak güncellenmelidir. Müfredatların hazırlanması ve eğitimin yürütülmesi, "Danışma Kurulu" ve "Danışma Komitesi" ile birlikte düzenlenmeli ve yürütülmelidir.

Meslek yüksekokullarının, 2015 yılının sonuna kadar tüm programlarında, işyeri eğitiminin ilgili sektör kuruluşlarında yapılmasına öncelik vermek kaydıyla, 3 trimesterlık ve 3OE+3İE sistemine geçmiş olmaları; ya da MYO bünyesinde kurulan atölyelerde iş yeri eğitimine eşdeğer eğitimin yapılabileceğinin Danışma Kurulu ve Danışma Komitesinin olumlu görüşü ve üniversitenin önerisi ve YÖK'ün onayıyla kabul edilmiş olması gerekir. Bu koşulu sağlayamayan MYO programlarına öğrenci kabulünün durdurulması planlanmaktadır.

MYO programlarına ilk defa öğrenci kabulü veya yeni programlar açılması, yılda 3 trimester eğitim yapılan 3OE+3İE sistemini gerçekleştirebilme olanağının var olma koşuluna bağlanmalıdır.

MYO'da meslekleri tanıtmak, meslek edindirmek ve iş dünyası hakkında bilgiler vermek ve kariyer imkânları konusunda öğrencileri yönlendirmek üzere "Mesleki ve Teknik Eğitim Rehberliği" sağlanmalıdır.

MYO'da görevlendirilecek üretim elemanlarında pedagojik formasyon ve alanında iş tecrubesine önem verilmelidir.

Sektördeki usta üreticilerden MYO'lar da yeterince yararlanılabilmesi için, görevlendirme ve ücretlendirme sistemi daha esnek hale getirilmelidir (Günay, 2014, 98).

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Araştırmada betimsel tarama yöntemlerinden birisi olan “Genel Tarama Modeli” kullanılmıştır. Genel Tarama Modeli çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek veya örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Gökdoğan ve Sarıgöz, 2012, 1094). Bu araştırmada Kahramanmaraş il merkezi ve ilçelerindeki meslek yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanlarının meslek yüksekokullarındaki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili görüşleri incelenmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesine bağlı meslek yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini belirlerken örnekleme türlerinden basit tesadüfi örnekleme türü kullanılmıştır. Örneklem, belli kurallara göre, belli bir evrenden seçilmiş ve seçildiği evreni temsil yeterliği kabul edilen küçük kümedir. Araştırmalar çoğunlukla örneklem kümeler üzerinde yapılır ve elde edilen sonuçlar ilgili evrenlere genellenir (Karasar, 2005, 110-111). Basit tesadüfi örneklemede evreni oluşturan her elemanın örneğe girme şansı eşittir. Dolayısıyla hesaplamalarda da her elemana verilecek ağırlık aynıdır. Bu yöntemin kullanılabilmesi için ele alınan problemlerle ilgili bilgilerin evrene göre benzeşik (homojen) olması gerekir (Arıkan, 2004, 141). Bu doğrultuda araştırmanın örneklemini de Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesine bağlı merkez ve ilçelerde görev yapan basit tesadüfi örnekleme ile seçilen 127 öğretim elemanı oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının cinsiyet, yaş, eğitim durumu, görev yaptığı birim, akademik unvan, görev yaptığı program ve kurumda çalışma süresi açısından tablo 10’da incelenmiştir.

Tablo 10. Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarına Ait Demografik Veriler

Genel Bilgiler	Sayı	%	Genel Bilgiler	Sayı	%
Yaş dağılımları					
24-35	45	35.4	Eğitim Durumu		
36-47	44	34.6	Lisans	54	42.5
48-59	34	26.8	Yüksek Lisans	53	41.7
60 ve üstü	04	3.1	Doktora	20	15.7
Toplam	127	100,0	Toplam	127	100,0
Akademik Ünvan					
Öğretim Üyesi	10	7.9	Cinsiyetiniz		
Öğretim Görevlisi	98	77.2	Erkek	86	67.7
Araştırma Görevlisi	02	1.6	Kadın	41	32.3
Okutman	17	13.4	Toplam	127	100,0
Toplam	127	100,0	Toplam	127	100,0
Görev Yaptığınız Program			Kurumda Çalışma Süresi		
Teknik programlar	52	40.9	1-5 yıl	42	33.1
İktisadi ve idari programlar	47	37.0	6-10 yıl	21	16.5
Sağlık programları	25	19.7	11-15 yıl	26	20,5
Sanat programları	03	2,4	15 yıl ve üstü	38	29.9
Toplam	127	100,0	Toplam	127	100,0
Görev Yaptığınız Birim					
İdari (Müd. veya Müd. yrd)	10	7,9			
Akademik	117	92,1			
Toplam	127	100,0			

Araştırmaya katılan 127 öğretim elemanından 41'i kadın (%32,3), 86'sı (%67,7) erkektir. Sosyo-demografik özellikleri yönünden öğretim elemanlarının 45'i (%35,4) 24-35 yaş, 44'ü (%34, 6) 36-47 yaş, 34'ü (%26, 8) 48-59 yaş, 4'ü (%3,1) 60 ve üzeri yaş aralığındadır. Öğretim elemanlarının eğitim durumu yönünden 54'ü (%42,5) lisans, 53'ü (%41,7) yüksek lisans, 20'si (%15,7) doktora mezunudur. Öğretim elemanlarının 117'si (%92,1) akademik, 10'u (%7,9) ise idari birimde görev yapmaktadır. Öğretim elemanlarından akademik unvan olarak 10'u (%7,9) öğretim üyesi, 98'i (%77,2) öğretim görevlisi, 2'si (%1,6) araştırma görevlisi, 17'si (%13, 4) okutmandır. Öğretim elemanlarının 52'si (%40,9) teknik programda, 47'si (%37,0) iktisadi ve idari programda, 25'i (%19,7) sağlık programında, 3'ü (%2,4) sanat programında görev yapmaktadır. Öğretim elemanlarının 42'si (%33, 1) 1-5 yıl arasında, 21'i (%16, 5) 6-10 yıl arasında, 26'sı (20,5) 11-15 yıl arasında, 38'i (%29,9) 15 ve üzeri yıllar arasında kurumlarında çalışmaktadır.

3.3. Veri toplama Araçları

Araştırmada verilerin toplanmasında araştırma konusuyla ilgili yapılan anketler incelenmiş incelenen örnek anketler sonucunda araştırma konusunu kapsayacak şekilde anket geliştirilmiştir. Geliştirme aşamasında anket 75 öğretim elemanına uygulanmış ve uygulamadaki hatalar alandaki bilgi sahibi öğretim elemanları ile düzeltilmiştir. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm sosyo-demografik özellikleri ölçmeye yönelik sorulardan oluşmuştur. Anketin ikinci kısmını ise meslek yüksekokullarındaki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili öğretim elemanlarının görüşlerini ölçmeye yönelik olarak hazırlanan 5'li likert tipi tutum anketi sorularından oluşmaktadır.

Birinci bölüm öğretim elemanlarının cinsiyet, yaş, eğitim durumu, görev yapılan birim, akademik unvan, görev yapılan program ve kurumdaki çalışma süresi gibi sosyo-demografik özellikleri içeren 7 sorudan oluşmaktadır.

İkinci bölüm ise (1) kesinlikle katılmıyorum, (2) katılmıyorum, (3) kararsızım, (4) katılıyorum, (5) kesinlikle katılıyorum şeklinde 25 maddeden oluşmaktadır. 26. son madde de katılımcının konuyla ilgili eklemek istediği düşüncelerinin yazılmasının istendiği, açık uçlu sorudan oluşmaktadır.

3.4. Verilerin Toplaması ve Analizi

Öncelikle araştırma konusu belirlenmiştir. Daha sonra araştırma konusyla ilgili literatür taranmış, konuyla ilgili bilgiler edinilmiş ve notlar alınmıştır. Araştırma konusyla ilgili yapılan anketler incelenmiş; taranan literatür bilgileri ve incelenen örnek anketler sonucunda araştırma konusunu kapsayacak şekilde anket soruları oluşturulmuştur. Hazırlanan anketin geçerliliği ve güvenilirliğinin test edilmesi için anket 127 katılımcıya uygulanmış, araştırmada kullanılan mesleki derslerin yeterliliği anketinin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. İlk önce araştırma konusu ile ilgili hazırlanan anketin sorularının faktör analizi yapılmıştır. Araştırmaya katılan öğretim elemanı sayısının faktör analizi için yeterli olup olmadığını incelemek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy ve Bartlett's test of sphericity testleri yapılmıştır. Test sonuçları aşağıda tablo 11'dedir

Tablo 11. KMO and Bartlett's Testi sonucu

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		.883
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	1954, 538
	df	300
	Sig. (p değeri)	.000

Kaiser-Mayer-Orkin (KMO) testi örneklem yeterliliğini gösterir. Buradaki yeterlilik sayı değil ilişkiler anlamındadır. KMO sonucunda

0. 7 ve üzeri iyi,

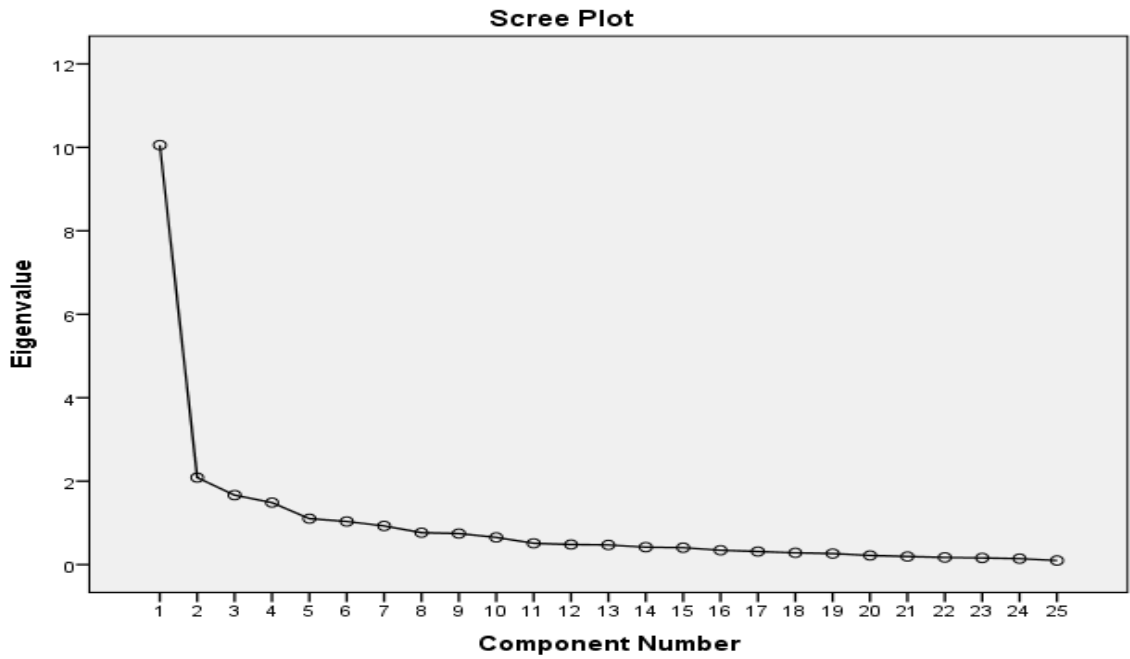
0. 5-0. 7 arası yeterli,

0. 5'in altı yeterli ilişkiyi sağlayacak örneklem ihtiyacı anlamındadır.

Barlett testi, maddeler arası ilişkilerin olduğu gerçek korelasyon matrisi ile birim matris arasında anlamlı fark olup olmadığını sınar. Bu testin p değerinin 0, 05'in altında olması maddeler arası ilişkilerin olduğu matrisin ilişkilerin olmadığı birim matristen farklı olduğunu gösterir.

Araştırmaya katılan öğretim elemanı sayısının faktör analizi için yeterli olup olmadığını incelemek amacıyla kullanılan testler sonucunda Kaiser- Mayer-Olkin değeri, 883; Barlett's Test of Sphericity değeri ise istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bu sonuçlar, çalışma grubunun ve bu gruptan elde edilen verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir.

Araştırmada kullanılan anketin faktör yapısını belirlemek için grafik 13 ve tablo 12 te görüldüğü gibi temel bileşenler analizi uygulanmış, analiz sonuçları, ankette bulunan maddelerin iki faktör üzerinde yoğunlaştığını göstermiştir.Çizgi grafiği de bu sonucu desteklemektedir.

Grafik 13. Bileşen sayısını gösteren çizgi grafiği

Çizgi grafiği faktör çözümlemesi sonunda çıkarılacak faktör sayısını belirlemede kullanılan bir ölçüttür. Özdeğer çizgisinin eğiminde belirgin bir azalma görülüp özdeğerlerin daha yavaş azalarak kararlı bir duruma geçtikleri kırılma noktası 2'dir. Bu durumda buradan iki faktör çıkarılacağına göstergesidir.

Tablo 12. Temel Bileşenler Analizi

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	10,054	40,215	40,215	10,054	40,215	40,215	7,292	29,168	29,168
2	2,086	8,345	48,560	2,086	8,345	48,560	4,848	19,392	48,560

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Ortaya çıkan ölçek iki faktörlüdür. İkincisine göre daha önemli olduğu belirlenen birinci faktör (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 ve 10'uncu maddeler) ölçeğe ilişkin toplam varyansın % 29,168 'ini ikinci faktör (11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 ve 25'inci maddeler) ise % 19,392 'sini açıklamaktadır. Temel bileşenler analizi sonucunda elde edilen iki faktörün toplam varyansın %48,560'ını açıkladığı görülmüştür. Faktör analizi sonunda elde edilen sonuçlar, anketin araştırma konusunu ölçebilecek sorulara ve soruların birbiriyle uyumluluğuna sahip olduğunu göstermektedir. Yapılan uygulama sonucunda, incelenen iki faktörün toplam Cronbach'ın Alfa güvenilirlik katsayısı **0,932**, bulunmuştur.

Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı

$0.00 \leq \alpha < 0.40$ güvenilir değil,

$0.40 \leq \alpha < 0.60$ düşük derecede güvenilir,

$0.60 \leq \alpha < 0.90$ oldukça güvenilir,

$0.90 \leq \alpha < 1.00$ yüksek derecede güvenilir (Can, 2013, 343).

Tablo 13 te görüldüğü gibi bütün madde varyanslarının eşit olduğu varsayımına göre hesaplanan Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı , **935** bulunmuştur.

Tablo 13. Güvenilirlik İstatistikleri Sonucu

Cronbach's Alpha Güvenilirlik katsayısı	Varyansların eşit olduğu varsayımına göre cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı	Madde sayısı
,932	,935	25

Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısının **0,932** çıkması mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili öğretim elemanlarına yapılan anketin duyarlılığının, tutarlılığının ve kararlılığının yüksek olduğunu göstermektedir. Hazırlanan anket soruları mesleki uygulama derslerinin yeterliliğini ölçecek nitelikte yeterince soruya sahiptir.

Yapılan anketin tutarlı olması ise anket sorularının birbiri arasındaki uyum düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Anketin kararlılığı ise sorulan soruların denekler tarafından anlaşıldığının ve her uygulamada deneklerin sorulara aynı cevabı verdiğinin kanıtıdır.

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının demografik değişkenlere bağlı olarak ankete verdikleri cevaplar SPSS 22.0 istatistik paket programı yardımıyla değerlendirilmiştir.

Anketten elde edilen verilerin dağılımının normalliğinin sınanması için Kolmogorov-Smirnov testi uygulanmıştır. Uygulama sonucunda elde edilen veriler tablo 14'tedir.

Tablo 14. Tek örneklem Kolmogorov-Smirnov Testi

		Toplam puan
N		127
Normal Parameters ^{a, b}	Mean	89,8740
	Std. Deviation	16,54479
Most Extreme Differences	Absolute	,048
	Positive	,032
	Negative	-,048
Kolmogorov-Smirnov Z		,536
Asymp. Sig. (2-tailed)		,936

a. Test distribution is Normal.

b. Calculated from data.

Kolmogorov-Smirnov testi sonucuna göre (**0,936 < 0,05** olduğundan) mevcut verilerin dağılımı ile normal olasılık dağılımı arasında fark yoktur. Veriler normal dağılımdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu sonuca göre anketten elde edilen veriler parametrik testler olan t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi kullanılarak hesaplanmıştır. Toplanan veriler üzerinde cinsiyet ve görev yapılan birim değişkenlerine

göre ğretim elemanlarının mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili görüşlerinin farklılaşma durumunu ortaya koymak amacıyla bağımsız gruplar için t testi, yaş, eğitim durumu, akademik unvan, görev yapılan program ve kurumdaki çalışma süresi değişkenlerine göre farklılaşma durumunu ortaya koymak amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. ANOVA testi sonucunda ortaya çıkan farkın kaynağını tespit etmek amacıyla ileri istatistik tekniği olarak Tukey Testi kullanılmıştır. Araştırmada manidarlık düzeyi **0,05** olarak alınmıştır. Buna göre uygulamanın sonucunda toplanan anket formlarının katılımcıların verdikleri cevaplara göre analizi yapılmıştır.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırma sonuçlarına ilişkin elde edilen bulgular tablo halinde sunulmuş ve değerlendirilmiştir. Araştırma Sütçü İmam Üniversitesine bağlı meslek yüksekokullarında görevli öğretim elemanları ile yürütülmüştür.

Tablo 15. Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili ankete verdikleri cevapların analizi

<u>ÖNERMELER</u>	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum		TOPLAM	
	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%	Kişi	%
1-Okulumuzun bulunduğu şehir mesleki uygulama eğitimi yapılabilecek ilgili sektör yönünden yeterlidir.	6	4,7	17	13,4	17	13,4	38	29,9	49	38,6	127	100
2-Okulumuz şehrimizdeki ilgili sektörlerle sürekli bilgi alışverişi içerisindedir.	10	7,9	15	11,8	34	26,8	45	35,4	23	18,1	127	100
3.Okulumuzun bulunduğu şehirde mesleki uygulama eğitimi yeri bulmakta zorlanmıyorum.	10	7,9	29	22,8	24	18,9	43	33,9	21	16,5	127	100
4-Okulumuzun binası mesleki uygulama dersleri için yeterlidir.	7	5,5	18	14,2	24	18,9	45	35,4	33	26	127	100
5-Okulumuzda mesleki uygulama dersi için laboratuvar ve atölye bulmakta zorlanmıyorum.	6	4,7	17	13,4	18	14,2	51	40,2	35	27,6	127	100
6-Okulumuzdaki mesleki uygulama laboratuvarların ve atölyelerin sayısı yeterlidir.	5	3,9	26	20,5	32	25,2	39	30,7	25	19,7	127	100
7-Okulumuzdaki laboratuvar ve atölyeler araç-gereç imkanları bakımından yeterlidir.	7	5,5	25	19,7	40	31,5	30	23,6	25	19,7	127	100
8-Okulumuzun laboratuvar ve atölyelerindeki araç-gereçler ilgili sektördeki teknolojik seviye ile uyumludur.	7	5,5	35	27,6	32	25,2	31	24,4	22	17,3	127	100
9-Okulumuzun laboratuvarı ve atölyeleri iş sağlığı yönünden yeterlidir.	3	2,4	19	15	41	32,3	51	40,2	13	10,2	127	100
10- Okulumuzun laboratuvarı ve atölyeleri iş güvenliği yönünden yeterlidir,	3	2,4	20	15,7	32	25,2	60	47,2	12	9,4	127	100
11-Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanlarının sayısı yeterlidir.	8	6,3	18	14,2	20	15,7	48	37,8	33	26	127	100
12-Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanlarının nitelikleri yeterlidir.	3	2,4	11	8,7	20	15,7	58	45,7	35	27,6	127	100

Tablo 15'in devamı												
13-Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanlarının niteliklerini artırıcı faaliyetler yeterlidir.	9	7,1	19	15	35	27,6	42	33,1	22	17,3	127	100
14-Okulumuzdaki öğretim elemanlarının laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereçleri kullanmakta yeterlidir.	0	0	17	13,4	32	25,2	44	34,6	34	26,8	127	100
15-Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları yeterlidir.	2	1,6	15	11,8	25	19,7	51	40,2	34	26,8	127	100
16-Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerinin saatleri yeterlidir.	2	1,6	11	8,7	21	16,5	55	43,3	38	29,9	127	100
17-Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri teorik bilgileri pekiştirmede yeterlidir.	1	0,8	7	5,5	29	22,8	61	48	29	22,8	127	100
18-Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları ilgili sektördeki gelişmelerle uyumludur.	4	3,1	12	9,4	34	26,8	44	34,6	33	26	127	100
19-Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerine devamda öğrenci katılımı yeterlidir.	2	1,6	13	10,2	28	22	59	46,5	25	19,7	127	100
20-Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilere meslekte beceri ve tecrübe kazandırmakta yeterlidir.	5	3,9	13	10,2	25	19,7	57	44,9	27	21,3	127	100
21-Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin mesleki tutumlarının artmasında yeterlidir.	2	1,6	19	15	27	21,3	57	44,9	22	17,3	127	100
22-Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin iş hayatına uyumlarında yeterlidir.	1	0,8	14	11	34	26,8	50	39,4	28	22	127	100
23-Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin sağlıklı iletişim kurma yeteneğini artırmada yeterlidir.	5	3,9	9	7,1	40	31,5	47	37	26	20,5	127	100
24-Okulumuz mesleki uygulama eğitiminde karşılaştığımız problemleri çözme konusunda duyarlıdır.	4	3,1	14	11	27	21,3	53	41,7	29	22,8	127	100
25-Ülkemizdeki mesleki eğitimden sorumlu kurumlar mesleki uygulama eğitiminde karşılaşılan problemleri çözme konusunda yeterlidir.	13	10,2	24	18,9	38	29	33	26	19	15	127	100

Tablo 15'te görüldüğü gibi araştırmanın yapıldığı meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının 49'u (%38,6) "Okulumuzun bulunduğu şehir mesleki uygulama eğitimi yapılabilecek ilgili sektör yönünden yeterlidir" görüşüne kesinlikle katıldığını, 38'i (%29,9) katıldığını, 17'si (%13,4) kararsız olduğunu, 17'si (%13,4) katılmadıklarını, 6'sı (%4,7) ise kesinlikle katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Araştırmanın yapıldığı meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının 45'i (%35, 4) "Okulumuz şehrimizdeki ilgili sektörlerle sürekli bilgi alışverişi içerisinde" görüşüne katıldığını, 34'ü (%26, 8) kararsız olduğunu, 23'ü (%18,1) kesinlikle katıldığını, 15'i (%11, 8) katılmadıklarını, 10'u(%7, 9) ise kesinlikle katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının 43'ü (%33,9) "Okulumuzun bulunduğu şehirde mesleki uygulama eğitimi yeri bulmakta zorlanmıyorum" görüşüne

katıldığını, 29'u (%22,8) katılmadıklarını, 24'ü (%18,9) kararsız olduklarını, 21'i (%16,5) kesinlikle katıldıklarını, 10'u(%7,9) ise kesinlikle katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının 45'i (%35,4) “Okulumuzun binası mesleki uygulama dersleri için uygundur” görüşüne katıldığını, 33'ü (%26,0) kesinlikle katıldıklarını, 24'ü (%18,9) kararsız olduklarını, 18'i (%14,2) katılmadıklarını, 7'si (%5, 5) ise kesinlikle katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının 51'i (%40, 2) “Okulumuzda mesleki uygulama dersi için laboratuvar ve atölye bulmakta zorlanmıyorum” görüşüne katıldığını, 35'i (%27,6) kesinlikle katılmadıklarını, 18'i (%14, 2) kararsız olduklarını, 17'si (%13,4) katılmadıklarını, 6'sı(%4,7) ise kesinlikle katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının 39'u (%30,7) “Okulumuzdaki mesleki uygulama laboratuvarların ve atölyelerin sayısı yeterlidir” görüşüne katılmadığını, 32'si (%25,2) kararsız olduklarını, 26'sı (%20,5) katılmadıklarını, 25'i (%19,7) kesinlikle katıldıklarını, 5'i(%3,9) ise kesinlikle katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının 40'ı (%31, 5) “Okulumuzdaki laboratuvar ve atölyeler araç-gereç imkanları bakımından yeterlidir” görüşüne kararsız olduklarını, 30'u (%23,6) katıldıklarını, 25'i (%19,7) kesinlikle katıldıklarını, 25'i (%19,7) kesinlikle katılmadıklarını, 7'si(%5,5) ise kesinlikle katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının 35'i (%27,6) “Okulumuzun laboratuvar ve atölyelerindeki araç-gereçler ilgili sektördeki teknolojik seviye ile uyumludur” görüşüne katılmadıklarını, 32'si (%25, 2) kararsız olduklarını, 31'i (%24, 4) katıldıklarını, 22'si (%17,3) kesinlikle katıldıklarını, 7'si(%5,5) ise kesinlikle katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının 51'i (%40,2) “Okulumuzun laboratuvarı ve atölyeleri iş sağlığı yönünden yeterlidir” görüşüne katıldığını, 41'i (%32,3) kararsız olduklarını, 19'u (%15,0) katılmadıklarını, 13'ü (%10,2) kesinlikle katıldıklarını, 3'ü(%2, 4) ise kesinlikle katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının 60'ı (%47,2) “Okulumuzun laboratuvarı ve atölyeleri iş güvenliği yönünden yeterlidir” görüşüne katıldığını, 32'si (%25,2) kararsız olduklarını, 20'si (%15,7) katılmadıklarını, 12'si (%9,4) kesinlikle katıldıklarını, 3'ü(%2, 4) ise kesinlikle katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının 48'i (%37,8) “Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanı sayısı yeterlidir” görüşüne katıldığını, 33'i (%26, 0) kesinlikle katıldıklarını, 20'si (%15,7) kararsız olduklarını, 18'i (%14, 2) katılmadıklarını, 8'i(%6, 3) ise kesinlikle katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının 58'i (%45,7) “Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanlarının nitelikleri yeterlidir” görüşüne katıldığını, 35'i (%27,6) kesinlikle katıldıklarını, 20'si (%15,7) kararsız olduklarını, 11'i (%8,7) katılmadıklarını, 3'ü(%2, 4) ise kesinlikle katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının 42'si (%33,1) “Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanlarının niteliklerim artırıcı faaliyetler yeterlidir” görüşüne katıldığını, 35'i (%27,6) kararsız olduklarını, 22'i (%17,3) kesinlikle katıldıklarını, 19'u (%15,0) katılmadıklarını, 9'u(%7,1) ise kesinlikle katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının 44'ü (%34,6) “Okulumuzdaki öğretim elemanları laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereçleri kullanmakta yeterlidir” görüşüne katıldığını, 34'ü (%26,8) kesinlikle katıldıklarını, 32'si (%25,2) kararsız olduklarını, 17'si (%13, 4) ise katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının 51'i (%40,2) “Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları yeterlidir” görüşüne katıldığını, 34'ü (%26,8) kesinlikle katıldıklarını, 25'i (%19,7) kararsız olduklarını, 15'i (%11,8) katılmadıklarını, 2'si(%1, 6) ise kesinlikle katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının 55'i (%43, 3) “Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerinin saatleri yeterlidir” görüşüne katıldığını, 38'i (%29,9) kesinlikle katıldıklarını, 21'i (%16,5) kararsız olduklarını, 11'i (%8,7) katılmadıklarını, 2'si (%1, 6) ise kesinlikle katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının 61'i (%48,0) “Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri teorik bilgileri pekiştirmede yeterlidir” görüşüne katıldığını,

29'u (%22, 8) kesinlikle katıldıklarını, 29'u (%22,8) kararsız olduklarını, 7'si (%5,5), katılmadıklarını, 1'i (%0, 8) ise kesinlikle katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının 44'ü (%34,6) “Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları ilgili sektördeki gelişmelerle uyumludur” görüşüne katıldığını, 34'ü (%26,8) kararsız olduklarını, 33'ü (%26,0) kesinlikle katıldıklarını, 12'si (%9, 4) katılmadıklarını, 4'ü(%3, 1) ise kesinlikle katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının 57'si (%44,9) “Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilere meslekte beceri ve tecrübe kazandırmakta yeterlidir” görüşüne katıldığını, 27'si (%21,3) kesinlikle katıldıklarını, 25'i (%19,7) kararsız olduklarını, 13'i (%10, 2) katılmadıklarını, 5'i (%3,9) ise kesinlikle katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının 57'si (%44,9) “Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin mesleki tutumlarının artmasında yeterlidir” görüşüne katıldığını, 27'si (%21,3) kararsız olduklarını, 22'si (%17,3) kesinlikle katılmadıklarını, 19'u (%15,0) katılmadıklarını, 2'si(%1,6) ise kesinlikle katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının 50'si (%39,4) “Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin iş hayatına uyumlarında yeterlidir” görüşüne katıldığını, 34'ü (%26,8) kararsız olduklarını, 28'i (%22,0) kesinlikle katıldıklarını, 14'ü (%11,0) katılmadıklarını, 1'i(%0, 8) ise kesinlikle katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının 47'si (%37,0) “Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin sağlıklı iletişim kurma yeteneğini artırmada yeterlidir” görüşüne katıldığını, 40'ı (%31,5) kararsız olduklarını, 26'sı (%20,5) kesinlikle katıldıklarını, 9'u (%7,1) katılmadıklarını, 5'i(%3,9) ise kesinlikle katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının 53'ü (%41,7) “Yüksekokulumuz mesleki uygulama eğitiminde karşılaştığımız problemleri çözme konusunda duyarlıdır” görüşüne katıldığını, 29'u (%22,8) kesinlikle katıldıklarını, 27'si (%21,3) kararsız olduklarını, 14'ü (%11,0) katılmadıklarını, 4'ü(%3,1) ise kesinlikle katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının 38'i (%29,9) "Ülkemizdeki mesleki eğitimden sorumlu kurumlar mesleki uygulama eğitiminde karşılaşılan problemleri çözme konusunda yeterlidir" görüşüne kararsız olduklarını, 33'ü (%26,0) katıldıklarını, 24'ü (%18,9) katılmadıklarını, 19'u (%15,0) kesinlikle katıldıklarını, 13'ü(10,2) ise kesinlikle katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Tablo 16. Mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili anketin maddelerine verilen cevapların Ortalama ve Standart Sapmaları

Önergeler	Sayı	Ortalama	Std
1. Okulumuzun bulunduğu şehir mesleki uygulama eğitimi yapılabilecek ilgili sektör yönünden yeterlidir.	127	3,8425	1,21123
2. Okulumuz şehrimizdeki ilgili sektörlerle sürekli bilgi alışverişi içerisindedir	127	3,4409	1,15232
3. Okulumuzun bulunduğu şehirde mesleki uygulama eğitimi yeri bulmakta zorlanmıyorum.	127	3,2835	1,21432
4. Okulumuzun binası mesleki uygulama dersleri için uygundur	127	3,6220	1,17466
5. Okulumuzda mesleki uygulama dersi için laboratuvar ve atölye bulmakta zorlanmıyorum	127	3,7244	1,14557
6. Okulumuzdaki mesleki uygulama laboratuvarların ve atölyelerin sayısı yeterlidir	127	3,4173	1,13698
7. Okulumuzdaki laboratuvar ve atölyeler araç-gereç imkanları bakımından yeterlidir	127	3,3228	1,16075
8. Okulumuzun laboratuvar ve atölyelerindeki araç-gereçler ilgili sektördeki teknolojik seviye ile uyumludur.	127	3,2047	1,18415
9. Okulumuzun laboratuvarı ve atölyeleri iş sağlığı yönünden yeterlidir.	127	3,4094	,94579
Tablo 16. devamı			
10. Okulumuzun laboratuvarı ve atölyeleri iş güvenliği yönünden yeterlidir	127	3,4567	,94915
11. Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanı sayısı yeterlidir.	127	3,6299	1,19392
12. Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanlarının nitelikleri yeterlidir	127	3,8740	,99197
13. Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanlarının niteliklerim artırıcı faaliyetler yeterlidir.	127	3,3858	1,14813
14. Okulumuzdaki öğretim elemanları laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereçleri kullanmakta yeterlidir.	127	3,7480	,99975
15. Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları yeterlidir	127	3,7874	1,02066

Tablo 16'nın devamı.			
16. Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerinin saatleri yeterlidir	127	3, 9134	, 97609
17. Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri teorik bilgileri pekiştirmede yeterlidir	127	3, 8661	, 85785
Tablo 16.'nın devamı			
18. Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları ilgili sektördeki gelişmelerle uyumludur	127	3, 7087	1, 05492
19. Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerine devamda öğrenci katılımı yeterlidir	127	3, 7244	, 94849
20. Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilere meslekte beceri ve tecrübe kazandırmakta yeterlidir	127	3, 6929	1, 04283
21. Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin mesleki tutumlarının artmasında yeterlidir	127	3, 6142	, 99241
22. Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin iş hayatına uyumlarında yeterlidir	127	3, 7087	, 96041
23. Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin sağlıklı iletişim kurma yeteneğini artırmada yeterlidir.	127	3, 6299	1, 01421
24. Yüksekokulumuz mesleki uygulama eğitiminde karşılaştığımız problemleri çözme konusunda duyarlıdır	127	3, 7008	1, 04133
25. Ülkemizdeki mesleki eğitimden sorumlu kurumlar mesleki uygulama eğitiminde karşılaşılan problemleri çözme konusunda yeterlidir.	127	3, 1654	1, 20029
Genel ortalama ve Standart sapma	127	3, 5949	1, 0687

1. Kesinlikle katılmıyorum, 2. Katılmıyorum, 3. Kararsızım, 4. Katılıyorum, 5. Kesinlikle katılıyorum

Tablo 16'da mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili ankete öğretim elemanlarının verdikleri cevapların ortalamaları ve standart sapmaları görülmektedir. Burada en yüksek puanın 3,9134 ortalamasıyla "**Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerinin saatleri yeterlidir**" sorusuna, en düşük puanında 3,1654 ortalamasıyla "**Ülkemizdeki mesleki eğitimden sorumlu kurumlar mesleki uygulama eğitiminde karşılaşılan problemleri çözme konusunda yeterlidir**" sorusuna ait olduğu görülmektedir. Genel ortalamayı dikkate aldığımızda araştırmaya katılan öğretim elemanlarının mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili görüşleri kararsızım ve katılıyorum görüşleri arasında kalmıştır. Genel ortalamaya bağlı olarak öğretim elemanları mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili kendilerine yöneltilen sorulara olumlu yönde cevaplar vermişlerdir.

Tablo 16’da öğretim elemanlarının ankete verdikleri cevapların aritmetik ortalamalarına bakıldığında, 1.soru (Okulumuzun bulunduğu şehir mesleki uygulama eğitimi yapılabilecek ilgili sektör yönünden yeterlidir.), 5.soru (Okulumuzda mesleki uygulama dersi için laboratuvar ve atölye bulmakta zorlanmıyorum.), 12.soru (Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanlarının nitelikleri yeterlidir.), 14.soru (Okulumuzdaki öğretim elemanları laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereçleri kullanmakta yeterlidir.), 15.soru (Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları yeterlidir.), 16.soru (Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerinin saatleri yeterlidir.), 17.soru (Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri teorik bilgileri pekiştirmede yeterlidir), 18.soru (Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları ilgili sektördeki gelişmelerle uyumludur), 19.soru (Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerine devamda öğrenci katılımı yeterlidir) 22.soru (Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin iş hayatına uyumlarında yeterlidir.) ve 24.soru (Yüksekokulumuz mesleki uygulama eğitiminde karşılaştığımız problemleri çözme konusunda duyarlıdır) en yüksek ortalamalara sahip sorular olduğu görülmektedir. Öğretim elemanlarının verdiği cevaplardan hareketle anketin yapıldığı il mesleki uygulama dersleri için ilgili sektör yönünden yeterli bulunmuştur. Öğretim elemanlarına göre görev yapılan okulların fiziki imkanları laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereç imkanları, görev yapan öğretim elemanları ve okullarda uygulanan ders programları da yeterli bulunmuştur. Aynı şekilde öğretim elemanlarının anket sorularına verdikleri cevaplara bakarak 3.soru (Okulumuzun bulunduğu şehirde mesleki uygulama eğitimi yeri bulmakta zorlanmıyorum.) 8.soru (Okulumuzun laboratuvar ve atölyelerindeki araç-gereçler ilgili sektördeki teknolojik seviye ile uyumludur.), 13.soru (Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanlarının niteliklerini artırıcı faaliyetler yeterlidir.), 25.soru (Ülkemizdeki mesleki eğitimden sorumlu kurumlar mesleki uygulama eğitiminde karşılaşılan problemleri çözme konusunda yeterlidir.), en düşük ortalamalara sahip sorular olduğu görülmektedir. Ankete verilen cevaplardan hareketle okulun bulunduğu şehrin mesleki uygulama dersleri için gelişmiş olduğu fakat mesleki uygulama yaptırmak için ilgili sektör bulmakta zorlanıldığı düşüncesi paylaşılmıştır. Buradan meslek yüksekokulları ile ilgili sektörler arasında yeteri kadar bir ilişkinin olmadığı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca meslek yüksekokullarında kullanılan araç-gereçlerin yetersiz olduğu ve teknolojiyi takip edemediği vurgulanmıştır. Bir başka yetersizlik öğretim elemanlarının niteliklerini artırıcı faaliyetlerin az olmasıdır.

Öğretim elemanları ülkemizde mesleki eğitime fazla önem verilmediğini ve mesleki alanda problemlerinin çözülemediğini de düşünmektedirler.

Tablo 17. Cinsiyete göre mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili ortalama, standart sapma ve t testi sonuçları

Group Statistics					Levene	t testinin	
ÖNERMELER		Sayı	ortalama	Std	Ortalama Std	Testinin	p
						p değeri	değeri
Okulumuzun bulunduğu şehir mesleki uygulama eğitimi yapılabilecek ilgili sektör yönünden yeterlidir.	Kadın	41	3, 7317	1, 24548	, 19451	, 319	, 479
	Erkek	86	3, 8953	1, 19832	, 12922		, 486
Okulumuz şehrimizdeki ilgili sektörlerle sürekli bilgi alışverişi içerisinde	Kadın	41	3, 5854	, 99939	, 15608	, 063	, 331
	Erkek	86	3, 3721	1, 21797	, 13134		, 298
Okulumuzun bulunduğu şehirde mesleki uygulama eğitimi yeri bulmakta zorlanmıyorum.	Kadın	41	3, 0488	1, 43093	, 22347	, 015	, 133
	Erkek	86	3, 3953	1, 08768	, 11729		, 175
Okulumuzun binası mesleki uygulama dersleri için uygundur	Kadın	41	3, 4634	1, 09767	, 17143	, 509	, 295
	Erkek	86	3, 6977	1, 20850	, 13032		, 280
Okulumuzda mesleki uygulama dersi için laboratuvar ve atölye bulmakta zorlanmıyorum	Kadın	41	3, 4146	1, 13964	, 17798	, 502	, 035
	Erkek	86	3, 8721	1, 12508	, 12132		, 037
Okulumuzdaki mesleki uygulama laboratuvarların ve atölyelerin sayısı yeterlidir	Kadın	41	3, 0244	1, 12889	, 17630	, 545	, 007
	Erkek	86	3, 6047	1, 09844	, 11845		, 008
Okulumuzdaki laboratuvar ve atölyeler araç-gereç imkanları bakımından yeterlidir	Kadın	41	2, 8537	1, 08538	, 16951	, 112	, 001
	Erkek	86	3, 5465	1, 13404	, 12229		, 001
Okulumuzun laboratuvar ve atölyelerindeki araç-gereçler ilgili sektördeki teknolojik seviye ile uyumludur.	Kadın	41	2, 8049	1, 10044	, 17186	, 249	, 008
	Erkek	86	3, 3953	1, 18102	, 12735		, 007
Okulumuzun laboratuvarı ve atölyeleri iş sağlığı yönünden yeterlidir.	Kadın	41	3, 2195	, 90863	, 14190	, 553	, 119
	Erkek	86	3, 5000	, 95486	, 10297		, 113
Okulumuzun laboratuvarı ve atölyeleri iş güvenliği yönünden yeterlidir	Kadın	41	3, 2439	1, 01933	, 15919	, 337	, 081
	Erkek	86	3, 5581	, 90235	, 09730		, 097
Tablo 17'nin devamı.							
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanı sayısı yeterlidir.	Kadın	41	3, 4146	1, 26443	, 19747	, 100	, 161
	Erkek	86	3, 7326	1, 15223	, 12425		, 177
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanlarının nitelikleri yeterlidir	Kadın	41	3, 7073	1, 03063	, 16096	, 055	, 192
	Erkek	86	3, 9535	, 96901	, 10449		, 204
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanlarının niteliklerim artırıcı faaliyetler yeterlidir.	Kadın	41	3, 5366	1, 00244	, 15655	, 205	, 309
	Erkek	86	3, 3140	1, 21036	, 13052		, 278

Tablo 17'nin devamı							
Okulumuzdaki öğretim elemanları laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereçleri kullanmakta yeterlidir.	Kadın	41	3, 5854	1, 09489	, 17099	, 088	, 207
	Erkek	86	3, 8256	, 94796	, 10222		, 232
Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları yeterlidir	Kadın	41	3, 6098	1, 09266	, 17064	, 177	, 177
	Erkek	86	3, 8721	, 97975	, 10565		, 195
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerinin saatleri yeterlidir	Kadın	41	3, 7073	1, 03063	, 16096	, 105	, 101
	Erkek	86	4, 0116	, 93926	, 10128		, 114
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri teorik bilgileri pekiştirmede yeterlidir	Kadın	41	3, 7317	, 92262	, 14409	, 368	, 224
	Erkek	86	3, 9302	, 82306	, 08875		, 245
Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları ilgili sektördeki gelişmelerle uyumludur	Kadın	41	3, 8049	1, 05403	, 16461	, 621	, 480
	Erkek	86	3, 6628	1, 05842	, 11413		, 480
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerine devamda öğrenci katılımı yeterlidir	Kadın	41	3, 8049	, 95445	, 14906	, 975	, 511
	Erkek	86	3, 6860	, 94883	, 10231		, 513
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilere meslekte beceri ve tecrübe kazandırmakta yeterlidir	Kadın	41	3, 6585	1, 03947	, 16234	, 751	, 799
	Erkek	86	3, 7093	1, 05011	, 11324		, 798
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin mesleki tutumlarının artmasında yeterlidir	Kadın	41	3, 6341	, 99388	, 15522	, 903	, 876
	Erkek	86	3, 6047	, 99740	, 10755		, 876
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin iş hayatına uyumlarında yeterlidir	Kadın	41	3, 7805	1, 01272	, 15816	, 797	, 563
	Erkek	86	3, 6744	, 93861	, 10121		, 574
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin sağlıklı iletişim kurma yeteneğini artırmada yeterlidir.	Kadın	41	3, 8293	, 94611	, 14776	, 089	, 127
	Erkek	86	3, 5349	1, 03694	, 11182		, 116
Yüksekokulumuz mesleki uygulama eğitiminde karşılaştığımız problemleri çözme konusunda duyarlıdır	Kadın	41	3, 5854	, 92129	, 14388	, 338	, 391
	Erkek	86	3, 7558	1, 09476	, 11805		, 362
Ülkemizdeki mesleki eğitimden sorumlu kurumlar mesleki uygulama eğitiminde karşılaşılan problemleri çözme konusunda yeterlidir.	Kadın	41	3, 0732	1, 10432	, 17247	, 093	, 552
	Erkek	86	3, 2093	1, 24727	, 13450		, 535

Tablo 17’de mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili öğretim elemanlarının görüşleri cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olup olmadığını sınavan ilişkisiz örneklem için t testinin p değerleri bulunmuştur. Varyansların eşitliği koşulunun sağlanıp sağlanmadığı ‘sig’ ile gösterilen p değeri ile anlaşılır. “grupların varyansları arasında anlamlı fark yoktur” şeklindeki boşluk hipotezini sınavan Levene testinin p değeri 0, 05’den büyük ise hipotez kabul edilir. Bu nedenle t testinin p değeri (sig. 2 tailed) için ‘varyanslar eşit sayılmıştır’ satırına bakılması gerekmektedir.

Buna göre anketteki:

“Okulumuzda mesleki uygulama dersi için laboratuvar ve atölye bulmakta zorlanmıyorum” sorusunun p değeri 0,035, bulunmuştur. ($p > 0,05$ anlamlılık düzeyi)

“Okulumuzdaki mesleki uygulama laboratuvarların ve atölyelerin sayısı yeterlidir” sorusunun p değeri 0,007, bulunmuştur. ($p > 0,05$ anlamlılık düzeyi)

“Okulumuzdaki laboratuvar ve atölyeler araç-gereç imkanları bakımından yeterlidir” sorusunun p değeri 0,001, bulunmuştur. ($p > 0,05$ anlamlılık düzeyi)

“Okulumuzun laboratuvar ve atölyelerindeki araç-gereçler ilgili sektördeki teknolojik seviye ile uyumludur” sorusunun p değeri 0,008 bulunmuştur. ($p > 0,05$ anlamlılık düzeyi)

Araştırmada kullanılan anketin bu soruları $p > 0,05$ olduğu için istatistiksel olarak cinsiyet değişkeni arası anlamlı farklar bulunmuş ve bu hipotezler reddedilmiştir. Diğer hipotezler $p > 0,05$ olduğu için cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamış ve hipotezler kabul edilmiştir.

Sütçü İmam Üniversitesi Meslek Yüksekokullarında görev yapan kadın öğretim elemanları mesleki uygulama dersi için laboratuvar ve atölye bulmakta, laboratuvar ve atölye sayılarının yetersizliği ve laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereç imkanları bakımından erkek öğretim elemanlarına göre daha fazla sorun yaşamaktadırlar.

Tablo 18. Görev yapılan birime göre mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili ortalama, standart sapma ve t testi sonuçları

Grup istatistikleri						Levene Testinin p değeri	t testinin p değeri
Görev yaptığınız birim?		Sayı	Ortalama	Std	Ortalama Std		
Okulumuzun bulunduğu şehir mesleki uygulama eğitimi yapılabilecek ilgili sektör yönünden yeterlidir.	Akademik	117	3,9402	1,16183	,10741	.571	.002
	İdari	10	2,7000	1,25167	,39581		,012
Okulumuz şehrimizdeki ilgili sektörlerle sürekli bilgi alışverişi içerisinde	Akademik	117	3,4444	1,17036	,10820	,403	,907
	İdari	10	3,4000	,96609	,30551		,893
Okulumuzun bulunduğu şehirde mesleki uygulama eğitimi yeri bulmakta zorlanmıyorum.	Akademik	117	3,3419	1,19021	,11003	,382	,063
	İdari	10	2,6000	1,34990	,42687		,123
Okulumuzun binası mesleki uygulama dersleri için uygundur	Akademik	117	3,5983	1,20387	,11130	.022	,438
	İdari	10	3,9000	,73786	,23333		.263
Okulumuzda mesleki uygulama dersi için laboratuvar ve atölye bulmakta zorlanmıyorum	Akademik	117	3,8291	1,10087	,10178	.837	.000
	İdari	10	2,5000	,97183	,30732		,002
Okulumuzdaki mesleki uygulama laboratuvarların ve atölyelerin sayısı yeterlidir	Akademik	117	3,4530	1,12569	,10407	,879	,228
	İdari	10	3,0000	1,24722	,39441		,292
Okulumuzdaki laboratuvar ve atölyeler araç-gereç imkanları bakımından yeterlidir	Akademik	117	3,3419	1,16087	,10732	,853	,529
	İdari	10	3,1000	1,19722	,37859		,552
Okulumuzun laboratuvar ve atölyelerindeki araç-gereçler ilgili sektördeki teknolojik seviye ile uyumludur.	Akademik	117	3,2137	1,18779	,10981	,716	,772
	İdari	10	3,1000	1,19722	,37859		,779
Okulumuzun laboratuvarı ve atölyeleri iş sağlığı yönünden yeterlidir.	Akademik	117	3,4103	,94826	,08767	1,000	,974
	İdari	10	3,4000	,96609	,30551		,975
Okulumuzun laboratuvarı ve atölyeleri iş güvenliği yönünden yeterlidir	Akademik	117	3,4872	,95245	,08805	,626	,217
	İdari	10	3,1000	,87560	,27689		,210
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanı sayısı yeterlidir.	Akademik	117	3,6410	1,22095	,11288	,141	,721
	İdari	10	3,5000	,84984	,26874		,637
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanlarının nitelikleri yeterlidir	Akademik	117	3,9060	,99119	,09164	,719	,215
	İdari	10	3,5000	,97183	,30732		,232
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanlarının niteliklerim artırıcı faaliyetler yeterlidir.	Akademik	117	3,4188	1,13896	,10530	,826	,270
	İdari	10	3,0000	1,24722	,39441		,328
Okulumuzdaki öğretim elemanları laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereçleri kullanmakta yeterlidir.	Akademik	117	3,8120	,96429	,08915	.963	.013
	İdari	10	3,0000	1,15470	,36515		,056
Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları yeterlidir	Akademik	117	3,7949	1,03839	,09600	,274	,779
	İdari	10	3,7000	,82327	,26034		,739
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerinin saatleri yeterlidir	Akademik	117	3,8889	1,00668	,09307	.029	,335
	İdari	10	4,2000	,42164	,13333		.070
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri teorik bilgileri pekiştirmede yeterlidir	Akademik	117	3,8889	,87865	,08123	,345	,309
	İdari	10	3,6000	,51640	,16330		,136
Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları ilgili sektördeki gelişmelerle uyumludur	Akademik	117	3,7521	1,05786	,09780	,369	,112
	İdari	10	3,2000	,91894	,29059		,099

Tablo 18. devamı							
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerine devamda öğrenci katılımı yeterlidir	Akademik	117	3, 7094	, 97432	, 09008	<u>, 022</u>	, 544
	İdari	10	3, 9000	, 56765	, 17951		<u>, 359</u>
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilere meslekte beceri ve tecrübe kazandırmakta yeterlidir	Akademik	117	3, 7009	1, 05262	, 09732	, 880	, 770
	İdari	10	3, 6000	, 96609	, 30551		, 759
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin mesleki tutumlarının artmasında yeterlidir	Akademik	117	3, 6410	, 97787	, 09040	, 390	, 299
	İdari	10	3, 3000	1, 15950	, 36667		, 387
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin iş hayatına uyumlarında yeterlidir	Akademik	117	3, 7179	, 96353	, 08908	, 801	, 711
	İdari	10	3, 6000	, 96609	, 30551		, 718
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin sağlıklı iletişim kurma yeteneğini artırmada yeterlidir.	Akademik	117	3, 6325	1, 03055	, 09527	, 373	, 923
	İdari	10	3, 6000	, 84327	, 26667		, 911
Yüksekokulumuz mesleki uygulama eğitiminde karşılaştığımız problemleri çözme konusunda duyarlıdır	Akademik	117	3, 7009	1, 04440	, 09655	, 901	, 998
	İdari	10	3, 7000	1, 05935	, 33500		, 998
Ülkemizdeki mesleki eğitimden sorumlu kurumlar mesleki uygulama eğitiminde karşılaşılan problemleri çözme konusunda yeterlidir.	Akademik	117	3, 1709	1, 22679	, 11342	, 207	, 858
	İdari	10	3, 1000	, 87560	, 27689		, 817

Tablo 18’de mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili öğretim elemanlarının görüşleri görev yapılan birim değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olup olmadığını sınavan ilişkisiz örneklem için t testinin p değerleri bulunmuştur. Varyansların eşitliği koşulunun sağlanıp sağlanmadığı ‘sig’ ile gösterilen p değeri ile anlaşılır. Grupların varyansları arasında anlamlı fark yoktur” şeklindeki boşluk hipotezini sınavan Levene testinin p değeri 0, 05’den büyük ise hipotez kabul edilir. Bu nedenle t testinin p değeri (sig. 2 tailed) için varyanslar eşit sayılmıştır satırına bakılması gerekmektedir.

Buna göre anketteki:

“Okulumuzun bulunduğu şehir mesleki uygulama eğitimi yapılabilecek ilgili sektör yönünden yeterlidir” sorusunun p değeri 0, 002, bulunmuştur. ($p > 0, 05$ anlamlılık düzeyi).

“Okulumuzda mesleki uygulama dersi için laboratuvar ve atölye bulmakta zorlanmıyorum” sorusunun p değeri 0, 000, bulunmuştur. ($p > 0, 05$ anlamlılık düzeyi)

“Okulumuzdaki öğretim elemanları laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereçleri kullanmakta yeterlidir” sorusunun p değeri 0, 013, bulunmuştur. ($p > 0, 05$ anlamlılık düzeyi)

Araştırmada kullanılan anketin bu soruları $p > 0,05$ olduğu için istatistiksel olarak görev yapılan birim değişkeni arası anlamlı farklar bulunmuş ve bu hipotezler reddedilmiştir. Diğer hipotezler $p > 0,05$ olduğu için görev yapılan birim değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamış ve hipotezler kabul edilmiştir.

Sütçü İmam Üniversitesi Meslek Yüksekokullarında akademik birimlerde görev yapan öğretim elemanları idari birimde görev yapan öğretim elemanlarına göre okulun bulunduğu şehrin mesleki uygulama eğitimi için ilgili sektör yönünden yetersiz olduğunu, okulların laboratuvar ve atölyelerinin yetersiz olduğunu ve okullardaki öğretim elemanlarının laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereçleri kullanmakta yetersiz olduğunu düşünmektedirler.

Tablo 19. Yaş aralığına göre mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili ANOVA sonuçları

ANOVA						
		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ort.	Ort. Oranı	p değeri
Okulumuzun bulunduğu şehir mesleki uygulama eğitimi yapılabilecek ilgili sektör yönünden yeterlidir.	Gruplar arası	5,388	3	1,796	1,231	,301
	Grup içi	179,463	123	1,459		
	Toplam	184,850	126			
Okulumuz şehrimizdeki ilgili sektörlerle sürekli bilgi alışverişi içerisinde dir	Gruplar arası	1,045	3	,348	,258	,856
	Grup içi	166,262	123	1,352		
	Toplam	167,307	126			
Okulumuzun bulunduğu şehirde mesleki uygulama eğitimi yeri bulmakta zorlanmıyorum.	Gruplar arası	3,125	3	1,042	,701	,553
	Grup içi	182,671	123	1,485		
	Toplam	185,795	126			
Okulumuzun binası mesleki uygulama dersleri için uygundur	Gruplar arası	1,895	3	,632	,452	,717
	Grup içi	171,964	123	1,398		
	Toplam	173,858	126			
Okulumuzda mesleki uygulama dersi için laboratuvar ve atölye bulmakta zorlanmıyorum	Gruplar arası	3,520	3	1,173	,892	,448
	Grup içi	161,834	123	1,316		
	Toplam	165,354	126			
Okulumuzdaki mesleki uygulama laboratuvarların ve atölyelerin sayısı yeterlidir	Gruplar arası	7,431	3	2,477	1,960	,124
	Grup içi	155,451	123	1,264		
	Toplam	162,882	126			
Okulumuzdaki laboratuvar ve atölyeler araç-gereç imkanları bakımından yeterlidir	Gruplar arası	11,584	3	3,861	3,003	,033
	Grup içi	158,180	123	1,286		
	Toplam	169,764	126			
Okulumuzun laboratuvar ve atölyelerindeki araç-gereçler ilgili sektördeki teknolojik seviye ile uyumludur.	Gruplar arası	2,431	3	,810	,572	,635
	Grup içi	174,247	123	1,417		
	Toplam	176,677	126			
Okulumuzun laboratuvarı ve atölyeleri iş sağlığı yönünden yeterlidir.	Gruplar arası	3,159	3	1,053	1,182	,319
	Grup içi	109,549	123	,891		
	Toplam	112,709	126			
Okulumuzun laboratuvarı ve atölyeleri iş güvenliği yönünden yeterlidir	Gruplar arası	1,486	3	,495	,544	,653
	Grup içi	112,026	123	,911		
	Toplam	113,512	126			
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanı sayısı yeterlidir.	Gruplar arası	3,296	3	1,099	,766	,515
	Grup içi	176,310	123	1,433		
	Toplam	179,606	126			
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanlarının nitelikleri yeterlidir	Gruplar arası	5,577	3	1,859	1,931	,128
	Grup içi	118,407	123	,963		
	Toplam	123,984	126			

Tablo 19.'un devamı						
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanlarının niteliklerim artırıcı faaliyetler yeterlidir.	Gruplar arası	3, 083	3	1, 028	, 775	, 510
	Grup içi	163, 011	123	1, 325		
	Toplam	166, 094	126			
Okulumuzdaki öğretim elemanları laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereçleri kullanmakta yeterlidir.	Gruplar arası	1, 321	3	, 440	, 435	, 729
	Grup içi	124, 616	123	1, 013		
	Toplam	125, 937	126			
Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları yeterlidir	Gruplar arası	3, 138	3	1, 046	1, 004	, 393
	Grup içi	128, 122	123	1, 042		
	Toplam	131, 260	126			
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerinin saatleri yeterlidir	Gruplar arası	3, 733	3	1, 244	1, 316	, 272
	Grup içi	116, 314	123	, 946		
	Toplam	120, 047	126			
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri teorik bilgileri pekiştirmede yeterlidir	Gruplar arası	, 646	3	, 215	, 288	, 834
	Grup içi	92, 078	123	, 749		
	Toplam	92, 724	126			
Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları ilgili sektördeki gelişmelerle uyumludur	Gruplar arası	1, 189	3	, 396	, 351	, 789
	Grup içi	139, 032	123	1, 130		
	Toplam	140, 220	126			
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerine devamda öğrenci katılımı yeterlidir	Gruplar arası	4, 135	3	1, 378	1, 552	, 204
	Grup içi	109, 219	123	, 888		
	Toplam	113, 354	126			
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilere meslekte beceri ve tecrübe kazandırmakta yeterlidir	Gruplar arası	3, 253	3	1, 084	, 997	, 397
	Grup içi	133, 771	123	1, 088		
	Toplam	137, 024	126			
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin mesleki tutumlarının artmasında yeterlidir	Gruplar arası	3, 116	3	1, 039	1, 056	, 371
	Grup içi	120, 979	123	, 984		
	Toplam	124, 094	126			
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin iş hayatına uyumlarında yeterlidir	Gruplar arası	, 643	3	, 214	, 228	, 877
	Grup içi	115, 578	123	, 940		
	Toplam	116, 220	126			
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin sağlıklı iletişim kurma yeteneğini artırmada yeterlidir.	Gruplar arası	5, 174	3	1, 725	1, 705	, 170
	Grup içi	124, 432	123	1, 012		
	Toplam	129, 606	126			
Yüksekokulumuz mesleki uygulama eğitiminde karşılaştığımız problemleri çözme konusunda duyarlıdır	Gruplar arası	2, 145	3	, 715	, 654	, 582
	Grup içi	134, 485	123	1, 093		
	Toplam	136, 630	126			
Ülkemizdeki mesleki eğitimden sorumlu kurumlar mesleki uygulama eğitiminde karşılaşılan problemleri çözme konusunda yeterlidir.	Gruplar arası	6, 703	3	2, 234	1, 572	, 200
	Grup içi	174, 824	123	1, 421		
	Toplam	181, 528	126			

Tablo 19'da mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili öğretim elemanlarının görüşleri yaş değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olup olmadığını sınavan ANOVA testinin f değerleri ve p değerleri bulunmuştur. Buna göre anketteki:

“Okulumuzdaki laboratuvar ve atölyeler araç-gereç imkanları bakımından yeterlidir” sorusunun p değeri 0, 033 bulunmuştur. ($p > 0, 05$ anlamlılık düzeyi)

Araştırmada kullanılan anketin bu sorusu $p > 0,05$ olduğu için istatistiksel olarak yaş değişkeni arası anlamlı farklar bulunmuş ve bu hipotez reddedilmiştir. Diğer hipotezler $p > 0, 05$ olduğu için yaş değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamış ve hipotezler kabul edilmiştir.

Aralarında anlamlı fark olan grupları görmek için seçilen çoklu karşılaştırma testi olarak Tukey Testi seçilmiştir. ANOVA'nın f değerinin anlamlılık test sonucunun $p < 0,05$ olmasına rağmen gruplar arası fark vermemesi nedeniyle bu test seçilmiştir. Buna göre kıyaslanan grupların ortalamaları arası farkın anlamlılığı $p(\text{sig}) > 0,05$ olduğu zaman görülür. O zaman 'anlamlı fark yoktur' denilebilir. Eğer $p(\text{sig}) < 0,05$ ise anlamlı fark vardır şeklinde yorumlanır.

Tablo 20. Öğretim elemanlarının yaş aralığına göre laboratuvar ve atölye araç-gereç imkanı bakımından yeterliliği ile ilgili puan ortalamalarına ilişkin Tukey Testi sonuçları

(I) GRUP (J)GRUP		Ortalamalar Arası fark (I-J)	Std.. Hata	p değeri	
Okulumuzdaki laboratuvar ve atölyeler araç-gereç imkanları bakımından yeterlidir	24-35	36-47	-, 61212	, 24043	, 058
		48-59	-, 53725	, 25769	, 164
		60 ve üzeri	-1, 06667	, 59168	, 277
	36-47	24-35	, 61212	, 24043	, 058
		48-59	, 07487	, 25894	, 992
		60 ve üzeri	-, 45455	, 59223	, 869
	48-59	24-35	, 53725	, 25769	, 164
		36-47	-, 07487	, 25894	, 992
		60 ve üzeri	-, 52941	, 59944	, 814
	60 ve üzeri	24-35	1, 06667	, 59168	, 277
		36-47	, 45455	, 59223	, 869
		48-59	, 52941	, 59944	, 814

Tablo 20'de görüldüğü gibi yaş gruplarının karşılaştırmasında Tukey testi sonucuna göre bütün p değerleri $p > 0,05$ olduğu için yaş grupları arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Araştırmaya katılan Sütçü İmam Üniversitesi Meslek Yüksekokullarında görevli öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereçlerin yeterli olduğu görüşünde birleşmişlerdir.

Tablo 21. Eğitim durumuna göre mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili ANOVA sonuçları

ANOVA		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	Ort. Oranı	p değeri	Anlamlı fark
Okulumuzun bulunduğu şehir mesleki uygulama eğitimi yapılabilecek ilgili sektör yönünden yeterlidir.	Gruplar arası	4, 297	2	2, 149	1, 476	, 233	
	Grup içi	180, 553	124	1, 456			
	Toplam	184, 850	126				
Okulumuz şehrimizdeki ilgili sektörlerle sürekli bilgi alışverişi içerisinde	Gruplar arası	1, 667	2	, 833	, 624	, 538	
	Grup içi	165, 640	124	1, 336			
	Toplam	167, 307	126				
Okulumuzun bulunduğu şehirde mesleki uygulama eğitimi yeri bulmakta zorlanmıyorum.	Gruplar arası	9, 410	2	4, 705	3, 308	, 040	
	Grup içi	176, 385	124	1, 422			Lisans -Y. Lisans
	Toplam	185, 795	126				
Okulumuzun binası mesleki uygulama dersleri için uygundur	Gruplar arası	6, 481	2	3, 240	2, 401	, 095	
	Grup içi	167, 377	124	1, 350			
	Toplam	173, 858	126				
Okulumuzda mesleki uygulama dersi için laboratuvar ve atölye bulmakta zorlanmıyorum	Gruplar arası	8, 456	2	4, 228	3, 341	, 039	
	Grup içi	156, 898	124	1, 265			Lisans-Doktora
	Toplam	165, 354	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama laboratuvarların ve atölyelerin sayısı yeterlidir	Gruplar arası	4, 442	2	2, 221	1, 738	, 180	
	Grup içi	158, 440	124	1, 278			
	Toplam	162, 882	126				
Okulumuzdaki laboratuvar ve atölyeler araç-gereç imkanları bakımından yeterlidir	Gruplar arası	5, 577	2	2, 788	2, 106	, 126	
	Grup içi	164, 187	124	1, 324			
	Toplam	169, 764	126				
Okulumuzun laboratuvar ve atölyelerindeki araç-gereçler ilgili sektördeki teknolojik seviye ile uyumludur.	Gruplar arası	6, 351	2	3, 176	2, 312	, 103	
	Grup içi	170, 326	124	1, 374			
	Toplam	176, 677	126				
Okulumuzun laboratuvarı ve atölyeleri iş sağlığı yönünden yeterlidir.	Gruplar arası	, 316	2	, 158	, 174	, 840	
	Grup içi	112, 392	124	, 906			
	Toplam	112, 709	126				
Okulumuzun laboratuvarı ve atölyeleri iş güvenliği yönünden yeterlidir	Gruplar arası	1, 111	2	, 555	, 613	, 544	
	Grup içi	112, 401	124	, 906			
	Toplam	113, 512	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanı sayısı yeterlidir.	Gruplar arası	1, 902	2	, 951	, 664	, 517	
	Grup içi	177, 705	124	1, 433			
	Toplam	179, 606	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanlarının nitelikleri yeterlidir	Gruplar arası	4, 349	2	2, 175	2, 254	, 109	
	Grup içi	119, 635	124	, 965			
	Toplam	123, 984	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanlarının niteliklerim artırıcı faaliyetler yeterlidir.	Gruplar arası	1, 006	2	, 503	, 378	, 686	
	Grup içi	165, 088	124	1, 331			
	Toplam	166, 094	126				
Okulumuzdaki öğretim elemanları laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereçleri kullanmakta yeterlidir.	Gruplar arası	1, 417	2	, 709	, 706	, 496	
	Grup içi	124, 520	124	1, 004			
	Toplam	125, 937	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları yeterlidir	Gruplar arası	2, 420	2	1, 210	1, 164	, 316	
	Grup içi	128, 840	124	1, 039			
	Toplam	131, 260	126				

Tablo 21'in devamı.							
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerinin saatleri yeterlidir	Gruplar arası	1, 301	2	, 650	, 679	, 509	
	Grup içi	118, 747	124	, 958			
	Toplam	120, 047	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri teorik bilgileri pekiştirmede yeterlidir	Gruplar arası	2, 795	2	1, 398	1, 927	, 150	
	Grup içi	89, 929	124	, 725			
	Toplam	92, 724	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları ilgili sektördeki gelişmelerle uyumludur	Gruplar arası	3, 357	2	1, 679	1, 521	, 223	
	Grup içi	136, 863	124	1, 104			
	Toplam	140, 220	126				
Tablo 21.'in devamı							
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerine devamda öğrenci katılımı yeterlidir	Gruplar arası	3, 336	2	1, 668	1, 880	, 157	
	Grup içi	110, 018	124	, 887			
	Toplam	113, 354	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilere meslekte beceri ve tecrübe kazandırmakta yeterlidir	Gruplar arası	5, 077	2	2, 538	2, 386	, 096	
	Grup içi	131, 947	124	1, 064			
	Toplam	137, 024	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin mesleki tutumlarının artmasında yeterlidir	Gruplar arası	, 976	2	, 488	, 492	, 613	
	Grup içi	123, 118	124	, 993			
	Toplam	124, 094	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin iş hayatına uyumlarında yeterlidir	Gruplar arası	2, 791	2	1, 396	1, 526	, 222	
	Grup içi	113, 429	124	, 915			
	Toplam	116, 220	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin sağlıklı iletişim kurma yeteneğini arttırmada yeterlidir.	Gruplar arası	, 526	2	, 263	, 253	, 777	
	Grup içi	129, 081	124	1, 041			
	Toplam	129, 606	126				
Yüksekokulumuz mesleki uygulama eğitiminde karşılaştığımız problemleri çözme konusunda duyarlıdır	Gruplar arası	, 173	2	, 086	, 078	, 925	
	Grup içi	136, 457	124	1, 100			
	Toplam	136, 630	126				
Ülkemizdeki mesleki eğitimden sorumlu kurumlar mesleki uygulama eğitiminde karşılaşılan problemleri çözme konusunda yeterlidir.	Gruplar arası	5, 327	2	2, 664	1, 874	, 158	
	Grup içi	176, 201	124	1, 421			
	Toplam	181, 528	126				

Tablo 21'de mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili öğretim elemanlarının görüşleri eğitim durumu değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olup olmadığını sınavan ANOVA testinin f değerleri ve p değerleri bulunmuştur. Buna göre Anketteki;

“Okulumuzun bulunduğu şehirde mesleki uygulama eğitimi yeri bulmakta zorlanmıyorum” sorusunun p değeri 0, 040 bulunmuştur. ($p > 0, 05$ anlamlılık düzeyi)

“Okulumuzda mesleki uygulama dersi için laboratuvar ve atölye bulmakta zorlanmıyorum” sorusunun p değeri 0, 039 bulunmuştur. ($p > 0, 05$ anlamlılık düzeyi)

Araştırmada kullanılan anketin bu sorularının $p > 0,05$ olduğu için istatistiksel olarak eğitim durumu değişkeni arası anlamlı farklar bulunmuş ve bu hipotez reddedilmiştir. Diğer hipotezler $p > 0,05$ olduğu için yaş değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamış ve hipotezler kabul edilmiştir.

Tablo 22. Öğretim elemanlarının eğitim durumuna göre okulların bulunduğu şehirde mesleki uygulama eğitimi yeri bulmakta zorlanma konusunda puan ortalamalarına ilişkin Tukey testi sonucu

Tukey HSD		Ortalamalar	Std. Hata	p değeri	
(I) GRUP (J)GRUP		Arası fark (I-J)			
Okulumuzun bulunduğu şehirde mesleki uygulama eğitimi yeri bulmakta zorlanmıyorum.	Lisans	Y. Lisans	,59294*	,23061	,030
		Doktora	,27407	,31219	,655
	Y. Lisans	Lisans	-,59294*	,23061	,030
		Doktora	-,31887	,31299	,566
	Doktora	Lisans	-,27407	,31219	,655
		Y. Lisans	,31887	,31299	,566

Aralarında anlamlı farkı olan eğitim durumu gruplarını görmek için seçilen çoklu karşılaştırma testi olarak Tukey Testi kullanılmıştır.

Tablo 22’de görüldüğü gibi eğitim durumu gruplarının karşılaştırmasında Tukey testi sonucuna göre öğretim elemanları “Okulumuzun bulunduğu şehirde mesleki uygulama eğitimi yeri bulmakta zorlanmıyorum” görüşünde lisans mezunları ile yüksek lisans mezunları arasında Tukey testi sonucu $0,030 < 0,05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Anlamlı farklılık eğitim durumuna göre lisans mezunları yüksek lisans mezunlarına göre daha yüksektir.

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarından lisans mezunu öğretim elemanları yüksek lisans mezunu öğretim elemanlarına göre okulun bulunduğu şehrin mesleki uygulama eğitimi için yeterli olduğunu ve uygulama eğitimi yeri bulma konusunda daha az problem yaşadıklarını bildirmişlerdir.

Tablo 23. Öğretim elemanlarının eğitim durumuna göre okullarda mesleki uygulama dersi için laboratuvar ve atölye bulmakta zorlanma konusunda puan ortalamalarına ilişkin Tukey testi sonucu

(I) GRUP (J)GRUP		Ortalamalar Arası fark (I-J)	Std.. Hata	p değeri	
Okulumuzda mesleki uygulama dersi için laboratuvar ve atölye bulmakta zorlanmıyorum	Lisans	Y. Lisans	, 15269	, 21750	, 763
		Doktora	, 75741*	, 29444	, 030
	Y. Lisans	Lisans	-, 15269	, 21750	, 763
		Doktora	, 60472	, 29519	, 105
	Doktora	Lisans	-, 75741*	, 29444	, 030
		Y. Lisans	-, 60472	, 29519	, 105

Aralarında anlamlı farkı olan eğitim durumu gruplarını görmek için seçilen çoklu karşılaştırma testi olarak Tukey Testi kullanılmıştır.

Tablo 23’de görüldüğü gibi eğitim durumu gruplarının karşılaştırmasında tukey testi sonucuna göre öğretim elemanları “Okulumuzda mesleki uygulama dersi için laboratuvar ve atölye bulmakta zorlanmıyorum” görüşünde doktora mezunları ile lisans mezunları arasında tukey testi sonucu $0,030 < 0,05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır.

Anlamlı farklılık eğitim durumuna göre yüksek lisans mezunlarında doktora mezunlarına göre daha yüksektir. Araştırmaya katılan öğretim elemanlarından lisans mezunu öğretim elemanları okulda laboratuvar ve atölye bulma konusunda doktora mezunu öğretim elemanlarına göre daha az problem yaşadıklarını bildirmişlerdir.

Tablo 24. Akademik unvana göre mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili ANOVA sonuçları

ANOVA						
		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	Ort. Oranı	p değeri
Okulumuzun bulunduğu şehir mesleki uygulama eğitimi yapılabilecek ilgili sektör yönünden yeterlidir.	Gruplar arası	8, 315	3	2, 772	1, 931	, 128
	Grup içi	176, 535	123	1, 435		
	Toplam	184, 850	126			
Okulumuz şehrimizdeki ilgili sektörlerle sürekli bilgi alışverişi içerisindedir	Gruplar arası	2, 441	3	, 814	, 607	, 612
	Grup içi	164, 866	123	1, 340		
	Toplam	167, 307	126			
Okulumuzun bulunduğu şehirde mesleki uygulama eğitimi yeri bulmakta zorlanmıyorum.	Gruplar arası	, 252	3	, 084	, 056	, 983
	Grup içi	185, 544	123	1, 508		
	Toplam	185, 795	126			
Okulumuzun binası mesleki uygulama dersleri için uygundur	Gruplar arası	1, 758	3	, 586	, 419	, 740
	Grup içi	172, 101	123	1, 399		
	Toplam	173, 858	126			
Okulumuzda mesleki uygulama dersi için laboratuvar ve atölye bulmakta zorlanmıyorum	Gruplar arası	3, 764	3	1, 255	, 955	, 416
	Grup içi	161, 591	123	1, 314		
	Toplam	165, 354	126			
Okulumuzdaki mesleki uygulama laboratuvarların ve atölyelerin sayısı yeterlidir	Gruplar arası	8, 772	3	2, 924	2, 334	, 077
	Grup içi	154, 110	123	1, 253		
	Toplam	162, 882	126			
Okulumuzdaki laboratuvar ve atölyeler araç-gereç imkanları bakımından yeterlidir	Gruplar arası	5, 899	3	1, 966	1, 476	, 224
	Grup içi	163, 865	123	1, 332		
	Toplam	169, 764	126			
Okulumuzun laboratuvar ve atölyelerindeki araç-gereçler ilgili sektördeki teknolojik seviye ile uyumludur.	Gruplar arası	5, 312	3	1, 771	1, 271	, 287
	Grup içi	171, 365	123	1, 393		
	Toplam	176, 677	126			
Okulumuzun laboratuvarı ve atölyeleri iş sağlığı yönünden yeterlidir.	Gruplar arası	6, 543	3	2, 181	2, 527	, 061
	Grup içi	106, 166	123	, 863		
	Toplam	112, 709	126			
Okulumuzun laboratuvarı ve atölyeleri iş güvenliği yönünden yeterlidir	Gruplar arası	5, 794	3	1, 931	2, 205	, 091
	Grup içi	107, 718	123	, 876		
	Toplam	113, 512	126			
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanı sayısı yeterlidir.	Gruplar arası	1, 501	3	, 500	, 346	, 792
	Grup içi	178, 105	123	1, 448		
	Toplam	179, 606	126			
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanlarının nitelikleri yeterlidir	Gruplar arası	1, 946	3	, 649	, 654	, 582
	Grup içi	122, 038	123	, 992		
	Toplam	123, 984	126			

Tablo 24.'ün devamı						
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanlarının niteliklerim artırıcı faaliyetler yeterlidir.	Gruplar arası	2, 601	3	, 867	, 652	, 583
	Grup içi	163, 493	123	1, 329		
	Toplam	166, 094	126			
Okulumuzdaki öğretim elemanları laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereçleri kullanmakta yeterlidir.	Gruplar arası	1, 579	3	, 526	, 521	, 669
	Grup içi	124, 358	123	1, 011		
	Toplam	125, 937	126			
Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları yeterlidir	Gruplar arası	3, 042	3	1, 014	, 973	, 408
	Grup içi	128, 218	123	1, 042		
	Toplam	131, 260	126			
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerinin saatleri yeterlidir	Gruplar arası	1, 428	3	, 476	, 494	, 687
	Grup içi	118, 619	123	, 964		
	Toplam	120, 047	126			
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri teorik bilgileri pekiştirmede yeterlidir	Gruplar arası	4, 124	3	1, 375	1, 908	, 132
	Grup içi	88, 601	123	, 720		
	Toplam	92, 724	126			
Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları ilgili sektördeki gelişmelerle uyumludur	Gruplar arası	, 475	3	, 158	, 139	, 936
	Grup içi	139, 746	123	1, 136		
	Toplam	140, 220	126			
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerine devamda öğrenci katılımı yeterlidir	Gruplar arası	1, 597	3	, 532	, 586	, 625
	Grup içi	111, 758	123	, 909		
	Toplam	113, 354	126			
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilere meslekte beceri ve tecrübe kazandırmakta yeterlidir	Gruplar arası	1, 955	3	, 652	, 593	, 620
	Grup içi	135, 069	123	1, 098		
	Toplam	137, 024	126			
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin mesleki tutumlarının artmasında yeterlidir	Gruplar arası	, 903	3	, 301	, 301	, 825
	Grup içi	123, 191	123	1, 002		
	Toplam	124, 094	126			
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin iş hayatına uyumlarında yeterlidir	Gruplar arası	4, 385	3	1, 462	1, 608	, 191
	Grup içi	111, 835	123	, 909		
	Toplam	116, 220	126			
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin sağlıklı iletişim kurma yeteneğini artırmada yeterlidir.	Gruplar arası	, 901	3	, 300	, 287	, 835
	Grup içi	128, 705	123	1, 046		
	Toplam	129, 606	126			
Yüksekokulumuz mesleki uygulama eğitiminde karşılaştığımız problemleri çözme konusunda duyarlıdır	Gruplar arası	6, 253	3	2, 084	1, 966	, 123
	Grup içi	130, 377	123	1, 060		
	Toplam	136, 630	126			
Ülkemizdeki mesleki eğitimden sorumlu kurumlar mesleki uygulama eğitiminde karşılaşılan problemleri çözme konusunda yeterlidir.	Gruplar arası	1, 475	3	, 492	, 336	, 799
	Grup içi	180, 052	123	1, 464		
	Toplam	181, 528	126			

Tablo 24’de mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili öğretim elemanlarının görüşleri akademik unvan değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olup olmadığını sınavan ANOVA testinin f değerleri ve p değerleri bulunmuştur. Sonuçlara göre araştırmada kullanılan anketin bütün sorularının $p > 0,05$ olduğu için istatistiksel olarak akademik unvan değişkeni arası istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamış ve hipotezler kabul edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının unvan olarak tamamı meslek yükseköğretimindeki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili aynı düşünceleri paylaşmışlardır. Akademik unvanlar arasında herhangi bir farklılık görülmemiştir.

Tablo 25. Görev Yapılan Programa Göre Mesleki Uygulama Derslerinin Yeterliliği ile İlgili ANOVA Sonuçları

Okulumuzdaki mesleki uygulama laboratuvarların ve atölyelerin sayısı yeterlidir	Gruplar arası	3, 835	3	1, 278	, 989	, 401	Anlamlı fark
	Grup içi	159, 047	123	1, 293			
	Toplam	162, 882	126				
Okulumuzdaki laboratuvar ve atölyeler araç-gereç imkanları bakımından yeterlidir	Gruplar arası	4, 794	3	1, 598	1, 191	, 316	
	Grup içi	164, 970	123	1, 341			
	Toplam	169, 764	126				
Okulumuzun laboratuvar ve atölyelerindeki araç-gereçler ilgili sektördeki teknolojik seviye ile uyumludur.	Gruplar arası	5, 571	3	1, 857	1, 335	, 266	
	Grup içi	171, 106	123	1, 391			
	Toplam	176, 677	126				
Okulumuzun laboratuvarı ve atölyeleri iş sağlığı yönünden yeterlidir.	Gruplar arası	8, 248	3	2, 749	3, 237	, 025	İktisadi ve idari programlar -Sağlık programları
	Grup içi	104, 461	123	, 849			
	Toplam	112, 709	126				
Okulumuzun laboratuvarı ve atölyeleri iş güvenliği yönünden yeterlidir	Gruplar arası	4, 353	3	1, 451	1, 635	, 185	
	Grup içi	109, 159	123	, 887			
	Toplam	113, 512	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanı sayısı yeterlidir.	Gruplar arası	10, 453	3	3, 484	2, 534	, 060	
	Grup içi	169, 153	123	1, 375			
	Toplam	179, 606	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanlarının nitelikleri yeterlidir	Gruplar arası	3, 699	3	1, 233	1, 261	, 291	
	Grup içi	120, 286	123	, 978			
	Toplam	123, 984	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanlarının niteliklerim artırıcı faaliyetler yeterlidir.	Gruplar arası	7, 335	3	2, 445	1, 894	, 134	
	Grup içi	158, 759	123	1, 291			
	Toplam	166, 094	126				

Tablo 25.'in devamı							
Okulumuzdaki öğretim elemanları laboratuvara ve atölyelerdeki araç-gereçleri kullanmakta yeterlidir.	Gruplar arası	, 711	3	, 237	, 233	, 873	
	Grup içi	125, 226	123	1, 018			
	Toplam	125, 937	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları yeterlidir	Gruplar arası	5, 043	3	1, 681	1, 638	, 184	
	Grup içi	126, 216	123	1, 026			
	Toplam	131, 260	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerinin saatleri yeterlidir	Gruplar arası	1, 221	3	, 407	, 421	, 738	
	Grup içi	118, 826	123	, 966			
	Toplam	120, 047	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri teorik bilgileri pekiştirmede yeterlidir	Gruplar arası	1, 273	3	, 424	, 571	, 635	
	Grup içi	91, 451	123	, 744			
	Toplam	92, 724	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları ilgili sektördeki gelişmelerle uyumludur	Gruplar arası	4, 201	3	1, 400	1, 266	, 289	
	Grup içi	136, 019	123	1, 106			
	Toplam	140, 220	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerine devamda öğrenci katılımı yeterlidir	Gruplar arası	6, 095	3	2, 032	2, 330	, 078	
	Grup içi	107, 260	123	, 872			
	Toplam	113, 354	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilere meslekte beceri ve tecrübe kazandırmakta yeterlidir	Gruplar arası	2, 812	3	, 937	, 859	, 464	
	Grup içi	134, 212	123	1, 091			
	Toplam	137, 024	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin mesleki tutumlarının artmasında yeterlidir	Gruplar arası	6, 024	3	2, 008	2, 092	, 105	
	Grup içi	118, 071	123	, 960			
	Toplam	124, 094	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin iş hayatına uyumlarında yeterlidir	Gruplar arası	4, 140	3	1, 380	1, 514	, 214	
	Grup içi	112, 081	123	, 911			
	Toplam	116, 220	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin sağlıklı iletişim kurma yeteneğini artırmada yeterlidir.	Gruplar arası	8, 806	3	2, 935	2, 989	, 034	
	Grup içi	120, 800	123	, 982			
	Toplam	129, 606	126				
Yüksekokulumuz mesleki uygulama eğitiminde karşılaştığımız problemleri çözme konusunda duyarlıdır	Gruplar arası	1, 148	3	, 383	, 347	, 791	
	Grup içi	135, 482	123	1, 101			
	Toplam	136, 630	126				
Ülkemizdeki mesleki eğitimden sorumlu kurumlar mesleki uygulama eğitiminde karşılaşılan problemleri çözme konusunda yeterlidir.	Gruplar arası	10, 238	3	3, 413	2, 451	, 067	
	Grup içi	171, 289	123	1, 393			
	Toplam	181, 528	126				

Tablo 25’de mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili öğretim elemanlarının görüşleri görev yapılan program değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olup olmadığını sınavan ANOVA testinin f değerleri ve p değerleri bulunmuştur. Buna göre ankette:

“Okulumuzun laboratuvarı ve atölyeleri iş sağlığı yönünden yeterlidir” sorusunun p değeri 0, 025 bulunmuştur. ($p > 0, 05$ anlamlılık düzeyi)

“Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin sağlıklı iletişim kurma yeteneğini artırmada yeterlidir” sorusunun p değeri 0, 034 bulunmuştur. ($p > 0, 05$ anlamlılık düzeyi)

Araştırmada kullanılan anketin bu sorularının $p > 0, 05$ olduğu için istatistiksel olarak görev yapılan birim değişkeni arası anlamlı farklar bulunmuş ve yokluk hipotezleri reddedilmiştir. Diğer hipotezler $p > 0, 05$ olduğu için yaş değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamış ve hipotezler kabul edilmiştir.

Tablo 26. Öğretim elemanlarının görev yapılan programa göre okulların laboratuvar ve atölyelerinin iş sağlığı yönünden yeterliliği konusunda puan ortalamalarına ilişkin Tukey testi sonucu

Tukey HSD			Ortalamalar	Std.. Hata	p degeri
(I) GRUP (J)GRUP			Arası fark (I-J)		
Okulumuzun laboratuvarı ve atölyeleri iş sağlığı yönünden yeterlidir.	Teknik program	İktisadi ve İdari program	-, 47340	, 18548	, 057
		Sağlık Programı	, 13000	, 22428	, 938
		Sanat programı	-, 41667	, 54720	, 872
	İktisadi ve İdari Program	Teknik Program	, 47340	, 18548	, 057
		Sağlık Programı	, 60340*	, 22812	, 045
		Sanat Programı	, 05674	, 54878	1, 000

Aralarında anlamlı fark olan görev yapılan program gruplarını görmek için çoklu karşılaştırma testi olarak Tukey Testi kullanılmıştır.

Tablo 26’da görüldüğü gibi görev yapılan program gruplarının karşılaştırmasında Tukey testi sonucuna göre öğretim elemanları “Okulumuzun laboratuvarı ve atölyeleri iş sağlığı yönünden yeterlidir” görüşünde iktisadi ve idari programlar ile sağlık

programları arasında tukey testi sonucu $0,045 < 0,05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Anlamlı farklılık görev yapılan programa göre iktisadi ve idari programlarında sağlık programlarına göre daha yüksektir. Araştırmaya katılan öğretim elemanlarında iktisadi ve idari programlarda görev yapan öğretim elemanları sağlık programlarında görev yapan öğretim elemanlarına göre uygulama derslerinin yapıldığı laboratuvar ve atölyelerin iş sağlığı yönünden yeterliliği konusunda daha az problemle karşılaştıklarını bildirmişlerdir. Sağlık programlarının laboratuvar ve atölyeleri iktisadi ve idari bilimler programlarının laboratuvar ve atölyelerine göre iş sağlığı yönünden daha az yeterlidir.

Tablo 27. Öğretim elemanlarının görev yapılan programa göre okulların mesleki uygulama derslerinin sağlıklı iletişim kurma yeteneğini artırma yeterliliği konusunda puan ortalamalarına ilişkin Tukey testi sonucu

(I) GRUP (J)GRUP		Ortalamalar Arası fark (I-J)	Std.. Hata	p değeri	
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin sağlıklı iletişim kurma yeteneğini artırmada yeterlidir.	Teknik Program	İktisadi ve İdari Program	, 37725	, 19946	, 237
		Sağlık Programı	, 61385	, 24119	, 058
		Sanat Programı	, 98718	, 58844	, 340
	İktisadi ve İdari Program	Teknik Program	, 37725	, 19946	, 237
		Sağlık Programı	, 23660	, 24532	, 770
		Sanat Programı	, 60993	, 59014	, 730
	Sağlık Programı	Teknik Program	, 61385	, 24119	, 058
		İktisadi ve İdari Program	, 23660	, 24532	, 770
		Sanat Programı	, 37333	, 60552	, 927
	Sanat Programı	Teknik Program	, 98718	, 58844	, 340
		İktisadi ve İdari Program	, 60993	, 59014	, 730
		Sağlık Programı	, 37333	, 60552	, 927

Aralarında anlamlı farkı olan görev yapılan program gruplarını görmek için çoklu karşılaştırma testi olarak Tukey Testi kullanılmıştır.

Tablo 27’de görüldüğü gibi görev yapılan program gruplarının karşılaştırmasında Tukey testi sonucuna göre öğretim elemanları “Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin sağlıklı iletişim kurma yeteneğini artırmada yeterlidir” görüşünde $p > 0,05$ olduğu için görev yapılan program grupları arasında anlamlı bir fark yoktur. Araştırmaya katılan ve farklı programlarda görev yapan öğretim elemanları mesleki

uygulama derslerinin öğrencilerin sağlıklı iletişim kurma yeteneğini artırdığını düşünmektedirler.

Tablo 28. Kurumda toplam çalışma süresine göre mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili ANOVA sonuçları

		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	Ort. Oranı	p değeri	Anlamlı fark
Okulumuzun bulunduğu şehir mesleki uygulama eğitimi yapılabilecek ilgili sektör yönünden yeterlidir.	Gruplar arası	15, 047	3	5, 016	3, 633	.015	11-15 yıl arası -6-10 yıl arası
	Grup içi	169, 804	123	1, 381			6-10 yıl arası-1-5 yıl arası
	Toplam	184, 850	126				
Okulumuz şehrimizdeki ilgili sektörlerle sürekli bilgi alışverişi içerisindedir	Gruplar arası	6, 731	3	2, 244	1, 719	, 167	
	Grup içi	160, 576	123	1, 305			
	Toplam	167, 307	126				
Okulumuzun bulunduğu şehirde mesleki uygulama eğitimi yeri bulmakta zorlanmıyorum.	Gruplar arası	2, 346	3	, 782	, 524	, 666	
	Grup içi	183, 449	123	1, 491			
	Toplam	185, 795	126				
Okulumuzun binası mesleki uygulama dersleri için uygundur	Gruplar arası	4, 147	3	1, 382	1, 002	, 394	
	Grup içi	169, 711	123	1, 380			
	Toplam	173, 858	126				
Okulumuzda mesleki uygulama dersi için laboratuvar ve atölye bulmakta zorlanmıyorum	Gruplar arası	7, 378	3	2, 459	1, 915	, 131	
	Grup içi	157, 976	123	1, 284			
	Toplam	165, 354	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama laboratuvarların ve atölyelerin sayısı yeterlidir	Gruplar arası	20, 578	3	6, 859	5, 929	.001	11-15 yıl arası-6-10 yıl arası
	Grup içi	142, 304	123	1, 157			
	Toplam	162, 882	126				
Okulumuzdaki laboratuvar ve atölyeler araç-gereç imkanları bakımından yeterlidir	Gruplar arası	16, 927	3	5, 642	4, 541	, 005	
	Grup içi	152, 837	123	1, 243			
	Toplam	169, 764	126				
Okulumuzun laboratuvar ve atölyelerindeki araç-gereçler ilgili sektördeki teknolojik seviye ile uyumludur.	Gruplar arası	8, 577	3	2, 859	2, 092	, 105	
	Grup içi	168, 101	123	1, 367			
	Toplam	176, 677	126				

Tablo 28.'in devamı							
Okulumuzun laboratuvarı ve atölyeleri iş sağlığı yönünden yeterlidir.	Gruplar arası	4, 153	3	1, 384	1, 569	, 200	
	Grup içi	108, 555	123	, 883			
	Toplam	112, 709	126				
Okulumuzun laboratuvarı ve atölyeleri iş güvenliği yönünden yeterlidir	Gruplar arası	2, 545	3	, 848	, 940	, 423	
	Grup içi	110, 967	123	, 902			
	Toplam	113, 512	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanı sayısı yeterlidir.	Gruplar arası	5, 855	3	1, 952	1, 382	, 252	
	Grup içi	173, 751	123	1, 413			
	Toplam	179, 606	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanlarının nitelikleri yeterlidir	Gruplar arası	1, 761	3	, 587	, 591	, 622	
	Grup içi	122, 223	123	, 994			
	Toplam	123, 984	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanlarının niteliklerim artırıcı faaliyetler yeterlidir.	Gruplar arası	4, 289	3	1, 430	1, 087	, 357	
	Grup içi	161, 805	123	1, 315			
	Toplam	166, 094	126				
Okulumuzdaki öğretim elemanları laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereçleri kullanmakta yeterlidir.	Gruplar arası	7, 964	3	2, 655	2, 768	, 045	11-15 yıl arası-6-10 yıl arası
	Grup içi	117, 973	123	, 959			
	Toplam	125, 937	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları yeterlidir	Gruplar arası	20, 147	3	6, 716	7, 434	, 000	1-5 yıl arası 6-10 yıl arası
	Grup içi	111, 113	123	, 903			11-15 yıl arası 6-10 yıl arası
	Toplam	131, 260	126				15 ve üzeri 6-10 yıl arası
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerinin saatleri yeterlidir	Gruplar arası	11, 883	3	3, 961	4, 504	, 005	
	Grup içi	108, 164	123	, 879			
	Toplam	120, 047	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri teorik bilgileri pekiştirmede yeterlidir	Gruplar arası	4, 434	3	1, 478	2, 059	, 109	
	Grup içi	88, 291	123	, 718			
	Toplam	92, 724	126				

Tablo 28.'in devamı							
Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları ilgili sektördeki gelişmelerle uyumludur	Gruplar arası	4, 581	3	1, 527	1, 385	, 251	
	Grup içi	135, 640	123	1, 103			
	Toplam	140, 220	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerine devamda öğrenci katılımı yeterlidir	Gruplar arası	3, 914	3	1, 305	1, 466	, 227	
	Grup içi	109, 441	123	, 890			
	Toplam	113, 354	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilere meslekte beceri ve tecrübe kazandırmakta yeterlidir	Gruplar arası	8, 228	3	2, 743	2, 619	, 054	
	Grup içi	128, 796	123	1, 047			
	Toplam	137, 024	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin mesleki tutumlarının artmasında yeterlidir	Gruplar arası	3, 220	3	1, 073	1, 092	, 355	
	Grup içi	120, 875	123	, 983			
	Toplam	124, 094	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin iş hayatına uyumlarında yeterlidir	Gruplar arası	, 265	3	, 088	, 094	, 963	
	Grup içi	115, 955	123	, 943			
	Toplam	116, 220	126				
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin sağlıklı iletişim kurma yeteneğini artırmada yeterlidir.	Gruplar arası	4, 126	3	1, 375	1, 348	, 262	
	Grup içi	125, 480	123	1, 020			
	Toplam	129, 606	126				
Yüksekokulumuz mesleki uygulama eğitiminde karşılaştığımız problemleri çözme konusunda duyarlıdır	Gruplar arası	2, 937	3	, 979	, 901	, 443	
	Grup içi	133, 693	123	1, 087			
	Toplam	136, 630	126				
Ülkemizdeki mesleki eğitimden sorumlu kurumlar mesleki uygulama eğitiminde karşılaşılan problemleri çözme konusunda yeterlidir.	Gruplar arası	9, 200	3	3, 067	2, 189	, 093	
	Grup içi	172, 327	123	1, 401			
	Toplam	181, 528	126				

Tablo 28’de mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili öğretim elemanlarının görüşleri kurumdaki toplam çalışma süresi değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olup olmadığını sınavan ANOVA testinin f değerleri ve p değerleri bulunmuştur. buna göre anketteki:

“Okulumuzun bulunduğu şehir mesleki uygulama eğitimi yapılabilecek ilgili sektör yönünden yeterlidir” sorusunun p değeri 0,015 bulunmuştur. ($p > 0,05$ anlamlılık düzeyi)

“Okulumuzdaki mesleki uygulama laboratuvarların ve atölyelerin sayısı yeterlidir” sorusunun p değeri 0, 001 bulunmuştur. ($p>0, 05$ anlamlılık düzeyi)

“Okulumuzdaki öğretim elemanları laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereçleri kullanmakta yeterlidir” sorusunun p değeri 0, 045 bulunmuştur. ($p>0, 05$ anlamlılık düzeyi)

“Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları yeterlidir sorusunun p değeri 0, 000 bulunmuştur” ($p>0, 05$ anlamlılık düzeyi)

Araştırmada kullanılan anketin bu sorularının $p>0,05$ olduğu için istatistiksel olarak kurumdaki toplam çalışma süresi değişkeni arası anlamlı farklar bulunmuş ve yokluk hipotezleri reddedilmiştir. Diğer hipotezler $p>0,05$ olduğu için kurumdaki toplam çalışma süresi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamış ve hipotezler kabul edilmiştir.

Tablo 29. Öğretim elemanlarının kurumdaki çalışma süresine göre okulların bulunduğu şehrin mesleki uygulama eğitimi yapılabilecek ilgili sektör yönünden yeterliliği konusunda puan ortalamalarına ilişkin Tukey testi sonucu

(I) GRUP (J)GRUP		Ortalamalar Arası fark (I-J)	Std.. Hata	p değeri	
Okulumuzun bulunduğu şehir mesleki uygulama eğitimi yapılabilecek ilgili sektör yönünden yeterlidir.	6-10 yıl arası	1-5 yıl arası	-, 59524	, 26174	, 110
		11-15 yıl arası	-, 80037*	, 28734	, 031
		15 ve üzeri	-, 49875	, 26629	, 245
	11-15 yıl arası	1-5 yıl arası	, 20513	, 24439	, 836
		6-10 yıl arası	, 80037*	, 28734	, 031
		15 ve üzeri	, 30162	, 24926	, 622
	15 ve üzeri	1-5 yıl arası	-, 09649	, 21926	, 971
		6-10 yıl arası	, 49875	, 26629	, 245
		11-15 yıl arası	-, 30162	, 24926	, 622
		15 ve üzeri	, 13158	, 21279	, 926
	6-10 yıl arası	1-5 yıl arası	-1, 09524*	, 25402	, 000
		11-15 yıl arası	-1, 13370*	, 27886	, 000
		15 ve üzeri	-, 96366*	, 25844	, 002

Aralarında anlamlı fark olan kurumda toplam çalışma süresi gruplarını görmek için çoklu karşılaştırma testi olarak Tukey Testi kullanılmıştır.

Tablo 29’da görüldüğü gibi kurumda toplam çalışma süresi gruplarının karşılaştırmasında Tukey testi sonucuna göre öğretim elemanları “Okulumuzun bulunduğu şehir mesleki uygulama eğitimi yapılabilecek ilgili sektör yönünden yeterlidir” görüşünde 6-10 yıl arası gruplar ile 11-15 yıl arası gruplar arasında Tukey testi sonucu $0,031 < 0,05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının okulun bulunduğu şehrin mesleki uygulama yapılabilecek ilgili sektör yönünden yeterli olmadığını düşünmektedirler. Mesleki deneyim açısından mesleklerinde 11-15 yıl arasında deneyimi olanlar mesleklerinde 6-10 yıl deneyimi olanlara göre okulun bulunduğu şehri mesleki uygulama eğitimi yapılabilecek ilgili sektör yönünden daha fazla yetersiz bulmaktadırlar.

Aynı şekilde Tablo 29’da görüldüğü gibi kurumda toplam çalışma süresi gruplarının karşılaştırmasında tukey testi sonucuna göre öğretim elemanları “Okulumuzun bulunduğu şehir mesleki uygulama eğitimi yapılabilecek ilgili sektör yönünden yeterlidir” görüşünde 6-10 yıl arası gruplar ile 1-5 yıl arası gruplar arasında Tukey testi sonucu $0,00 < 0,05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır.

Anlamlı farklılık çalışma süresi 11-15 yıl arasında olanlar 6-10 yıl arasında olanlardan, 1-5 yıl arasında olanlar 6-10 yıl arasında olanlardan daha yüksektir. Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının okulun bulunduğu şehrin mesleki uygulama yapılabilecek ilgili sektör yönünden yeterli olmadığını düşünen ve mesleki deneyim açısından mesleklerinde 1-5 yıl arasında deneyimi olanlar mesleklerinde 6-10 yıl deneyimi olanlara göre okulun bulunduğu şehri mesleki uygulama eğitimi yapılabilecek ilgili sektör yönünden daha fazla yetersiz bulmaktadırlar.

Tablo 30. Öğretim elemanlarının kurumdaki toplam çalışma yılına göre okulların mesleki uygulama laboratuvar ve atölye sayısı yeterliliği konusunda puan ortalamalarına ilişkin Tukey testi sonucu

Tukey HSD					
(I) GRUP (J)GRUP			Ortalamalar Arası fark (I-J)	Std.. Hata	p değeri
Okulumuzdaki mesleki uygulama laboratuvarlarının ve atölyelerin sayısı yeterlidir	1-5 yıl arası	6-10 yıl arası	, 52381	, 28747	, 268
		11-15 yıl arası	-, 68498	, 26841	, 057
		15 ve üzeri	-, 41980	, 24082	, 306
	6-10 yıl arası	1-5 yıl arası	-, 52381	, 28747	, 268
		11-15 yıl arası	-1, 20879*	, 31558	, 001
		15 ve üzeri	-, 94361*	, 29247	, 009
	11-15 yıl arası	1-5 yıl arası	, 68498	, 26841	, 057
		6-10 yıl arası	1, 20879*	, 31558	, 001
		15 ve üzeri	, 26518	, 27376	, 767
	15 ve üzeri	1-5 yıl arası	, 41980	, 24082	, 306
		6-10 yıl arası	, 94361*	, 29247	, 009
		11-15 yıl arası	-, 26518	, 27376	, 767

Aralarında anlamlı fark olan kurumda toplam çalışma süresi gruplarını görmek için çoklu karşılaştırma testi olarak Tukey Testi kullanılmıştır.

Tablo 30’da görüldüğü gibi kurumda toplam çalışma süresi gruplarının karşılaştırmasında Tukey testi sonucuna göre öğretim elemanları “Okulumuzdaki mesleki uygulama laboratuvarlarının ve atölyelerin sayısı yeterlidir” görüşünde 6-10 yıl arası gruplar ile 11-15 yıl arası gruplar arasında tukey testi sonucu 0, 001<0, 05 olduğu için anlamlı bir fark vardır.

Anlamlı farklılık çalışma süresi 11-15 yıl arasında olanlar 6-10 yıl arasında olanlardan, daha yüksektir. Araştırmaya katılan ve meslekte çalışma süresi 11-15 yıl olan. öğretim elemanları meslekte çalışma süresi 6-10 yıl olanlara göre okulun mesleki uygulama laboratuvar ve atölye sayılarının yetersiz olduğunu düşünmektedir.

Tablo 31. Öğretim elemanlarının kurumdaki toplam çalışma yılına göre laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereçleri kullanabilme yeterliliği konusunda puan ortalamalarına ilişkin Tukey testi sonucu

(I) GRUP (J)GRUP			Ortalamalar Arası fark (I-J)	Std.. Hata	P degeri
Okulumuzdaki öğretim elemanları laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereçleri kullanmakta yeterlidir.	1-5 yıl arası	6-10 yıl arası	, 59524	, 26174	, 110
		11-15 yıl arası	-, 20513	, 24439	, 836
		15 ve üzeri	, 09649	, 21926	, 971
	6-10 yıl arası	1-5 yıl arası	-, 59524	, 26174	, 110
		11-15 yıl arası	-, 80037*	, 28734	, 031
		15 ve üzeri	-, 49875	, 26629	, 245
	11-15 yıl arası	1-5 yıl arası	, 20513	, 24439	, 836
		6-10 yıl arası	, 80037*	, 28734	, 031
		15 ve üzeri	, 30162	, 24926	, 622
	15 ve üzeri	1-5 yıl arası	-, 09649	, 21926	, 971
		6-10 yıl arası	, 49875	, 26629	, 245
		11-15 yıl arası	-, 30162	, 24926	, 622

Aralarında anlamlı fark olan kurumda toplam çalışma süresi gruplarını görmek için çoklu karşılaştırma testi olarak Tukey Testi kullanılmıştır.

Tablo 31’de görüldüğü gibi kurumda toplam çalışma süresi gruplarının karşılaştırmasında Tukey testi sonucuna göre öğretim elemanları

“Okulumuzdaki öğretim elemanları laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereçleri kullanmakta yeterlidir” görüşünde 6-10 yıl arası gruplar ile 11-15 yıl arası gruplar arasında tukey testi sonucu $0,0031 < 0,05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır.

Anlamlı farklılık çalışma süresi 11-15 yıl arasında olanlar 6-10 yıl arasında olanlardan, daha yüksektir. Araştırmaya katılan ve meslekte çalışma süresi 11-15 yıl olan öğretim elemanları meslekte çalışma süresi 6-10 yıl olanlara göre okulun öğretim elemanlarının mesleki uygulama laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereçleri kullanma yeterliliğine sahip olmadıklarını düşünmektedirler.

Tablo 32. Öğretim Elemanlarının Kurumdaki Toplam Çalışma Yılına Göre Okullardaki Mesleki Uygulama Ders Programlarının Yeterliliği Konusunda Puan Ortalamalarına İlişkin Tukey Testi Sonucu

(I) GRUP (J)GRUP		Ortalamalar Arası fark (I-J)	Std.. Hata	p değeri	
Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları yeterlidir	1-5 yıl arası	6-10 yıl arası	1, 09524*	, 25402	, 000
		11-15 yıl arası	-, 03846	, 23718	, 998
		15 ve üzeri	, 13158	, 21279	, 926
	6-10 yıl arası	1-5 yıl arası	-1, 09524*	, 25402	, 000
		11-15 yıl arası	-1, 13370*	, 27886	, 000
		15 ve üzeri	-, 96366*	, 25844	, 002
	11-15 yıl arası	1-5 yıl arası	, 03846	, 23718	, 998
		6-10 yıl arası	1, 13370*	, 27886	, 000
		15 ve üzeri	, 17004	, 24190	, 896
	15 ve üzeri	1-5 yıl arası	-, 13158	, 21279	, 926
		6-10 yıl arası	, 96366*	, 25844	, 002
		11-15 yıl arası	-, 17004	, 24190	, 896

Tablo 32’de görüldüğü gibi kurumda toplam çalışma süresi gruplarının karşılaştırmasında Tukey testi sonucuna göre öğretim elemanları “Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları yeterlidir” görüşünde 1-5 yıl arası gruplar ile 6-10 yıl arası gruplar arasında tukey testi sonucu $0,00 < 0,05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Araştırmaya katılan ve meslekte çalışma süresi 1-5 yıl olan öğretim elemanları meslekte çalışma süresi 6-10 yıl olanlara göre okulun mesleki uygulama ders programlarının daha yetersiz olduğunu düşünmektedir.

“Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları yeterlidir” görüşünde 6-10 yıl arası gruplar ile 11-15 yıl arası tukey testi sonucu $0,00 < 0,05$ olduğu, için anlamlı bir fark vardır. Araştırmaya katılan ve meslekte çalışma süresi 11-15 yıl olan öğretim elemanları meslekte çalışma süresi 6-10 yıl olanlara göre okulun mesleki uygulama ders programlarının daha yetersiz olduğunu düşünmektedir.

Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları yeterlidir görüşünde 6-10 yıl arası gruplar arası ile 15 ve üzeri gruplar arası Tukey testi sonucu $0,02 < 0,05$ olduğu için bu

yaş grupları arasında anlamlı bir fark vardır. Araştırmaya katılan ve meslekte çalışma süresi 15 ve üzeri yıl olan öğretim elemanları meslekte çalışma süresi 6-10 yıl olanlara göre okulun mesleki uygulama ders programlarının daha yetersiz olduğunu düşünmektedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Yapılan araştırma sonucunda genel itibari ile mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili öğretim elemanları olumlu bir tutum sergilese de mesleki uygulama dersleriyle ilgili bazı konularda yetersizliklerin olduğunu düşünmektedirler. Sütçü İmam Üniversitesine bağlı meslek yüksekokullarında mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili öğretim elemanlarının görüşünün alındığı araştırmada öğretim elemanlarına yöneltilen okulun bulunduğu şehrin mesleki uygulama eğitimi yönünden yeterliliği sorulmuştur. Öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu kendilerine yöneltilen bu soruya olumlu cevap vermiştir. Öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu mesleki uygulama eğitimi için Kahramanmaraş ilini ilgili sektör yönünden yeterli bulmuştur. Fakat öğretim elemanlarına yöneltilen bu soruyla bağlantılı olarak okulun ilgili sektörle ilişkilerinin durumu yöneltilmiş ve ilk sorudaki olumlu yöndeki kararlı tutum oranı bu soruya verilen cevapta görülmemiş ve oran düşmüştür. Bir önceki soruya kıyasla kararsızların oranı da yükselmiştir. Buradan şu sonuca ulaşmamız mümkündür. Öğretim elemanları Kahramanmaraş ilini mesleki uygulama eğitiminin yapılabileceği sektör yönünden yeterli olduğunu fakat mesleki eğitim veren okullar ile ilgili sektör arasındaki bilgi alışverişinin tam anlamıyla yeterli olmadığını düşünmektedirler. Öğretim elemanlarına mesleki uygulama eğitimi yapılacak yer bulma konusunda sıkıntı yaşayıp yaşamadıkları ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Verilen cevaplar diğer ilgili sorularla karşılaştırıldığında öğretim elemanlarının olumlu yönde kararlılık oranı %21'e düşmüştür. Bu görüşe katılmayanların oranı ise konuyla bağlantılı olarak cevap verilen diğer sorulara göre yükselmiş % 29 olmuştur. Sonuçta şehrin mesleki uygulama eğitimi yönünden yeterli olduğu fakat okul-ilişkilerinin tam anlamıyla gerçekleşmediği, ilişkilerin tam anlamıyla sağlanamadığı görülmektedir. Bunun sonucu olarakta şehrin ilgili sektör yönünden yeterli olmasına karşın okulun öğrencilere

mesleki uygulama eğitimi yaptıracak yer bulma konusunda öğretim elemanlarının sıkıntı yaşadığı görülmektedir. Ortaya çıkan bu sonuç okul ile ilgili sektör arasındaki ilişkilerin tam anlamıyla sağlanamadığını, ilişkilerin zayıf olduğunu göstermektedir.

Araştırma sonucunun da mesleki uygulama dersleri için laboratuvar ve atölye bulma konusunda öğretim elemanları arasında kadınlar erkelere göre daha fazla sorun yaşamaktadır. Bu sonuçtan meslek yüksekokullarında genelde kadın öğretim elemanlarının görev yaptığı birimlerdeki mesleki uygulama derslik sayısının yeteri kadar olmadığı ve kadın öğretim elemanlarının mesleki uygulama dersliği bulmakta sorun yaşadığını göstermektedir.

Öğretim elemanlarına yöneltilen mesleki uygulama dersleri için laboratuvar ve atölye sayısının yeterli olup olmadığı ile ilgili bir başka görüşte de kadın oranının erkelere göre daha fazla çıkmasıdır. Bu da kadın öğretim elemanlarının mesleki uygulama dersleri için laboratuvar ve atölye bulmakta daha fazla sorun yaşadığını göstermektedir.

Araştırma sonucuna göre cinsiyet değişkeni açısından Meslek yüksekokulları, laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereç imkanları bakımından yetersiz bulunmuştur. kadınların görev yaptığı birimlerde laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereç imkanı erkelerin görev yaptığı birimlerdeki laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereç imkanına göre daha az olduğu görülmek, kadın öğretim elemanları erkek öğretim elemanlarına göre daha fazla sorun yaşamaktadır. Yine aynı şekilde araştırma sonucuna göre kadın öğretim elemanlarının görev yaptığı birimlerde laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereçler ilgili sektördeki teknolojik seviyeyle daha uyumsuz ve yetersiz olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan öğretim elemanları içinde okulun idare kısmında çalışan öğretim elemanları akademik kısımda çalışan öğretim elemanlarına göre okulun bulunduğu şehrin ilgili sektör yönünden daha yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Aynı şekilde idari birimde çalışan öğretim elemanları okullardaki laboratuvar ve atölyelerin sayısının yetersiz olduğunu öğretim elemanlarının laboratuvar ve atölye dersliği bulmakta zorlandıklarını akademik kısımda çalışan öğretim elemanlarına göre daha fazla dile getirmektedirler. Buna karşın okulun idare kısmında çalışan öğretim elemanları laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereçleri kullanma yönünden öğretim elemanlarını akademik birimde çalışan öğretim elemanlarına göre daha fazla yetersiz bulmuşlardır.

Araştırmaya katılan bütün yaş gruplarındaki öğretim elemanları okulların laboratuvar ve atölyelerinin araç-gereç yönünden yeterli olmadığını belirtmişlerdir.

Araştırma sonucuna göre öğretim elemanlarından lisans mezunu olanlar yüksek lisans mezunlarına göre okulun bulunduğu şehri mesleki uygulama yeri bulma yönünden daha fazla yetersiz bulmuşlardır. Aynı şekilde okulun laboratuvar ve atölye sayısının yetersiz olduğunu, bu yüzden mesleki uygulama eğitimi yeri bulmakta zorlanan lisans mezunu öğretim elemanları doktora mezunu öğretim elemanına göre daha fazla sorun yaşamaktadır. Yüksek lisans mezunu öğretim elemanları meslek yüksekokullarını, doktora mezunu öğretim elemanlarına göre daha fazla yetersiz bulmuşlardır.

Araştırma sonucuna göre iktisadi ve idari programlardaki öğretim elemanları laboratuvar ve atölyeleri iş sağlığı yönünden, sağlık programlarında çalışan öğretim elemanlarına göre daha fazla yetersiz bulmuşlardır. Araştırmaya katılan bütün programlardaki öğretim elemanları okullardaki mesleki uygulama derslerinin öğrencilerin sağlıklı iletişim kurma yeteneğini artırması yönünden mesleki uygulama derslerinin yeterli olmadığını ifade etmişlerdir.

Kurumda çalışma süresi yönünden 1-5 yıl arası çalışmış olan öğretim elemanları 6-10 yıl arası çalışanlara göre ve 11-15 yıl arası çalışanlar 6-10 yıl arası çalışanlara göre okulların bulunduğu şehri mesleki uygulama eğitimi yapacak sektör yönünden daha fazla yetersiz bulmuşlardır. Kurumda 11-15 yıl arasında çalışmış olan öğretim elemanları 6-10 yıl arasında çalışmış öğretim elemanlarına göre okulların laboratuvar ve atölyelerinin sayısının daha fazla yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. 11-15 yıl arasında çalışmış olan öğretim elemanlarına göre okullardaki öğretim elemanlarının laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereçleri kullanma yeterliliği konusunda 6-10 yıl arasında çalışan öğretim elemanlarına göre daha fazla yetersiz bulunmuşlardır.

Meslek yüksekokullarındaki mesleki uygulama ders programlarının yeterliliğiyle ilgili olarakta 1-5 yıl arasında çalışan öğretim elemanları 6-10 yıl arasında çalışan öğretim elemanlarına göre, 11-15 yıl çalışan öğretim elemanları 6-10 yıl çalışan öğretim elemanlarına göre daha yetersiz bulmuşlardır. Aynı şekilde 15 ve üzeri çalışmış olan öğretim elemanları da 6-10 yıl çalışmış olan öğretim elemanlarına göre mesleki uygulama ders programlarını daha çok yetersiz bulmuşlardır.

Yapılan araştırma sonucunda genel olarak;

Meslek yüksekokullarının birçok alanda olduğu gibi mesleki uygulama eğitiminde de sorunlarının olduğu görülmektedir. Daha önce konuyla ilgili yapılan araştırmalarda meslek yüksekokullarının sorunları tespit edilmiştir. Konuyla ilgili olarak Özsoy (2007)''Türkiye’de mesleki ve teknik eğitimin gerek nicelik, gerekse nitelik olarak yeterli bir düzeyde olmadığı bilinen bir gerçektir. Bunun yanında ülkemizin nitelikli ara eleman gücüne olan ihtiyacı had safhadadır. Türkiye için gereken ara elemanın temel sağlayıcısı olacak mesleki eğitim kurumlarında mesleki ortaöğretim kurumları ve meslek yüksekokullarında bir takım sorunlar bulunmaktadır'' tespitinde bulunarak meslek yüksekokullarında var olan problemleri dile getirmiştir.

Okulların bulunduğu şehrin mesleki uygulama eğitimi yapılabilecek ilgili sektör yönünden yetersiz olarak görülmüştür. Konuyla ilgili yapılan literatür taramasında da aynı sorunla karşılaşmıştır. Konuyla ilgili çalışmalarında Bektaş ve Görmüş (2004) ''Bugün itibarıyla meslek yüksekokulları-endüstri işbirliği ilişkileri arzu edilen düzeyin çok altındadır. Bu ilişkiyi düzenleyecek kurumlar daha fazla çaba göstermelidirler. Staj programları için, meslek yüksekokulları buldukları bölgelerdeki işletmelerle ortak bir planlama yapamamaktadırlar. Sektör temsilcileri de meslek yüksekokulları hakkında yeterli bilgiye sahip değillerdir. Meslek yüksekokullarını (amaçlarını, işleyişlerini, imkanlarını ve yeteneklerini vb.) yeterli düzeyde tanımamaktadırlar'' görüşünü paylaşarak araştırma sonucunda elde edilen bilgiyle tutarlı bilgileri dile getirmişlerdir. Yine Bektaş ve Görmüş (2004) Araştırmalarının sonucunda çok yönlü insan gücü yetiştirmenin önemini vurgulayarak mesleki eğitim veren kurumlarla ilgili sektör temsilcilerinin yakın ilişkiler içerisinde olması gerektiğini vurgulayarak konunun önemine dikkat çekmişlerdir. Aynı şekilde 9. kalkınma planında da mesleki eğitim veren kurumlar ile ilgili sektör arasındaki ilişkinin yetersizliğine değinilmiştir. Planda (2006) ''Meslek yüksekokulları ile mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları arasında program bütünlüğünün bulunmaması, mesleki ve teknik eğitim programlarının işgücü piyasasının taleplerine uygun olarak güncellenememesi sonucu mesleki ve teknik eğitim mezunlarının istihdamı artırılmamakta ve mesleki eğitime olan talebi azalmaktadır '' denilmektedir.

Meslek Yüksekokullarının bir diğer problemi ise koordinasyon eksikliğidir. Mesleki ve teknik eğitim veren kamu ve özel sektör kuruluşları arasında önemli bir koordinasyon ve işbirliği eksikliği bulunmaktadır. Koordinasyon yetersizliği mesleki ve teknik eğitimin temel sorunları arasında yer almaktadır(Vurgun, 2008, 169).

Okullar laboratuvar ve atölye sayısı, araç-gereç imkanı ve araç gereçlerin ilgili sektördeki teknolojik seviyelerle uyumu yönünden yetersiz olarak görülmüştür. Konuyla ilgili literatür taramalarında yapılan araştırmalarda benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Kuruluş yeri itibarı ile köy, kasaba gibi yerlerde kurulan birçok Meslek Yüksekokulunun yeterli olanak ve imkânlarla sahip olmadığı, sosyal ve kültürel alanlardan yoksun oldukları, yurt, kütüphane, derslik, eğitim araç ve gereçlerinin noksan olduğu ve yeterli düzeyde yetkin öğretim elemanlarına sahip olmadan öğretim görmeye devam ettikleri ise açıktır (Vurgun, 2008, 165).

I. Ulusal Meslek yüksekokulları Sonuç Raporunda da (2005) “Birçok meslek yüksekokulunun laboratuvar ve atölyeleri güncelliğini yitirmiş donanımla hizmet vermektedir. Bu durumda, sektörün istediği teknolojiye uygun vasıflı insan gücünü yetiştirmek mümkün olmamaktadır.”denilmektedir.

Meslek yüksekokullarının fiziksel ve teknik alandaki sorunları uzun zamandır gündemde olan bir konudur. Özellikle yeni kurulan meslek yüksekokulları başta olmak üzere, meslek yüksekokullarının bazılarının meslek yüksekokulu olarak tasarlanmış binaları bulunmamaktadır. Meslek yüksekokullarından bir bölümü diğer eğitim kurumları ve diğer kamu kurumları ile aynı fiziksel ortamları kullanabilmektedirler. Bu durum eğitim ve öğretimi olumsuz etkilemektedir (Vurgun, 2008, 252).

Meslek yüksekokullarının sahip olduğu binalar yetersizdir. Oysa, uygulama ağırlıklı olan bu okulların, tasarımı özel yapılmış binalarda eğitim ve öğretimi sürdürmeleri eğitimin kalitesi yönünden büyük önem taşımaktadır. Endüstrinin gereksinim duyduğu standartlarda bir eğitim gerçekleştirebilmek için, bu okulların iyi teçhiz edilmiş ve laboratuvar ile atölyelerin sanayinin uyguladığı teknolojiye uygun olarak donatılmış olmaları gerekmektedir. Ancak, sayıları sürekli olarak artan meslek yüksekokullarında, maliyeti yüksek olan bu donanımların eksiktir (Anapa, 2007, 391-394).

Meslek yüksekokulları laboratuvar ve atölyelerinin araç-gereçleri ilgili sektördeki teknolojik seviyeye uyumluluğu yönünden ve iş sağlığı yönünden yeterli görülmemiştir. Konuyla ilgili yapılan araştırmalardan birinde Çürük (2009) “Çok sayıda meslek yüksekokulu, yetersiz atölye laboratuvar imkânları ve öğretim elemanı eksikliği gibi sorunlarla uğraşırken, aynı zamanda yükseköğretim birimlerine uygun olmayan binalarda eğitim vermeye çalışmaktadırlar. Meslek yüksekokullarının kuruluş yerlerinde aranan standartlara yani nüfus, gelişmişlik, merkez kampüse yakınlık ilkelerine uyulmaması nedeni ile ulaşım, kalifiye öğretim elemanı temini, sağlık araştırma, spor, kültürel imkânlar, beslenme ve barınmanın öğrencilerin motivasyonu üzerinde olumsuz koşulların ortaya çıkması neden olmaktadır. Sanayinin gereksinim duyduğu nitelikte bir eğitim gerçekleştirebilmek için, meslek yüksekokullarının sahip olduğu laboratuvar ve atölyelerin sanayide kullanılan teknolojiye uygun olarak donatılmış olmaları gerekir. Ancak, çok yüksek maliyeti gerektiren bu araç- gereç ve donanımlarında eksiklikler bulunduğu bilinmektedir.” görüşünü paylaşarak araştırma sonucunda elde edilen sonuca benzer görüşleri paylaşmıştır.

Öğretim elemanları laboratuvar araç-gereçlerini kullanabilmeleri yönünden yetersiz olarak görülmüştür. Benzer görüşlere literatür taramalarında da ulaşılmıştır.

Yükseköğretim kurulunun meslek yüksekokullarındaki yetersizliklere değindiği Türk Yükseköğretim Kurumunun Bugünkü Durumu raporunda (2005) “Mesleki ve teknik eğitimin amacı teorikten çok, uygulama amaçlı eğitim vermektir. Ancak öğretim elemanlarının işyeri deneyimlerinin olmayışı bu eğitimi olumsuz yönde etkilemektedir. Ülkemizde lisans düzeyindeki programlarda görev yapan öğretim üyelerinin niteliklerinin, dünyaca kabul edilen tanımları olmasına karşılık, meslek yüksekokullarında görev alan öğretim elemanlarının niteliklerinin bu tür bir tanımlı yoktur. Bu nedenle meslek yüksekokulu öğretim elemanlarının eğitileceği Sürekli Eğitim ve Teknoloji Geliştirme Merkezlerinin (SETEM) faaliyete geçmesi gereken önemli bir husustur” denilmektedir.

Okuldaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin sağlıklı iletişim kurma yeteneğini artırma yönünden ve ders programları yönünden çok fazla yeterli bulunmamıştır. Aynı şekilde yapılan literatür taramalarında da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Konuyla ilgili olarak yayınlanan makalelerinde Binici ve Arı (2004) “Bugünkü sistemde meslek

okullarında kazandırılan yeterliliklerle, sanayinin ihtiyaçları arasında ciddi farklar vardır. Eğitim programlarının bir kısmı dar uzmanlık alanlarına yönelmiştir. Dar beceri alanlarında eğitilen mezunlar kazanılan becerileri yan alanlara aktaramamakta ve bu da mezunların iş hayatına girmelerini zorlaştırmaktadır. Mevcut öğretim elemanlarının büyük bir bölümü pedagoji eğitimi almamıştır. Meslek yüksekokulu öğrencilerinin staj eğitimlerinin yasal bir zemine oturtulması, yapılan çeşitli girişimlere rağmen henüz gerçekleşmemiştir. Eğitim-öğretimi destekleyecek laboratuvar olanakları son derece kısıtlıdır. Kalite ve güvence, meslekî ve teknik eğitimin ayrılmaz bir parçası hâline henüz getirilememiştir. Son yıllarda açılan meslek yüksekokullarının birçoğunun öğretim elemanı kadroları henüz çıkmamıştır. Sağlanan bazı gelişmelere rağmen okul-sanayi işbirliği istenen düzeye getirilememiştir. Meslekî ve teknik eğitim statü itibarıyla toplumda hak ettiği yere gelememiştir” görüşüyle araştırma sonucunda elde edilen bulguları destekler nitelikte bilgiler paylaşmışlardır.

Konuyla ilgili olarak 9. Kalkınma Planında eğitim başlığı altında mesleki ve teknik eğitim alanındaki ders programlarında yaşanan sorunlara değinilmiş ve yapılan araştırmada meslek yüksekokulları ile mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları arasında program bütünlüğünün bulunmadığı, mesleki ve teknik eğitim programlarının işgücü piyasasının taleplerine uygun olarak güncellenmediği ve bunun sonucunda mesleki ve teknik eğitim mezunlarının istihdamı artıramadığı, bunda mesleki eğitime olan talebi azalttığı tespit edilmiştir. 9. Kalkınma Planında değinilen bu sorun araştırma sonucunda elde edilen bilgileri destekler niteliktedir.

5.2. Öneriler

Teknolojik gelişmelerin ve değişimlerin çok hızlı bir şekilde gerçekleştiği günümüzde mesleki alanda yetişmiş kalifiye insan gücüne daha fazla ihtiyaç duyulması mesleki eğitimin önemini artırmıştır. Dünyada olduğu gibi Türkiye’de de mesleki eğitim alanında sorunlar yaşanmaktadır. Mesleki eğitim alanında yaşanan bu sorunları çözmek için Türkiye’de mesleki eğitimin iyileştirilmesi ve köklü reformların yapılması gerekmektedir.

Mesleki eğitimin yükseköğretimdeki ayağı olan meslek yüksekokullarındaki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili öğretim elemanlarının görüşlerinin alındığı bu çalışma Türkiye’de mesleki eğitim alanında yaşanan sorunların tespit edilmesi ve sorunların

çözülmesi noktasında getirilen önerilerle ülkemizdeki mesleki eğitimden sorumlu kurumlara sorunların çözülmesi konusunda bulgular sağlamıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular sonucunda sorun alanları tespit edilmiş ve sorunların çözümüne yönelik olarak dünyadaki mesleki eğitim alanındaki gelişmeler doğrultusunda öneriler oluşturulmaya çalışılmıştır.

Buna göre:

1. Türkiye’de meslek yüksekokullarında verilen eğitimin artırılmasına yönelik olarak mesleki ve teknik eğitimin güçlendirilmesi projesi, mesleki yeterlilik kurumunun güçlendirilmesi projesi, ulusal yeterlilik sisteminin güçlendirilmesi, insan kaynaklarının güçlendirilmesi gibi var olan projeler ülkenin bütün bölgelerinde uygulanmak kaydıyla genişletilerek devam etmesi, mesleki ve teknik eğitim alanındaki gelişmeler doğrultusunda yeni projeler geliştirilmelidir.
2. 2011 yılında faaliyetlerine başlayan mesleki yeterlilik kurumunun ulusal yeterlilik sistemini güçlendirmesi gerekmektedir. Uluslararası yeterlilik sistemiyle bütünleşmiş bir ulusal yeterlilik sisteminin olması mesleki eğitimin kalitesini de yükseltmiş olacaktır. İnsan kaynağının, uluslararası rekabet gücünü artırılması amacıyla yurt dışındaki meslek yüksekokullarına, bilgi ve deneyimlerini artırmak amacıyla öğretim elemanları ve öğrencilerin gönderildiği projeler teşvik edilerek yaygınlaştırılmalıdır. Öğretim elemanlarının niteliğini artırmak amacıyla öğretim elemanlarına yönelik eğitim merkezlerinin açılması gerekmektedir. Ayrıca mesleki eğitimin ileriye yönelik olarak planlaması ve kordinasyonunu sağlayacak bir merkezinde oluşturulması gerekmektedir.
3. Meslek yüksekokullarındaki eğitim seviyesinin yükseltilmesi için öğretim elemanlarının kendilerini geliştirmesi ve yenilemesi gerekmektedir. Bu doğrultuda öğretim elemanlarının yüksek lisans ve doktora yapmalarını engelleyen yasal engellerin kaldırılması gerekmektedir. Meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının vermiş oldukları derslerle ilgili bilgi ve deneyimlerini artırmaya yönelik olarak yurt içi ve yurt dışı görevlendirmeleri desteklenmeli, teşvik edilmelidir. Ayrıca öğretim elemanlarının bilimsel alanda proje yapmak için teşvik edilmeli yapılan projelerde maddi anlamda desteklenmelidir.
4. Meslek yüksekokullarının bulunduğu illerde mesleki eğitimle ilgili sektörle iletişiminin güçlendirilmesi, mesleki eğitimin kalitesinin artırılması noktasında işbirliği

yaparak projeler geliştirilmesi gerekir. Bu amaçla meslek yüksekokulları ile ilgili sektör arasındaki ilişkileri düzenleyen kurumlar oluşturulmalı, varolanlarında faaliyetleri artırılmalıdır. Bu anlamda okulların işyerlerine yaptıkları teknik gezilerin sayısı artırılmalı, ilgili sektörde teknik gezilerin sayısının artırılması noktasında meslek yüksekokullarına finansal destek sağlamalıdır. Meslek yüksekokulları bünyelerinde program açılmasına karar verilirken ildeki ilgili sektörü de göz önünde bulundurarak arz talep dengesi gözetilmeli ve bu şekilde programın açılmasına karar verilmelidir.

5. Sanayinin gereksinim duyduğu nitelikte eleman yetiştirebilmek için meslek yüksekokullarının yeteri kadar uygulama eğitimi verebilecek şekilde binalarının yapılması ve var olan binalarının da mesleki uygulama eğitimi yapılabilecek şekilde düzenlenmesinin yapılması gerekmektedir. Meslek yüksekokullarında teorik eğitimden çok uygulama eğitimin olması gerekir. Meslek yüksekokullarında mesleki uygulama derslerinin saatleri artırılmalı ve meslek yüksekokullarının öğrenim süresi 3 yıla çıkarılmalıdır. Meslek yüksekokullarının 3 yıla çıkarılması hem ilgili sektörlerin istediği kalifiye elemanın yetiştirilmesini hem de meslek yüksekokullarının amacının gerçekleştirilmesini sağlayacaktır.

6. Kaliteli meslek elemanın yetiştirilebilmesi için meslek yüksekokullarındaki uygulama laboratuvar ve atölyelerinin araç-gereç bakımından yeterli olması gerekmektedir. Bu doğrultuda meslek yüksekokullarının laboratuvar ve atölyelerinin sayısı artırılmalı, laboratuvar ve atölyelerin araç-gereç eksikleri giderilmeli ve laboratuvar ve atölyelerin sanayide kullanılan teknolojiyle uyumlu araç-gereçlerle donatılması gerekmektedir.

7. Türkiye'deki mesleki eğitim alanında yaşanan sorunlardan biriside mesleki uygulama dersleridir. Öğrencilerin sınıfta öğrendiği bilgileri günlük hayatta kullanabilmeleri için mesleki uygulama derslerinin niteliğinin ve niceliğinin artırılması gerekmektedir. Meslek yüksekokullarında açılan programlar ve ders müfredatları ihtiyaç dahilinde ilgili sektör temsilcileriyle birlikte belirlenmelidir.

8. Türkiye'de mesleki eğitim alanında bilimsel araştırmaların yapılabilmesi ve varolan araştırmaların geliştirilebilmesi için alanda yetişmiş bilim adamları desteklenmelidir. Ayrıca mesleki eğitim alanında yeni projeler geliştirilmeli, yayınlanmış bilimsel çalışmaların (makale, tez, bildiri, vb) sayısı artırılmalı ve mesleki eğitim ile ilgili etkinlikler (konferanslar, sempozyumlar, paneller vb.) düzenlenmelidir.

KAYNAKÇA

- Ada S ve Baysal N. (2009) İsrail Eğitim Sistemi. (301-314). *Eğitim Yapıları ve Yönetimleri Açısından Çeşitli Ülkelere Bir Bakış*. Editörler: Sefer Ada ve Nurdan Baysal. Pegem A Yayınları. I. Baskı. Ankara
- Ada S, Baysal N. ve Şahenk SS. (2009) Kanada Eğitim Sistemi. (375-392). *Eğitim Yapıları ve Yönetimleri Açısından Çeşitli Ülkelere Bir Bakış*. Editörler: Sefer Ada ve Nurdan Baysal. Pegem A Yayınları. I. Baskı. Ankara
- Ada S, Baysal N. ve Şahenk SS. (2009) *Mısır Eğitim Sistemi*. (393-406). Eğitim Yapıları ve Yönetimleri Açısından Çeşitli Ülkelere Bir Bakış. Editörler: Sefer Ada ve Nurdan Baysal. Pegem A Yayınları. I. Baskı. Ankara
- Adıgüzel O C. (2009) ‘Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İşyeri Eğitimi Öğrenme Ürünlerinin Değerlendirilmesi’’ *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (27), 115-128
- Anapa, S. (2008) *Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitim*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- Aksu D. (2009) Japonya Eğitim Sistemi. (347-373). Eğitim Yapıları ve Yönetimleri Açısından Çeşitli Ülkelere Bir Bakış. Editörler: Sefer Ada ve Nurdan Baysal. Pegem A Yayınları. I. Baskı. Ankara
- Aktaş Ş. (2007) *Meslek Yüksekokullarında Eğitim Etkinliği ve Bir Araştırma*. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.. İstanbul
- Alkan C, Doğan H ve İlhan S (2001) *Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları* (1. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık
- Aslanoğlu B. (2006) Meslek Yüksekokullarında Sınavsız Geçiş ile Birlikte Ortaya Çıkan Sorunlar. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Ankara
- Arıkan, R. (2004). *Araştırma Teknikleri ve Rapor Hazırlama*. Ankara: Asil Yayınları

- Aykaç N. (2002), “Türkiye’de ve Bazı Avrupa Birliği Ülkelerinde Mesleki Teknik Eğitim (Almanya, Fransa, İsviçre, İspanya, Yunanistan Örneği)”, *Milli Eğitim Dergisi*, 156 (155)
- Başaran İ E. (2006) *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Ankara: Ekinoks Yayıncılık,
- Bektaş Ç ve Görmüş A Ş. (2002). ‘Sektör Temsilcilerinin Meslek Yüksekokulu Öğrencilerini Algulamalarına Yönelik Bir Araştırma: Sandıklı ve Şuhut MYO İşletme Programı Örneği. ’’*Afyon Kocatepe Üniversitesi İBBF Dergisi*, 4, 2
- Bıncı H, Arı N. (2004). ‘Mesleki ve Teknik Eğitimde *Araştırmalar*’’ *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 24, (3), 383-396
- Bilhan S. (1991). *Eğitim Felsefesi*, (1. Baskı). Ankara: Ankara Üniversitesi Yayını.
- Can A. (2013). *SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*, (1. Baskı). Ankara: Pegem A Akademi Yayınları
- Çelik V. (1996) Örgütsel Değişme ve Geleceğin Okulu, *Yeni Türkiye Eğitim Özel Sayısı* (7), 29-38.
- Center SS. (2009) Finlandiya Eğitim Sistemi. (170-193). Eğitim Yapıları ve Yönetimleri Açısından Çeşitli Ülkelere Bir Bakış. Editörler: Sefer Ada ve Nurdan Baysal. Pegem A Yayınları. I. Baskı. Ankara
- Cevat A, Hıfzı D ve Sezgin İ. (2001) *Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları* (1. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Choi J. (2009) G. Kore Eğitim Sistemi. (231-260). Eğitim Yapıları ve Yönetimleri Açısından Çeşitli Ülkelere Bir Bakış. Editörler: Sefer Ada ve Nurdan Baysal. Pegem A Yayınları. I. Baskı. Ankara
- Cingi S ve Güran, M C. ü. (2003)“Türkiye’de İktisadi Kalkınmayı Tehdit Eden Sorun: Eğitim”, *Hacettepe Üniversitesi İBBF Dergisi*, 21, (2), 109-111.
- Çürük B. (2009) *Meslek Yüksekokullarındaki Tasarım Derslerinin Sektöre Eleman Yetiştirme Etkililiği*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Uygulamalı Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara

- Demirci MS. (2007) *Ticaret Meslek Lisesinde Staj Yapan Öğrencilerin İşletmelerde Beceri Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Yolları*. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul
- Demirel Ö. (2003) *Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı* (5. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirtaş, B ve Küçük, M. (2008)'Kız Meslek Liselerinin Günümüzdeki Sorunlarına Yönelik Öğretmen Görüşleri' *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, (3), 147-159
- Doğan H, (1983) "Mesleki ve Teknik Eğitimin Temel İlkeleri ve Gelişmesi", Mesleki ve Teknik Eğitim Sempozyumu, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, (126), 10
- Doğan H, (1984) "Okul Sanayi Ortaklaşa (OSANOR) Eğitimi Çalışmaları ve Elde Edilen Sonuçlar", *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 17(1-2), 250.
- DPT (2001) "Nitelikli İnsan Gücü Meslek Standartları Düzeni ve Sosyal Sermaye Birikimi Özel İhtisas Komisyonu Raporu", Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı Yayınları,
- Dursun B. (2008) *Yönetici ve Öğretmen Görüşleri ile Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesinin(MEGEP) Etkinliğinin Değerlendirilmesi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Politikası Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara
- Eğitim-Sen. (2005) *IV. Demokratik Eğitim Kurultayı 'Eğitim Hakkı'* (1. Baskı). Ankara: Eğitim-Sen Yayınları
- Eryıldırım D. (2008). "Türkiye'nin İşsizlik Sorununa Bir Çözüm Önerisi: Mesleki Eğitim" (2. *Ulusal İktisat Kongresi*, 22-28 Şubat 2008, İzmir), *Bildiriler*, Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF İktisat Bölümü. s. 1-15
- Eşme İ (2008)'Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin Bugünkü Durumu ve Sorunlar'' Meslek Yüksekokulları Araştırması *İTO Dergisi*, (29), 1-5.

- Eşme İ, (2007)''Türkiye’de Mesleki Teknik Eğitimin Bugünkü Durumu ve Sorunlar''(T. C. Yükseköğretim Kurulu, Uluslar Arası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansı, 15-16 Ocak 2007 Ankara), Bildiriler s. 141
- Gemici N(2010). 'Ahilikten Günümüze Meslek Eğitiminde Model Arayışları ve Sonuçları *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Değerler Eğitimi Dergisi* 8, (19), 71-105
- Gökdoğan O ve Sarıgöz O. (2012). ''Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Mesleki Uygulama Dersi İle İlgili Görüşlerinin Değerlendirilmesi, ''Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi, 1(1)1091-1094
- Göktürk İ E, Aktaş M A, Göktürk Ü. (2013) Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokullarının Eğitim Sürecinde Uygulama Açısından Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Uygulamalı Teknik ve İşletmecilik Yüksekokulu Elektronik Dergisi Özel Sayısı, Aksaray.* 4-5
- Gözütok F.. D (2004) 'A. Ü., Eğitim Bilimleri Bakış Açısıyla Eğitimin Güncel Sorunları ve Çözüm Önerileri Toplantısı Sonuç Bildirgesi, ''Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Yayınları (194), 55
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları
- Karlı M D. (2003). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Alternatif Yaklaşım* (1. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Kayır Ö ve Kılıç H. (2008) *Meslek Yüksekokulları Araştırması*, (1. Baskı). İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.
- Kazu Y, Demirli C (2002) ''Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarındaki Gelişmeler'' *Milli Eğitim Dergisi*, (155) 156.
- Kenar N., (2005) '' Mesleki Eğitimde Gelişmeler'' *Mercek Dergisi* (37)83-91
- Kocatürk, F (2006). *AB Ülkelerinde Mesleki Eğitim Sistemlerine İlişkin Yaklaşımlar ve Türkiye İçin Uyum Analizi*. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara
- Koçel T. (2004) ''Mesleki ve Teknik Eğitim Gerçeği, Sorunlar ve Öneriler'', *Mercek Dergisi*, (36), 102.

- Korkmaz, M. (2002). *Meslek Yüksekokulları Hazır Giyim Programı Meslek Stajlarının İncelenmesi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara
- Korkmaz T. (2009) İngiltere Eğitim Sistemi. (261-287). Eğitim Yapıları ve Yönetimleri Açısından Çeşitli Ülkelere Bir Bakış. Editörler: Sefer Ada ve Nurdan Baysal. Pegem A Yayınları. I. Baskı. Ankara
- Önal N. (2010). *Meslek Yüksekokullarında Görev Yapan Öğretim Elemanlarının Öğretim Materyallerini Kullanım Düzeyleri Kırşehir İl Örneği*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara
- Özenç E M. (2009) Almanya Eğitim sistemi. (98-112). Eğitim Yapıları ve Yönetimleri Açısından Çeşitli Ülkelere Bir Bakış. Editörler: Sefer Ada ve Nurdan Baysal. Pegem A Yayınları. I. Baskı. Ankara
- Özgüler D, Koca T ve Özgüler A T (2013). 'Meslek Yüksekokullarında Eğitim Öğretim Süresinin İrdelenmesi'' *Meslek Yüksekokulları Elektronik Dergisi, Özel Sayı*, Malatya
- Özsoy C. (2007) *Türkiye 'de Mesleki ve Teknik Eğitimin İktisadi Kalkınmadaki Yeri ve Önemi*. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir.
- Özünlü M. (2011) *Mesleki ve Teknik Eğitimde Öğrenci Uygulama Becerilerinin Artırılması: AB Hayat Boyu Öğrenme Programı Uygulamaları*. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kütahya
- Sağlam H. (2011)'Mesleki ve Teknik Yükseköğretimde Endüstriye Dayalı Öğretim'' *Selçuk Üniversitesi Teknik Bilimler MYO Dergisi*, 10, (2), 159-162
- Saraçoğlu E. (2007) *Mesleki Eğitim ve Mesleki Eğitimi Geliştirme Projesi(MEGEP) Uygulamaları: İstanbul'da Bir Araştırma*. Marmara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

- Sarıbıyık M. (2013). 'Meslek Yüksekokullarında Nitelikli İşgücü Yetiştirmek İçin 3+1 Eğitim Modeli'' *Sakarya Üniversitesi Akademik Platform Mühendislik Bilim Dergisi, Özel Sayı*, 39-41
- Saygılı Ş, Cihan C ve Yavan Z A, (2006)'Eğitim ve Sürdürülebilir Büyüme: Türkiye Deneyimi, Riskler ve Fırsatlar'' *TÜSİAD Büyüme Stratejileri Dergisi*, (7), 15.
- Senemoğlu N. (2012) *Gelişim Öğrenme ve Öğretim, Kuramdan Uygulamaya* (21. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Sert, Ö. (2007) *Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarında Modüler Öğretim Sisteminin Bilişim Teknolojileri Alanında Uygulaması ve Öğretmen, Öğrenci Açısından Değerlendirilmesi*. Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul
- Sönmez M. (2008) 'Türkiye'de Mesleki ve Teknik Örgün Öğretimin Sorunları ve Yeniden Yapılandırılma Zorunluluğu'' *Eğitim ve Bilim dergisi*. 33, (147), 71
- Şahbaz A, Yavru N, Karaman R ve diğerleri, (2006) Bütçe İle İlgili Konular 3 No'lu Komisyon Raporu, Muğla: II. Ulusal Meslek Yüksekokulları Müdürler Toplantısı Sonuç Raporu, Muğla Üniversitesi Basımevi
- Şahenk S S. (2009)Fransa Eğitim Sistemi. (195-212). Eğitim Yapıları ve Yönetimleri Açısından Çeşitli Ülkelere Bir Bakış. Editörler: Sefer Ada ve Nurdan Baysal. Pegem A Yayınları. I. Baskı. Ankara
- Şahin S. (2009) ABD Eğitim Sistemi. (116-132). Eğitim Yapıları ve Yönetimleri Açısından Çeşitli Ülkelere Bir Bakış. Editörler: Sefer Ada ve Nurdan Baysal. Pegem A Yayınları. I. Baskı. Ankara
- Tamer M, (29. 12. 2014) "Meslek Liselerine Neşter Zamanı", Milliyet
- Tanrıkulu DD. (2009) Rusya Eğitim Sistemi. (435-450). Eğitim Yapıları ve Yönetimleri Açısından Çeşitli Ülkelere Bir Bakış. Editörler: Sefer Ada ve Nurdan Baysal. Pegem A Yayınları. I. Baskı. Ankara

- Taspınar, M. (1997) *Modüler Öğretim Yönteminin Öğretim Yöntemleri Dersinde Öğrenci Başarısına Etkisi*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Elazığ.
- Tazegül A. (2011). *Muhasebe Öğretim Programının Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi: Meslek Yüksekokullarında Bir Uygulama*. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi. Erzurum
- Terim B, Öztürk A. (2009). 'Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimine Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Gördes meslek yüksekokulunda bir uygulama'. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 7, (2), 153-168
- TİSK(1997) "Türkiye'de ve Dünya'da Mesleki Eğitim Türk Özel Sektörünün Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri" *TİSK İnceleme Yayınları*, (20), 66.
- Tosun T. (2010). *Tanzimat'tan Günümüze Türkiye'de Mesleki Eğitim Politikaları*. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta
- Tufan M, Mızrak Ş ve Çelik D. (2007)Mesleki Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi ve Model Önerisi. *Journal of Azerbaijani Studies*, 10 (3-4), 27-40
- TÜSİAD(2006). "Eğitim ve Sürdürülebilir Büyüme: Türkiye Deneyimi, Riskler ve Fırsatlar" *TÜSİAD Büyüme Stratejileri Dizisi* (7). 21-25.
- Ulusoy A(2004)"Kalifiye İşgücünün Yetiştirilmesinde Eğitim Kurumu- İşletme İşbirliği ve Türkiye Uygulaması", *TİSK İşveren Dergisi*, 42, (8), 25-30.
- Usul H, Eroğlu H ve Akın O. (2007) "Meslek Liseleri ve Meslek Yüksekokullarındaki Eğitim Süreçleri Arasındaki Uyum Sorununun Analizi ve Ticaret Lisesi Örneği. " *Selçuk Üniversitesi Karaman İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1 (12), s. ?

- Uysal S. (2009) *Mesleki Eğitim Veren Teknik, Endüstri Meslek, Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Liselerinde Uygulanmakta Olan MEGEP Projesinin Etkililiği Hakkındaki Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi İstanbul İl Örneği*. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul
- Ünsür, A. (1998), *Mesleki Eğitim ve Mesleğe Yönelme: İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi*, (1. baskı) Sakarya üniversitesi yayınları.
- Vurgun L. (2008). *Türkiye'deki Meslek Yüksekokullarının Örgütlenme Problemleri ve Çözüm Önerileri*. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi. Kocaeli
- Yıldız E. (2008) *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesinin (MEGEP) Endüstri Meslek Liselerinde Uygulanması*. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- Yücesoy Y. (2006) “Çıracılık Sözleşmeleri ve Kötü Niyetli Uygulamaları”, Sendikal Notlar, *Türk Petrol Kimya Lastik İşçileri Sendikası*, (30), 82-83.

İNTERNET KAYNAKLARI

- WEB 1: http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2617_0.html (Erişim Tarihi: 10.01.2015)
- WEB 2: http://web.deu.edu.tr/shmyo_sempozyum/kitap.pdf (Erişim Tarihi: 11.01.2015)
- WEB 3: <http://ekutup.dpt.gov.tr> (Erişim Tarihi: 01. 09. 2014)
- WEB 4: <http://www.ito.org.tr/itoyayin/0019773.pdf> (Erişim Tarihi: 13. 10. 2014)
- WEB 5: <http://www.yok.gov.tr/web/denklikbirimi/2547-sayili-kanun> (Erişim Tarihi: 18. 12. 2014)
- WEB 6: http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_10/02113631_17_sura.pdf (Erişim Tarihi: 24.11.2014)
- WEB 7: http://www.tusiad.org.tr/__rsc/shared/file/No9.pdf (Erişim Tarihi: 016.01. 2015)

- WEB 8: www.yok.gov.tr/egitim/lisans_doktora/onlisans/myo_kriteri.doc, s15-17 (Erişim Tarihi: 05.12.2006)
- WEB 9: <http://metek.meb.gov.tr/images/haberler/Kalite.Konferansi.Corum/Program.pdf> (Erişim Tarihi: 01.11.2014)
- WEB 10: <http://mtegm.meb.gov.tr/TR/dokumanlar/calistay2012.pdf> (Erişim Tarihi: 05.10.2014)
- WEB 11: <http://metek.meb.gov.tr/dosyalar/kalite/strateji.dokumani.ve.eylem.plani.pdf> (Erişim Tarihi: 18.09.2014-28)
- WEB 12: http://web.deu.edu.tr/shmyo_sempozyum/kitap.pdf (Erişim Tarihi: 25.11.2014)
- WEB 13: <http://mesbil.meb.gov.tr/genel/hayat%20boyu%20%C3%B6%C4%9Frenme%20dokuman.pdf> (Erişim Tarihi: 24.11.2014)
- WEB 14: <http://ikmep.yok.gov.tr> (Erişim Tarihi: 18.11.2014)
- WEB 15: http://www.meb.gov.tr/haberler/html_haberler/17_Sura_Tamami.html(Erişim Tarihi: 25.12.2014)
- WEB 16: http://www.mesleklisesimemleketmeselesi.com/NR/rdonlyres/DE8D070A-38AB-4E1C-86B01177457C957E/15849/DurumAnaliziMektup150512_GONDERI LENFINALVERSION.pdf, (Erişim Tarihi: 28.09.2014)
- WEB 17: <http://www.yok.gov.tr/documents/10279/29816/2547+say%C4%B1%C4%B1%20Y%C3%BCksek%C3%B6%C4%9Fretim+Kanunu/f439f90b-7786-464a-a48f-9d9299ba8895>(Erişim Tarihi: 11.12.2014)
- WEB 18: <https://www.yok.gov.tr/documents/10279/30217/MESLEK%C4%B0%20VE+TEKN%C4%B0K+ORTA%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M+KURUMLARINDAN+MESLEK+Y%C3%9CKSEK+OKULLARINA+SINAVSIZ+GE%C3%87%C4%B0%C5%9E%20UYGULAMA+ESAS.pdf/8a7537bb-2d63-412b-bfc1-842c7cd77a5c> (Erişim Tarihi: 12.11.2014)
- WEB 19: <http://kitaplar.ankara.edu.tr/dosyalar/pdf/035.pdf> (Erişim Tarihi: 16.12.2014)
- WEB 20: <http://www.megep.meb.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 07.10.2014)

- WEB 21: <http://www.yok.gov.tr/web/denklikbirimi/2547-sayili-kanun> (Erişim Tarihi: 15.11.2014)
- WEB 22: <http://mtegm.meb.gov.tr/TR/dokumanlar/calistay2012.pdfs76-80> (Erişim Tarihi: 21.11.2014)
- WEB 23: <http://metek.meb.gov.tr/dosyalar/kalite/strateji.dokumani.ve.eylem.plani.pdf>, (Erişim Tarihi: 26.11.2014)
- WEB 24: myo.karatekin.edu.tr/siteDocs/MEB-YOK/arsiv/sonucraporu.doc (Erişim Tarihi: 18.10.2014)
- WEB 25: <http://mtegm.meb.gov.tr/TR/dokumanlar/calistay2012.pdf> (Erişim Tarihi: 18.10.2014)
- WEB 26: <http://ikmep.yok.gov.tr> (Erişim Tarihi: 21.11.2014)
- WEB 27: <http://sgb.meb.gov.tr/www/milli-eğitim-istatistikleri-orgun-eğitim-2013-2014/icerik/95>
- WEB 28: <http://www.megep.meb.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 30.12.2014)
- WEB 29: <http://www.ua.gov.tr/programlar/erasmus-program%C4%B1/grundtvig-program%C4%B1> (Erişim Tarihi: 30.12.2014)
- WEB 30: <http://tisk.org.tr/tr/isverendergisi> (Erişim Tarihi: 15.09.2014)
- WEB 31: <http://www.yok.gov.tr/documents/10279/29816/2547+say%C4%B1%C4%B1%20Y%C3%BCksek%C3%B6%C4%9Fretim+Kanunu/f439f90b-7786-464a-a48f-9d9299ba8895> (Erişim Tarihi: 09.10.2014)
- WEB 32: <http://pbk.tbmm.gov.tr/dokumanlar/kalkinma-plani-9-genel-kurul.pdf> (Erişim Tarihi: 30.12.2014)
- WEB 33: <http://kamer.cmyo.ankara.edu.tr/~gurbuz/meb-yok/doc/> (Erişim Tarihi: 30.11.2014)
- WEB 34: <http://munster.meb.gov.tr/mesistemi.htm> (Tarihi: 10.10.2014)
- WEB 35: <http://mesbil.meb.gov.tr/genel/hayat%20boyu%20%C3%B6%C4%9Frenme%20dokuman.pdf> (Erişim Tarihi, 14.02.2015)

EKLER

*Bu anket, Yükseköğretim kurumlarımızın uygulamalı eğitim derslerinin yeterliliği hakkında öğretim elemanlarından bilgi edinmek amacıyla yapılmaktadır. Elde edilen veriler sadece bilimsel amaçlı olarak kullanılacak olup **ilçüncü şahıslarla asla paylaşılmayacaktır**. Anket sorularının doğru ve samimi cevaplanması, araştırmanın geçerliliği ve doğru sonuçlara ulaşılması açısından önem taşımaktadır. Değerli zamanınızı ayırdığınız için şimdiden teşekkür eder çalışmalarınızda başarılar dileriz.*

I. BÖLÜM: Sosyo-Demografik Özellikler

1) Cinsiyetiniz

- Kadın
- Erkek

2) Yaşınız?

- 22-33
- 34-45
- 46-57
- 57 ve üzeri

3) Eğitim Durumunuz?

- Lisans
- Y. lisans
- Doktora

4. Görev yaptığınız birim?

- Akademik
- İdari(Müdür veya Müdür Yrd.)

6) Akademik Unvan

- Öğretim Üyesi
- Öğretim Görevlisi
- Araştırma Görevlisi
- Okutman

6) Görev yaptığınız program?

- Teknik Programlar
- İktisadi ve İdari Programları
- Sağlık Programları
- Sanat Programları

7) Bu kurumdaki toplam çalışma süreniz?

- 1-5
- 6-10
- 11-15
- 15 ve üzeri

II. BÖLÜM: Yüksekokullardaki mesleki uygulamaya derslerinin yeterliliğine yönelik Önermelerden oluşmaktadır.**Bu önermelere ne ölçüde katıldığınızı lütfen belirtiniz.**

(1) Kesinlikle Katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kararsızım, (4) Katılıyorum (5) Kesinlikle Katılıyorum					
1-Okulumuzun bulunduğu şehir mesleki uygulama eğitimi yapılabilecek ilgili sektör yönünden yeterlidir.	1	2	3	4	5
2-Okulumuz şehrimizdeki ilgili sektörlerle sürekli bilgi alışverişi içerisinde.	1	2	3	4	5
3. Okulumuzun bulunduğu şehirde mesleki uygulama eğitimi yeri bulmakta zorlanmıyorum.	1	2	3	4	5
4-Okulumuzun binası mesleki uygulama dersleri için yeterlidir.	1	2	3	4	5
5-Okulumuzda mesleki uygulama dersi için laboratuvar ve atölye bulmakta zorlanmıyorum.	1	2	3	4	5
6-Okulumuzdaki mesleki uygulama laboratuvarların ve atölyelerin sayısı yeterlidir.	1	2	3	4	5
7-Okulumuzdaki laboratuvar ve atölyeler araç-gereç imkanları bakımından yeterlidir.	1	2	3	4	5
8-Okulumuzun laboratuvar ve atölyelerindeki araç-gereçler ilgili sektördeki teknolojik seviye ile uyumludur.	1	2	3	4	5
9-Okulumuzun laboratuvarı ve atölyeleri iş sağlığı yönünden yeterlidir.	1	2	3	4	5
10- Okulumuzun laboratuvarı ve atölyeleri iş güvenliği yönünden yeterlidir,	1	2	3	4	5
11-Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanlarının sayısı yeterlidir.	1	2	3	4	5
12-Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanlarının nitelikleri yeterlidir.	1	2	3	4	5

13-Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerindeki öğretim elemanlarının niteliklerini artırıcı faaliyetler yeterlidir.	1	2	3	4	5
14-Okulumuzdaki öğretim elemanları laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereçleri kullanmakta yeterlidir.	1	2	3	4	5
15-Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları yeterlidir.	1	2	3		5
16-Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerinin saatleri yeterlidir.	1	2	3	4	5
17-Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri teorik bilgileri pekiştirmede yeterlidir.	1	2	3	4	5
18-Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları ilgili sektördeki gelişmelerle uyumludur.	1	2	3	4	5
19-Okulumuzdaki mesleki uygulama derslerine devamda öğrenci katılımı yeterlidir.	1	2	3	4	5
20-Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilere meslekte beceri ve tecrübe kazandırmakta yeterlidir.	1	2	3	4	5
21-Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin mesleki tutumlarının artmasında yeterlidir.	1	2	3	4	5
22-Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin iş hayatına uyumlarında yeterlidir.	1	2	3	4	5
23-Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin sağlıklı iletişim kurma yeteneğini artırmada yeterlidir.	1	2	3	4	5
24-Okulumuz mesleki uygulama eğitiminde karşılaştığımız problemleri çözme konusunda duyarlıdır.	1	2	3	4	5
25-Ülkemizdeki mesleki eğitimden sorumlu kurumlar mesleki uygulama eğitiminde karşılaşılan problemleri çözme konusunda yeterlidir.	1	2	3	4	5
26- Mesleki uygulama eğitimiyle ilgili eklemek istediğiniz problemler nelerdir?					

ÖZGEÇMİŞ

➤ **Kişisel Bilgiler**

Doğum Tarihi: 05. 06. 1977

Doğum Yeri: Akdağmadeni/YOZGAT

➤ **Eğitim Bilgileri**

İlkokul: Güneyli İlkokulu

Ortaokul- Lise: Akdağmadeni Ortaokulu-Lisesi

Üniversite: Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji 2001.

Atatürk Üniversitesi Açıköğretim-Uzaktan Eğitim Fakültesi Sosyal Hizmet 4. Sınıf

➤ **İş Bilgileri**

Öğretim Görevlisi

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu 2012 -Devam ediyor.

0 553 617 2890/ deniz_akalin@hotmail.com

KAHRAMANMARAŞ